

REJKÓCZI TERENC
ALGYÉTESVÁROSI
KÖNYVTÁR
REJKÓCZI

Fx 81

II. RÁKÓCZI FERENC
MEGYEI ÉS VÁROSI
KÖNYVTÁR
M I S K O L C

II. RÁKÓCZI FERENC
MEGYEI ÉS VÁROSI
KÖNYVTÁR
MISKOLC

SÁROSPATAKI REFORMÁTUS LAPOK

A TISZÁNINENI REF. EGYHÁZKERÜLET ÉS A SÁROSPATAKI FŐISKOLA KÖZLÖNYE.

MEGJELEN MINDEN VASÁRNAP.

ELŐFIZETÉSI DIJ:

Egész évre 14 Pengő.
Fél évre 7 Pengő.

Főszerkesztő:

Dr. RÉVÉSZ KÁLMÁN

Felolós szerkesztő és kiadó

Dr. RÁCZ LAJOS

Főmunkatársak:

MARTON JÁNOS, ENYEDY ANDOR, FORGÁCS GYULA

HIRDETÉSEK DIJA:

Megegyezés szerint.

TARTALOM: M. E.: A református öntudat. (Folyt. köv.) — Batta János: Az alsózepléni ref. egyházmegye lelkészértekezlete. — Tóth János: Vadász Pál. (Nekrológ.) — Irodalom. — Vegyes közlemények. — Pályázatok.

A református öntudat.

Azonban a különböző vallások más és más módon színezik az öntudatot. Felekezetek szerint más a ker. öntudat is. Más a katolikus, más a lutheránus, más a kálvinista ember öntudata. Milyen hát a református öntudat? Ha vannak vallásos lelkek, akik mindig csak a maguk bűnössége felett töprengenek, ha másfelől vannak misztikus vallásos személyiségek, akiknek öntudata oly csodálatosan kitágul, hogy magukat egyesenes Isteneknek mondják, a kálvinista öntudatot mindig bizonyos *kettősség* jellemzi és épen az a figyelemre méltó, hogy ebben az öntudatban *ellentétes vonások* egyesülnek. Benne van egyfelől ebben az öntudatban az emelkedettségnek, a világlelletiségnek, a szabadságnak érzése, a szuverénitásnak az öntudata, de másfelől a kálvinista embert mindig jellemzi bizonyos szorongó érzés, a kálvinista embert mindig szem előtt tartja a maga kicsinységét, bűnösségét. „A lélek önmagában megzavarodva, Istenben kap bátorságot; önmagát megalázza előtte, ő benne emelkedik fel; és önmagában nem bízva, az Istenben való bizalom által vesz ismét erőt” mondja Kálvin (Inst. I. K. III. kv. 2. §. 23.). Honnan van a református öntudatnak ez a sajátos kettőssége? A kálvinista ember tekintetét mindig a magasba emeli, tapasztalása szerint Isten „magasságban és fenségben” lakó, világlelleti Isten, de épen ezért mindenek felett uraikodó szuverén Isten is, aki az egész világmindenséget a kezében tartja és azt úgy igazgatja, hogy abban minden az ő gyermekeinek javára szolgáljon. S mivel a hívő ember magát ehhez a világlelleti szuverén Uristenhez tartozónak tudja, öntudata megtelik a világlelletiség erejével. Másfelől azonban a kálvinista ember szemé elől sohasem tűnik el a bűnnek nagy hatalma, a kálvinista hívő mindig szemmel tartja azt a tényt, hogy az Isten fenn van az égben, maga pedig lenn van a földön, ezért maga között és Isten között mindig ott lát egy mély szakadékot. Ellentétes vonások szövődménye a református öntudat s ez ellentétes vonások mégis egységben vannak egymással. Mi ennek az egységnek a titka? A sajátos református hittapasztalás. Amely mértékben megismerjük a hitben Istent, amely mértékben feltárul előttünk az ő akarata, oly mértékben bontakozik ki igazi éntünk. Sőt egyedül csakis

az Isten világa, törvényszerűségének meglátása az, ami bennünket öntudatra ébreszt, s ez adja öntudatunknak az erőt, hogy mi ebben a világban érezzük magunkat otthon levőknek, másfelől azonban épen e követelmény meglátása az, ami tényleges mivoltunkban végtelen distanciába helyez minket Istentől. „Az ember tiszta önismeretre csak akkor jut el, ha előbb Isten ábrázatát vizsgálja és Isten belső szemléletéből tér az önvizsgálatra... Mert míg a földre tekintünk, megelégedve igazságunkkal, bölcsességünkkel, erényünkkel, magunk előtt a legkellemesebb színben tündöklünk s majd, hogy félisteneknek nem látszunk a magunk szemében. De amint gondolkodásunkat Isteure irányítjuk s azt mérlegeljük, hogy milyen ő, hogy az igazságnak, bölcsességnek, erénynek mily tökéletes teljessége Ő, kinek képére kellene nekünk formáltatnunk, mindazt, ami azelőtt tetszetősnek tetszett bennünk az igazság alárcs alá, meuten úgy utáljuk, mint a legnagyobb bünt...”, mondja Kálvin Institúciója első fejezetében. A kálvinista hittapasztalás szerint az ember tehát magát Isten világhoz tartozónak tudja, másfelől azonban maga között és Isten között mégis egy távolságot lát. Ennek a distanciának a szintelenül való szemmel-tartása sajátos feszültségben tartja az emberi lelket, egy pillanattal sem engedi, hogy önmaga felől illuziókat tápláljon, állandóan forradalmasítja és lendületben tartja szellemét. Ez a tény a kálvinizmus etikai karakterének egyik motívuma. A református öntudatnak ez a karaktere az, ami páratlanul becsesé teszi azt.

A kálvinista öntudatnak fenti vonása *idői* tapasztalásból származik. Azonban ha öntudatunk csak idői tapasztalásból táplálkozna, akkor az idői tapasztalások szerint bizonyos hullámmozgás, ingadozás támadna abban. Egyetlen ker. felekezet sem hangsúlyozta azonban olyan erőteljesen azt az igazságot, hogy az ember üdvösségének alapja Isten örök *kiválasztása*, s hogy az így az Örökkévalóságban van fundálva, mint a kálvinizmus. Az ember ki van választva a hitre, s akit az Isten kiválasztott, azok semmi körülmények között el nem szakíthatók az Isten szeretetétől. Isten „a hitnek élő gyökerére pedig egyedül a kiválasztottakat méltatja, hogy ezek egész végig állhatatosak maradjanak” mondja Kálvin (Inst. I. K. III. kv. 2. §. 11 p.). A kiválasztottságnak ez a bizonyos

tudata az, ami különös mértékben megacélozza, megvédi a bizonytalanságtól és bizonyos állandósággal látja el az öntudatot. A református öntudat egyik lényeges jellemző vonása tehát az Istenhez és az ő világához való tartozandóság tudata, de ugyanakkor bűnösségünk érzete is.

Azt mondtuk, hogy az öntudat bizonyos értékekkel való táplálkozás által telik meg tartalommal és erővel. Református vallásunk ősi alapkövetelményére mutatunk rá, amikor hangsúlyozzuk, hogy kálvinista öntudatunk táplálásának leglényegesebb módja az Igevel való táplálkozás. Ha megerősítlenedett, tartalmatlanná lett öntudatunk, annak az oka, hogy elhanyagoltuk őseink áldott örökségét, az Igét. Nem győzzük eléggé hangsúlyozni, hogy az Ige az, amelyen keresztül mindenekelőtt feltárul előttünk Isten hatalma és hogy az Igevel való foglalkozás útján tárul fel ami bűnösségünk. Minél teljesebben odaadjuk magunkat az Ige hatásának, minél szomjasabban kutatjuk az abban levő isteni akaratot, annál teljesebben adja majd ő nekünk Lelkét, hogy annak biznyságtétele mellett átfórrodszódik a szívünk, hogy megérezzük, hogy Isten gyermekei vagyunk ebben a tapasztalásban tartalmassá, acélossá legyen öntudatunk.

M. E.
(Folyt. köv.)

Az alsó-zepléni ref. egyházmegye lelkész-értekezlete.

Egyházmegyénk lelkészértekezletét június 1-én tartotta Sárospatakon. Az értekezők rövid áhitattal kezdődött, amikor az Igét Jan. 21: 15—18-ig terjedő versek alapján dr. Filep Gusztáv hirdette, reámutatván arra, hogy nekünk lelkészeknek a Krisztus kell szeretni, ha az életet igazán akarjuk megharcolni. Erdekiesen vizsgálotta meg azt a kérdést, hogy „Legeltesd az én bárányaimat”, „örizd az én juhaimat” a róm. kath.-ok úgy értelmezik, hogy az egyik kitétel vonatkozik a klérusra, a második a laikusokra. Az áhitat után egyházmegyénk esperese, mint a lelkészértekezők elnöke üdvözölte szeretettel a lelkészeket, megjelent érdeklődőket, reá mutatván arra, hogy ezek a lelkészértekezők mindig alkalmasak arra, hogy a lelkészek szeretettel üdvözöljék egymást és egymás hite által épüljenek. Ezután esperes indítványára a lelkészértekezők a távol levő Szabó Andor ért. jegyző helyett dr. Filep Gusztávot bízta meg a jegyzőkönyv vezetésével. — Ezután G. Nagy Béla lelkész testvérünk tartott előadást „Hitoktatás és vasárnapi iskola” címen. Vázolta a vasárnapi iskolák történetét Raikes Róberttől mostanig. Hirdetve azt, hogy iskolai hitoktatás vasárnapi iskola nélkül nem tudja igazán megoldani a maga feladatát. Az előadáshoz sokan szóltak hozzá. Voltak, akik egyetértettek az előadással, voltak, akik nem, akik t. i. egyáltalán nem hível a vasárnapi iskolának. Hosszú vita után végre is kimondta a lelkészértekezők a következőket: 1. vallja a ref. iskola történeti hivatását; 2. intenzívebbé kell tenni a gyermekek pastorációját; 3. tegye tanulmány tárgyává minden lelkész azt, hogy hol lehet a gyermek lelkét legkönnyebben megfogni: Vallás-tanításnál, vasárnapi iskolában, gyermekisten-

tiszteleten? végül felhívták a lelkészek, hogy Sátorajauhelyben összel tartandó vasárnapi iskolai kurzuson minél számosabban jelenjenek meg.

Ezután következett Éles István előadása, amelynek címe ez volt: „Kívánatos-e az egyházi adóknak az állami adókkal való együtt-kezelése?” Előadó megállapítja azt, hogy elvileg nem kívánatos és ott ahol a gyülekezetek rendszeresen fizetik az egyházi adót, nincs semmi szükség arra, hogy az egyházi adót az állami adókkal együtt kezeljék. Azonban ott, ahol a hívek az egyházi adót rendszeresen nem fizetik, ott szükségből megengedhetőnek tartja az egyházi adónak az állami adóval való együttes kezelését, miután az 1923. VII. t.-c. erre nekünk jogot is ad. Eleinte úgy látszott a hozzászólásokból, hogy az értekezők az előadó javaslatát fogadják el, de végre is dr. Filep G., Janka K. és Kiss E. esperes nyomós érveinek felsorakoztatásával az értekezők kimondta, hogy nem kívánatos semmiféle gyülekezetben az egyházi adónak az állami adóval való együttes kezelése, hiszen az önkormányzatunk lemondását is jelentené egyúttal. Ezután Batta János tartott előadást ilyen címen: „A lelkesítő körök egymáshoz való viszonyunkra és gyülekezeteink életére”. Előadó kifejtette, hogy a lelkesítő körök tartása milyen nagy áldás úgy a lelkészekre, mint a gyülekezetekre nézve, amit az értekezők maga is helyeselt és elhatározta, hogy ezután intenzívebben fogja művelni a lelkesítő körök tartását. Ezután Tantó János a Ref. Jóléti Társulatról adott elő. Figyelmebe ajánlva a lelkészeknek a különféle biztosításokat, a miket az értekezők helyeselt és a tagok tehetségükhöz képest igyekezni fognak biztosításokat eszközölni, a népet buzdítani és a központi kiküldöttet mindenben támogatni.

Ezután köszönettel tudomásul vette az értekezők Dobó Sándornak amaz értesítését, hogy a Tanító-egyesület a ref. tanítók üdülő házáat a ref. lelkészek részére is kiterjesztette. A tudnivalókat erre vonatkozólag részletesen ismertette vitéz Nyitrai Károly lapunk 24-ik számában. Ezután tárgyalta az értekezők Batta János indítványát, melyben kéri az értekezőket, hogy tegyen felterjesztést az egyházmegyére, kerületre, miszerint mondassék ki az, hogy azokban az egyházközségekben, ahol felekezeti iskola nincs, hanem csak állami, vagy községi, ott a vallásvizsga a templomban tartassék. Az értekezők elfogadta az indítványt azzal a megszorítással, hogy a tanulmány iskolákban azonban továbbra is csak az iskolában tartassék a vallásvizsga. Hasonlóképpen elfogadta az értekezők az esperes amaz indítványát, hogy újítsa fel az értekezők ama régi szép szokását, hogy lelkészértekezők elnevezésüknek meg elhunyt lelkész-testvéreinkről. Így mindjárt fel is kérte az értekezők Janka Károlyt, hogy legközelebb tartson emlékbeszédet néh. Bálint Dező esperesről és Kiss Ernő esperest, hogy tartson emlékbeszédet elődjéről, néh. Bartha József esperesről. Végül Pataky Sándor indítványára kimondta az értekezők, hogy az esperes tehermentesítésére legközelebb egy alelnöki állást állít be. Ének és Janka K. buzgó imádságával véget ért az értekezők.

Batta János.

Vadászy Pál

Hozzátartozói és ismerősei pár hónappal ezelőtt megjósolták már, mikor oly nagyon szeretett hitvestársát elveszítette, hogy nem sokáig fog nélküli élni. Ugy is lett. F. hó 3-án este utána szállott lelke előtt elköltözött kedveséhez. Régen láttunk lelkipásztor temetésén a résztvételnek olyan impozáns mértékben való megnyilvánulását, mint a sajszentpéteri gyülekezet 82 éves lelkészének, a felsőborsodi egyházmegye nyug. esperesének, a spataki főiskola igazgató-tanácsosának s az egyh. ker. lelkései kar nesztorának, *Vadászy Pálnak*, f. hó 5-én történt végtisztességtételén. Kevés ember éri el a köztiszteltnek és szeretetnek azt a fokát, melyet az ősz patriarcha nemcsak megszerzett, hanem meg is tartott hosszu élte végéig. A legtöbb, sok időt élt emberre ráfékszünk az évek és agyonnyomják erejét, egészségét, életkedvét; az élettapasztalatok megkeserítik szájaizét és megrontják kedélyvilágát; az emberek kiismerése fanyarrá teszi embertársaitval való érintkezését. Ő az évek főle kerekedett és nem hagyott semmit elvinni lelke derájából, szive jószágából. Vidám bölcs maradt. Közismert alakja, ahol csak megjelent, tiszteletet váltott ki mindenkiből s ő e tiszteletet, hogy me-revvé és ridegké ne váljék jelenléte, bearyangozta, átmelegítette derült humorával. Társasága úgy hatott, mintha réten sétálna az ember, hol minden virágon és fűszálon harmat csillog. Hatásának, melyet embertársaira gyakorolt, ez volt egyik titka. Azt őrizte meg utolsó percéig, mit a mai emberek már az élet kezdetén elveszítene: a lelki rugékonyságot, az emberi jószágban való hitet s a mások megbecsülését. Alakját egyházi életünk közelmúlt évtizedeinek történelmi levegője vette körül s az az őrzésünk támad elhunytával, mint mikor egy régi épület megcsodált, gótikus íve omlik össze.

Temetése s vármegye s a közeli egyházmegye-gyék vezető egyéniségeinek, paptársainak, gyülekezte s a város apraja-nagyjának impozáns részvételével ment végbe. A grászentisztelet a templomban folyt le. Gyülekezeti ének után a felsőborsodi egyházmegye érdemes esperese, *Elek József* mondott szívből jövő imádságot. A helybeli ének-ker megatható grászeneke után *Janka Károly* egyházkerületi főjegyző tartott hatalmas grászbeszédet *Jób 5:26. v.* alapján az Isten által learatott buzakalásról, melyben a megboldogult lelkének drága buzaszemjei voltak elrejtve. A felsőborsodi tanítói alkalmi énekhar hatásos énekét dr. *Ambrus István* em. ügyész tartalmaz beszéde követte, ki a gyülekezet nevében mondott érzékeny és mély hatást kelte bucaszavakat; az egyházmegye papsága nevében pedig *Svingor Jenő* rodotyáni lelkész bucsuzott el bensőséges szavakkal a megboldogulttól. A helybeli énekhar s a gyülekezet éneke után megindult a hatalmas menet a temetőbe, hol *Szabó Lajos* helybeli s. lelkész bucsuzavai után átadott az anyaföldnek „a megérett és learatott buzakalász”, de a benne rejlő szemeket kiszedte a Mindenható keze, hogy az ő örök titka szerint szórjon majd belőlük más emberi szívekbe és

sarjadásuk által gazdagabbá, értékesebbé, melegebbé tegyen sok, az Úr ügyéért harcoló, hozzá hasonló hű lelkeket.
Tóth János.

IRODALOM.

* **Agenda.** *A magyar ref. egyház liturgiás könyve.* Szerkesztette dr. *Ravasz László* dunamelléki püspök, átnézték dr. Antal Géza dunántúli, dr. Báltazár Dezső tiszántúli, dr. Révész Kálmán tiszáninneni püspök. (A Ref. Egyházi Könyvtár 1926—27. évi illetménye). Budapest, 1927. Bethlen Gábor irod. és nyomdai intézet nyomása. X+508. l. 4°. — Hosszú előkészület, sok ember szellemi közreműködése után készült el ez a nagy terjedelmű és még nagyobb fontosságú kötet. A kiindulást hozzá a tiszáninneni egyházkerület adta, midőn 1900. évi szeptemberi közgyűlésén 68. jkvi számú határozatával az abaúji egyházmegye indítványát elfogadva, az istentiszteletnek az egész magyar ref. egyházban való egyöntetűvé tételét zsinati tárgyuil kérte kitűzni. A Konvent e kérdésnek eleget tett és azt 1901 áprilisi ülése 58. jkvi számú határozatának D) pontjával a zsinatelőkészítő bizottsághoz utalta, illetve annak egyházalkotmányi albizottságát hívta fel az ügy előkészítésére. Előadja a Konvent által kiküldött Liturgiai Bizottságnak 1904 októbertől s annak egyik legmunkásabb tagja Novák Lajos pataki theol. tanár volt; ugyanő dolgozta ki a részletes Istentiszteleti Rendtartást. Ravasz László a mű Előszavában szép szavakkal áldoz az ő emlékezetének, valamint a többi munkások (Baksay Sándor, gr. Tisza István, Nagy Károly) emlékének. A mű az 1—39 lapon a ref. istentisztelet alapelveit, alkotó részeit és alkotást ismerteti; azután következik a rendezés istentiszteletek, keresztelés és úrvacsoraszítés s különböző szertartások leírása; majd az istentiszteletek és szertartások sorrendjének ismertetése — s a 87. laptól fogva következnek az imák és beszédek. A nagyjelentőségű kötet tartalmaz tüzetesebben fogjuk ismertetni.

* **Sárospataki Kalauz.** Szerkesztette *Harsányi István* főiskolai tanár, 45 képpel. Sárospatak, a főiskolai nyomda nyomása. 1927. 107 lap, ára 3 P. Régen érzett szükségét elégit ki Harsányi I., a főiskolai nagykönyvtár tudós főkönyvtárnoka s a régi iskolai és irodalmi dolgok alapos ismerője, midőn városunk és főiskolánk barátainak, sőt a távolabb álló olvasóknak is, kik e fényes múltú vár és Kollégium története és jelenlegi állapota, viszonyai iránt érdeklődnek, városunk és főiskolánk multjának és jelenjének és a bennök található intézményeknek biztos történelmi adatokon nyugvó részletes leírását adja. Pokozza a mű értékét a benne található sok, a vár és főiskola nagy alakjai és nevezetességeit ábrázoló kép, melyet H. nagy fáradsággal szerzett a kiadótól össze, vagy készített saját költségén. A történelmi és természeti látnivalók és nevezetességek felől egyaránt híven tájékoztató, gondosan szerkesztett Kalauzt melegen ajánljuk főiskolánk minden barátjának figyelmébe.

Szerkesztői üzenetek.

T. M. Hirdetési díja 10 P. — Sz. D. Hirdetési díja 5 P.

VEGYES KÖZLEMÉNYEK.

— **Patakiak találkozója Debrecenben.** Főiskolánk 1882-ben érettségizett, 1886-ban akadémiai pályát végzett ama tagjai, akik egymással szorosabb barátságban állottak s e barátság ápolása végett 20 év óta hol egyik, hol másik társuknál összegyűlekedtek, ez évben július 4—6-én S. Szabó József debreceni főgimn. igazgató vendégszerető házában tartották meg szokásos évi baráti találkozójukat. A találkozózn megjelentek: Bodnár István író (Szekszárd), Buzi Márton esperes-lelkész (Kővecses), Fodor György lelkész (Perkupa), Gavallér János lelkész (Kievarsány), Láncey József esperes-lelkész (Csaroda). Miszák Péter lelkész (Som), Rácz Lajos tanár (Sárospatak), Sebők István lelkész (Nyíracsd), S. Szabó József főgimn. igazgató (Debrecen) és Szabó Lajos esperes-lelkész (Nyírbátor). A találkozózik baráti érzéseik kicsorélése mellett 6-án d. e. megtekintették a Nagyerdőn a nagyszerű egyetemi épületeket. Délben szives házigazdánk az internátusban rendezett ebédre, a Debrecenben élő s kimagasló állást elfoglaló régi pataki diákokat is meghívta (megjelentek: Átányi József kir. főügyész, Debreceni Barna takarékpénztári ügyész, Dezső Lajos m. kir. honvédtábornok, Dóczy Imre középisk. felügyelő, Gulyás István írnok, igazgató, Harsányi Gusztáv ny. kurali bíró, Papp Ferenc leánykép. igazgató, Pavletits Béla nyug. kurali bíró s Várady Sándor kir. táblai tanácselnök), úgyhogy az emelkedett felköszöntőkkel fűszerezett symposium igazi patakiatmesztérré töltötte el. Baráti találkozószáunkat, ha az Ur is úgy akarja, jövőre is folytatni szándékozunk.

— **Meghívó a párisi theol. fakultás ünnepélyére.** Theol. akadémiánk igazgatója, a párisi prot. theol. fakultás dékánjától, július 3-án a következő levelet kapta: „Dékán Ur! A párisi szabad prot. theol. Fakultás november 9 s 10. napjain fogja Párisban való megalapításának 50-ik évfordulóját megünnepelni. Ez alkalommal egy egyetemi és vallásos ünnepésre szándékozik barátait összegyűjteni, melynek programját utólag fogjuk megküldeni. A vallásos testvériségnek ama kapcsolatai folytán, amelyek a francia protestantizmus és a magyar kálvínizmus közt mindenkor fennállottak, arra kérjük az önök Fakultását, hogy csatlakozzék a mi ünnepelésünkhöz. Nagyon örülnénk, ha Fakultásuk tanácsa lenne szives egyik tagját hivatalos képviselőre kijelölni; s ha önök eleget tehetnek kívánságunknak, arra is kérjük kiküldöttjüket, legyen szives egyetemi jelvényeit is magával hozni. — Ha reményünk ellenére önök nem lennének képesek magukat képviselőtnei, nyihitenék csalódásunkat, ha üzenetet küldenének nekünk, mely felolvasásra kerülne s mely nyilvános bizonysgót tenne testvéri összeköttetésünkről. Fogadják Dékán Ur mély tiszteletem kifejezését. *Raoul Allier.*” — Akadémiánk tanári kara keresni fogja a lehetőséget, hogy a megtisztelt meghívásnak, képviselője kiküldésével, eleget teheszen.

— **Választások.** A hajdúudánási gyülekezet júl. 3—4-én heves küzdelem után 205 szavazattöbbséggel Nánás szültött, Somogyi Pál zilizi lelkész választotta lelkészévé. — A tiszaberceli gyülekezet

néhai Korocz József helyére, fiát: Korocz Jászó orosi lelkészét hívta meg lelkészéül. — Az új középzsabolesi esperes, *Porzelló Istvánt* júl. 19-én fogják állásába beiktatni.

— **Internátusi hirdetés.** A budapesti ref. theol. akadémiás főiskolai internátusába világi pályákra készülő egyetemi és főiskolai ifjak is felvétetnek. Az ellátási díj a jövő iskolai évre havi 65 Pengőben van előirányozva. A kérvényezés határideje júl. 31. A kérvények az internátus felügyelőségéhez (IX., Ráday-u. 28. sz.) küldendők be. Bővebb felvilágosítást az internátus felügyelősege ad.

— **Felhívás.** A miskolci Kálvin-Szövetség „Kórház-bizottsága” a következő felhívást intézi a Nt. lelkész urakhoz: Bizottságunk tagjai minden héten látogatják a kórházi betegeket. A betegek között van sok szegény, elhagyott, árva, akiknek — a keresztényi szeretet érzésén és vigasztalásán kívül — a bizottság ad némi kevés segélyt. A vidéki szegény betegeknek pedig — akik nagy számmal vannak — hogy felgyógyulásuk után haza tudjanak menni, ad útiköltséget. Ezáltal a koldulást akarja megszüntetni. E segélyek fedezésére a miskolci gyülekezetben gyűjtünk. Azonban mivel sok a vidéki, arra kérjük a lelkész urakat, hogy erre a szeretet-munkára hívják fel a hívek figyelmét s egy vasárnapi perselyt erre a célra adni sziveskedjenek. A gyűjtőt összeget a Ref. Lelkészi Hiv. Miskolc, Papszer-u. 14. szám eméire s a kórházi bizottság gyűjtési akciója megjelöléssel mellőztassanak küldeni.

Pályázat.

A hejőcsabai egyházba f. évi augusztus hó 15-től 1928 július 15-ig helyettes lelkészt vagy káplánt keresek, ki önállóan végezne munkáját. Munkája lenne többek között vallásitanítás, két leány-bibliakör vezetése, vasárnapi isk. előkészítő óra, konfirmált ifjak bibliárája stb. Egyházzám közvetlen Miskolc mellett van, villamos járatl. Fizetés megegyezés szerint. Érdeklődők lelkési hivatalhoz forduljanak.

Hejőcsaba, (Borsodmegye) 1927 július 4.

Szabó Dániel ref. lelkész.

Pályázat.

A felsőbrányi (Borsodm.) ref. kántortanító állásra pályázati hirdetek.

Javadalom: Két szobás lakás kerttel, 8 m. hold föld, 20 köbölnyi rozs, 2% keményfa beszállítva, egyháztól államsegély 10% a s 125 P készpézz. Földek adóját az egyház fizeti. 25 érték-egység.

Kötelessége: I—VI. vegyes osztály s az ismétlőiskola vezetése, kanonikus órákon s akadályoztatás esetén lelkész helyettesítés, orgánázás s a rendes kántori teendők mellett egyházi énekkar s vasárnapi iskola díjtalan vezetése s a belmissiói munkában való segédkezés.

Személyes megjelenés csak azok részéről kívánthatik meg, akiket a presbitérium bizonyítványai alapján meghív próbaéneklésre. Pályázati határidő júl. 22. Állás szert. 1-én elfoglalandó.

Kellően felszerelt kérvények alulírttozhoz küldendők.

Takács Mihály
ref. lelkész, isk.-sz. elnök.

SÁROSPATAKI REFORMÁTUS LAPOK

A TISZÁNINENI REF. EGYHÁZKERÜLET ÉS A SÁROSPATAKI FŐISKOLA KÖZLÖNYE.

MEGJELEN MINDEN VASÁRNAP.

ELŐFIZETÉSI DIJ:

Egész évre 14 Pengő.
Fél évre 7 Pengő.

Főszerkesztő:

Dr. RÉVÉSZ KÁLMÁN

Felölts szerkesztő és kiadó

Dr. RÁCZ LAJOS

Főmunkatársak:

MARTON JÁNOS, ENYEDY ANDOR, FORGÁCS GYULA

HIRDETÉSEK DIJA:

Megegyezés szerint.

TARTALOM: M. E.: A református öntudat. (Vég köv.) — *Tudósító:* A tiszánineni református lelkésznek első értekezlete. — *Marton János:* Egyházkerületi közgyűlés. — Vegyes közlemények. — Pályázat ének- és zenetanári állásra.

A református öntudat.

(Folyt.)

Minő forrásai vannak még az öntudat elvének? E sorok olvasói közül bizonyára sokan megtették már azt a megfigyelést, hogy miképpen tágul és telik meg fényel az öntudat a közösségben. Ha a közösségtől elszakított lélek megbénul és elveszíti egyensúlyát, a közösségben valahogy megszilárdul talpunk alatt a talaj, biztonságosabb lesz járásunk, batrabb tekintetünk. De nem minden közösség adja egyaránt ezt az egyensúlyt életünknek. Itt is épen az a sajtós, hogy egyéni életünk hiányzeteire keresünk kielégedést és lelkünk akkor teljesedik meg, akkor találjuk meg igazán magunkat, ha egy közösség legegységibb vágyainkat elégíti ki. Rokon lelkek, testvéri szívek közé vágyakozunk, mert az ilyen közösségben valahogy kibontakoznak életünk rejtett kincsei s ha ezeknek a javaknak a szeretetében egybeforrunk, akkor különös módon előlik öntudatunkon az öröm, az öröm pedig jelzője és forrása is az erőnek.

Sokat lehetne szólni arról, hogy milyen nevelő hatása van az emelkedett, tiszta erkölcsi közösségnek, igen sokat lehetne írni arról, hogy az erőteljes nemzeti érzéstől fűtött közösségben miképpen lesz célossá és tartalmassá a nemzeti öntudat; célnak tartva szem előtt, itt csak arra akarunk rámutatni, hogy a kálvinista öntudat nevelése szempontjából milyen roppant nagy hordereje van a kálvinista közösségnek.

A vallás életének kutatói közül többen egyenesen azt állítják, hogy a vallásnak a közösség az igazi forrása. Ha kétséges is ennek az állításnak az igazsága, az már vitathatatlan tény, hogy a közösségnek felmérhetetlen jelentősége van a hit életének erősítése, fejlesztése szempontjából. Nemcsak abban van az ilyen közösségnek nagy jelentősége, hogy annak tagjai egymással jutnak egységre, nem is csupán abban, hogy a lélek legfelsőbb oldalával kerülnek egymással közösségre, aminek különös felszabadító és épen ezért öntudatot növelő hatása is van, hanem abban, hogy itt Istennel kerül a lélek kapcsolatba és Felőle szerez különös tapasztalásokat. Egyfelől az a különös, hogy az igazi közösségben súlyosabb, lenyűgözőbb realitásként jelenik meg s ezáltal valahogy

közelebb jön hozzánk Isten, másfelől azonban az Isten fensége, grandiozitása, szuverenitása is inkább megnyilatkozik az ő Lelke által áthatott közösségben. Ha Kálvin a hit természetét elemezve, Ef. 3: 18. versében mélységes ábitattal beszél arról, hogy „milyen az Isten jóvoltának hosszúsága, szélessége, mélysége és magassága” (Inst. I. K. III. kv. 2. §. 14 p.), akkor ez a tapasztalás különösen megfelel a közösségben nyert Isten felől tapasztalásnak. Minél inkább tapasztalati valóság azonban az Isten végtelen nagysága, annál inkább lenyűgözi az embert, hogy meglássa a maga elesettségét. Így a kálvinista hittapasztalás fenn említett két vonása a közösség útján még inkább tapasztalható. A közösségnek tehát az a jelentősége, hogy abban embertársaink szívével egyesülve találjuk meg Istent s ha mélységes igazságot fejez ki Kálvin szava, hogy: „igazán egyéi lettek azok, akik egy hitben, egy reményben, egy szeretetben s ugyanazon isteni lélekben élnek” (Inst. II. k. IV. kv. 1. §. 2. p.), akkor ebből egyenesen következik az is, hogy az öntudat csodálatosan meggazdagodik és megtelik erővel, mert, amint mondtuk, az öntudat a közösségből él. Amde itt sem nyugvó, alvó az öntudat, hanem feszítő erővel teljes, mert minél realisabb az Isten szeretetének tapasztalása, annál több feszítő energiával telik meg a lélek, amelyek mind előre visznek, felebaráti szívek felé sarkalnak.

Bármilyen gazdag erőforrása is az öntudatnak Istennek testvéri szívek közösségében való tapasztalása, Kálvin itt sem elégszik meg azzal, hogy a lelkek egységét s ebben az Isten tapasztalását idői tapasztalásra bizza, a kálvinizmus itt is abszolút bizonyosságot akar nyújtani, a hívő lelkek közösségét, az anyaszentegyházat Isten kiválasztásának örök fundamentumára helyezi. Így a Kálvin hitvallása: „Azzal a rendeltetéssel hiszszük ugyanis az anyaszentegyházat, hogy teljesen bizonyosak legyünk arról, miszerint mi annak tagjai vagyunk. Ily módon oly erős és szilárd alapon nyugszik üdvösségünk, hogy összeomlani és megsemmisülni nem képes még akkor sem, ha az egész világ alkotmánya megrendülne is. Nem semmisülhet meg... mert Istennek kiválasztásán alapszik és csakis az ő bölcsességével együtt változhatna vagy semmisülhetne meg.” (Inst. II. k. IV. kv. 1. §. 3. p.) Miesoda öntudatot táplál a

hívónek ez a bizonyossággal Micsoda erőforrás e hit a kísértések ellen!

A kálmínista öntudat másik vonása tehát egy közösséghöz való tartozandóság tudata, amely közösséghen az ember eggyé lesz hívő testvéreivel Istenben.

Fenntebb azt mondtuk, hogy a református öntudat életének forrása az Igével való foglalkozás, itt azt kell megállapítanunk, hogy különbözően gyümölcsöző hatása van annak, ha az ember a közösséghen táplálkozik az Igével. A kálmínizmus erőteljesen hangsúlyozza azt a gondolatot, hogy a hit hallásból vágyon. (Rom. 10: 17.) Ezért kimondhatatlanul fontos, hogy isenitiszteleteink, amelyekben az Ige körül csoportosan minden más tevékenység, újra megjelene az hívők seregeivel. De hogy ez lehetővé váljon, elengedhetlenül fontos, hogy az Ige körül a rendes isteni tiszteleteken kívül is közösségek létesüljenek. Valahol azt olvastam, hogy ma a konferenciák korát éljük. Bizonyos, hogy egyházunkban is felébredt a vágy a közösségek után. Minél inkább támadnak az Ige körül ilyen közösségek — s e tekintetben igen nagy jelentőséget tulajdonítottunk a bibliaköröknek, ifjúsági, lelkesítő konferenciáknak s ilyen szempontból értékeltük a nemrégien Budapesten lefolyt országos református nagygyűlést is — annál inkább hatásokat nyer lelkünk arra, hogy az Igével a rendes isenitiszteletekben is állandóan táplálkozzék s minél folyamatosabb az Igével való táplálkozás, annál tartalmasabbá és izmosabbá lesz öntudatunk.

* * *

Figyeljünk rá most az öntudat életének még egy forrására! Bizonyára mindenki érezte már azt az örömet, amit az alkotás támaszt a lélekben. Lássuk hát, hogy miképen táplálkozik az öntudat a tevékenységből? Nézzük meg, hogy miért oly dús erőforrás a munka, a cselekvés? A tevékenység egyszer azért okoz örömet és azért emeli az óndatot, mert minden aktivitás erő kifejtés s miután minden erő kifejtés tetszik, ez a tetszés az öntudatban tükröződik. De egy más ok folytán is táplálkozik az öntudat a tevékenységből. Sokan megfigyelhették azt, hogy a tételességhen, az elernyedséghen mennyire szétszóródik az ember szellemi élete, a mennyire meglazul minden kötelek, ami az embert összefogja s hogy valósággal szétesik az ember. A tetthez az a jelentősége ebből a szempontból, hogy egységbe kovácsolja az embert s minél egységesebb az ember, annál erősebb. A tevékenységtől megfosztott ember elveszíti egyensúlyát, valahogy nem találja meg önmagát, épen ezért megbébul öntudata és viszont mindenki megfigyelhette azt is, hogy mennyire megduzzad azoknak az öntudata, akiknek szüntelenül alkalmuk van heroikus tettekre. Az aktivitás embereit nem annyira különös fizikai vagy szellemi erejük, mint inkább a szüntelen való aktivitásuk teszi annyira öntudatosakká.

De itt is az a figyelemreméltó, hogy nem minden tevékenység neveli egyaránt az öntudatot. Tőlünk idegen, rendeltetésünknek nem megfelelő feladatok végzése lenyitög, a rabszolgaság érzését kelti fel, viszont legszentebb céljaink, legbensőbb ügyeink szolgálata esodálatoz fényvel áraszt el,

különös energiákat ébreszt fel bennünk s ezért hatalmas módon megduzzasztja öntudatunkat.

Sok olyan vallásforma volt a múltban, amelyek tétlen szemléfödre nevelt, ma is sokan vannak olyanok, akik a ker. vallásban is csupán megnyugtató hatásokat keresnek. Ezekkel a fel fogásokkal ellentétben a kálmínizmus a lehető legzslőséghesebben érvényesíti a kereszténység aktivitását. A kálmínizmus az egész életnek Isten dicsősége szolgálatába állítását követeli. A református vallás azonban nemcsak a legmagasabb célt tűzi ki, hanem e cél szolgálatához a legnagyobb mértékben nyújtja az erőket is. A mi vallásunkban minden a tette sereken, minden gondolat az aktivitás csíráját hordozza magában. Egy eszménynek, egy célnak szolgálata általában egészen egységbe forrasztja az embert, lelki életünk minél mélyebb oldalával viszolunk egy értékhez, annak szolgálata annál inkább megmozgatja minden tevékenységünket. Ha nem is követelné Kálmín, a legföb jónak, Istennek szolgálata egész életünket egységbe forrasztaná, egész életünket az Ó iránta való odadásra kényszerítené.

M. E.

(Vége kör.)

A tiszáninni református lelkésznek első értekezlete

f. hó 11-én, Miskolcon tartott meg a leánygimnázium tornateremben. Jelen voltak a kerületi lelkésznek közül: Baksy Istvánné (Szikázó), Batta Jánosné (B. keresztúr), Csabai Istvánné (Kiskinizs), Enyed Andoré (Miskole), Éles Istvánné (Tarcal), Farkas Istvánné (Miskole), Forgács Gyuláné (Sárospatak), Göndöcz Istvánné (Hernádamenti), Gyűlvész Istvánné (Ladbesenyő), Gesztelyi Nagy Béláné (Pácin), Hegedüs Lászlóné (Hernádkak), Illyés Bertalanné (Miskole), Dr. H. Kis Gézané (Belsőbcs), Komjáthy Józsefné (Diósgyör), Kun Zoltáné, Csillik Margit (Gesztely), Lengyel Istvánné (Szikszó), Nádházy Bertalanné (Diósgyör-vasgyár), Dr. Páhy Józsefné (Het), Szakács Pálné (Sály), Szalóczy Pálné (Mezőcsát), Szendrey Lászlóné (Tiszadorogma), Takács Béláné (Sajóhidvég).

Az értekezlet nagy részvétellel értesült, hogy Dr. Révész Kálmánné, az értekezlet eluökünye, püspök úr betegsége miatt nem jelenhetett meg. Az értekezletet a Jövel Szent Lelek ... kezdetű ének buzóg éneklése és Enyed Andor lelkész alkalmi imája után Forgács Gyuláné nyitotta meg és rámutatott arra a körülményre, hogy az újabb idők, újabb és nehezebb feladatok elé állították a lelkészeket, akiknek nehéz munkájukban első sorban a lelkésznék vannak hivatva segíteni. Nem olyan módon, hogy kápláni teendöket végezzenek, sem úy, hogy családí otthonuk és gyermekeik nevelésének rovására ha kell-ha nem, egyesületi munkát szervezzenek, hanem oly módon, hogy legyenek igazai, megértö feleség, legyenek jó édesanyák, legyenek jó gyülekezeti tagok, előljárva a templomlátogatásban, az istenfélelem gyakorlatában, a szelidséghen, a békétüresben s a Krisztushoz való hűségben. Azután Novák Olga, bpesti hitoktató, az országos szövetség szervező bizottsága titkárnöje ismertette a mozgalom történetét és céljait. Igen szépen domborította ki előadásá-

ban, hogy a lelkésznek szövetségének gondolata az utóbbi években úgy megérett, hogy egyáltalán nem nevezhető valami új kezdeményezésnek, mert e gondolat minden kerület lelkészének között kedvező viszhangra talált. A lelkésznek szövetségének legfőbb eszményi célja az anyaszentegyház *anyai* jellemvonásának érvényesítése. A szervezet nem akar különálló lenni, hanem az egyházhoz szorosan hozzátartozó szövetség s ezért történt, hogy az országos szövetség szervező-bizottsága az egyházkerületek püspökeit kérte meg, hogy ők bizzanak meg kerületükben egyesekeket a szervezéssel. Ily módon már az előkészítő munkálatok is püspöki felügyelet mellett folynak, ami az egész mozgalom egyházas jellegét teljesen igazolja. Az előadó indítványára az értekezlet kimondta, hogy a tisztáninnyi lelkésznek szövetségévé alakul s mint ilyen bejelenti csatlakozását az országos szövetséghez, amelynek szeptember hó elején Budapesten tartandó alakuló gyűlésén minél nagyobb számmal részt óhajt venni. Elhatározta továbbá az értekezlet, hogy minden évben alkalmas időben, lehetőleg a kerületi közgyűlés idején, értekezletet fog tartani s felhívja a kerületbeli lelkészeket, hogy csatlakozzanak szövetségünkhöz és ezt jelentik be *Forgács Gyulánának*.

A megalakulás után *Gesztyési Nagy Beláné* tartott felolvasást e címen: A lelkészné, mint férje munkatársa. Számot adott személyes tapasztalatairól s nagy szeretettel mutatott rá, hogy a falusi papné szerény munkája mily nagy erőssége lehet az egyháznak s mily erélyes védelmet nyújt a szekták előretörő mozdulataival szemben. Előadása után élénk eszmecsere indult meg, amely eléggé igazolta, hogy mennyi megbeszélési és tisztázni való kérdés kínálkozik az ilyen értekezletek anyagául. Az értekezletet éneklés és Kun Zoltánné buzgó imája zárta be.

Azokon kívül, akik az értekezleten jelen voltak, csatlakozásukat bejelentették a következők: Harsányi Istvánné (Sárospatak), Janka Péterné (Nagyrosvágy), Kiss Ernőné (Sátoraljaújhely), özv. Kópatáki Gyuláné (Sárospatak), Maurice Árpádné (Bükkaranyos), Dr. Rác Lajosné (Sárospatak), Svinger Jenőné (Radostván), özv. Súlyom Barnáné (Miskolc), Szaniszló Istvánné (Pamlény), özv. Szabó Bertalané (Miskolc) és Szentmártoni Dánielné (Borsod). További jelentéseket szívesen fogad *Forgács Gyuláné*. Sárospatak.

E helyen nyugtazzuk, hogy az 5 P tagsági díjakat befizették: Baksy Istvánné, Csabay Istvánné, Enyedy Andorné, Forgács Gyuláné, Göndöcz Istvánné, Hegedűs Lászlóné, Komjáthy Józsefné, Dr. H. Kiss Gézánné, Kun Zoltánné és Szendrey Lászlóné. Az emlékkönyv ára, 2 P a könyvhöz mellékelte befizetési lapon küldendő Bpésre, a tagdíjak pedig, amelynek fele az országos, másik fele pedig kerületi szövetségünk pénztárát illeti, egy összegben *Forgács Gyulánához* küldendők.

Tudósít.

— **Ansztériában** 1926-ban 4255 személyt ért át a prot. vallásra, még pedig 3991 a luth. és 264 a ref. vallásra. Viszont a prot. egyházból 2179 ember tért ki s így a prot. egyházak tiszta nyeresége 2076 lélek.

Egyházkerületi közgyűlés.

Nem történhetett meg egyházkerületünk u. n. tavaszi közgyűlése a szokásos keretek közt. Julius hó 12-re, Miskolcon megjelentek ugyan a közgyűlést alkotó tagok teljes számban és egyházkerületünk élte utóbbi időszakának súlyos kérdései a tanítóképző átvételének és a sárospataki főiskola internátusának (theológiai és gimnáziumi) ügye minden figyelmet és érdeklődést felébresztettek, de a közgyűlés fölött kezdettől fogva ott borongott egy sötét árnyék: az, hogy Dr. Révész Kálmán püspök urunk hiányzott a közgyűléstől; betegsége elébe állt, lekötötte és megakadályozta a közgyűlésen való megjelenésben. A püspöki jelentést, püspök urunk 8-ik jelentését, amely hangban, formában teljesen a régi, a megszokott, a széles horizontú és markáns vonású, ezúttal már az egyházkerületi főjegyző olvasta fel, sőt a közgyűlés nagy gyöngédséggel sietett a gyöngéledő főpásztor tehermentesítésére, amikor püspök urunknak szabadságot adott s a főjegyzőt, mint püspökhelyettest bízta meg a püspöki teendők vitelével.

A közgyűlés lelkész-elnöki székét *Cziáky Endre* szántói lelkész, mint hivatalokara legidősebb esperes foglalta el s az ő ajkáról hangzott el a buzgó imádság, hogy a kegyelem Istene az ő szent lelke segítségével nyújtásával áldja meg a közgyűlés munkáját.

A közgyűlés kiemelkedő pontjai: a püspöki jelentés, főgondnoki megnyitó, a tanítóképző és a pataki internátusok ügye volt.

Úgy a püspöki jelentés, mint a főgondnoki megnyitó egész terjedelmükben megjelentek a közgyűlési jegyzőkönyvben, sőt előbb e lapok hasábjain is. Mindkettő egyházkerületünk életének közérdeklő eseményeit nagyon tanulságos és eszméletető módon foglalja össze. A tanítóképző átvétele ügyében az egyházkerületi képezői bizottság a rovatos ívek adatainak áttanulmányozása után főleg egyes gyűllekezetek óriási, szinte az elviselhetetlenséggel határos teherviselésére mutatott rá s azzal az indítvánnyal járult a közgyűlés elé, hogy amennyiben egyházkerületünknek egettől szükséges van a tanítóképzőre s a beérkezett adatok szerint több terhet ma nem lehet gyűltekezeteinkre róni, az egyházkerületi elnökség más alapon kezdje az államkormányval a tárgyalást a képezői átvétele érdekében. Egyházkerületünk bízik abban, hogy az államkormány bölcsesége belálja az egyházkerületi kérelmének jogosságát és pénzügyi támogatásával átsegíti egyházkerületünket az anyagi nehézségeken.

A pataki főiskolai internátusok közül a gimnáziumi internátus ügye látszik anyagilag biztosítottabbnak, amennyiben az államkormány 35 évi 30.000 P. összegét költségvetésileg biztosított erre a célra, de hisszük, hogy a theol. internátus építésére is előteremtí az egyházkerület áldozatkészsége a szükséges, mintegy 150.000 P. összegét. Minden oldalról olyan nagy érdeklődés és szeretet nyilvánul meg a theol. internátussal szemben, úgy, hogy itt minden az illetékes tényezők ügybuzgóságán fordul meg.

A közgyűlés által letárgyalt ügyeket csak nagyjában említhetjük meg:

Dr. Kérészy Barna főügyész jelentést tett az u. n. püspöki birók kiegészítéséről és bérbeadásáról. Makkai Sándor püspök megköszönte egyházkerületünknek püspöke választásakor kifejezett üdvözlését. A dunamelléki püspök halásán köszönte meg egyházkerületünk részvétét b. e. Darányi Ignác főgondnok halálával kapcsolatban. Dr. Puky Endre egyházkerületi tisztségéről lemondó levele úgy vételezté tudomásul, hogy egyházkerületünk megtalálta a módját annak, hogy a Puky Endre egyszerű képességei továbbra is egyházkerületünk szolgálatára álljanak. Sütő Kálmán lemondása egyházkerületi tanácsbírói tisztsérel tudomásul vétetett. A zsinati és egyházkerületi választások elrendeltettek, az egyházkerületi bizottsági tagok megválasztottak.

Sáfrán Géza nyug. altábornagy az egyházkerületi Kálvin Szövetség megalakulása érdekében tett nagy érdeklődéssel fogadott előterjesztést. A belmissiói jelentést néhány indítvánnyal Enyedy Andor előadó olvasta fel. Az egyetemes konventi határozatokat Dombó László és Marton János jegyzők referálták. A sárospataki főiskola igazgató tanácsosai a jövő hat évi ciklusra a régi igazgató-tanácsosok választottak meg. Új igazgató-tanácsos lett b. e. Vadász Pál helyére Kiss Ernő alszóempléni esperes. Főiskolai gazdasági választmányi elnökül az újabb hat évi ciklusra ismét dr. Trócsányi József akad. tanár választott meg, gazd. választmányi tagokul pedig Kovács Sándor nyug. tanár, Harsányi Gyula takarékpénztári vezérigazgató és Somody József főszolgabíró. A főiskolai ének- és zenetanári állásra a pályázat kériatik. Urbán Barnabás r. tanárnak megválasztott a matematika fizika tanszékre. A táptézeteti díj a spataki főiskolában évi 240 pengőben állapított meg. A táptézeteti és ösztöndíjalapítványok felértékelésére tett javaslat megerősített. Több egyházközség lelkesí díjlevele megerősített nyert. A miskolci leánygimnázium typusa megállapított. D. u. bírósági ülés volt.

Marton János.

IRODALOM.

* **Üvegcserepek.** Irta *Gulyás József*, Sárospatak, 1927. — Tíz dolgozatot, hírlapi cikket, ünepi beszédet gyűjtött e kis füzetben annak szerzője, a magyar irodalom szorgalmas bűvára össze. Közülük 3 lapunk f. évi folyamában látott világot. Legértékesebb a Csokonai kitűnő tanítók ötlemeinyéből: A lélek halhatatlanságáról írt tanulmány; a ref. Énekeskönyv barátait érdekelné fogja Lengyel József, a kiváló énekköltő pályájának ismertetése. A dolgozatok mind bizonyoságot tesznek a szerző kutató érzékéről.

— **Pályanyertes lelkészek.** A zemplénvármegyei Kazinezy Kőr irodalmi pályázatán, az irrenda verspályázatra beérkezett 25 pályamű közül, *Seigethy Ferenc* balajti lelkész 50 pengőt nyert „Beszélnek a haragok” c. költeményével; a novellapályázat díját nem adták ki, ellenben *Lengyel Gyula* szendrői lelkész „Sikolt a nád” c. elbeszélését megdícsérték.

VEGYES KÖZLEMÉNYEK.

Gr. Degenfeld József a tiszántúli egyházkerület főgondnoka, az egyetemes konvent és zsinati világi elnöke, július 12-én 83 éves korában Debrecenben elhunyt, 1896-ban választotta a tiszántúli egyházkerület főgondnokává s azóta vezetett szerepet töltött be a magyar ref. egyház életében. 1909-ben Genfben, Kálvin születésének 400 éves jubileuma alkalmával a magyar ref. egyház nevében üdvözölte ékes francia beszéddel a genfi ref. egyházat. Br. Bánfily Dezső halála után a konvent világi elnöke lett s az ő elnöksége alatt helyezte a konventi bíróság Zoványi Jenőt a pataki theol. tanári székebe vissza. Eleteknek utolsó negyedszázadát csaknem kizárólag a ref. egyház szolgálatának szentelte s kimagasló egyénisége a legnehezebb helyzetekben is csodálatos érzékkel találta meg az igaz haza- és egyházszereket harmonizálóhoz vezető utat. Állandóan tájékozott volt a legkisebb egyházi ügyek felől is, az egyházi törvényeket könyv nélkül tudta; két ízben is járt Amerikában, hogy az ott élő magyar reformátusoknak az anyaszentegyházzal való kapcsolatát kiéptesse. Temetésén, mely szombaton délután a nagytemplomból ment végbe, főiskolánkat Csontos József közigazgató képviselte. Áldott legyen emlékezete!

— **A sárospataki főiskola köréből.** Tudatjuk az érdekl. szülékek és tanulókkal, hogy a sárospataki ref. főgimnáziumban az 1926—8. iskolai év szeptember 1-én megkezdődik és pedig a következő sorrendben: 1-én: csütörtökön a VIII., VII., VI., V. osztály javító vizsgálat. 2. ikán: pénteken a IV., III., II., I. osztály javító vizsgálat. Ugyancsak 2-ikán a magántanulók írásbeli vizsgája. 3-ikán: szombaton a magántanulók szóbeli vizsgája. 3—5—6-án: szombaton, hétfőn és kedden az írásbeli érettségi. 8—9-ikén: csütörtökön és pénteken a szóbeli érettségi vizsgálat. Beiratkozás az egyes osztálytanároknál 7—8—9-én. 10-ikén d. e. 8—9-ig az osztálytanárok számbavesszik és elrendezik a tanteremben a növendékeket. 10-ikén d. e. 9 órától az iskolai év ünneplés megnyitása az imateremben. A táptézet 8-án nyílik meg olyformán, hogy kosztot azok kapnak, akik 7-én este 6 óráig a felügyelőnél beiratkoztak. — A theol. akadémián szept. 1—3. napján lesznek a javító és pótló colloquiumok, 8—9-én a beírások, illetőleg index-aláírások, 10-én az övnyitó ünneplés. 13-án az írásbeli, 14-én a szóbeli alapvizsgálat.

— **A lelkészsképesítő vizsgálatok** szeptember 19—21. napján fognak intézetünkben megtartatni és pedig 19-én az írásbeli, 20-án a szóbeli vizsgálat az első vizsgásokra nézve. 20-án az írásbeli, 21-én a szóbeli vizsgálat a második vizsgásokra nézve.

— **Választások.** Az újonnan alakított *gygyver-neki* gyülekezet Kovács Pál debreceni s. lelkész, néhai Kovács Károly fűszergyarmai lelkésznek, főiskolánk volt tanítványának fiát választotta lelkészül. — **Vámszűfaluban** július 24-én lesz a lelkészválasztás; a hívek Nagy Sándor Béla sárospataki hitoktatót szándékoznak meghívni lelkészül.

— Tápintézetű kedvezményesek az 1927—28.

tanévre. A) *főgimnázium növendékei* közül: 1. $\frac{3}{4}$ kedvezményben részesülnek: Egressy Lajos VII., Gyenes István II., Hegyi József V., Képes Géza VII., Magyar Andor VII., Majoros István VI., Tóth Lajos VII. o.; 2. $\frac{1}{2}$ kedvezményben részesülnek: Ablonczy Dániel II., Bakos Zoltán VI., Batáry Kálmán II., Benesik István VII., Berzeviczy László IV., Frenzel Béla I., Héthy Lajos VI., Horkay István V., Kárász István III., Kerestény László II. (+ 1878 P. a Vay—Szathmáry—Szilágyi-alapítványból), Melegh József II. (+ 18 P. a Pallavicini—Vay-alapítványból), Miskolczy József III., Ördögh László II., Ruzsokay Endre I., Sohajda Mihály II., Sütő Sándor IV., Szaniszló András I., Szaszák Bertalan VI., Zsuffa Tibor IV. o.; 3. $\frac{1}{4}$ kedvezményben részesülnek: Abaházy Árpád II. (+ 18 P. a Kovács Károly-alapítványból), Barki István IV., Fieze Gusztáv VI., Fodor Lajos VI., Fodor Sándor III. (+ 50 P. a Sailerné-alapítványból), Hunyor István IV., Józsa Gábor VII., Kántor László I., Kollát Károly V., Kovács Zoltán V., Körössy Zoltán V., Medgyaszay András I. (+ 29-50 P. a Ferenczy-alapítványból), Medgyaszay Pál VII., Nagy Sándor II., Tóth Pál IV., Vígváry Ferenc II., Zsiros László II. o.; 4. $\frac{1}{8}$ kedvezményben részesülnek: Fidler István V., Fidler Tibor II., Gutper Imre II., Gutper István IV., Hatás Gyula IV., Kárász Imre V., Péter János III., S. Tóth Gyula III., Szilva Sándor VIII. o.; 5. Alapítványokra vettek fel: Ablonczy György II. (63 P. Ragályi Gy. és Dusza L.-al.), Csákok András IV. (36 P. Kőezán József-né-al.), Fancsik András I. (57-12 P. Jóny és Paykoss-al.), Kondi László I. (30-72 P. Vágassy F.-al.), Kovács Lajos IV. (36 P. Jászay S.-al.), Marsalkó József I. (44-58 P. Özv. Sóske L.-né-al.), Nagy Dezső V. (18-84 P. Katona—Babocsay—Mocsay—Csemnitzky-al.), Nagy Ferenc II. (18 P. Dr. Szabó János-al.), Solyom László II. (51-36 P. Homoky A. és felesége-al.), Sütő Károly IV. (75-60 P. Gr. Beleznay-al.), Técsy Béla VII. (38-16 P. Szabó K.-al.), Vajda Péter IV. (50 P. Gyulay-al.), Veres Imre V. (36 P. Gecsey Péter-al.). B) *A hitanhallgatók* közül: 1. $\frac{3}{4}$ kedvezményesek: Kovács József II., Máthé Zoltán II., S. Nagy Lajos III., Szabó Gyula III. th.; 2. $\frac{1}{2}$ kedvezményesek: Arday László III., Bacsó Gyula I., Császár József III. (+ 18 P. a Vessey—Oláh-alapítványból), Csontos László III., Faragó György I., Ferencz Lajos I., Gergely János II., Hubay Lajos I., Kigyóssy Dezső III. (+ 18 P. a Sárkány-alapítványból), Mikes Zoltán III. (+ 18 P. Jóny T. alapítványból), Nagy József III., Nyitray Béla III., Nyitray Dezső III., Pap Géza III., Perjéssy László III., Varga János III. th.; 3. $\frac{1}{4}$ kedvezményesek: Gecse Endre II., Szabó Lajos I., Tóth Albert III. th.; 4. Alapítványokra vettek fel: Bagócsy Lajos III. (60 P. Özv. Sailerné-al.), Gáthy Lajos II. (122-92 P. Özv. Sailerné-al.), Mikola István III. (60 P. Gyulay-al.), Sipos István I. (90 P. Kún B. és Vay—Geymüller-al.), Soltész Pál II. (36 P. Br. Vay Béla-al.).

— **Főlvételek az internátusba.** *A hitanhallgatók* közül internátusi kedvezményre a következők vettek fel: A III. évesek közül: Gecse Endre $\frac{1}{4}$, Mikes Zoltán $\frac{1}{2}$, S. Nagy Lajos $\frac{3}{4}$, Nyitray Béla $\frac{1}{2}$, Nyitray Dezső $\frac{1}{4}$, Pap Géza $\frac{1}{2}$, Tóth Albert

$\frac{1}{2}$, Császár József $\frac{1}{2}$, Kigyóssy Dezső $\frac{1}{2}$, Csontos László $\frac{1}{2}$, Bagócsy Lajos $\frac{1}{2}$, Mikola István $\frac{1}{2}$, Varga János $\frac{1}{2}$, Perjéssy László $\frac{1}{2}$, Arday László $\frac{1}{2}$ kedvezményre. A II. évesek közül: Fülöp Sándor $\frac{1}{2}$, Gáthy Lajos $\frac{1}{2}$, Kovács József $\frac{1}{2}$, Máthé Zoltán $\frac{1}{2}$ kedvezményre. Az I. évesek közül: Bacsó Gyula $\frac{3}{4}$, Sipos István $\frac{1}{2}$, Szabó Lajos $\frac{1}{2}$, Ferencz Lajos $\frac{1}{2}$, Faragó György $\frac{1}{2}$, Hubay Lajos $\frac{3}{4}$ kedvezményre. — *A gimn. internátusba* felvették: Ingienes: Képes Gépes V. o. t., mint szobafelügyelő. $\frac{3}{4}$ kedvezményesek: Benesik István, Egressy Lajos, Molnár Pál, Tóth Lajos VII., Majoros István, Szaszák Bertalan VI., Hegyi József, Horkay István V., Zsuffa Tibor IV., Ablonczy Dániel, Batáry Kálmán, Gyenes István, Kerestény László, Melegh József, Sohajda Mihály II. o. tanulók. $\frac{1}{2}$ kedvezményesek: Józsa Gábor VII., Fodor Lajos VI., Miskolczy József III., Ablonczy György, Szabó Sándor, Vígváry Ferenc, Zsiros László II., Fancsik András, Korizs Lajos I. o. tanulók. $\frac{1}{4}$ kedvezményesek: Nagy Dezső V., Gutper István IV., Gutper Imre II. o. tanulók. Egész díjat fizetők: Kerestény István IV., Tóth Bálint III., Melegh Zoltán I., Szilva László leendő I. o. tanulók. Szobafelügyelők: Darányi Lajos és Szabó Gyula IV. éves hitanhallgatók.

— **Tisztújítás az alsó-borsodi ref. egyházme-gyénél.** Az alsó-borsodi ref. egyházmege tavaszi gyűlésén elrendelte az egyházi törvények által előírt tízéves tisztújítást az egyházmege minden rendű tisztviselőire nézve. Negyvenkét egyház adta be szavazatát és a szavazatontó bizottság július 19 én bontotta fel a beérkezett szavazatokat. Ennek eredménye, hogy a negyvenkét gyülekezet minden szavazatát *Farkas István* esperes és *Botlik István* báró egyházmegei gondnokra adta. A tisztikar többi tagjai is a régiak naradtak. A megválasztottak megbízatása tíz évre szól.

— **Tompa gyalázása.** A gömri egyházmege-nek május 24-én Feleden tartott közgyűlése megbotránkozásának adott kifejezést a Győry Dezső (Wallentini D. rimaszombati tanár fia) szlovenszkói újságíró „Tompa, az ősz és Ady” c. hírlapi cikke miatt, mely az *Újságírók Újságjában* jelent meg s amelyben Tompát verbaj által megfertőzött egyén-nek tünteti fel; szerinte Ady és Tompa egy és ugyanazon betegségben, verbajban szenvedtek, ezért szerették mindketten a borongó ősz s ezért vált lirájuk a halál lirájává. Az egyhm. közgyű-lés elhatározta, hogy egyházunk és nemzetünk ezen nagy alakjának, Tompa Mihálynak kegyelet-len, izléstelen és durva megsértése miatt átír a M. Nemzeti Párt vezetőségéhez, hogy Győry Dezsőt mozdítsa el a sajtóirodai főnökségtől, mert aki Tompa Mihályt, — kinek mély érzelmű költeményei, bájos és tiszta virágregéi, *Olajj* g. c. remek vallásos könyve, magasan szárnyaló egyházi be-szédei, az Irának megfelelő puritán élete és ki-fogástalan pápi jellege a ker. erkölcsiség nemes elveit hirdetik és tükrözik, — a koporsóban olyan érték- és tiszteleteseökent tulajdonsággal ruházta fel, mint Győry D., azt az egyh. megye nem tartja sem arra méltónak, sem arra valósnak, hogy a szlovenszkói magyarság egyik legfontosabb párt-jának sajtóvezetője legyen. Ugylátszik, a modern nyugatos írók nemcsak élő ref. lelkesek erkölcsi

tisztségét igyekeznek lerombolni a közvélemény előtt, hanem még nagy halottaink tiszta emlékére is ráfúják azt a szennyet, melyben a nyugatos irodalom olyan nagy kéjjel forgódik!

— **Pályatételek a theologiai akademián** az 1927—28. iskolai évre. 1. Az 1927—28. ik. évi *Vay kisebb díjra*, mely összeg a Pogány Istvánné-alapból kiegészítették 12 p.-re: Beköszöntő egyházi beszéd irandó I. Kor. 9. 16—17. v. alapján. 2. Az 1927—28. ik. évi *Vay nagyobb díjra*, mely a Pogány Istvánné-alapból kiegészítették 25 p.-re: Izrael népének vallása Mózes előtt. 3. Az 1927—28. évi *Tóth—Fischer díjra*, mely a Pogány Istvánné-alapból kiegészítették 25 p.-re: Az ó-katholikus egyház keletkezése a Baur- és Ritschl-féle történeti iskola felfogása szerint. 4. Az 1927—28. évi *Péczeley-díjra*, mely a Pogány Istvánné-alapból 25 p.-re egészítették ki: Spinoza és a keresztényiség. 5. Az 1927—28. évi *Kazinczy-díjra*, mely a M. Tud. Akadémia adományából 40 p.: Kazinczy lelki világa. 6. Az 1927—28. évi *Szeremley-díjra*, mely a Pogány Istvánné-alapból kiegészítették 25 p.-re: A praedestinatio tanának etikai jelentősége. A pályaművek tisztán, idegen kézzel irandók le. *Beadási határidő 1928 május első napja.*

— **A jogakademiák ellen.** A közoktatásügyi miniszter arra való tekintettel, hogy a köztisztviselői pályákhoz szükséges minősítés megadásának jogát a jövőben kizárólag a tudományegyetemek jog- és államtudományi kara számára kívánja fenntartani, értesítette az egri, miskolci és kecskeméti jogakadémia fenntartó egyházi főhatóságait, hogy a jogtudományi és államtudományi állami vizsgabizottságok működésében a befolyt 1926—27. tanévet *utólsónak* tekintni és ehhez képest felkéri a fenntartó hatóságokat, hogy a bizottságok jövőben való új megalakítását, valamint az azok megerősítése iránt való előterjesztést mellőzni sziveskedjenek. A közoktatási miniszter ezen intézkedését első lépésnek tekintik a jogakademiák megszüntetése iránt.

— **Külön kehely.** A budapesti ref. egyház Ravasz László püspök kezdeményezésére egy igen érdekes, sőt merész újítást készült bevezetni. Elhatározták ugyanis, hogy a jövőben az Urvaosorát nem egy kehelyből szolgáltatják ki a híveknek, hanem minden, az Uratszalt elő járuló egyén egy külön kis kehelyt kap. Ennek az újításnak a ref. felfogás szerint nincs is akadálya, — mert hiszen az Urvaosorát csak ugyanabból a borból, de nem okvetlenül ugyanegyetlen kehelyből kell kiszolgáltatni az egész gyülekezet részére. Ezentul tehát minden urvaosorázó külön kehelyt kap a budapesti ref. templomokban s ennek a magyarzata abban kereshető, hogy a közös kehelyből való ivás sokakat visszatartott az Urvaosora felvételétől. Ennek a tartózkodásnak volt is valami alapja, mert hiszen az a körülmény, hogy egy és ugyanazon kehelyből esetleg száz és száz ember iszik egymásután, a mai modern higiéniai elvekkel nem egyeztethető össze. Egyelőre minden hónapban más és más budapesti templomban szolgáltatják ki így, külön kehelyekből az Urvaosorát és az egyház vezetői azt remélik, hogy ennek következtében lényegesen emelkedni fog azok száma, akik élni kívánnak az

Ur vaosorájával. Ha a budapesti újítás beválik, azt esetleg más ref. templomokban is bevezetik. — **Svájcból.** *Szent-Gallen*-ben a múlt év folyamán 44-en jelentették be a ref. egyházból való kilépésüket (nemelyek valamelyik szektához csatlakoztak, mások az egyházi adó alól akartak szabadulni) s viszont 70, nagyobb részben római kath. egyházhöz tartozó egyén tért át a ref. egyházba. A *zürichi* Nemzeti Egyház zsinata felhívta a gyűlekezeteket, hogy amennyire lehet, hátráltassák a konfirmáció korát és összel csak olyanokat vegyenek fel konfirmációi oktatásra, akik május 1-én a 15 ik életévüket már betöltötték, úgy, hogy a következő tavaszon tartandó konfirmáció alkalmával már 16 évesek legyenek.

— **Lengyelországból** az utóbbi évek folyamán alatt a protestáns misszionáriusok rendkívül buzgó és sikeres tevékenységet fejtettek ki a zsidók közt. Számos megtért és kikeresztelkedett zsidó van, aki a zsidómisszió terén munkálkodik. Miután a ker. hitre tértek, ott maradtak régi környezetükben és zsidó-zargonban hirdetik az evangéliumot. Ezek az igehirdetők többnyire idealisták, akik a legszerényebb segítséggel beérik; sokszor bántalmazásokban részesülnek, a fanatikus zsidók meg is kövezik őket, de ők azért rendületlenül folytatják igehirdetéseiket.

— **Angol és német theologusok,** április havában Canterburyban közös gyűlést tartottak, amelyen Isten országa, ennek jelmeze és az emberi társadalommal való viszonya képezte a tárgyalás anyagát. Az előterjesztett munkálatok mind német mind angol nyelven megjelentek. A közös értekezlet legközelebb, 1928 tavaszán, Berlinben fog összejúlni, ahol a christologia kérdését fogják megvitatni.

Pályázat ének- és zenetanári állásra.

A sárospataki ref. főiskolában az ének- és zenetanári állásra pályázat hirdetik. *Kötelezősége* a megválasztandó ének- és zenetanárnak: tanítani a) a főgimnáziumban az egyházi és műneket a konvinti tanterv szerint heti 12 órában; b) az akademián az egyházi éneket és harmóniumot heti 5 órában; c) vezetni a főiskolai énekkartot heti 2 órában; d) a főiskolai zenekartot heti 2 órában, összesen tehát heti 21 órában. Kötelező továbbá zeneórárt adni az önként vállalkozó tanulóknak az előjáróság által megállapított méltányos díjért. Hivataltól tanárnőke a főiskolai ének- és zenekarnak. *Fizetése:* ha zeneművészeti főiskolát végzett s tanítóképző-intézetit zenetanári oklevéllel bíró egyén választatik meg: a mindenkor gimn. tanári fizetésnél egy fizetési fokkal kisebb fizetés. Csak ref. vallású tanárok pályázhatnak. Nyugdíjja rendezve lesz. Állását 1927 szeptember 20-án tartozik elfoglalni. Pályázók életkorukról, végzett tanulmányaikról, katonai szolgálatukról, a forradalmak alatt tanúsított magaviseletükről, egészségi állapotukról, és eddigi működésükről szóló, okmányaikal felszerelt kérvényeiket aug. 20-ig nyújtják be alólírt igazgatósághoz.

Sárospatak, 1927 július 15.

A főiskolai igazgatóság.

SÁROSPATAKI REFORMÁTUS LAPOK

A TISZANINENI REF. EGYHÁZKERÜLET ÉS A SÁROSPATAKI FŐISKOLA KOZLÓNYA.

MEGJELEN MINDEN VÁSÁRNAP.

ELŐFIZETÉSI DIJ:		Főszerkesztő:	Felelős szerkesztő és kiadó	HIRDETÉSEK DIJA:
Egész évre	14 Pengő.	Dr. RÉVÉSZ KÁLMÁN	Dr. RÁCZ LAJOS	Megegyezés szerint.
Fél évre	7 Pengő.	Főmunkatársak:		
		MARTON JÁNOS, ENYEDY ANDOR, FORGÁCS GYULA		

TARTALOM: Dr. Révész Kálmán: Püspöki jelentés 1927. (Folyt. köv.) — M. E.: A református öntudat. (Folyt. és vége.) — Vegyes közlemények. — Hivatalos rész. — Pályázatok. — Szerkesztői üzenet.

Püspöki jelentés 1927.

Nyolcadik évi jelentésemet terjesztem a Fő-tiszteletű Közgyűlés elé. A hét szűk esztendőn tehát túl vagyunk, de a bő esztendők még nem akarnak jelentkezni.

Sok okom volt arra a reménységre, hogy ez alkalommal már perfektaulhatjuk a sárospataki állami tanítóképzőintézet átvételét; a minisztériummal való tárgyalások kedvező eredménnyel folytak egyszer csak holtpontra jutott az egész ügy. A pénzügyminisztérium a személyi kiadások 90 %-ának folyósítását öt éven túl nem hajlandó biztosítani. Már pedig enélkül nem is gondolhatunk a tanítóképző átvételére és fentartására, mert ez a cardo rei. Ez év február 16-án 149/1927. számú felterjesztésemben költségvetéssel és vagyonkimutatással indokoltam, kifejttem a kultuszminiszter úr előtt, hogy amikor az egyházkerület újabb 47 697 P. illetve 51 423 P. terhet vállal és ugyanannyi terhet vesz le az állam vállairól 50 esztendőre, több áldozat vállalására képtelen, mert a 90 %-os hozzájárulásnak megfelelő fedezetet előállítani nem képes. Más szavakkal úgy áll a dolog, hogy a 90 %-os állami hozzájárulásnak 50 esztendőre való biztosítása ránk nézve a képezde átvételének conditio sine qua non-ja, úgy, hogy ha ez a biztosítás bármely okból megadható nem lesz, az egyházkerület, bár a legnagyobb sajnálattal, kénytelen lesz a képezde átvételéről lemondani.

Hasonló tartalmú felterjesztést intéztem a miniszterelnök és a pénzügyminiszter urakhoz is, de választ mind e mai napig egyik helyről sem kaptam. Itt azonban a hallgatás nem beleegyezést, hanem ellenkezőleg tagadást jelent. Fájdalmasan esik ez a tényt megállapítani akkor, midőn itt Miskolcon a szomszédunkban, éppen most fog megnyitni az apácázárdával kapcsolatos róm. kath. tanítóképző.

Ezzel szemben örömmel jelentem, hogy a sárospataki főgimnázium internátusának felépülése az állam által adott 50,000 pengő annuitás által végre biztosítva van. Régi vagyunk és óhajtatunk juttott ez által boldog teljesedésbe.

Általában az állami segítség, ha nem is a háború előttihez képest valorizálva, (eddig átlagosan csak 67 %-ig) de fokozatosan növekedik. A lelkeszi korpótlék e hó elsejével 50 %-os valo-

rizációval folyósítva lett; az adósegély az előző évinél 100 %-e nagyobb; templom, lelkészek, iskola építésre és renoválásra, továbbá lelkészeknek rendkívüli segélyre a most zárult egyházi évben összesen 47,750 pengőt utalt ki a vallás- és közoktatásügyi minisztérium.

Mindez örvendetes haladás a közel multhoz képest, de még nagyon messze vagyunk az 1848: XX. törvénycíkken alapuló jogos igényeinknek teljes kielégítésétől. Római katolikus atyánkfiai azonban már is megcsokallották államségélyünket, elővették régi bevált módszerüket, a régi országgyűléseken, ha a protestánsok 100 sérelmet panasztak fel, ők 200-zal állottak elő, most pedig státsitzkálai támogatva azt allegálták, hogy Csonkamatyarsországon a protestánsok aránylag több államségélyt kapnak, mint a római katolikusok. „Mi nem feszítjük a húr. — írja a hercegprímás 1926 október 23-án a kultuszminiszterhez — igényeket nem támasztunk az állammal szemben. De ha mások (tudni illik, mi protestánsok) már megkapják a támogatást, akkor kénytelenek vagyunk az egyenlő elbánást sürgetni”.

A Glattfelder csanádi püspök által készített munkálát falláciáit, hibáit és fogyatékosait aztán egy hatalmas munkálataban mutatta ki a két protestáns egyház vezetősége. Ez a munkálata egyelőre csak a hivatalosok kezéhez küldetett meg, de megérdemli, hogy kinyomatva, mentől szélesebb elterjedést nyerjen főképp a képviselők és a felsőházi tagok között. Ebből a munkálataból aztán tisztán meg lehet látni a hazai római katolikus és protestáns egyházak anyagi helyzetének és állami ellátásának valódi képét.

A túlmagas tanítói nyugdíjintézetű terhek azonban még mindig súlyosan nyomakodnak a fentartó egyházközösségekre, sőt némelyiket csaknem a csőd szélére juttatták. Az egyetemes konvent már ismétellen felterjesztéssel fordult a súlyos helyzet javítása végett a kormányhoz.

A felekezeti viszonyok a múlt év ősze óta elég jók; a tavalyi hírlapi erős hullámmás leg-alább is elült, amiben a kultuszminiszter által az egyházi lapok szerkesztőihez intézett intelemnek van főérdeme.

Mindig nevezetes dátum marad 1927 január 29-ike, az országgyűlés két házának ünnepélyes megnyitása, hol református egyházunk felsőházi

képviselőtében, a legnagyobb örömmel részt vehettem ugyan, de azóta súlyosbodott betegségem nagyon sok olyan gyűléstől vagy összejöveteltől visszatarthat, ahol kötelességem lett volna megjeleni.

Ilyen volt a tavaly szeptember 28-án Mohácson rendezett református emléknap, azután a Budapesten folyó évi május 21–22. napjain tartott Református Nagygyűlés. Mindkét alkalommal fényesen bebizonyította a magyar református egyház, hogy „van benne élni hit, jog és erő.” A kezdeményezésért és a rendezésért illesse minden köszönet és elismerés a Hit és Szolgálat mozgalmanak vezető férfait.

További hatalmas református fellendülésre fog alkalmat adni a Protestáns Világszövetség keleti ágának f. é. szeptember 4. napjától Budapest tartandó nagygyűlése s az ezzel kapcsolatban ugyanott tervezett Országos Presbiteri Értekezlet.

Általában örömmel állapíthatjuk meg, hogy a belmisszió országos szervezése és a Kálvin-Szövetség fíradhatatlan buzgólkodása nyomán úgy az egész országban, mint közelebből egyházkerületünkben az egyháztársadalmi és hitéletben egyre örvendesebb jelenségekkel találkozunk. Egy pár esztendő évtizedek mulasztásait hozhatja helyre, ha az ezt célzó munkálkodás, helyes központi irányítást nyer és ha a világiak mindinkább beállanak a papok segítőitársaiul a „hit és szolgálat” munkájában.

(Folyt. köv.)

Dr. Révész Kálmán.

A református öntudat.

(Folyt. és vége.)

De a kálvinizmus nemcsak ebből a szempontból a tettek keresztyénsége. A mi hitünk szerint Isten *akaró, tevékeny szellemiség.* „Az én Atyám mindezt ideig munkálkodik, én is munkálkodom” szólja Jézus ellene áskálódó ellenségeinek s az Atya ezt a vonását különös mértékben szemmel tartja a kálvinizmus. Az Istennek ilyen tapasztalásából támad a legheroikusabb lendület a kálvinizmus talaján. Sőt a kálvinizmus lényege szerint az aktivitás nem is következménye a hitnek, hanem forrása annak. Itt nem Isten lényege felismerése segít az ő akaratának teljesítésére, hanem az ő akaratának teljesítése segít lényege megismerésére. A Heidelbergi Káté 86-ik kérdésére adott felelet szerint „azért is kell jól cselekednünk, hogy a mi hitünk felől annak gyümölcséből mi magunk is bizonyosak legyünk.” Az Isten akaratának cselekvése által lesz tehát szilárdá hitünk s abban Isten felőli bizonyosságunk.

A tevékenység általában is különös módon meggazdagítja az öntudatot, mert *egy ügynek szolgálata által lesz az igazán lelkiné tartalmává.* Micsoda heroikus lendülete, feszültsége támad az öntudatnak, ha a legfőbb jó, a minden mást elhomályosító egyetlen valóság szolgálata tölti be a lelket!

Mégis, még ezen a ponton is mélyebb forrásokból is táplálkozik a mi hitünk és öntudatunk. Kálvin mindig a ker. hit legmélyére hatol, tekin-

tete túl néz az idői tapasztalásokon és véglegesen mindig csak az Isten örök kiválasztása szemléletében nyugszik meg. Isten idői tapasztalásokban hívja el ugyan az ő gyermekeit az ő dicsőségének szolgálatára, de azokat hívja el, akiket az ő örök végzése szerint kiválasztott és ugyancsak az ő örök végzése az alapja annak, hogy ki milyen körben és hivatásban szolgálja az ő dicsőségét. „Minden egyes emberre nézve tehát elptályítja mintegy az Úr által rendelt állomás azért, hogy egész élete folyásában meg gondolatlanul ide-oda ne hanyódjék.” (Inst. I. K. III. kv. 10. §. 6. p.). Ez a hit nemcsak nyugtalanságtól, ingadozástól óg meg, ami a tettek megőljö, nem csupán bizonyosságot nyújt és így az ember öntudatát edzi meg az Isten dicsőségének szolgálatára, hanem különös mértékben megsokszorozza az ember tettekre készségét is. Ime a kálvinizmus minden vonatkozásban sajátos feszültséggel, lendülettel tölti meg az ember öntudatát, a kálvinista hit ezért sohasem egy nyugvó állapot, hanem mindig előre-törő, felfelé törekvő irányú az emberi léleknél. A hit nem tő, nem álló víz, hanem mindig áramló folyam, mondja a Brunner (Die Mystik und das Wort c. munkájában a 167. l-on) a kálvinizmus egy modern reprezentánsa.

Szögezzünk le itt is egy tényt, hogy a kálvinista öntudat talán leglényegesebb vonása *Isten dicsősége szolgálatának tudata* s azután figyeljünk rá arra, hogy ebből a szempontból miképpen építhető a református öntudat? Kétségtelen, hogy ezen a ponton is sok útja van az öntudat ápolásának, tény az, hogy, minél inkább tekint valaki abból a szempontból az ő földi szolgálatát, hogy azzal Isten dicsőségét szolgálja, annál inkább izmosodik öntudata, mégis van egy szolgálat, amelyik, ha talán nagyon szűk körben is, ha talán csak egy családi vagy baráti körre terjed is ki az a szolgálat (bibliakörben az Ige szolgálatában mindenki aktív részt vesz), mégis minden református hívőnek szolgálatá lehet és kell, hogy legyen, az *Ige szolgálata*, s ez az, ami a legdúsabb gyümölcsözést igérből fejleszti az öntudatot. Az Ige szolgálata alapján lesz az Ige igazán sajátunkká. Ha Kálvin azt tanítja, hogy a „Kr. ismerete nem a nyelvek, hanem az életnek tudománya... s csak akkor érthetjük meg teljesen, amikor lelkinket egészen hatalmába kerítette s állandó lakóhelyre és otthonra talált szívünk legfelsőbb indulataiban is.” (Inst. I. K. III. kv. 5. §. 69. p.) akkor hirdetjük, hogy Krisztus az *Ige szolgálata* által lehet mindenek felett a miénk, de, akkor már mi is mindenestől az Istenéi lettünk már.

* * *

Olyan korban élünk, amelyben mintha minden mozgásba jött volna világlukban. A nagy háború és az azt követő forradalmak egy nagy lökést adtak az emberiség életének. Titokzatos rejtett erők szabadultak fel s ezek céltudatosan száguldanak az érvényesülésre. A lehető legfanatikusabb hűvel folyik a verseny a különböző nemzetek között. De áll a harc más téren is. Különböző világnézetek, mögöttük sokszor gonosz démoni hatalmak vívnak elkeseredett harcot az érvényesülésért. Miképpen áll ebben a harcban a mi

magyar kálvinizmusunk? Nem régen azt olvastam valahol, hogy a magyar emberben nem sok készség van a kezdeményezésre, hogy a magyar alapjában passzív természet. Nem akarok ebben a kérdésben álláspontot foglalni, de mintha a mi kálvinizmusunk — megújulásának bizonyos jelei dacára is — igazolná ezt az állítást. Nem éljük még igazán vallásunk tartalmát s ezért nincsen életünkben elég aktivitás. Pedig a kálvinizmus a maga lelki szerkezetében különbözőképpen magában hordja az aktivitás csiréit. Ha azért az Örökkévalóság számára is a legelőkeltebb vallásformának tartjuk a kereszténység kálvinista formáját, aktív korszellemünkre tekintettel a legidősebbeknek is valjulk azt. Esméljünk hát rá református öntudatunk forrásaira, merítsünk az Igének gazdag forrásából, merítsünk a közösség útján és az Ige szolgálata útján is bőséges mennyei erőket. Mindenekelőtt azonban kérjük az eget Urát, hogy az ő Lelkével tegye Igéjét lelkünk élő tartalmává s így gazdagítsa meg és acélozza meg öntudatunkat. *Mátyás Ernő.*

VEGYES KÖZLEMÉNYEK.

— **Gróf Degenfeld József** főgondnok temetése júl. 16-án d. u. 3 órakor az egész ország részvétele mellett ment vége. Megjelent rajta Horthy Miklós kormányzó is, míg a kormányt Pesthy Pál igazságügyminiszter képviselte. A temetésnél, mely a nagytemplomban folyt le, Soltész Elemér tábortestvérök imádkozott, Ravasz László püspök gyászbeszédet mondott, míg a sirnál Révész Imre egyházi főjegyző búcsúzott el a kerület nagy halottjától. Egyházkerületünket a temetésen Dókus Ernő főgondnok és Janka Károly püspökhelyettes vezetése alatt nagyobb küldöttség képviselte.

— **A konvent világi elnöke.** Degenfeld József gróf halálával megüresedett a ref. egyetemes konvent világi elnöki széke, melybe Dókus Ernő, a tisztán belső ref. egyházkerület főgondnoka kerül. Az egyetemes konvent elnöke ugyanis Magyarországon mindenkor a legidősebb egyházkerületi főgondnok. Ezt a tisztet eddig Degenfeld József gróf töltötte be s most automatikusan Dókus Ernő főgondnok foglalja el az elnöki széket. Dókus Ernő főgondnoknak a magyarországi reformátusok legmagasabb dignitásúává való választása általános örömet kelt a magyar ref. társadalomban s vele egy mindenkép rátermett, nagy tudású és széles látókörű egyéniség kerül a konvent élére.

— **Új egyházmegyei gondnok.** Az abaúji egyházmegye dr. Puky Endre utódaul, a gyülekezetek 48 szavazatával — 3 ellenében — *Jarkasfalvi Farkas Géza* kir. tanácsos, orsz. képviselőt választotta gondnokává. Egyházi és iskolai közéletünk e nagyon értékes és buzgó munkását e magas kitüntetés alkalmából meleg szívvvel üdvözlöljük!

— **Választások.** A pápai gyülekezet Kis József helyére. Olé Sándor mőri lelkész választotta lelkészeül. — *A báji* gyülekezet lelkésze, Kertész István nyugalmába vonult; utódjául a hívek Szilva István s. a. -új helyi s. -lelkészt szándékoznak megválasztani.

— **A lelkészkepesítő vizsgálatok** házi írásbeli dolgozatait augusztus 1-re kell az I. vizsgálatoknál a theol. igazgató, a II. vizsgálatoknál az egyh. ker. papi főjegyzői hivatalba benyújtani.

— **A Ker. Ifj. Egyeték** augusztus hóban tartandó orsz. konferenciáira a vezetőség a jelentkezőseket július 31-ig meghosszabbította.

— **A püspöki iroda hírei.** A korpótléktól több lelkészársam nem kapta meg, annak dacára, hogy bizonyítványai a jogosultsága igazolására beküldettek; amíg a miniszteriumból le nem érkezik a hivatalos lista, addig nem tudunk érdemleges választást adni a többfől beérkezett kérdésközlésre. Mivel a korpótlék kiutalása félvékenkénti jogosultság megállapítása mellett történik, tehát, akik július 1-e, vagy január 1-e előtt lépének magasabb korpótlékosztályba, azok csak a félév elejétől azaz január vagy július 1-től kaphatnak magasabb korpótlék kiutalást. — Az óraadó hitoktatók díjairól is többen kérdeztek; a miniszterium most utalta ki s az illetékesek esperesek útján rövidesen hozzájutnak a tavalyinál nagyobb, de még mindig csekély óradíjakhoz.

— **Diósgyőr.** Az alsóborsodi egyházmegye a diósgyőri és diósgyőr-vasgyári egyházközösségeket egy egyházközösségre egyesítette. Az új egyházközösséget ezentúl diósgyőri egyháznak nevezik, amely mintegy ötszázötven lelkét összefoglaló létszámával a tisztán belső ref. egyházkerületnek terjedeleme második legnagyobb ekkleziájává lett. Két templomot és két lelkipásztori állást tart fenn.

— **A miskolci ref. egyháztanács szavazása.** Az egyházkerületi közgyűlés által elrendelt választásra a miskolci presbiterium folyó hó 16-án tartott gyűlésén a következőképpen adta szavazatát: I. a kerületi tisztújítás során. Lelkesi főjegyző Janka Károly, világi főjegyző Dombay László, lelkészi aljegyzők: Marton János, Lenzely István, világi aljegyzők: dr. Nagy Barna, dr. Horváth Zoltán; lelkesi tanácsbírák: Fodor György, Kovács István, Szalóczy Pál, Pósa Péter, Forgács Gyula; világi tanácsbírák: Dókus Gyula, Szentimrey Gyula, Farkas Géza, dr. Kérészy Barna, Tóglássy András. Tanári képviselők: Theol. akad. dr. Rácz Lajos, sárospataki főgimn. Elekes Imre, miskolci realgimn. Csorba György, leánygimn. Péter Pál. Tanító képviselők: Tóth István, Péter József. II. Zsinati képviselőkre. Egyházi rendes tagok: Cziáky Endre, Juhász László, Janka Károly, Farkas István, Fodor György, Szalóczy Pál, Forgács Gyula. Világi rendes tagok: Meczer Béla, Dókus Gyula, Puky Endre, báró Ragályi Balassa Ferenc, Zsóry György, Bernáth Aladár, báró Boitlik István. Egyházi póttagok: Elek József, Kiss Ernő, Kovács István, Pósa Péter, Enyed Andor, Szentmártony Dániel, Kun Zoltán. Világi póttagok: Dobozy István, Farkas Géza, Horvát Elemér, gróf Haller József, Soldos Béla, Tóglássy András, Nagy Ferenc ny. miniszter. Tanárok és tanítók rendes zsinati képviselők: Marton János, Dombay László, Tóth István. Tanári és tanítói zsinati póttagok: dr. Rácz Lajos, Csorba György, Péter József. Úgy a kerületi tisztviselők, mint a zsinati tagok névsora csaknem azonos a régi névsorral, kivéve egynehány nyugdíjazás, vagy lemondás által megüresedett helyet.

HIVATALOS RÉSZ.

750—1927.

Körlevél.

I.

Egyházkerületünk folyó évi július hó 12-én tartott közgyűlése Püspök urunkat gyöngékedésére való figyelemmel bizonytalan időre szabadságra s ennek tartamára a püspöki hivatal közgazgatási teendőinek végzését az E. T. I. t.-c. 184. § a értelmében reám, mint az egyházkerület egyházi főjegyzőjére ruházta. Ebből a megbízatásból folyólag atyafiúi tisztelettel és szeretettel értesítem a szent gyűlekezeteket, a lelkész, tanító és tanár urakat, a presbitériumokat, az egyházi és iskolai hatóságokat, hogy az ügyemet zavartalan biztosítása érdekében minden héten csütörtökön meg fogok jelenni Miskolcon a püspöki hivatalban, ahol is ekkor 9—1/2 óráig az érdekelteknek módjukban lesz, hogy személyesen jelenjenek meg s ezen az úton intézzék a szükséghez képest felmerülő ügyeket. Egyházkerületi főgondnok úr Oméltósága ebben az időben a maga részéről is készséggel fog állni egyházkerületünk szolgálatára, hogy Püspök urunknak szabadságideje alatt annál zavartalanabb és gondtalanabb legyen orvosi tanácsosul javasolt pihenése, amit a nagykegyelmű Isten fordítson szeretett Főpásztorunk mielőbbi megerősödésére s nekünk oly drága egészségének teljes helyreállítására! Egyházkerületünk minden tényezőjét pedig a jó rend érdekében bizalommal kérem, hogy a felmerülő intézkedésekben, azok elvégzésében gyors és pontos legyen.

II.

Egyházkerületünk ugyanazon közgyűlése az 1928 évi május hó 8-ik napjára összehívandó zsinat tagjainak választását f. évi aug. hó 20-iki határidővel elrendelte. A szabályszerűen kiállított szavazatok ezen határidőre küldendőek el egy szavazólapon a püspöki hivatalhoz, a szavazatok az itt következő sorrendben ejtendőek meg:

Zsinati rendes tagok:

- a) Lelkészek 7 tag.
b) Világiak 7 tag.

Tanárképviselek:

- a) Főiskolai 1 tag.
b) Középiszkolai 1 tag.
Tanítóképviselek 1 tag.

Zsinati póttagok:

- a) Lelkészek 7 tag.
b) Világiak 7 tag.

Tanárképviselek:

- a) Főiskolai 1 tag.
b) Középiszkolai 1 tag.
Tanítóképviselek 1 tag.

III.

Egyházkerületünk tisztviselőinek 10 éves megbízatása lejárván, ugyanazon közgyűlésünk 10 év tartamára a tisztújítást elrendelte. Ehez képest a szavazatok ugyancsak augusztus hó 20-iki határidőre adandók be szabályszerűen kiállított szavazólapon a püspöki hivatalhoz emizetten a szavazatok megejtésének következő sorrendjében:

1 lelkési főjegyzőre,	1 világi főjegyzőre,
2 „ aljegyzőre,	2 „ aljegyzőre,
5 „ tanácsbíróra,	5 „ tanácsbíróra.

A theol. akadémia 1 tanárképviseelőjére,
A sárospataki főgimn. 1 tanárképviseelőjére,
A miskolci reálgimn. 1

A miskolci leánygimnázium 1 tanárképviseelőjére,
2 tanítóképviseelőre.

A szavazásnál a szavazólapok zárt borítékba teendő s ha a címzett boríték tekintetik a szavazat zárt borítékának, abban az esetben feltűnő helyen és betűkkel jelezni kell, hogy a levél postai küldemény „szavaazalap.”

A szavazólap késedelmes beküldése vagy elmaradása, nem különböztetve annak szabálytalan kiállítását a törvényes bírságot vonja maga után.

A szavazatokat két felven (külön a zsinati és külön a kerületi szavazatokat) közös borítékba zárva aug. 20 ig kell a lelkész. gondnok és két presbiter aláírásával s pecséttel ellátva a püspöki hivatalhoz, Miskolcra küldeni.

IV.

Szeretettel ajánlom hittestvéreink áldozatkészségébe és buzgóságába az okányi ref. egyház templomrenoválás iránti kérelmet, hogy a Sebeskörös partszakítása következtében nyomorba jutott lakosság a mi anyagi támogatásunkkal is végezhesse templomának közel 80 000 pengőbe kerülő helyreállítását.

Atyafiságos tisztelettel vagyok

Cigánd, 1927 július 19.

Janka Károly s. k.,
egyházkerületi lelkési főjegyző.

Pályázat.

A sárospataki ref. főiskola ének- és zenetanári állására lapunk múlt számában közzétett pályázati hirdetés szövegébe, a szedő elnézéséből, hiba csúszott be. A *fizetésről* szóló részletnél a szedő 2 sort kihagyott a szövegből, mi által az homályosabb, szinte érthetlenné vált. Ez a részlet helyes szövegében a következő: „*Fizetése*, ha zeneművészeti főiskolát végzett s tanítóképző-intézeti zenetanári oklevéllel bíró egyén választatik meg: a rendes gimn. tanári fizetés; ha középiszkolai énektanító oklevéllel bíró egyén választatik meg: a mindenkori gimn. tanári fizetésnél egy fizetési fokkal kisebb fizetés.”

A pályázati hirdetés többi pontja változatlan.
Sárospatak, 1927 július 21.

A főiskolai igazgatóság.

Pályázat.

A disznóshorvati ref. egyház iskolaszéke áltai *Néplantók Lapjának* július hó 6 án meghirdetett kántor-tanítói állás pályázati határideje július 31 ig meghosszabbított. Javadalom: 1) 14 kat. hold szántó és rét. 2) 6 drb legelő illetőség. 3) 50 mm. kőszén és 8 meter kemény tűzifa. 4) Két bányateleptől circa évi 120 P párbér fejében. 5) 50 köböl gabona párbér. 6) Stóla. Választás július 31. Kellően felszerelt kérvények alulirothoz küldendőek.

Salamon Gyula
ref. lelkész, isk. sz. elnök.

Szerkesztői üzenetek.

S. G. A hirdetésért soronkint 50 fillért kérünk.

SÁROSPATAKI REFORMÁTUS LAPOK

A TISZÁNINENI REF. EGYHÁZKERÜLET ÉS A SÁROSPATAKI-FŐISKOLA KÖZLÖNYE.

MEGJELEN MINDEN VASÁRNAP.

ELŐFIZETÉSI DÍJ: Egész évre 14 Pengő. Fél évre 7 Pengő.	Főszerkesztő: Dr. RÉVÉSZ KÁLMÁN	Felelős szerkesztő és kiadó Dr. RÁCZ LAJOS	HIRDETÉSEK DÍJA: Megegyezés szerint.
	Főmunkatársak: MARTON JÁNOS, ENYEDY ANDOR, FORGÁCS GYULA		

TARTALOM: Dr. Révész Kálmán: Püspöki jelentés 1927. (Folyt. és vége). — Tóth János: Felfedeznek bennünket. — K. J.: Lelkészerkezlet Diósgyőrben. — Vegyes közlemények.

Püspöki jelentés 1927.

(Vége.)

Nagyon sok és életbevágóan fontos teendő vár a jövő 1928 év május 8-án összejövő új zsinatra, melyre a választásokat mostani gyűlésünkön fogjuk elrendelni. A megválasztott zsinati képviselők igazolása végett az ősz folyamán még kell egy közgyűlést tartanunk, amit tavaly elkerülhettünk, mert a sürgős ügyeket elintézte az 1926 november 16-án ülészet intőbizottság, melynek jegyzőkönyve természetesen ki lesz nyomtatva.

Az esperesi jelentések alapján a következőkben adhatók számot egyházkerületünk 1926. évi anyagi állapotáról. (Az első oszlop az 1926., a második az 1925. évi eredmény):

Adakozás	1,232.859.374 K	1,296.027.498 K
Építkezés	5,232.892.223 K	3,760.052.206 K

Az adakozások összege valamivel kevesebb a tavalyinál, viszont az építkezések sokkal több.

Bevétel	17,467.501.590 K	12,551.977.649 K
Kiadás	16,832.601.755 K	11,895.582.944 K

Maradvány: 634.899.835 K 656.394.705 K

Ez összegek a tavalyihoz képest örvendetes haladásról tesznek bizonyosságot.

Népmozgalmi adatok a következők:

Lélekszám	191.410	185.717	+5.693
Született	5.773	5.878	-105
Törvényes	5.437	5.471	-34
Törvénytelen	336	407	-71
Meghalt	3.088	3.645	-557
Tiszta házasság	1.227	1.063	+164
Vegyes házasság	497	571	-74
Reverzálisjavunk	253	228	+25
Reverzálisárunk	144	134	+11
Attért hozzánk	141	128	+13
Kitért tőlünk	153	126	+27
Konfirmált	3.599	3.753	-154

A lélekszám örvendetesen szaporodott ha ugyan az egyes egyházakból beadott adatok pontosságához nem fér kétség. Feltűnő a tiszta házasság többlete (164), viszont a vegyes házasságok számának csökkenése (74). A vegyes házasságok arányszáma 28%, a tavalyi 29 képest. A rever-

zálisoknál és az átéréseknél még mindig nyereségünk van ugyan, de a másik fél erősen a sarkunkban van és ha nem vigyázunk, hamarosan előnkbe vág! Az úrvacsorázók száma 30.956, de ez az adat tavalyról hiányzik.

Az egyházközségek vagyon állaga, pengő értékben átszámítva 1926 december 31-én a következő:

Épületek	15,225.594	pengő	82 fill.
Földek	9,587.186	"	46 "
Ingóságok	1,378.476	"	64 "
Tékek és alapok	169.389	"	08 "
Alapítványok	56.096	"	81 "
Hasznos jogok	106.159	"	45 "
Összes	26,522.903	"	26 "
Teher	287.348	"	36 "
Tiszta vagyon	26,235.559	"	90 "

Az egyházmegyék, mint testületek összesen 30.191 pengő 80 fillér vagyonnal rendelkeznek.

Theologiai akadémiáinknak és három főgimnáziumunknak most zárt iskolai évről eskis az őszi közgyűlésre adhatok részletes jelentést, itt csak annyit említek meg, hogy az érettségi vizsgálatok mind három középiskolánkban meg voltak s az iskolai év minden nagyobb emóció nélkül telt el. A Batta István halálával igen nagy veszteség érte nemcsak a főiskolát, de egész református tanügyünket, melyet már intőbizottságunk megörökített jegyzőkönyvében.

Két nagyérdemű világi vezérferfiunknak, Dókus Gyulának és Meezner Bélának 40 éves jubileumát bensőségteljes melegséggel ünnepelte főiskolánk, illetve az alszóemléni egyházmegye. Az ünnepőkhöz magam is kész szívvel csatlakoztam. Erdemeikről méltó megemlékezés történik jegyzőkönyvünknek lapjain.

Az egyes egyházközségeknek sok örömnappja volt ez évben is, melyeken, betegeskedésem miatt fájdalom, nem test, csak lélek szerint vehettem részt.

Örömmel jegyzem fel, hogy ifjú lelkeszeink közül Fímel Gusztáv theológiai, H. Kiss Géza bölcsész ti és Kiss Lajos államtudományi doktorátust szereztek; dr. Gulyás József főgimnáziumi tanár egyetemi magántanárságot nyert.

Irodalmi téren a sárospataki tanárok, Farkas István, Jubász László, Enyedy Andor, Forgács

Gyula, H. Kiss Géza, Lengyel Gyula, László Sándor és Szigethy Ferenc lelkésztársak fejtették ki intenzív munkáikodást. Mind több alkalom nyílik, hogy teológusaink külföldön folytathassák tanulmányukat; tavaly két teológusunk volt külföldön, az idén még több lesz, amiben legfőbb érdemük van a most alapított állami ösztöndíjnak.

Egy év óta súlyosbodó egészségügyi bajaim miatt, ha fél munkakerővel is, igyekeztem a püspöki hivatal ügyeit, titkárom közszépségsége mellett, gyorsan és pontosan elintézni. Hivatali hátrálékot nem ösmerek. Kibocsátottam 21 körlevelet, iktatókönyvem 1320 számot tartalmaz, a hivatalos levelek száma 1197.

Végül megemlékezem egyházkerületünk halottairól. Kádár János és Ráczkevy Károly nr. lelkésztársaink megtalálták az örök nyugodalmat; C-orba Dezső csenyétei lelkész élte javakorában távozott el sorainkból; Novák Lajos, Amerikába költözött lelkésztársunk az új világban sem szabadult meg régi betegségtől és ennek áldozata lett; Dr. Ferenczy Árpád, volt sárospataki jogtanár, kit nyugtalan lelke két világrészen át fűzött és kergetett, egy ceyloni buddhista kolostorban végezte be hányatott életét. Legyen nyugalomuk esendés!

Ezzel, Főtiszteletű Egyházkerületi Közgyűlés, végére jutottam évi jelentésemmek, melynek fogynakosságát és hiányait magam érzem a legjobban. Méltóztassanak mindazt a rám bocsátott csapásoknak és szenvedéseknek tulajdonítani. De örökök nem hágy el az Ur! Ajánlom magamat továbbra is mindig tapasztalt jóindulatukba.

Felfedeznek bennünket.

Az intenzívebb egyházi élet e nyári holt szezonában, mikor a városi embert egészségének revalorálása, a falusit az áldott természettel való bajlódás gondjai foglalják el, jól esik egy kis találózt csinálni a legközelebbi jelentős egyházi esemény, a lezajlott ref. nagygyűlés mezején. Különösen a napisajtónak a nagygyűlés iránt megnyilvánult rokonszenv az, amire szívesen visszatérünk.

Tudjuk, mily sok keserűséget váltott ki belőlünk nem egyszer az az indolenciáig menő fel-sembevés, mellyel a sajtó, a legutóbbi időkig, országos dolgaink iránt is viseltetett. Most ez, mintha teljesen megváltozott volna. Sőt mi több, végre felfedeztek bennünket.

Mikor egyik-másik lap tudósítását olvastuk, szinte önkénytelenül az a gondolatuk támadt, mintha némelyek bizonyos előítéllettel néztek volna a nagygyűlés elé. Az utóbbi években eléggé "át voltunk értékelve" sokak szemében arra, hogy azt gondolják: Isten tudja, milyen türelmetlen hangok, demagóg kirohanások és kálvinista fokoscsavargatások céljából gyülekezik össze ez a "kakastyán" had az ország fővárosába. E helyett tapasztalniok kellett a ref. egyház tagjaiban rejlő erőnek, hitnek és öntudatnak oly impozáns, higgadt, másokat távolról sem sértő megnyilvánulását, mely előtt elismeréssel hajolnak meg. Erre vallott különösen a kiváló publicista, Rákosi Jenő cikke a *Pesti Hirlapban*. Némi el nem rejthető csodálkozással vallja be és ismeri el a gyűlés lefolyá-

sából kieső belső és külső erőnek. "Az előasztal körül, — írja — az ország kitűnőségének főnyes koszorúja ült. A közéletnek, a közszólatnak, a társadalomnak országos nevű alapja. Föl lehetett itt számolni, hogy a ref. egyház ezeréves óriási értékkel van képviselve az ország vezető elemei sorában, a nemzeti értelmiség legfeljebb rétegében. Pedig a kormányzó és az ország miniszterei nem is volt jelen a gyűlésen."

Köszönjük szépen, hogy egyszer már ésszerű méltóztattak veenni, hogy egyházunk a-magyar közéletnek mennyi kiválóság ad. Vanak — ha Istennek — szép számmal világi vezető embereink, kik még egyrészt szóval, tanácsokkal, tetteivel anyagi áldozattal építik anyaszentegyházunk épületét, másfelől mint közéleti nagyságok, vagy közéleti hivatalnokok azzal a puritán szemmel, önzetlennel, becsületességgel, melyet legtovább iskoláink által legelőjében szívtak magukba, — szolgálnak az ott a helyen, ahol állanak.

Ez az értelmiség, ha egyszer-másszor dicsőítendő vallja is magát kálvinistának, de sohasem türelmetlen és elfogult. Ismeretlen volt előtte az a "mentalitás", amellyel gonosz, ördögi lelkű pár év óta mótelyezték a magyar társadalom gondolatvilágát s mely a magyar nemzet történelmi nagyságait, hősait és élő íróit a szerint értékelte, hogy milyen vallású. Brutális sértésnek tartotta volna a nemzeti genius ellen, ha sorából bárki is tökéletlenhamisításra vállalkozik vallási fanatizmusból. Hogy a Kormányzó úr és a miniszterei nekünk nem volt jelen a gyűlésen, az is azt mutatja, hogy a kálvinista ember, ha az ország élére kerül, lelkiismeretének igen érzékeny mérlegére veti cselekedeteit és kerülni akarja még a látszatát is annak, mintha őt vezetők polcán esetleg valamilyen irányban befolyásolni lehetne.

Jól esik azt is konstatálnunk, hogy a nagygyűlésben nem egy színpadis hatásokkal dolgozó, vagy éppen tüntető felvonulást látunk. Hanem megálltunk benne igazi értékeit: a kálvinistaság összetartó belső erőt, hitének magasra csapott langyait, áhitatának és bünbánatának komoly mélységeit. "Mikor végigsziklott az ember tekintete... nem zárkózhatott el a gondolatától, hogy csak egy ép, egészséges és szilárd törzs koronája borulhat ily virágzásba, hogy csak egy hatalmas fizikai és erkölcsi erő termelheti ki magából azt a felsőbb réteget, mely ma itt imádkozni, tanácskozni és magáról vallást tenni összegyűlt", — esetlenül Rákosi.

A szocialisták lapja (Népszava) is felfedeztet bennünket. Úgy a maga módja szerint: lekicsinyelve a nagygyűlést. A róka és szőlő acesopusi meseje jut eszünkbe, mikor olvastuk, hogy szerintük a XVI. század dohos levegője áradt ki az ott elhangzott beszédekből, melyeket papok és a nép felett álló előkelőségek tartottak, míg maga a nép, néma maradt. "A kálvinisták irtóznak minden új reformációtól", "számukra a XVI. században meghalt a világ".

Ránk nézve e lekicsinylés csak hizelgő és tanúságos. Hizelgő, mert nem volt meg a gyűlésben, amit ők szerettek volna, de a mi ránk kárt jelentene: a demagógia és a forradalmosdi játék. Bizonyára ezt várták.

Tanúságos, mert látjuk belőle, hogy ők egyáltalán nincsenek megelégedve semmiféle olyan gyülekezéssel, mely *Isten, haza, vallás* nevében jön össze. Olyan új reformációi várnának, mely mind Ezeket egy csapásra kiküszöbölne.

A reformáció egyházai tisztában vannak azzal a sarkalatos elvvel, hogy „se semper reformari debet”, de sem ez elv tühajtásaképpen, sem az ő kedvükért a Krisztusi evangélium örök igazságais magyar nemzeti eszményeiről soha nem fognak lemondani.

Inkább szívesen eltérjük, hogy sötét reakció-soknak tartsanak bennünket.

Tóth János.

Lelkészerkezlet Diósgyőrben.

Az alsóborsodi ref. lelkészek júl. 13 án értekezletre jöttek össze Diósgyőrben. A nagyszámú jelenlévő helybeli közönség, a majdnem teljes számban egybegyűlt lelkészekkel, a 101. 14. v. énekelve, emelkedett a Mindenható Istenhez. Az Igét Román Ernő hirdette meggyőző erővel a II. Kor. IV. 16. v. alapján.

Istentisztelet után *Pósa Péter* tartotta meg széles látókörű elnöki megnyitóját. (Jövő számunkban közölni fogjuk. Szerk.)

A „Diósgyőri Polgári Dalkör” szépen előadott vallásos dala magával ragadta és megmésztette a lelkeket.

„Vessétek ki hálótokat!” címen *Nádházy Bertalan* erős szociális érzékre valló értekezést tartott arról az időszerű, de nehéz kérdésről: milyen álláspontot kell elfoglalni a ref. egyháznak a magyar munkássággal szemben? Ezen a téren sokat mulasztottunk eddig, sokat késülünk, a talaj régebben jobb volt, de ha valamikor, úgy ma itt a 12-ik óra, mikor meg kell találni a módját, hogy a munkát Krisztushoz vesszük. Az isteni kegyelem a mi kezünkbe adta a hálót, hogy azt kivessük. Ha a munkásságot megnyerjük, ref. egyházunk óriási erővel gyarapodik. Foglalja el az az öt megillet helyét mindenütt, mert ha ettől a ref. egyház elzárkózik, félős, a jogosnál többet foglal el, ami pedig megint nem kívánatos. A magyar földön, a magyar vallás ölelje át a munkást, menjünk oda a hitetlen munkáshoz, szálljunk le a materializmus szennyébe, hiszen a hívőknek mindenek lehetségesek! Magyar földön a jobbágyok vették be először az Igét s ha idegenek ma is tudnak rá hatni, hát szomorú dolog volna, ha mi nem tudnánk! Ez a ráhatás történjen az ige-hirdetés által! Az evangélium szociális tartalmát vigyük be a predikációba! A megnyerés fő-fő eszköze pedig legyen a szeretet, mely láttassa meg vele, hogy nem idegen elem, hanem vérünkbeli való vér, akit szeretet hív fel a nagy, nemes munkára. „Vessétek ki a hálót mélyre, csodálatos nagy fogást ígér nektek a Krisztus!”

Takács Mihály a belmissziói előadók péceli országos értekezletéről számol be, mely megállapította a magyar ref. egyház szétforgásolódását. Abból a tétélből kiindulva, hogy mi szabadak vagyunk, ellentétbe jutunk egymással, a szentírással, saját hitelveinkkel, nem gondolván meg, hogy senkinek sincs joga magának külön hitvallást csinálni; pedig ha fundamentális dolgokban nem

egyezzünk meg: mint oldott kéve hull szét ref. egyházunk!

Tárgyalta a szervezeti evangélikáció, egyház-építés és szociális munka kérdését s a kialakított álláspontot összefoglalva, javaslatképpen ez egyetemes konvent elé terjesztette s valószínűleg az egyetemes egyházat kötelező határozattá emeltetik. Nagy körültekintéssel ismerteti Takács az értekezleten kialakult kívánalmakat, hozzáértő alaposággal mutatva rá a belmisszió terén észlelhető hiányokra s mindjárt megkeresi az ezeket leküzdő, gyógyító eszközöket is. Apostoli tűz lángol fel egész előadásában, melytől ösztönözöttetve kéri lelkész testvéreit, hogy legyen mindenkiben lelkiismeret Isten előtti szent felelősségének tudatában rá vetni kezét az eke szarvára, mely a lelkek ugarát feltörve, paradicsomi állapotot teremtsen.

Palcsó Dezső gyönyörű orgonajátéka után „Lelkészerkezleti egyházi beszéd” pályakérdésre beérkezett pályamunkák bírálatá következett. Jutalomban a II. Kor. IV. r. 16. v. — „Ne esüggedjünk, mert ha a mi külső emberünk megromol is, a belső napról-napra megújul”. — alapján, Román Ernő szép, magyaros stílusban könnyen érthető módon megírt műve részesült. Az ige alapjainak végig húzódik az egész beszédben, melyet ezzel a szóval összegez: szanalás. Természetesen a lelkek szanalása. Sok hibára, bajra rámutat s az ige-hirdető alázatosságával, a hívő ember reménységével mutatja a kivezető utat. Szerző által az istentiszteleten előadva lelki táplálékul szolgált.

Pályakérdésűl kitűzetik: 1. A vallásoktatást a lelkész egész terjedelmében végezze-e, vagy csak a konfirmálást? 2. Miért van szükség a magyar ref. egyházban Kálvinszövetségre?

Egyhangú lelkesedéssel fogadtatt az önindítvány, hogy a Sárospataki Ref. Lapok, amelyeket áldozatok árán is hozassanak olyan helyzetbe, hogy a lap szűk terjedelme ne legyen akadálya egyes szép, közérdekű felolvasás, vagy értekezés közlésének.

Takács Mihály által szerzett halotti énekekből egynehány felolvasatván, köztetszónék örvendett s egyhangulag elhatározott azoknak a kiadása, illetőleg az egyházmegye felkérte az ennek kimondására.

Pósa P. értekezleti elnök halásan megköszönve a megjelenést s Isten áldását kérve a további lelképásztori munkákra, az értekezletet bezárta, mire a himnusz hangjai mellett a lelkészek és gyülekezeti tagok szétszórtak. *K. I.*

VEGYES KÖZLEMÉNYEK.

— **Gyász hírek.** *Csernoch János* esztergomi érsek, hercegprímás és bíborosok július 25-én 75 éves korában elhunyt. Nemesak a magyar kath. egyházak volt a feje, hanem magas közjogi állásánál fogva az egész ország vezető férfija volt s így halála mindnyájunk vesztesége. De egyébként is méltó volt tiszteletünkre. *Bernát István* felsőházi tag, a Kálvin-Szövetség elnöke a következőket mondotta róla: „Csak a legnagyobb tisztelettel nyilatkozhatom: a meghalt főpapról; mint hercegprímás, mindig

a felekezetek közötti békességet hangoztatta és gyakorolta. Majdnem aszketa életet élt és jövedelmét egyházi célokra áldozta. A Prohászka és Csernoch J. konciljárns egyházpolitikájának és a kisebbségi felekezetek iránt való jóindulatának nem kis része volt a magyar társadalomban most kialakuló belső konszolidációnak. — *Móhnár Lajos*, a tiszadorognai gyülekezet 25 éves tanítója július 23-án fürdő közben a Tiszába fullt. Az elhunytak emlékezte legyen áldott!

— **Választások.** A *vámosujfalu* gyülekezet, júl. 24-én, egyhangú meghívással választotta Nagy Sándor Béla pataki hitoktatót lelkészévé. — *Bájon* aug. 7-én lesz a papválasztás.

— **Az Orsz. Ref. Lelkészegegyesület** az évi konferenciáját és közgyűlését a Presbyteri Világzövetség gyűlésével kapcsolatban szept. 2—5. napjain Budapestben fogja megtartani. Szept. 2—3-án lesz az ORLE. konferenciája, ugyanakkor a Vallásániti Lelkészek és a Ref. Papnők gyűlése; szept. 4-én a II. Orsz. Presbyteri Értekezlet, 5-én az ORLE közgyűlése; az ünnepségeket befejezi hajókirándulás Szentendre, Tahitótfalu és Visegrád irányában. Féljegyőr, lakásutalványról s részvételi igazolványról az ORLE titkársága gondoskodik.

— **Felsőborsodi lelkészek figyelmébe!** 1. Az egyh. m. papi tanácsbírói tisztségre megejtett szavazásnál senki sem nyert többséget, ennőfogva bizottság a két legtöbb szavazatot kapott *Bartha Gyula* s. kazai és *Tóth János* s. velezdi lelkészek között újabb szavazást rendelt el *augusztus 31.* határidővel. Kérem a határidőt pontosan betartani. 2. A főt. egyetemes belmissziói bizottság által szerkesztett belmissziói kérdőívek minden lelkészi hivatalnak megküldettek 4 példányban, leendő kitöltés végett. Felhívom lelkészársaimat, hogy a „Lelkészegegyesület”-ben már közzétett utasítás szerint azokat a legpontosabban töltsék ki s hozzáam legkésőbb *aug. 31-ig* felelőség terhe alatt okvetlenül küldjék be. 3. Akik még az *1927/28-ik évre szóló választók nérvjegyzékét* és az *új vagyionlelhart* többszöri sürgetés dacára sem küldték be, azokat a lelkészek meg egyszer és utóljára felszólított, hogy *15 nap* alatt készítsék el és terjesszék be. A mulasztás fegyelmi vétséget fog képezni. 4. Végül értesítem lelkészársaimat, hogy az *1926. év január 1-től, 1927 június 30-ig* terjedő másfél évre levélporto címen némi összeg érkezett le hozzám a főt. püspöki hivataltól. Akik ahöz igényt tartanak, azok a m. kir. póstahivatal által, a lelkészi postakönyv alapján kiállított hiteles igazolványt küldjék be hozzám augusztus hó 20-ig. Későbbben érkező igazolványok nem vételnek figyelembe. Sajóhábon, *1927 július hó 25.* Atyafüni szeretettel *Elek József* esperes.

— **Miniszeri rendeletek.** A *belügyminiszter* elrendelte, hogy a házassálandók gyermekeik vallására nézve nemcsak a közjegyző, járásbíró, polgármester és főszolgabíró előtt, hanem ezek helyettesei előtt is érvényes megegyezést köthetnek. — *A közoktatásügyi* miniszter *50.356/1927. sz.* a megkeresést intézett az egyházi főhatóságokhoz, kiket arra kért, hogy tekintettel a sok elbocsátott állami alkalmazottra, az elszakított területekről ájtott vagy átjönni szándékozó tanárokat ne alkalmazják, mert ő jö-

vőre csak kivételes esetekben hajlandó ezek számára a fizetési kivételezést és a nyugdíjat biztosítani; ugyanez okból kongruás lelkészi állásokra se alkalmazzanak az elszakított részekből jövő lelkészeket.

— **Rövid hírek.** A *tiszántúli* egyházkerületben, a püspök felkérésére, csak 3 hó múlva fognak tárgyalni a főgondnoki szék betöltéséről. — A kormányzó vitéz *Komáromi* János lovasserényi lelkésznek, aki a világháborút kiváló hősiességgel küzdötte végig, vitézi telket adományozott. — Az újonnan épülő *dósgyőr-vasgyári* ref. templom tornán július 24-én helyezték el, negyszámú közönség jelenlétében, a gömböt és a kakast. — Július 3 ik hetében 100 ref. *holland diák*, két egyetemti tanár vezetésével, nagy utazást tett hazánkban; megtekintettek a fővárost, Miskolcot, Dósgyőrt, Mezőkövesdet és a Balaton vidékét. — A Kúria kimondotta, hogy a *szovjetházasság* tartalmában, vonatkozásokban és hatásában az általános erkölcsi fel fogással és törvénnyel alapiában ellentétben áll és nem felel meg a magyar házassági jognak. — *Balatonfüreden*, az ott időző fürdővendégek kívánságára, múlt vasárnap B. Pap István budapesti theol. tanár istentiszteletet tartott, mely alkalommal dr. Finke Ferenc koronagyészhelyettes látta el az énekvezéri tisztelet. — Főiskolánk *Értesítője* augusztus első hetében elkészül és szét fog küldetni. — *Balatonalmádyban* július 28-án 500 ref. tanító jelenlétében adták át rendeltetésének az Orsz. Ref. Tanítók üdülőházát, mely 33 szobával áll s 100 ember befogására képes. Kerületünk tanítótsága nevében vitéz Njitray Károly tartott üdvözlő beszédet.

— **Adatok a berlini ev. egyházból.** Berlinnek és közvetlen környékének van 154 gyülekezete, mindenik 1—7 lelkészes, 1—3 templommal, gyülekezeti házzal, diakonussal és diakonisszával. Az összes gyülekezetek két fősuperintendenciára oszlanak, melyek közül az első, a berlin-városi 6 superintendenciában 82 gyülekezetet, a második, a berlinkörnyéki 4 superintendenciában 72 gyülekezetet foglal magában. Berlinnek van összesen 217 ev. temploma, s vasárnaponként 258 helyen tartanak istentiszteletet. A lelkészek száma 488, 8 különféle célú egyesületbe vannak tömörülve. *Fontosabb egyesületek az itteni egyházbán:* Pogány misszióknak 7, zsidó misszióknak 2 egyesülete, Birodalmi belmisszióknak 25 egyesülete. Városi misszióknak 8 egyesülete. Ifjúsági munkának 16 egyesülete. Iskolát elhagyott ifjúság gondozására 6 egyesület. Egyházi nőegyletek száma 6. Az egyházi élet erősítésére alakult 9 egyesület. *Fontosabb egyházi és belmissziói intézmények:* 8 árvaház gyermekeknek, 7 menedékház leányoknak, 12 diakonossz-képzőintézet kórházakkal, 8 szegényház, 24 ker. szálloda és otthon. Az egyes egyesületek magukban is nagy organizációk, amelyeknek külön-külön is számos tagegyesületük van. Pl. a 6 nőegylet közül egyiknek 130 tagegyesülete van 25,000 taggal. A kálinvizmest csak a francia református egyház képviseli két gyülekezettel, két templommal, egy kórházzal. 3 lelkész van, kik minden második vasárnapon a németen kívül francia nyelvű prédikációkat is tartanak. Sz. Z.

SÁROSPATAKI REFORMÁTUS LAPOK

A TISZÁNINENI REF. EGYHÁZKERÜLET ÉS A SÁROSPATAKI FŐISKOLA KÖZLÖNYE.

58334

MÉG JELEN MINDEN VASÁRNAP.

ELŐFIZETÉSI DÍJ:

Egész évre 14 Pengő.
Fél évre 7 Pengő.

Főszerkesztő:

Dr. RÉVÉSZ KÁLMÁN

Felolós szerkesztő és kiadó

Dr. RÁCZ LAJOS

HIRDETÉSEK DÍJA:

Megegyezés szerint.

Főmunkatársak:

MARTON JÁNOS, ENVEDY ANDOR, FORGÁCS GYULA

TARTALOM: *Dokus Ernő*: Főgondnoki megnyitó beszéd. — (Folyt. köv.) — *Pósa Péter*: Elnöki megnyitó beszéd az alsó-borsodi lelkészek értekeletén. — Irodalom. — Vegyes közlemények. — Hivatalos rész. — Pályázat. — Szerkesztői üzenet.

Főgondnoki megnyitó beszéd.

— A tiszánineni ref. egyházkerület július 12-iki közgyűlésén elmondotta: *Dokus Ernő* főgondnok. —

Főtiszteletű Egyházkerületi Közgyűlés!

Egyházkerületünk egy évi életéről, működéséről — a püspöki jelentés fog részletesen beszámolni, van azonban néhány kérdés, melyekkel kötelességszerűleg nekem kell foglalkoznom, részint azért, mert ezek a püspöki jelentés keretein kívül esnek, részint, mert Egyházkerületünk s az Egyetemes Konvent bizalma és kegyességéből az én gondjaimra bízott intézményeket érintik.

De mielőtt ezt tenném, lehetetlen meg nem emlékeznem arról a hatalmas lépésről, melyet magyar hazánk, nemzetünk tett a consolidatio, az alkotmányos élet teljességének helyreállítása irányában akkor, amikor a kényszerűség által létrejött Nemzetgyűlés helyére, a kétkamarás rendszerű alsó- és felsőházából összetett Országgyűlést állította, melyek mind-nikében magyar református egyházunk, közelebbről pedig tiszánineni egyházkerületünk, számban és súlyban tekintélyes tagok általi képviselést nyert. Ezen örvedetes tényről megemlékezve, hálát kell adnunk Mindenható Atyánknak, ki ezt megérnünk engedte, hálát Kormányzónk és kormányunk bölcseségének, kik ezt létesítették és kifejezést adni azon reményesgűnk és várakozásunknak, hogy e Házakban helyet nyert hitorszosaink, a reájok ruházott nagy hatalmat, magyar hazánk és református egyházunk javára fogják gyümölcsöztetni.

Főtiszteletű Egyházkerületi Közgyűlés! A múlt hó 4 én volt 7 éve, amikor ellenségeink által reakciónszertve, Trianonban aláírtuk a világ legvalóságosabb okmányát. Mindenkitől elhagyatva, de bízva igazságunk diadalában, túrtuk annak consequentiáit és becsületes emberekhez méltóan teljesítettük abban elvállalt súlyos kötelezettségeinket, felhasználva minden alkalmat, bebizonyítani az elfogultat világot előtt, hogy itt egy nagy tévedés történt, egy nagy igazságtalanság lett elkövetve egy nagy multu és életre, fennmaradásra, támogatásra érdemes nemzet fiain.

Az utóbbi időkben találkoztunk is már itt-ott a rokonszenv megnyilatkozásaival, a rajtunk elkövetett igazságtalanság elismerésével és a reparáció

gondolatával. E tekintetben a legbiztatóbb lépés az, melyet Lord Rothermere Anglia jelenlegi államférfiainak egyik legkiválóbbika tett, amikor lapjában, a legelterjedtebb angol lap, a Daily Mail június 21-iki számában, egy hatalmas cikkben felhívja Angliának, mint a trianoni szerződést aláírt hatalmak egyikének kormányát, a trianoni szerződés revíziójára, reámutatva arra, hogy mily fontos szerepet tölt be Magyarország a földtekén, amelytől függ Közép Európa biztonsága. Figyelmeztet arra a gyűnyagra, mely ott az ekeseredés következtében felhalmozódik azt mondván, hogy az elszáradt fűvet és kiszáradt fakat idejében kell kirtani, mielőtt szikrák fognának. Elkerülhetetlennek tartja, hogy Magyarországhoz visszakerüljenek északon, délen, keleten, a magyarlakta vidékek, ahol ma 3,300.000 magyar sanylődik idegen iga alatt.

Én azt hiszem, hogy a bölcsesség, a jóindulat, rokonszenv, elfogultatlanság, ilyen fényes megnyilatkozása egyházkerületünket sem hagyhatja hidegen, ezért a tárgyalás rendén javasolni fogom, hogy a nemes lord érdemeit örökítsük meg jegyzőkönyvünk lapjain és bizzuk meg elnökségünket, hogy azt valamely alkalmas formában juttassa el kezeihez.

Attérve egyházi ügyeinkre elsősorban megemlékezni kívánok a magyarországi reformátusok folyó évi május havában tartott és nyugodt méltósággal lefolyt első Egyetemes Nagygyűléséről, mely egyházkerületünket megtisztelte azzal, hogy elnökségébe ugy a Főtiszteletű Püspök úr Óméltóságát, valamint engemet beválasztott a amely nagygyűlés nemesak a megjelentek nagy száma, de az ott végzett, a jövőt előkészítő munka és az elhangzott nagyrétkü, magas színvonalu, maradó becű felszólalások, értekezéseknél fogva is, hatalmas megnyilatknása volt a magyarországi reformátuság szellemi nagyságának, nyugodt méltóságának, mely ezen első lépésével máris dokumentálta, hogy Magyarország életében, jövő kialakulásában, olyan tényező, tud, akar és fog lenni, melyet többé mellőzni nem lehet, melylyel számolni kell és amely közelebb hozta és egybe forrasztotta a magyar református egyház lelkeit. hiveit, amely testvéries érzés, ha jövőre is ilyen irányban fog erősbödni, olyan hatalmas phalanxot fog alkotni, olyan erődöt fog képezni, melyen ellenfeleinknek minden

nyílt és alattomos támadása, ármánykodása meg fog történni, hajótörést fog szenvedni.

Egy másik, református egyházunk egyetemét érintő fontos kérdés az Országos Református Lelkészi Nyugdíj és Özevgy-Árva Gyámintézet kérdése, melyről annál inkább nyilatkoznom kell, miután a tárgyalás rendjén a Főbiztető Egyházkerületi Közgyűlésnek is foglalkozni fog kellene vele, az abajai egyházmegye idevonatkozó felterjesztése kapcsán.

Fájdalom, pénzünk elértéktelenedése következtében Nyugdíjintézetünk vagyona nagyon összezsugorodott, úgy hogy az, az 1926 ik év végén mindössze 3,842.392.220 koronát tett ki, holott az 1926-ik évben 59 nyugdíjazott lelkésznek átlag havi 2 millió koronájával 1,351.819.286 koronát, 483 özevgy, 57 teljes árva és 146 apátlan árva járadékában 5.365.258.905 koronát, összesen tehát 6,717.078.191 koronát fizettünk ki, egy-egy özevgynek 656 pengőtől kezdve 1632 pengőig. Ezen helyzethöz kifolyólag Egyetemes konventünk legközelebbi üléséből megbizta végrehajtó bizottságát, hogy foglalkozzék a Nyugdíjintézet reformjának, valamint a nyugdíjintézeti tőke refundálásának kérdésével és alkalmas időben terjesszen javaslatot az Egyetemes Konvent elé.

Az 1926-ik évben járulékok és perselypénzből összesen 2.506.851.195 koronát, államsegélyből 6,164.942.000 koronát vettünk be, míg az 1927-ik évre járulékokból 142.000 pengőt, államsegélyből ennek közel négyszeresét, vagyis 505.494 pengő bevételt irányoztunk elő.

Az Egyetemes Konvent Nyugdíjintézeti Végrehajtó Bizottsága azon óhaj által vezérelve, hogy elagott és munkaképtelenné vált lelkészeink kedvezőbb megélhetési viszonyok közé jussanak, azon esetre, ha magasabb államszegélyre fogunk jutni és sikerülni fog a kormány hozzájárulását kieszközölni, azt tervezi, hogy a békabeli nyugdíj minden koronája helyett, egy pengőt fizessen a nyugdíjazott lelkészeknek.

Tisztelettel kérem ezért, hogy jelen felvilágosításaimat tudomásul venni, a kérdés kedvező megoldásában bizni és tekintettel az ügy kényes természetére, annak behatóbb tárgyalásától, ezáltal elteltenteni méltóztassák.

E helyen kívánok megemlékezni nagy alapítónkról, Báró Baldácy Antalnól, aki 7000 katasztrális hold kiterjedésű földbirtokát, mely jelenleg 1,298.857 pengő jövedelmet hoz, melyből egy-egy egyházkerületre 500 métermázsá búzának megfelelő 16.000 pengő jut, ezelőtt ötven évvel, a magyarországi tizenegy egyházkerületnek hagyományozta. Az alapítvány ötvenéves évfordulóját, a nagy alapítóhoz méltóan ünnepeltük meg Budapesten, országos ünnepély keretében, de mely hálaival emlékezem meg róla e helyen is. Áldva a Gondviselést, mely ezt a nagy lelket, ezt a nemes gondolkodását férfútnéknak adta, kinek bőkezű alapítványa, sok egyházunkat mentett meg a megsemmisüléstől és számtalan sulyos helyzetbe jutott lelkész, özevgy és árva szeméibe csalta a meg nem szűnő hálának csillogó könnyeit. Áldott legyen, örökké áldott, a nagy alapítónak emlékezte!

(Vége köv.)

Elnöki megnyitó beszéd az alsóborsodi lelkészek értekezletén.

Nagyfiszteletü Lelkészerkezetel!

Azok között az alkalmak között, amikor összegyűlekezhettünk s bizalmasan beszélhetünk saját dolgainkról, reményeinkről és terveinkről, lsten iránt való mélyeséges halával köszönjük meg ezt a mai napot, amit seregszemle tartására ajánldékozott nekünk az Ur.

Szeretetteljes köszöntés, testvéri szívből származó üdvözlés, kegyelem és békeséges apostoli kívánása után engedjétek meg, hogy rövid, hármas szemlélt tartsak előtettek magunk, mindnyájunk nevében.

Az első szemle az Úrral, a pásztorok pásztorával szemben való viszonyunkra vonatkozik, aki az élet útjára kiállított és elhívott bennünket s aki nemcsak hivatalát és kenyeret adott nekünk, — hanem — ami ennél sokkalta több, fontosabb és értékesebb — az elhívás Apostollá avató, szenteséges érzetével is megajándékozta.

Ennek a szemlének — a dolog természete szerint — egyéninek, bensőségesnek, bizalmasnak, de komolyan és szigorúnak kell lennie; erre kötelez a Szentírás és a nagy reformátor, Kálvin tanítása. Ezt a szemlélt magamra nézve, csak magam tarthatom meg, s ha felületesen végzem, semmit sem ér, csak olyan az, mint a Pál apostol által említett „zengő érc és pengő cimbalom”. Benső küzdelem, tusakodás és emésztődés után nyílik meg előttem a mennybe vezető, jakóbi latorja, amelyen én is angyal szárnyakat látok lebégni és a leggyőztes alázatossága a meggyőztes lelkészedésével párosulva ezt a szót adja ajkamra: „Ha mindent megeselekedtem is, ami nekem parancsoltatott, ezt mondom: haszontalan szolga vagyok, mert amit köteles voltam cselekedni, azt cselekedtem.” (Luk. 17:10.) A meggyőztes lelkészedése pedig lánggal töltve el szívemet, a Pál apostol szavait ismétlem: „nem mondom, hogy már elértem, vagy hogy már tökéletes volnék, hanem igyekezem, hogy el is érjem, amiért megis ragadott engem a Krisztus Jézus”. (Filip. 3:12.) A lelkészedés munkára ösztönző, szenteséges tüze még jobban lobog a lelkemben, ha a nagy apostol maga odaadó szolgálatára gondolok és szavaival így kiáltok fel: „semmivel sem gondolok, még az én életem sem drága nekem, csak hogy elvégezhessen az én futásomat örömmel és a szolgálatot, melyet vettem az Ur Jézusért.” (Csel. 20:24.)

K. Szolgálatáram! Első szemléneknek áldott eredménye: a lelki alázatosság s az abból fakadó ösztönző hűség munkára és odaadó szolgálatra.

Második szemlének az állammal szemben való és felekezeti viszonyunkra vonatkozik. A Krisztus is a világba küldötte tanítványait s azt a szerepet szánta nekik, hogy tészta megkelesztő kovászok gyanánt működjenek. Mi sem szakíthatjuk ki magunkat a világból, nem mehetünk ki lakatlan szigetre, nem vonulhatunk kolostorba, sőt a világban, emberek között végzett munkánknak annyi az igazi értéke, amennyi abban a kovásznak a szerepe. Szembe kell tehát néznünk a környező világgal, amely segít vagy akadályoz, s időről-időre beszámolunk az elért eredményekről vagy

az elszenvedett kudarcokról, Mindkettőt Isten iránt való hálával kell fogadnunk s tanulságait a magunk javára fordítanunk.

Az állammal szemben való viszonyunk — egy év alatt — ismét öröndetesen javult. Amit múlt évi értekezletünk alkalmával, mint reményseget említettem, az 1927—28. évi állami költségvetés során valóságga vált: az 1913. évi 38. t.-c. által biztosított korpótlék 50 %-ának első havi részletét már kézhez vették az arra jogosult lelkesztársak július hó elsejével.

Egyelőre ugyan csak a kongruás és kisebb jövedelmű lelkészek és csak 50% erejéig; — de a majdnem halálos betegségből lábadozó állam javára ezt a jóindulatot is hálás köszönettel kell elkönyvelnünk. — A korpótlék kezdetének boldog idejében — jövedelemre való tekintet nélkül — minden lelkész megkapta ezt az egyetlen előhadadást jelentő korpótlékot; aki nem kaphatta az államkincstártól, utalványozta részére az egy. konvent az államsegélynek e célra kiszakított részéből. Most, amikor püspökeink javadalmát a földreform során földbirtokkal emelték s tették állandóvá és biztossá, ami ugyancsak az államkormány jóindulatának bizonyossága, jöreménységben vagyunk afelől, hogy az évek óta hordozott méltatlanság megszüntetésére minden lehető megtesz legfelső egyházi közigazgatási hatóságunk. Legyünk hát jöreménységgel és türelemmel nemcsak korpótlékunk, hanem egyházaink adócsökkentéi segélye tekintetében is, amely utóbbi — tudomásom szerint — a folyó év második felére néhány %-al ismét magasabb értékben fog utalványoztatni. Mi, elkipáztörök ügyis reménység és türelem magyainak hitegetői vagyunk s nem a világi mammon után vágyakozó s azért mindent odaadó világfiak!

Felekezeti viszonyainkban feltűnő javulás vagy rosszabbodás nem állott be. Hogy a katalizálás munkája még állami hivatalok és iskolák termeiben is rendszeresen folyik s hogy az elsőseg megállapítása után az államvallás méltóságára törekednek a tulsó táborban, azt eddig is tudtuk, noha a jezsuiták mind szélesebb körben való terjedése bizonyos aggodalomra ad okot. Talán ép ez utóbbinak a következménye, hogy a róm. kat. egyházi lapok a ref. nagygyűléssel kapcsolatban a reformátusokat „a hazai legnagyobb prot. szekciónak”, püspökeinket pedig „főpredikátoroknak” titulálják. Ezek a kézigyintő, könnyed s elméseknek látszani kívánó kiszólások arra vallanak, hogy fáj nekik a mi lelki ébredésünk sok jele, s talán még jobban fáj az, hogy egyházfőink az eddigi apostoli szegénység helyett, a megtiszteltetéssel együtt tisztas javadalmazáshoz is jutottak!

Seregszemlének ez a második része reménységgel és bizakodással töltsé meg lelkünket!

A szemlének utolsó, harmadik része magunkra, a tulajdon személyünkre vonatkozik. Akiik tavaly megvöltünk, Istennek legyen hála! életben vagyunk ma is, ami magában véve is, mély hálára buzdít bennünket Isten iránt. A több, mint hatvan tagot számláló alsóborsodi lelkésztestület testi-lelki egészsége olyan nagy áldása a mennyei Atyának, hogy azt megmem köszönni egyenesen hálátlanság lenne részünkről.

Pósa Péter.

IRODALOM.

* **Der Protestantismus in Ungarn**, von Josef S. Szabó, übersetzt von dr. B. Horváth. Verlag des Ev. Bundes. Berlin, 1927. 72 l., 8". — Minden elismeréssel megérdemel e füzet szerzője, a magyar prot. egyházfőztörténrtas régi kiváló munkása: S Szabó J. debreceni főgimn. igazgató, továbbá annak fordítója és kiadója, hogy a magyar protestantizmus múltját és jelenjét a német nyelvű protestánsok közt ily alaposan, nagy hozzáértéssel és vonzóan megírt munkában ismertetik; ismerteik és a művelt külföld előtt feltarjak azt, hogy az igazságtalan trianoni béke a magyar prot. egyházak egységét is mennyire szétszaggatta s az autonómához szokott prot. egyházakat hitvány balkáni államok rendelkezése alá boesátotta. A mű 7 fejezetre (A protestantizmus elterjedése, szervezkedése, diadalmas harcái, elnyomása, föléledése, a világháború előtt, a világháború után) oszlik; jól megvilágítja a két prot. egyház alkotmányát, tanügyi és kulturális munkásságát, az elszakított részek kiterjedését, lélekszámát, új szervezetét, úgyhogy minden tekintetben alkalmas kalauz a nemétül tudó idegenek kezében a m. prot. egyházak történetének és mai viszonyainak megismerésére nézve. Ára: 1:25 M.

* **A két Lukács**. Elbeszélések. Irta *Borsovai Lengyel Gyula*. Styvester-kiadás, 65 l. — Harom történeli elbeszélést foglal e kis füzet magában; a két első a török-német pusztítás szomorú időszakában játszik, míg a harmadik Nyék vezérnek a ker. vallásra térését adja elő a szeretet megbocsátó erejének hatása alatt. Mindahármon jól eső vallásos melétség ömlik el; mindenik elárúja, hogy papi ember írta. A két elsőnek szüntere is a szerző hazája, a Boldva vidéke.

VEGYES KÖZLEMÉNYEK.

— **Gyász hírek.** Dr. Mátvás Ernő theol. tanár kartársunkat súlyos csapás érte: édes atya, *Mátvás János* kristyori lelkész (Huayad m.) júl. 26-an életének 70-ik, áldásos, buzgó működésének 46-ik évében hosszas szenvedés után az Istenben elnyugodott. Halála nemcsak szeretett népes családjának, hanem a magyarságnak is érzékeny vesztesége, mert az elnéptelenedett gyűtekezeten, az oláh tenger közepette, ezentúl el fog múmlni a kálvinista harang. — *Arokháty Béla* gyűrei lelkész, a f.-szabolcsi egyházmegye tanácsbírája, a vármegye bizottsági tagja nemes életének 69-ik évében, 41 esztendei hűséges sáfárkodás után aug. 1-én az Úrban csendesen elhunyt. Pataki főiskolánknak volt megszívó tanítványa, az ifj. énekkar egyik vezetője; hasonnevű fia jelentős szerepet játszik a főváros egyházi zeneéletében. Áldott legyen emlékezetök!

— **Konventi képviselők választása.** A tiszáninueni egyházkerület, július 12-iki közgyűlésén, az 1928 január 1-én kezdődő új cyklusra a következőket választotta konventi képviselőkké: *Rendes* tagok, lelkeszi részről: Cziáky Endre és Janka Károly, világi részről: Meczner Béla és Dókus Gyula; pótlagok, lelkeszi részről: Juhász László és Farkas István, világi részről: dr. Puky Endre és Bernáth Aladár.

— **A tiszáninneni ref. egyházkerület** Miskolcon 1927 július hó 12-ikén tartott közgyűlésében az egyes bizottságokat következőképen alakította meg: **Egyházkerületi Intéző-Bizottság.** Elnökök: Dr. Révész Kálmán, Dókus Ernő. Tagok: Cziáky Endre, Farkas István, Elek József, Janka Károly, Kovács István, Dókus Gyula, Meczner Béla, báró Ragályi Balassa Ferenc, dr. Kérészy Barna. Theol. **magántanárképesítő Bizottság:** Elnökök: Dr. Révész Kálmán, Dókus Ernő. Tagok: Halligató János, Juhász László, dr. Filep Gusztáv. **Lelkészképesítő Bizottság:** Elnökök: Dr. Révész Kálmán, Dókus Ernő. Tagok: Cziáky Endre, Janka Károly, Bernáth Aladár, Farkas Géza. **Egyházkerületi Számvetésiek:** Elnök: Dókus Ernő. Rendes tagok: Fodor György, Zsóry György. Póttagok: Berczay László, dr. Kovács Kálmán. **Egyházkerületi Pénzügyi Választmány.** Elnök: Dr. Révész Kálmán. Alelnök: Farkas István. Tagok: Csorba György, dr. gróf Haller József, dr. Kérészy Barna, dr. Molnár Gyula, dr. Regéczy József. **Egyházkerületi Középiszkolai Tanügyi Bizottság.** Elnökök: Dr. Révész Kálmán, Dókus Ernő. Tagok: Cziáky Endre, Juhász László, Farkas István, dr. gróf Haller József, báró Ragályi Balassa Ferenc, Zsóry György. Előadó: Dombly László. **Egyházkerületi Nyugdíj-bizottság.** Elnök: Dr. Révész Kálmán. Tagok: Enyedy Andor, Farkas István, dr. Kérészy Barna, dr. Regéczy József. **Szavazathintó-Bizottság.** Elnökök: Dr. Révész Kálmán, Dókus Ernő. Tagok: Farkas István, Dombly László, dr. Molnár Gyula, dr. Kérészy Barna, dr. Regéczy József, dr. Horváth Zoltán. **Képezde ügyeleti bizottság.** Elnökök: Janka Károly, Farkas Géza. Tagok: Farkas István, Juhász László, báró Bottlik István, Bernáth Aladár, dr. Trócsányi József, Marton János, mint bizottsági jegyző.

— **Régi zsinati képviselők.** Most, hogy a jövő évben megnyíló új zsinatra ismét folyamatban vannak a zsinati képviselői választások, érdekesnek tartjuk megemlíteni, hogy az 1881 okt. 31-én megnyílt **debreceni** zsinat képviselői közül csupán Szel Kálmán, volt szalontai esperes van életben, az 1891 dec. 5-én megnyílt első **budapesti** zsinat 114 tagja közül még hárman élnek, u. m. Szel Kálmán, Meczner Béla egyh.-m-i gondnok és dr. Révész Kálmán püspök.

— **Rövid hírek.** A középszabolcsi egyházmegye július 26-án Ujtehértón tartott közgyűlésén, nagy ünnepség között iktatta be az új esperest, **Porzolt** Istvánt esperesi hivatalába; a lelopó esperest, **Szabó** Lajost, gr. Degenfeld Pál egyh.-m. gondnok indítványára, tiszteletbeli esperessé választották. — **Béky** Zoltán spataki végzett hitarbizaltot, miután július 30-án — az elnökség engedélyével — segédlelkései vizsgálatot tett, aug. 8-án útnak indul Amerikába, hogy ott a newbrunswicki theol. főiskolán folytassa theol. tanulmányait. — **W. A. Decker** holland lelkész, aki éveken át meglepő szeretettel gondozta a magyar gyermekeket, fölük megtanult magyarul s vasszorgalommal annyira tökéletesítette magát benne, hogy július közepén egy nagyobb holland társasággal egykori apoltjaik meglátogatására Budapestre érkezve, július 17-én a Kálvin-téri templomban magyar nyelven predi-

kált; beszéde, melyben sok, a magyarság mai szomorú helyzetére való vonatkozás is volt, mélyen meghatotta a templomi közönséget. — A **szirmai** gyülekezet 18 P pengő perselypénzt küldött a miskolci Kálvin-Szövetség kórház bizottságának lapunk múlt számában közölt felhívására.

HIVATALOS RÉSZ.

829—1927.

Körlevél.

Egyházkerületünk közgyűlése az Egyetemes Konvent felhívására 79/1927. számú határozatával kötelezőleg elrendelte, hogy egyházkerületünk minden egyházközsége a f. évi szept. hó 4. napján Budapesten tartandó Országos Presbiteri Ertekezleten magát legalább két kiküldötttel képviseltesse. Ehez képest atyafiságos szeretettel hívom fel az egyházközségek presbitériumait, hogy egyházuk mellő képviselőteről haladéktalanul gondoskodjanak s lehetőleg azokat küldjék ki, akik a megjelenésre a saját költségükön önként, de kötelezőleg vállalkoznak, hogy az egyházközségek pénztárai e részben kiadással ne terheltesse. Önkéntes vállalkozók hiányában az egyház pénztára 2 kiküldött útiköltségét és egy-egy napdíját tartozik viselni.

A részvetelre 10, azaz tíz pengő jelentkezési díj beküldése mellett legkésőbb augusztus hó 20-ig lehet jelentkezni a következő címre: „ORLE főútkára, Budapest, VI. Fasori református lelkései hivatal, Vilma királynő út 5. sz.”

A Szent Lélek indítsa minél nagyobb számban a részvetelre és jelentkezésre presbiter Testvéreinket, hogy a nagy nagp elmaradhatatlan áldásainak részesi lehessenek!

A tudnivalókat illetőleg részletes tájékoztatót nyújt a „Lelkészegettyűlet” július 30-án megjelent 31. száma, mely feleletet ad a részvetél és jelentkezés minden aprólékos mozzanatára.

Atyafiságos szeretettel

Cigánd, 1927 augusztus 4.

Janka Károly

egyházkerületi lelkési főjegyző.

Pályázat.

A zádorfalvai ref. egyház kántortartói állására pályázatot hirdet. Javaldalom: Természetbeni lakás, szántó föld, rét, tüzi fa. párber összesen 45 értékegység és megfelelő államsegély. Köteleességei: 6 vegyes osztály és az ismétlő iskolások tanítása, kántori teendők végzése, énekar vezetése és a belmissziói munkában való segítőkészség. A kellem felszerelt pályázati kérvények válaszbélyeggel el látva 1927 augusztus 31-ig a lelkései hivatalhoz Zádorfalvára (u. p. Kelemer, Borsod-Gömör vm.) küldendők. Az állás szeptember hó 15-én elfoglalandó.

Zádorfalva, 1927 augusztus 2.

Hubay Kálmán

ref. lelkész.

Szerkesztői üzenetek.

H. K. A hirdetések díjára nézve egyszer s mindenkorra iránnyadó a lapunk 30-ik számában közzétett szerkesztői üzenet.

SÁROSPATAKI REFORMÁTUS LAPOK

A TISZÁNINENI REF. EGYHÁZKERÜLET ÉS A SÁROSPATAKI FŐISKOLA KÖZLÖNYE.

MEGJELEN MINDEN VASÁRNAP.

ELŐFIZETÉSI DIJ:		Főszerkesztő:	Felolós szerkesztő és kiadó	HIRDETÉSEK DIJA:
Egész évre	14 Pengő.	Dr. RÉVÉSZ KÁLMÁN	Dr. RÁCZ LAJOS	Megegyezés szerint.
Fél évre	7 Pengő.	Főmunkatársak:		
		MARTON JÁNOS, ENYEDY ANDOR, FORGÁCS GYULA		

TARTALOM: *Dókus Ernő*: Főgondnoki megnyitó beszéd. (Folyt. és vége). — Irodalom. — Vegyes közlemények. — Hivatalos rész. — Pályázatok.

Főgondnoki megnyitó beszéd.

— A tiszanineni ref. egyházkerület július 12-iki közgyűlésén elmondotta: *Dókus Ernő* főgondnok. —
(Folyt. és vége.)

Ez év folyamán pótolhatatlan vesztéség érte református egyházunk egyetemet a dunamelléki Egyházkerület nagy Főgondnoka, Darányi Iguác elhunytja által és talán nem fog elfogultatá tenni egy életre kiterjedő baráti viszonyunk, amikor megállapítom, amit egykor az elfogultatlan történetíró is meg fog állapítani, hogy az utolsó félszázad alatt hasznosabb tagja nem volt se magyar hazánkunknak, se református egyházunknak. — Tuhatalná rövid felszólalásom keretelt ha felsorolnám mind azon alkotásokat, melyeket 15 évi minisztersége és 25 évi főgondnoksága alatt létesített, de mégis röviden reá kell mutatnom, hogy az első megfontolt parcellázást, telepítést ő létesítette, ahol első dolga volt ez utóbbiakat, a vallásos buzgalom emelése céljából, templomokkal látni el, vizek szabályozása, a philoxera által elpusztított szőlőink rekonstruálása, kopár területek befásítása, óriási erdőterületek újralátetése, a meglevők gondozása, ápolása, fogyasztási szövetkezetek fejlesztése, munkás és cseledevédelem, munkásbiztosító pénztárak létesítése, gazdasági tanfolyamok és gazdasági szakoktatás szervezése, népkönyvtárak létesítése, a selyemtenyésztés gyakorlati megvalósítása stb., mind az ő nagy alkotó zsenijének, energiájának élő bizonyítékai, melyekből évtizedek óta élt, boldogult és élni fog a föld népe, míg a magyar e hazában lesz, áldva a férfít, ki szerényen, zajtalanul ezeket az erőforrásokat megnyitotta, amely erőforrások eredményezték, hogy a nagy felfordulás alkalmával, népünk meg nem ingott és pénzünk elértéktelenedését is diadalmasan legyőzte.

Egyházi téren is példátlan és nagy eredményű működést fejtett ki, így egyházi törvényeink meghozatalában, javításában oroslánrésze van. Egyetemes Konventünk közigazgatási és bírói határozatai meghozatalában az ő szava mindig döntő volt. A theologiai oktatás és nöképés különös gondoskodásának tárgyát képezték s a budapesti Ráday-utcai theologiai intézet és internátus létesítése s a Baár-Madas féle leánytanoda létrehozása s fejlesztése által ércnél maradandóbb,

örök emléket állított magának. Mint ember, a legjobbak, legböcsőbbek közé tartozott, kitől senki nem távozott el egy-egy jó tanács, vigasztalás nélkül. Szeretetteljes modorát pedig senki nem fogja elfelelni, akinek alkalmá volt valaha vele érintkezni. Utolsó útján elkísértem és sírjára helyeztem Egyházkerületünk hálájának, elismerésének örökzöldjét. Hazánk, egyházunk áldása örökjön álmái felett!

Hasonlóan nagy vesztéség érte református egyházunk egyetemet, György Endre nyugalmazott miniszter és egyházmegyei gondnok, a törvényhozó zsinat és egyetemes konvent legrégebb és egyik legkiválóbb, legbuzgóbb tagjának, a széles laikóru, európai műveltségű, külföldön is általánosan ismert és tisztelt államférfiúnak elhunytja által, ki hasonlóan tevékeny részt vett törvényhozásunk, legfelső közigazgatásunk, bíraskodásunk munkálataiban, de nagy tudásával, nyelvismeretével, számtalan külföldi kiküldetésben is nagy hasznára volt és nagy dicsőséget szerzett magyar hazánkunknak, református egyházunknak. Legyen áldott emlékezet!

Elvesztettük Egyházkerületünk legrégebb és egyik leghatalmasabb, leghasznosabb tagját, Főtiszteletű Vadász Pál nyugalmazott esperest, a sajszentpéteri egyház 52 éven keresztül buzgó lelkipásztorát, aki nemcsak Egyházkerületünk tanácskozó asztalánál, mint püspökkihelyet, mint a zsinat, az egyetemes konvent tagja, a sárospataki főiskola legrégebb igazgató-tanácsosa, de mint számtalan bizottságunknak leghasznosabb, legbuzgóbb, legpontosabb és leghszerényebb, érdemeivel, fáradozásával soha nem dicsekedő tagja, sokszorosan kiérdemelte, hogy soha meg nem szűnő hálánkat, elismerésünket, köszönetünket, az ő egyéniségéhez, munkálkodásához méltóan, jegyzőkönyvünk lapjain megörökítsük és emlékeit szívünkbe zárjuk.

A súlyos vesztéség felett érzett mély fájdalommal emlékezem meg református egyházunk egyik lánglelkű nőapostolának, öz. Szilassy Aladárné szül. Vízolyi Máriának elhunytáról, ki bár ősi, római katolikus, mágnessaládból származott, mielőtt alkalmá volt megismerkedni vallásunk tanával, teljes meggyőződésen átszűrődött hitből és férje, a legnemesebb lélek iránt érzett rajongó szeretetből, református hitünkre tért át és ezen

időtől kezdve, egész életét társadalmi, közjótékonyági intézmények, mint a Loránffy Zsuzsanna egyesület, Országos Prot. Nőszövetség, Bethesda, Mártha egyesület stb. létesítésének, felvirágztatásának szentelte, ezzel magát a Loránffy Zsuzsannának és református egyháznak többi, legkimagasabb méltóságokkal, egyenrangúvá tette. Meg nem szűnő hálás kegyelettel fogjuk emlékét szívünkbe zární és ott mindenkor megőrizni. — Talán szokatlannul fog hangzani e helyről, amikor a római katolikus egyház egyik főpapjának elhunytáról emlékezem meg, de szokatlan, sőt mondhatnám, hogy páratlan egyéniség volt az, aki körünkől eltávozott, Prohászka Ottokár Székesfehérváry nagynevű és nagylelkű püspöke személyében, ki a felekezeti béke, az egymás megértés perszonalizációja volt, ki soha nem tekintette, hogy ki milyen templomban imádja Istenét, csak imádja és legyen kifogástalan jellemű és hű fia hazájának. Amikor a tisztelet, hála és elismerés örökzöldjét helyezem az oly korán elhunyt nagy férfit emlékére, kérem a Mindenható, hogy állítson több, állítson sok Prohászkat a e nemzet felekezetei vezetőinek élére, mert akkor nincs erő, mely képes lenne megbontani a felekezetek közötti békét és a történelmi egyházak olyan erős phalanxot fognának alkotni, melyen megtörnének a hitetlenség, vallástalanság, egyháziatlanság romboló hullámai.

Egyetemes egyházunk általánosan kifejezett óhajlásának kívánt egyetemes konventünk legutóbb tartott ülésén eleget tenni, amikor törvényhozó zsinat tartása iránti előkészületek megtételét határozta el.

Híveink kezeibe van tehát letéve a lehetőség és alkalom. olyan törvényhozók választására, akik ismervé és átérve egyházi életünk egész komplexumának szükségleteit, azokat tehetségök szerint, igyekezni fognak kielégíteni.

Adjon a Mindenható Egyházkerületünk választásra jogosított tagjainak bölcsességét, csak a közérdeket szolgáló elfogulatlanságot, hogy legjobbjaink közül is a legjobbakat küldjék egyházi törvényhozásunk tanácskozó asztalához, hogy meggyógyítsák sebeinket, kielégítsék szükségleteinket és alkossanak ércebe vehető törvényeket, református egyházunk javára, boldogítására!

Egyetemes Konventünk tagjainak, Egyházkerületünk tisztikarának, bizottságainak mandátuma a folyó évben lejárván, az új választások részünt mai közgyűlésünk folyamán lesznek megajándékozva, részint azok fogantatásai lesz elrendelendő.

Amidőn hálás köszönetet mondok e helyről a távozónak egyenként és összeségükben azon bölcsességért, jóakarattért, buzgalomért, mellyel ezt a szent ügyet és elnökársammal együtt, minket támogatni kegyesek voltak, legyen szabad azon reményemnek kifejezést adnom, hogy az újra megválasztandó régi tagok ugyanazon lelkesedéssel, kitartással, önzetlenséggel fogják munkálni anyaszentegyházunk érdekeit és bizalommal, szeretettel támogatni annak vezetőségét, az új tagok pedig a régiek példáját fogják követni és nyomdokalkban haladni, hogy őseink által megalapozott, vész és viharok között fenntartott anyaszentegyházunkat,

nagyságban, hatalomban, duzzadó erőben adhasák át utódaink.

Ezen újjáalakulással kapcsolatban kell megemlékeznem Egyházkerületünk egyik kitűnősége, Puky Endre volt egyházmegyei gondnok lemondásáról, aki nem a Mindenható mindenekét bölcsen intéző akaratából, de saját elhatározásából, életviszonyai megváltozása, magasabb elhivatása folytán, távozik az abaúji Egyházmegye gondnoki székéből, Egyházkerületünk tanácskozó asztalától.

Amikor hálás köszönetet mondok önméltóságának Egyházkerületünk nevében, Közgyűléseinkben évtizedek óta kifejtett nagyértékű munkálkodásáért, azon reményemnek adok kifejezést, hogy nagy tudását, széles látókört, munkarejét és képességét nem veszítjük el teljesen, de ezek értékesítését Egyházkerületünk bizalma a jövőben is lehetővé fogja tenni.

Talán nem fogok véteni a józólés ellen, ha dacára a kötöttség fennálló vérségi, rokoni és baráti összeköttetésnek, megemlékezem e helyen arról a két férfiről, magyar református egyházunk, közelebről pedig Egyházkerületünk két oszlopos tagjáról: Dókus Gyuláról, a sárospataki főiskola gondnokáról és Meczer Béláról, az alsózempléni Egyházmegye gondnokáról, kik mindketten ez év folyamán töltötték be közhatalmú szolgálatuk 40-ik évét, amely évfordulót az illető intézmények nagyérdemű vezetőikhez máltán ünnepelték meg.

En nem tudom, hogy e két férfi közül, melyiknek nyújtsam a hála, az elismerés, a köszönet örökké zöld pálmájának nagyobb, díszesebb példányát, csak azt tudom, hogy ők szívök vérvél áldoztak a gondjaikra bízott szent ügy oltárán és nagyrészt az ő érdemök is, hogy mikor majd minden összeomlott körülöttünk, ez a két intézmény állott sziklazárdán és bár erősen csapkodták a megmoolott élet szennyves hullámai azokból nem voltak képesek lemosni egyetlen poriszmet sem. Hálátel szívvel üdvözlöm jubláló vezérfráinakt Egyházkerületünk nevében is, kérve a Gondviselést, adjon éveket éveikhez, hogy testi, szellemi erejük teljében, legyenek vezetők, támogatók, őrtállók anyaszentegyházunknak és intézményei Vesztá tüzének.

Nem akarok eleibe vágni a sárospataki tanfőképző intézet átvételének előkészítésére kiküldött Egyházkerületi Bizottság jelentésének, csak jelezni kívánom a magam részeről, hogy miután azon aggodalmak, melyek az átvételből származó anyagi áldozatok nagysága és híveink teherbíró képességének lecsökkenése tekintetében felmerültek, nem oszlottak el, nem szűntek meg, sőt a megélhetési viszonyok súlyosodása folytán, inkább talán még fokozódtak, aligha lesz elkerülhető, hogy végleges döntés előtt, a gyülekezetek hozzájárulása, valamely alkalmas formában, megszereztesse. A sárospataki főiskola internátusának kérdése, mely főiskolánkra nézve valóságos existenciális kérdéssé vált, egy hatalmas léppel jutott előbbre, amennyiben a Törvényhozás e célra 30.000 pengő kamatsegélyt szavazott meg s a kormány az idevonatkozó garanciális nyilatkozatot ki is állította.

Kizárólag híveink buzgóságától, áldozatkészségétől fog tehát függeni, egy oly intézmény léte-

sítése, mely hivatva lesz főiskolánk fennmaradását, fejlődését örök időkre biztosítani. En bizom benne, hogy nem leszünk méltatlanok elődeinkhez és dacára a nehéz életviszonyoknak, mindenki meg fogja hozni a magyi erejéhez mért áldozatát, forrón szeretett alma materünk oltárára.

Főtiszteletű Egyházkerületi Közgyűlés! Egyházkerületünk tagjai egy nagy családok alkotnak, melynek tagjai együtt örülnek az örvendőkkel és igaz szívvel osztják meg a sorstól kimért csapást, bánatot, fájdalmat. Ily fájó, soha nem gyógyuló sebet ejtett a Mindenható ember által fel nem ért bölcsessége, atyánk, Főpásztorunk lelkén, angyalai sorába emelvén magához nagyatyai szívének egy részét, büszkeségét, boldogságát, kis unokáját, családjának testben-lélekben hatalmasan fejlett sarját.

Amidőn elke vigasztalására, Egyházkerületünk, e nagy család, minden tagjának együttérzését, igaz részvétét tolmácsolom e helyről, kérem a Gondviselést, adjon neki testi, lelki erőt e súlyos csapás elviselésére.

Főtiszteletű Egyházkerületi Közgyűlés! Mondandóm végeére értem és amidőn hálás köszönetet mondok szíves türelmükért, Elnöktársammal együtt igaz tisztelettel, meleg szeretettel üdvözlöm Egyházkerületünk megjelent alkotó tagjait az érdeklődőket, a mai napra összehívott Közgyűlésünket megnyitottam nyilvánítom.

IRODALOM.

* **Dr. Irwin C. H.:** Kálvin János. Az ember és munkája. Fordította: *Dr. Nagy Sándor.* Kiadta a Londoni Vallásos Traktátus Társulat. 238 oldal. Ára? — Ha csak egyszerű életrajzról lenne szó, azt mondhatnók, hogy fölösleges volt kiadni e könyvet. Aki meg akarja ismerni Kálvint, talál magyar nyelven jó életrajzokat, az Intitutiót és egy sorozatos kiadványt Kálvin műveiből. Dacára ennek, örömmel kell üdvözlőlnünk *Irwin* könyvét magyar nyelven nemcsak azért, mert az író a Londoni Vallásos Traktátus Társaság útján, mint annak egyik vezető embere sok áldást segített eljérszteni hazánkban, hanem azért is, mert e tanulmányával hasznos szolgálatot tesz azoknak is, akik már ismerik Kálvint s azoknak is, akik még nem ismerik. E könyvből megismerhetjük Kálvin életének fontosabb mozzanatait. A könyv e része nem intuitív, mint *Pruzsinszky* jeles életrajza, de *Irwin* nem is ezt célozta. Nem az életet, csak annak útján a fontos mértföldköveket állítja előnk azért, hogy megkönnyítse az áttekintést. Éppen ez a módszer jellemzi *Irwin* Kálvint munkájának ismertetésénél is. Így pld. az Intitutióról írt két fejezet röviden összefoglalja a nevezetes mű lényegét. Az áttekintést nagyban megkönnyítik a könyv szélére nyomott aleimék. Legértékesebb fejezetei a könyvnek: Kálvin jellege és élete. — Kálvin mint reformátor. — Kálvin hatása a reformált egyházakra. Kálvin mint vallásos tanító. Jó szívvel ajánljuk e könyvet nemcsak a történet iránt érdeklődőknek, hanem azoknak is, akik ifjúsági összejöveteleken és vallásos estéken jó lelki táplálékra gondoskodnak hallgatóik részére. — A fordító derék munkát végzett s nehéz feladatát

jól oldotta meg. A Londoni Vallásos Traktátus Társaság pedig e kiadványával csak erősíti a magyar reformátusok tiszteletét és bizalmát a Társulat munkája iránt.

VEGYES KÖZLEMÉNYEK.

— **Alsózepléniek figyelmébe!** Az őszi egyházme gyi közgyűlésen tárgyalandó ügyiratok szeptember hó 1-ig küldendő be az esperesi hivatalba. Később érkező ügyek tárgyalás alá nem vétetnek. *Kiss Ernő* esperes.

— **Tanítóink figyelmébe.** Az ároktói kántortanítói állásra a pályázati hirdetés tévedésből a Néptanítók lapja helyett az olvasatlanabb Hivatalos Közlönybe került. Határidő 1 héttel meghosszabbítottat. *Kiss Albert* ref. lelkész.

HIVATALOS RÉSZ.

840—1927.

Körlevél.

I.

Tudomásvétel és mihez tartás céljából egész terjedelmében közlöm a m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter úrnak 50.356—1927. VIII. ü. o. számú következő rendeletét:

Az állam gazdasági egyensúlyának helyreállítása szükségessé tette az állami tanintézetek alkalmazottak tekintélyes részének elbocsátását, sőt a jövőben még további redukálásra is kell törekedni. Ennel fogva az állami tanintézeteknél elhelyezkedési lehetőségek csak a legszörvényszerűbb mértékben állnak be, úgy, hogy az állás nélküli tanárok és tanítók száma egyre emelkedik a csonka ország területén. Ily körülmények között arra kell törekedni, hogy az állami tanintézetekben adódó elhelyezkedési lehetőségek az itt élő képzett tanároknak tartassanak fenn és ki kell kapcsolni az elhelyezkedésnél az elszakított területekről átjött vagy átjönni akaró alkalmazottakat. Ehez a középosztály mai rendkívül mostoha kereseti és megélhetési viszonyai miatt következetesen ragaszkodnom kell.

Ezzel szemben mind gyakoribb jelenség, hogy különösen felekezeti iskolák fenntartói a csonkaország területén levő és elhelyezkedésüket váró pályázókra nincsenek kellő tekintettel és az ország elszakított területén levő, illetőleg onnan átjövő pályázókat szemelnek ki, akik legtöbbször csak itteni megválasztásuk után szakítják meg az elcsatolt területekkel való kapcsolatukat.

Míg tehát egyfelől az állami állások betöltésénél az itteni helyzet miatt egyes egészen kivételes esetekben elteltintve, az elcsatolt területekről való tanárok alkalmazásától el kell zárkoznom — ezzel szemben a felekezeti iskolák fenntartói az elcsatolt területekről való tanárokkal szemben, az illetők szempontjából egyébként teljesen érthető méltányosságát szabadon gyakorolják, úgy azonban, hogy végső következményében az ebből eredő fizetéskiegészítés és nyugdíj (vagy legjobban esetben csak a nyugdíj) a magyar államkincstár terheit szaporítja, amelynek nyuzdíj terhe a létszámapasztások folytán amúgy is szinte elviselhetetlen.

Mindezekre való tekintettel felkérem a Főtiszt. Egyházi Főhatóságot, hogy elcsatolt területéről átjött vagy átjövendő tanerők alkalmazását mellőzni és az állások betöltésénél az itt levő állásalton pályázókra figyelemmel lenni méltóztassék.

Tisztelettel felkérem a Főtiszt. Egyházi Főhatóságot, továbbá, hogy minden olyan esetben, amikor az érdekelt iskola tanszemélyzetének kiengesztése más módon, mint elcsatolt területről átjövő tanerők alkalmazásával nem látszik megoldhatónak, engem előzetesen meghallgatni méltóztassék.

Uyanilyen kéréssel fordulok a Főtiszt. Egyházi Főhatósághoz az elkapesolt területekről Csonka-magyarországra jövő lelkészek kongruus állomáson való alkalmaztatása tekintetében is.

II.

A lelkész és tanító Urakhoz.

A m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter Úr felkérésére (51.652—1927. ü. v. sz.) felhívom a lelkész és tanító urakat, hogy a népjóléti és munkajogi miniszter urat az egy gyermek rendszer elleni küzdelmében abban a tekintetben is támogatni méltóztassanak, hogy az általa megíratott s a Nemzeti Színház művészeiből összeállított társulattal előadati szándékolt: „A gyermek” című szindarab előadásának látogatása érdekében a maguk hatáskörében minél nagyobb propagandát csináljanak anélkül, hogy annak közlelőbi céljáról a közönséghez tájékoztatnák. Az előadásokat vitáz Garamszeghy Sándor, a Nemzeti Színház tagja fogja rendezni.

III.

A lelkész és tanító Urakhoz s az egyházakhoz.

A „Hit- és Szolgálat Mozgalma” ez év tavaszán országos református biblia és iratterjesztő tanfolyamot rendezett s azon 20 kolportört képezett ki s állított munkába. Egyházkerületi közgyűlésünk 6/12. sz. határozatával a legmelegebben ajánlja ezeket a kiképzett s a Magyar Traktátus Társaság által alkalmazott ref. biblia és iratterjesztőket úgy a lelkész, mint a tanító urak jóindulata és a gyülekezetek támogatására.

Az iratterjesztők munkája szigorúan egyházi jellegű s mindenütt a lelkészeknél tartoznak először is jelentkezni, útikönyveiket általuk aláíratni, tanácsaikat, utasításait elfogadni.

Szeretettel kérem lelkésztársainkat, hogy lehetőleg adjanak kísérőt melléjük és szállást is biztosítsanak számukra, hogy teljes ellenőrzésünk mellett folyhasson ez az istenorosági áldásos munka.

Atyafiságos szeretettel vagyok
Cigánd, 1927. aug. 10.

Janka Károly,
egyházkerületi lelkési főjegyző.

Pályázat.

A dunántúli református egyházkerület pápai főiskolájának theol. akadémiáján üresedésben levő 1. egyháztörténelmi, 2. bölcsészeti és neveléstudományi

tanszékekre, amelyeknek évi javadalma az 1927. szept. 20—21-iki kerületi közgyűlés 144. pontja szerint az állami fizetési osztályok VIII—V. osztályainak megfelelőleg a megválasztandó tanárok összes beszámítható szolgálati évei szerint, melynél a lelkései szolgálatban eltöltött évek is teljes egységükben beszámíthatnak.

Felhívhatnak azok a református vallású magyar honosságú lelkészek, vagy tanárok, akik az egyházi törvény által megállapított theol. akad. tanári képesítéssel bírnak s ez állást elnyerni óhajtják, hogy az érettségi bizonyítvánnyal a honosságot, a képesítettséget, nyelvismeretet, eddigi szolgálatot, családi és egészségügyi állapotot feltüntető okmányokkal felszerelt kérvényeiket folyó év szeptember 10-ig adják be Dr. Antal Géza püspök úrhoz Pápára.

A megválasztandók kötelesek a konvienti theol. akad. tanulmányi rendben megállapított szakjukba tartozó tárgyakat előadni, a tanszékekkel járó teendőket végezni és állomásukat az egyházkerületi közgyűlés által történő megválasztásuk után (szeptember 25. és köv. napok) haladéktalanul elfoglalni.

A megválasztott tanárok az Országos Tanári Nyugdíjintézetnek kötelezett tagjai.

Kelt Győrött és Budapesten, 1927 aug. 5.

Dr. Darányi Kálmán s. k. Czegledy Sándor s. k.
főiskolai vil. gondnok. főiskolai egyházi gondnok.

Pályázat.

Az áltányi ref. egyház pályázatot hirdet egyik nyugdíjazás folytán megüresedett leánytanítói állásra. Javadalom: 28 kis hold föld. lakás, kertek hasznélvezete s törvényes kiegészítés. Államsegély jelenleg nincs. Értékegység 21. Kötelesség: a hozzávalandó osztályok s ismétlőiskolások tanítása, orgonista-kántor és esetleg lelkész helyettesítése. Pályázati határidő aug. 27. Személyes megjelenés előnyös lehet. Állás szeptember 10-ig elfoglalandó.

Ref. Lelkészi Hivatal.
(Átány, Heves-vm.)

Pályázat

a lemondás által megüresedett perkupai ref. kántor-tanítói állásra. Javadalma: 5 kh. szántó, 2 1/2 kh. kaszáló, 1 hold parlag szőlő és gyümölcsös; 16 köböl gabona. Egységyszám: 23. Az egyháztól különböző émekek alatt 300 pengő, évnegyedi előzetes részletben. 4 drb. marhalegelő. A volt úrbéreségek érdekében 1/2 telek utáni fajárndóság. Adót az egyház fizeti. Az úrbéri fételek után azonban a tanító

kötelessége a rendes kántori szolgálaton kívül a VI. oszt. népiskolát és ismétlő iskolát, énekkart vezetni minden vasárnap egyszer délig, máskor délután katedrai szolgálatot teljesíteni s ha az egyház orgonát állítana fel, az orgonistai teendőket végezni. Pályázati határidő aug. 25. Az állás szept. 1-én elfoglalandó. Pályázat a perkupai ref. lelkészi hivatalhoz küldendő. Költségük csak azoknak lesz megtérítve, kiket az egyház szolgálattalra meghív.

SÁROSPATAKI REFORMÁTUS LAPOK

A TISZÁNINENI REF. EGYHÁZKERÜLET ÉS A SÁROSPATAKI FOISKOLA KÖZLÖNYE

56334 MEGJELEN MINDEN VASÁRNAP.

ELŐFIZETÉSI DIJ:		Főszerkesztő:	Felolvasó szerkesztő és kiadó	HIRDETÉSEK DIJA:
Egész évre	14 Pengő.	Dr. RÉVÉSZ KÁLMÁN	Dr. RÁCS LAJOS	Megegyezés szerint.
Fél évre	7 Pengő.	Főmunkatársak:		
		MARTON JÁNOS, ENVEDY ANDOR,	FORGÁCS OYULA	

TARTALOM: Kiss József: A lelkipásztor mai feladatai. (Folyt. köv.) — Irodalom. — Vegyes közlemények.

A lelkipásztor mai feladatai.

— Az abaúji egyetemes Lelkésziértekezlet által kitűzött pályadírdésre beküldött és nyertes pályamű. —

— Írta: Kiss József. —

Jellege: „Jó lelkipásztornak lenni nehéz, de nem lehetetlen”.

Amint felirrom a címrátot, megjelenik lelki-zsuzemeim előtt egy leégett város képe, ahol u. i. nemrégiben rettenetes tűzvész fergetege pusztított s vonult végig, szomorú képet hagyva maga után. A város nagy részén meg ott voltak az úszkös romok, az épületesonkok, ott botorkáltak a hajléktalanok váltak szárai, ott meredt ég felő a tetőzet vesztett kormos templomtorony. de itt-ott már kezdtek a romokat eltakarítani, ideiglenes sátrakat üsszeütni, sőt már egyik s másik helyen bangzott az építést vezetők harsány szava s kezdte az új élet szárnyait bontogatni.

Lelkiszemeimmel e pillanatban végig nézek a magyar kálvínista egyházakon s amit látok, hasonló az említett képhez. Végig száguldott ezeken is egy rettenetes vihar, egy rettenetes tűzvész, nem a világháború, vagy legalább is nemcsak a világháború, — s nemcsak a világháború alatt, de évtizedekre mehetünk vissza — hanem végig gázolt rajta sokkal inkább a hitetlenség tűzvésze, a közömbösség fergetege s mindezeknek elvonulási helyét a lelkivárosok romjai, kormos, füstszagú, kidült-bedült épületei s tántorgó hajléktalanok vált emberei jelzik. Ott van a sok lélekrones, kinek a hitetlenség tűzében elégett bite, bizalma, reménysege, imádsága; ott van a sok sötétben botorkáló, ki lelke számára keres valahol hajlékot; ott van a sok kiégett lélek, akikben elolvadt a sátn tűzében a hívogató harangzó s most nincs ami hívogassa, ébresztgesse; ott van a sok öntudat nélküli reflex kálvínista, aki szintetelenségével irány. cél, akaratnélküliségével még többet árt, mint a határozott ellenfél. Ehhez még hozzájárul maga az élet, mely az utóbbi időben egy rettenetes állóhárcba változott, mely harc egy sáros, nedves, véres, halálos veszedelmekkel tele sánce fenékén folyik leketlenül. Nyugtalan márlónapra való bizonytalanság, örült feszült várakozás, küzdelem a létért, epekedés a pihenés, a biztonságérzet után.

Ha valaki nem látott még képtárban Hogarth képet, csak tekintsen végig nyílt szemmel s lát

— paradoxonnal szólva — az eredetnél eredetibbet. Pompeji és Herculánium sorsára jutottunk, de minket a feltörő láva nem egy éjjel temetett el, hanem lassan óvatoss és rendszeres rétegződéssel hullt lelkünkre s mi üvegesült szemekkel nézünk elébe a közeledő végzetnek, ahelyett, hogy elmenekültünk volna valónk e silány s ostoba Anankója elől. S mindezek a felettünk elzögött fizikai s még sokkal régebben dühöngő pszichikai háborúk és forradalmak szomorú s fájdalmas rezultátumai.

Abban a leégett városban azonban, mihelyt elvonult felettök a vihar s kissé felocsúdhattak a veszedelem után, belátva, hogy tenni kell valamit, ha nem akarnak hajléktalanokká válni sokáig, hozzáfogtak tehát a múltak felett való keseregés helyett a jelen szorongató körülményeinek eltüntetésére. az időjárás viszontagságai ellen biztos fedél alá való kerülésre.

Az evangéliumi alapokon nyugvó kálvínista egyház sem ültet összetett kézzel, midn keserű könnyekkel telt szemmel néz végig a rajta s benne végig dől viharok által teremtett romokon, hanem a múltak közt csak addig időzve, amíg a megbánás könnyeit hullatja rá s emlékébe vési a majdnem halálos kimenetelűvé vált sok-sok hibáit, mulasztásait, aztán a tanúsággal felszerelve kell, hogy kezdje meg a romok, úszkők eltakarítását, s épen maradt s használható alkatrészek összegyűjtését, megbecsülését s kezdje meg egy egészen új falak húzását arra az alapra, — mely eddig is megvolt ugyan, csak a rárokott téglák s épületfák voltak hibásak, vagy régiek korhadtak, vagy hibásan összorakottak, — mely a Jézus Krisztus. S tekintettel, miszerint a Krisztus egyházáról s lélekméntésről van szó, elsősorban s főképpen a lelkesekre vár a feladat ennek az épületnek a felhúzásánál teendő munkák elvégzésére.

Azonban így önként felöltik a kérdés, hogy hát a múlt idők lelkeszei nem végezték el talán hivatásukat, vagy talán ók az okai a jelen helyzetnek? Miért beszélünk mai feladatairól a lelkeseknek, hiszen a lelkeseknek többé-kevésbbé minden korban s minden helyen egy a feladata, s lelkeknek Isten országá felé való vezetése? Nem akarunk részletekben foglalkozni a múlt idők lelkeszeinek dolgaival, de a mai kor kívánalmai mellett kénytelenek vagyunk azt is megállapítani, hogy ha jó darabon megvünk is vissza az évtize-

dekben, ott lelkézi hivatást magában foglaló igazi, lélekmentő munkát s munkást keveset látunk. Az egyházak munkája kimerült abban, hogy építettek s fenntartottak maguknak iskolát, templomot. A lelkész vasárnap elpredikálta, a tanító hétköznapokon eltanítgatótt, a presbyterium — már amilyen viszonyban volt papjával — hozzászólt, hozzájárult az egyház anyagi ügyeinek vezetéséhez, de a szó nemesebb értelmében vett hitélet s annak elősegítője igen kevés helyen volt található. Néha-néha felhorkantak egyik s másik szomorú eredményél, de aztán szunyókáltak tovább. Vasárnapi iskolával, a gyermekeknek a bibliával való megismertetésével, megszerettetésével, az ifjúság pasztorációjával, tehát azoknak a megmentésével, személyes evangelizációval, presbyter neveléssel, hogy csak néhány fontos hitéleti tényezőt említsek meg, dehogys foglalkoztak, sőt ha valaki felvetette e kérdéseket, rázúdult azonnal a „pietista“ vád, mint ami nem fér össze a józan kálvinizmussal. Ilyen körülmények között csodálkozhatunk-e, ha aztán iz és szín nélküli tömegek nőttek fel a kálvinistáknak, ha a reverzálok és kitérések számaránya kárunkra olyan nagy volt, ha annyiszor találkoztunk üres zsebű és még őrösebb szívű emberekkel, ha anyai tudat s átérzés nélküli kálvinista ténfergett az Élet utcaín, ki bár „vastagnyakú“ kálvinistának vallotta magát, de e minősége legfeljebb fizikai vastag nyakában, vagy dacosságában, merevségében „csak azértis“ voltában nyilvánult meg. Csodálkozhatunk-e azon, ha fel kellett a kérdést vetni, látva a jelen kényszerítő helyzetet, hogy mik hát a lelkipásztor mai feladatai? Mert hisz a lelkipásztor kezébe s lakéba van letéve az egyház földi vezetése. Krisztus ő rajta keresztül akarja eljárt elérni. Öneki szól, mint késői apostol-utódnak: „elmentvén tanításokat minden népeknek.“ az Ő lelkeben kell égni annak a Horeb-hegyi lángnak, mely Isten mindenütt jelenlőségének olthatatlan lángjáról beszél mindenkor. Ő élébe kell írni eltörhetetlen kőtáblákra azokat a kor és lélek diktálta parancsokat, melyek betartása *conditio sine qua non*-ja az előrehaladásnak, sőt a megmaradásnak.

Egy legenda szerint egy félreeső erdő sötét mélyén áll nagy magányosságban egy elhagyott templom. Nem vezet út hozzá, körös-körül halgató vadon, az örökkévalóság csendje. Egyeseknek a kiválsztottaknak fülét azonban néha-néha elmosódott tompasággal haragcsengés üti meg... a régi templom hangjai. És ilyenkor vad erővel robbannak ki bennök rég lefotított vágyak s hivatagólag villan fel a rég elhagyott oltár örök mécse. Jó reménylél telve belevetik magukat az erdőbe, török-zúzzák a járataln bozótot, ennek hozzá a legszebb dalaikat, még talán nem egészen helyes dalok ezek, de ki-kieseng belőlük az egykor hűtlenül elhagyott templom harangjának ezüstös csilingelése...

Mint ha ez a legenda ismétlődne meg manapság a magyar kálvinista egyház berkeiben, mint ha ott állana a Világ őserdejében a Krisztus országának temploma s csendes estéken kihallatszana tornyából az élet forgatogás zúgásának, morajlásának egy-egy pillanatra való elhallgatása után, egy kedves, úgy tetszik ismerős mély bűgású

harangszó, melynek kongását azonban évtizedek hosszú során elnyomta az élet zaja; magát a templomot is irdatlan rengatag vette körül, melyben a ráhült csendesség ütötte fel tanyáit, a templomhoz vezető régi utakon is már hatalmas sudár fak nőttek s bozót minden felől, mint a gazdátlan kertben. De a távolból ki-kilopozkodó harangszó az utóbbi időben, mintha már sok fülhöz eljutott volna, mintha mind többen és többen hallanák azt meg s mind többen és többen dobnák oda magukat munkásul ez erdő irtásához, a régi templom megközeíthetőségéhez. Munkások, szerszámok talán e munkásoknak még nem egészen tökéletesek, munka dalaik talán még nem egészen tiszták, de a most különben is még szükséges nyersor majd kifinomodik, az ének mellezőngői majd előltnnek. Földog az, hogy meg lehet állapítani, miszerint már napról-napra szaporodik az útkeresők száma, hogy mind többen és jobban ébrednek fel az álomból és bejátták azt, miszerint meg kell indúlni a munkának, annak a munkának, amely elősegíti az elhagyott templomhoz való visszajutást, annak a munkának, amelynek minden mozzanata az akarja szolgálni, hogy a kálvinista egyház igazi, belső elhivatottságának tudatára jutva értékesítse, hasznosítsa önmagát, hogy lecsúszott valutáját a lelki-bekebeli nivóra visszaemelje.

E lelki szanálás munkája, iránya ma már mind több és több egyházi lap oldalain vagy konferenciái megbeszéléseken lát napvilágot, e szanálás kényszerítő munkáját ma már mind több és több lelkipásztor — mint akik elsősorban hivattak e szanálás véghezvitelére — látja be s kezdi el. S ha megfigyeljük és egy gyűjtőnévvel akarjuk e mentési munkálatot nevezni, úgy azt mondhatjuk, hogy belmisszió az, ami e nagy munkálatot szerencsésen, sikeresen előmozdítja, kort helyzetet megértő lelkipásztor az, aki ma a kálvinista reneszánsz megteremtéséért, felvirágoztatásáért a belmisszió munkákat gyülekezetében elvégzi. Úgy, hogyha a lelkipásztor mai feladatairól akarok beszélni, nem szólok másról, mint a lelkipásztor belmissziói feladatairól s őt magát sem tudnám ma másnak nevezni, mint misszionáriusnak. Természetesen másodlagosan e munkához másdaluk is járulnak, amikre majd a dolgozat második részében térek ki, de a főbbek elsődlegesebbek ezek.

Maga a belmisszió azonban általános fogalom és sok minden tartozik e fogalom alá, szükségesnek tartom tehát konkretizálni, kiemelni azokat a munkákat e fogalom köréből, amelyek helyzet s értékváltozást jelentenek a lelkipásztorok, az egyház számára, Isten országa ügyének előbbre vitelére s ezekben látnám én aztán a lelkipásztor mai feladatait, melyeket parancsol kategorikus imperatívusként a kor, megkíván a lelkézi hivatás tisztessége s elvár az, aki a lelkészeket, mint apostolokat elküldötte széles e világra eszközeül, elmunkásaitul az Ő ügyének előérésére.

* * *

(Folyt. köv.)

Hiszek egy Istenben, hiszek egy hazában,
Hiszek egy isteni örök igazságban.
Hiszek Magyarország feltámadásában. Amen.

IRODALOM.

* A sárospataki ref. főiskola theol. akadémiái és főgimnáziumi Értesítője az 1926—27-ik iskolai évről. Összeállították dr. Rácz Lajos akad. és Csontos József főgimn. igazgató. LXXI. évfolyam. 79 l. — A gazdasági viszonyok javulásával egyre nagyobb terjedelemben jelen meg főiskolánk Értesítője, a mostani már az elmúlt iskolai év részletes beszámolójának tekinthető, az szó szerint közli a közigazgató évről jelentését, bőven ismerteti az egyes akad. és gimn. ifjúsági egyletek működését és a lefolyt iskolai év minden nevezetesebb mozzanatát. A közzétett statisztikai táblázatokból látjuk, hogy a hittanhallgatók száma volt az I. félévben 66, a II. félévben 64, közöttük 2 nő, a főgimnáziumba beiratkozott 459 rendes, 50 magán-, összesen 509 tanuló, akik közül vizsgálatot tettek 477-en; valás szerint a vizsgálatot tett tanulók közt volt: református 353, ág. ev. 9, r. kath. 73, g. kath. 21, izr. 21; helybeli 188, zemplénmegyei 104, más megyebeli 207, eseh. megszállás alatti 26, olah megszállás alatti 1, osztrák megszállás alatti 1; a vizsgálatot tett tanulók közt jeles volt 42, jó 92, elégséges 217, 1 tárgyból elégtelen 67, 2 tárgyból 51, több tárgyból 8; a szülők foglalkozását illetően legtöbb volt a kisbirtokos (157), aztán a pap, tanár, tanító (111), végül a köztisztviselő (40). Hatalmas és tiszteletreméltó munkáról beszél főiskolánk az Értesítője.

* A tiszáninneni ref. egyházkerület miskolci leánygimnáziumának és a vele kapcsolatos internátusának Értesítője az 1926—27. iskolai évről közlést Dombay László igazgató. — Eleven életről, gazdagon folyó kulturmunkásságról, hivatásának kitünő betöltéséről tesz bizonyoságot egyházkerületünk büszkeségének: egykori felsőbb leányiskoláinknak, ma leánygimnáziumunknak Értesítője. A sűrűn nyomott, 45 l. terjedelmű Értesítő az intézet életének, tevékenységének, munkakörének minden ágát felöleli, ismerteti, sőt a habóru előtti Értesítők jó szokásához visszatérve, szakértekezést is közöl dr. Tarezy Erzsébet tanárnőtől e címmel: „Történelemtanítás leányiskolákban” (3—9. l.) Az intézet tanári kara, az igazgatón kívül, 21 tagból állott (10 férfi, 11 nő-tanár). Az intézet 8, illetőleg 12 osztályába (mert az I—IV. osztály párhuzamos volt) beiratkozott 462 nyilvános és 39 magán-, összesen 501 növendék; vizsgálatot tett 445 nyilvános és 38 magán-, összesen 483 növendék; származás szerint Miskolcra való volt 294, Borsodmegyéből 121, az ország más részéből 58, az elszakított területről 10; vallás szerint református volt 227, ág. ev. 41, r. kath. 117, g. kath. 5, izr. 92; előhaladás szerint jeles volt 73, jó 155, elégséges 210, 1 tárgyból elégtelen 26, 2 tárgyból 13, több tárgyból 6; érettségi vizsgálatot tett 18 tanuló (5 jeles, 6 jó eredményvel). Az internátusban lakott 38 növendék, kik közül a lelkészek és tanítók leányai évi ellátási díj fejében 880, a többi növendékek 1040 pengőt fizettek (jövő évre a díj 800, illetőleg 960 p. lesz). Az intézet az elmúlt év folyamán a következő kedvezményekben és jótételekben részesítette növendékeit: tandíj-elengetés 7805, jutalomdíj 550, kirándulási segély (a szépei Felvidékre) 396, jutalomkönyvek 92,

önképzőkori jutalmak 100, segélyegyleti tankönyvek 2000, internátusi kedvezmények 2880, összesen 13823 pengő. Működött az ifjúság közt Lévy József-Önképzőkör (eleven élettel), ifj. segélyegylet, Lórántffy Zsuzsanna-Egylet, énekkar, Hámor-Cserkészsapat. A tanári kar szülei értekezlet, a szülőkkel való megbeszélés útján igyekezett az izletelen s nem egyszer értéketlen női diáknak, ruházatkösdnák gátat vetni és az összes növendékekre kötelező előírókódási szabályokat léptetett életbe. Megnyugtató érzéssel és a jól végzett munka iránti igaz elismeréssel tesszük le kezünk-ből ezt az Értesítőt.

* A stockholmi konferencia iratai. Az 1925-ben Stockholmban tartott keresztény világkonferencia (Life and Work) vezetősége egy 3 tagú bizottságot bízott meg a konferencia hivatalos jelentésének kiadásával, mely kiadvány aztán alapjául szolgáljon a Stockholmban kezdett munka folytatásának. A kiadvány ez év első felében angol és német nyelven már megjelent. Az angol kiadvány (The Stockholm Conference, 1925.) 791 lap terjedelmű s Bell canterburgi dékán vezetése alatt Oxfordban készült; a német kiadást, mely 761 lap terjedelmű. (Die Stockholmer Weltkonferenz) Deissmann Adolf berlini theol. tanár szerkesztette. E könyvek az ökümeniai törekvések Magna Chartái gyanánt tekinthetők. Francia nyelven bő ismertetést nyújtott a konferenciáról és az ott elhangozott javaslatokról a *Revue du Christianisme social* (280. l.) Söderblom upsalai érsek, a konferencia elnöke és az uniói törekvések főmunkása egy nagy svéd nyelvű, illusztrált kötetben (Christenhetens Möte i Stockholm) állította össze a konferencia lefolyásának, az ott beterjesztett munkálatoknak, sőt a Folytatási Bizottság 1926. őszén Bernben tartott nagyon fontos ülésének ismertetését.

VEGYES KÖZLEMÉNYEK.

— **Magántanári megerősítés.** A vallás- és közoktatásügyi miniszter dr. Gulyás József sárospataki főgimn. tanárnak a debreceni egyetem bölcsészettudományi karán „a XVIII. századi magyar irodalom történetéből” magántanára történeti képesítését jóváhagyólag tudomásul vette s őt a minőségében megerősítette.

— **Választások.** A baji gyülekezet aug. 7-én egyhangúlag Szilva István s.a.ujhelyi s. lelkeszt választotta lelkesztővé. — A július 3—4-én végbe ment *hajdúnánási* lelkesztőválasztás nem nyert megerősítést, mert a megválasztott zilizi lelkeszt ellen fogyneli eljárás megindítását kérte az alsószabolcs-hajdúvidéki egyházmege világi elnöksége a f. borsodi esperestől; e följelentéshez csatlakozott a h-nánási presbiterium, végül a megválasztott lelkeszt is kérte annak megindítását maga ellen.

— **Értesítés.** Az abaúji egyházmege gondnoki beiktatással összekötött bazi közgyűlést Szikszón 1927 szept. 15. (tizenöt) napján fogja megtartani. D. e. 9 óraok kezdődő templomi istentisztelet után a megválasztott gondnok eskütele és beiktatása fog megtörténni. Ezt követi a község

tanácsstermben a közgyűlés és a bíróság ülése. Meghívom az ünnepi közgyűlésre egyházmegyénk tisztviselőit, lelkészeit és tanítóit s a gyülekezetek képviselőit. A tárgyalandó ügyiratok aug. 28-ig küldhetők be az esperesi hivatalba. Később érkező ügyiratok nem bocsattnak tárgyalás alá. Felhívom mindazokat, kik a közelebben részt venni óhajtanak, hogy szept. 4-ig mulbatalanul jelentkezzenek Baksy István lelkész úrnál. Akik nem jelentkeznek ez ideig, azokról gondoskodás nem történik. *Cziáky Endre* esperes.

— **Alsó-borsodiak figyelme!** Tisztelettel kérem azokat a lelkészársaimat, akiknek az 1926. év végéig a portókiadásukat igazoló bizonylatuk még nem jött be hozzám, hogy e héten okvetlen küldjék be a hiteles igazolványt. Nem tudom, mennyi fog telni a nem nagy összegű Kitalásból, de én a bérekezzet igazolványok percentuális értékét az egyh.-megyei pénztárosnak fogom átadni és ő a járulékok elszámolásánál forja azokat beutadni. 2. **A belmissziós jelentések és a szervező lapok** beadása tekintetében a határidő betartását kérem. 3. Lassan készülünk mindnyájan az ez évi fizetvonalok megszerzéséhez is. Szept. elején a dékán megküldi mindenkinek a fizetvonalok Jegyzékét. *Mint mindig, most is, pontosan be kell idejére fizetnünk mindent.* Ez évben már a késedelmes fizetők a Nyugdíjintézet járuléka után a késedelmi kamatot is kötelesek fizetni. Akik pedig a múlt évről még hátrálékosok s helyettük kölesönként az egyh.-megyei pénztár fizetett, vegyék tudomásul, hogy október elsőjétől a kongruájukból le lesz fogva minden hátrálékuk. *Atyafiai szeretettel: Miskolc, 1927 aug. hó 14. Farkas István* esperes.

— **Az alsó-borsodi egyházmegye lelkészeihez és tanítóhoz.** Egyházmegyénk lelkészeit, mint iskolásoknak elsőként felkértem, hogy az e. m. kgys. határozata értelmében, az elmúlt iskolai évben történt tanítványtávozásokat (nyugdíjazás, lemondás stb.) velem sürgősen közölni sziveskedjenek. Egyben hívják fel a tanító urak figyelmét, hogy szeptember 15-ig minden iskolának részletes, egész évi tananyagbeosztását küldjék be hozzám láttamozásra. Aki e határidőt elmulasztja, e. m. határozat szerint 10 pengő bírságot fizet. *Gadi Ferenc* e. m. tanügyi biz. elnök.

— **Felső-borsodiak figyelme!** Mielőtt az Elnökség az őszi egyházmegyei közgyűlés határidejét kitűzné, felhívom lelkészársaimat és az érdekelt feleket, hogy a közgyűlésen tárgyalandó ügyiratokat szeptember hó 10-ig okvetlenül küldjék be az esperesi hivatalba, mivel a későbben érkező ügyek tárgyalás alá nem vétetnek. Sajóbagony, 1927 aug. 16. *Atyafiai szeretettel Elek József* esperes.

— **A lausannei világkonferencia.** Augusztus 3-án nyílt meg a svájci Lausanne-ban a *Hit és Szervezet* (On Faith and Order) világkonferenciája, mely a különböző ker. felekezetek egysítségét tűzte maga elé feladatul. Megható jelenet volt, midőn a megnyitó istentiszteleten, az ódon székes-egyházban a világ minden részéből összesereglett ker. férfiak és nők (a róm. kath. egyház képviselője e konferencián sem jelent meg, miként

Stockholmban) egy szível-lélekkel énekeltek, imádkoztak, hallgatták az Apostoli hitvallás, az Uri ima felolvását és Breut püspök mélyenjáró egyházi beszédét; e pillanatokban érezni lehetett, hogy a Krisztusban való egység megvan s csak valóságra kell azt váltani; elővé kell azt tenni. Az egység utáni vágy különösen a ker. missziói területeken, a pogány-kereszténység körében érezhető erősen, Indiában, Japánban, Chinában, ahol a ben-szülött keresztények nagy része vonakodik egyik vagy másik felekezethez, denominációhoz csatlakozni, hanem az egységes Krisztus egyházhoz akarnak tartozni. Itt közelünkben is a Ker. Ifjúsági, valamint Leány-Egyletek, a Ker. Diákok Egyetemes Szövetsége szintén a Krisztus testének egységén munkálkodnak. Miként egy indus keresztény, a dornakali anglikán püspök mondogta a konferencián: „Az egység talán kívánatos ideál Európában, de szakszerűség Indiában. A kereszténység szétszakadozottsága megannyi gyöngeszégy forrásává lesz a keleti világban: az bűn és botrányok a nem-keresztény országokban. Ha meg akarjuk ezeket az országokat a mi Urunk számára nyerni, kell, hogy egy üzenetünk legyen! De hogy egy üzenetünk legyen, magunknak is egyégre kell lennünk!” Egy chinai küldött, T. T. Lew pedig ugyanott így kiáltott fel: „Megengedik-e, hogy átadjam önöknek a chinai keresztényeknek és az én Krisztus-egyházában való 24000 munkatársamnak felhívását? Ime e felhívás: Mindaddig, amíg azokat a különbségeket tekintjük, amelyek minket elválasztanak, sohasem jutunk oda, hogy egymást megértjük. De ha a világ szükségletét tekintjük a maga összességében és ha Istenre nézünk, az ő szeretetének ragyogó világosságára, mely az egész teremtettség atóleli, akkor nehézségeink eltűnnek és jelentéktelennékké szorodnak össze.” „Ha ezen a konferencián nem sikerül megegyezésre jutnunk az egyház, a szentégek és a ker. lelkési szolgálat természete felől, még nem szenvedtünk bukást. De ha nem sikerül megegyeznünk az evangélium jobb értelme felől, bizonyára bukást szenvedtünk és mi állásaink mit sem vihetünk haza a keleti világ mellőlünk!”

— **Amerika.** Néhány évvel ezelőtt Amerikában erős vitaközpontokra adott alkalmat a fundamentalista listák és modernisták között a modernista gondolkodású dr. Fosdick newyorki baptista prédikátor fellépése. Ujabbán Fosdick azzal kell felütőn, hogy a róm. kath. egyház intézményei előtt hajol meg bódolattal. Miután előbb a gyónás mellett foglalt állást, legutóbb „A vallás újrafeltalálása” című beszédében „a szent Szűzről” szólott: „Meg nem állhatom, úgymond, hogy ne higgyem, hogy r. kath. testvéreim helyesen gondolkoznak. Én ugyan az én protestáns gondolkodási háttérrel vonakodom attól, hogy a szent szűz szobra előtt nyilvánosan térdepeljek; de rosszabb dolog is történt már ennél a földön”. Továbbá: „Ha Isten az emberek előtt újra valósággá akar válni, ehhez a család vallásos befolyása első renden szükséges és a szent szűzre, mint Isten valóságának szimbólumára való utalás nagyon ajánlatos.”

SÁROSPATAKI REFORMÁTUS LAPOK

A TISZÁNINENI REF. EGYHÁZKERÜLET ÉS A SÁROSPATAKI FŐISKOLA KÖZLÖNYE.

MEGJELEN MINDEN VASÁRNAP.

ELŐFIZETÉSI DIJ:		Főszerkesztő:	Felelős szerkesztő és kiadó	HIRDETÉSEK DIJA:
Égész évre	14 Pengő.	Dr. RÉVÉSZ KÁLMÁN	Dr. RÁCZ LAJOS	Megegyezés szerint.
Fél évre	7 Pengő.	Főmunkatársak:		
		MARTON JÁNOS, ENYEDY ANDOR, FORGÁCS GYULA		

TARTALOM: Kiss József: A lelkipásztor mai feladatai. (Folyt. köv.) — Könyismertetés. — Irodalom. — Vegyes közlé-
mények. — Hivatalos rész.

A lelkipásztor mai feladatai.

(Folytatás.)

Sohasem volt annyira fontos talán, mint manapság belátni azt, hogy milyen szükség van belmisszióra, és sohasem volt talán égetőbb, kényszerítőbb a lelkipásztor előtt annak meglátása, hogy lett légyen ő bár már hosszabb idő óta is vezetője egyháznak, de szakítania kell eddigi munkálkodásával a legelejen kezdeni egy jó gyülekezet nevelését. Már csak azért is, mert arra fizikai idővel sem rendelkezik, hogy az öregeket is átgyúrja s bennök a megkövesedett konzervatívizmust feloldja, az pedig nem áll módjában, hogy a Peer Gynt gombózt kanalában újra öntse őket. Tehát a legfőbb gondját s legfőbb idejét a lelkész a gyülekezet legkisebb tagjaira vesse, a gyermekekre. A lelkipásztor mai feladatainak itt kell megindulni. Ezeket a még könnyen hajlítható hajtásokat kell úgy alakítani, nevelni, hogy szép sudár, vadhajts nélküli törzsekké fejlődjenek. Itt lehet, a még érzékeny lélek-viasztáblákra rávérsni, rárovgatni azokat az igazságokat, eszményeket, amik majd az ő életének krisztusi, keresztény jellegét megadják. Ne átaljunk tanuságnál átmenni a szomszédba, katolikus testvéreinknél azt látjuk, hogy ott a lelkészek az iskolás gyermekek vallás-tanításánál teszik le azokat az alapokat, amelyekre aztán rárakják egész a vakbuzgóságig menő épület tetőit, ott szuggerálják be újszólván azokat az elveket, melyek szinte karakter indelibilisszé válnak az egyennél. Nos tehát a kálvínista lelkipásztor, miután inti, figyelmezteti a szülőket, hogy gyermekeik helyes, vallásos nevelése mennyire szükség, sőt isteni parancs, hogy többé-kevésbé mennyire gyermekkorában dől el az ember későbbi testi-lelki sorsa, ragadja meg az alkalmat, hogy kezébe vevze a gyermek lelki irányítását. S ezt a munkát az iskolai vallás-tanítással s a vasár-napi iskola, biblia órák bevezetésével érheti el. A vallás-tanításnál bevészegeti a gyermek lelkébe azokat a tiszta hitigazságokat, melyek a mi gondolkozásunk alapjait képezik, felépíti erre azokat az épületvázakat, melyek a tudatos vallásosságnak lesznek később vastraverzei, a vasárnapi iskolában, a biblia órákon pedig megkezdji a vázak közeit a biblia szeretetének, szellemének, megtanult ver-seinek köveivel, tégláival kitölteni.

Egy író szerint a gyermekek kis barbárok kik a civilizációt fenyegetik s azoknak megszelídítésére mindent meg kell tenni. És csakugyan ma a „gyermek századában” minden lehető el kell követni az apró emberek lelkének kiművelésére s általok és bennök a társadalom megmen-tésére. De ez csak úgy lehetséges, ha lelkipásztor veszi kezébe az apró lelkek vezetését, irányítását, ha e fogékony, tiszta lelkekbe beoltogatja az isten-félelmet, a vallásszeretetet, az imaszükségletet, be-léjük rajzolgatja a tiszta, helyes élet képeit, amikre a lelkészek ezer alkalom nyílik a vallás-tanítás, a vasárnapi iskola, a bibliaórák keretein belül.

Következő láncszemként kapcsolódik a meg-kezdett feladathoz a konfirmációi oktatás tökéletes keresztülvitele. Hasonlattal élve, az az agyafazék, melyet a keresztelés alkalmával a megkeresztelt gyermek személyében a lelkész kezébe vesz s a szülei házon, az iskolán át alakít az egyház ko-rongján, itt a konfirmációban nyeri a beégetést, a díszit, a zománcot. Itt lehet s kell pótolni már a gyermek érettebb fokánál fogva is, amiket vele megértetni nem, csak legfeljebb megéreztetni le-hetett. Itt alakul át a gyermek képzelem világa az értelem világává, amikor meg lehet kezdeni a végleges állandósítását az eszméknek, gondolatok-nak. S már csak ezért is fontos, hogy a régi helye-telen szokásoktól eltérjünk s töljük ki a konfirmálás idejét a 14-ik életévig, hogy minél több értelem-mel rendelkezzen az ifjú egyrészt, másrészt minél több időnk legyen az alapos, rendszeres előkészí-téshez s ne 6—8 hetes kurzust tartsunk, mely elég ugyan az eddigi tiszáninnyi sivár kató be-tanultatásához, de végtelen kevés egy öntudatos kálvínistává teendő egyen lelkének kiéptésére. S amennyiben kitörülhetetlen jellegű lesz a konfir-mandusnál a konfirmációban kapott tanítás, ameny-nyben arra a lélek-viasztáblára jutott vonások, résések oly mélyek voltak, hogy azt sem az idő le nem koptatja, sem más nézetűek gondolkozása, véleménye el nem törli, csak akkor végezze el a lelkész a konfirmációban a maga hivatását, felada-tát. A konfirmáció külsőleg-belsőleg döntő mo-zzanat, forduló az egyén életében, mert hiszen teljes egészében ekkor táru fel előtte már meg-értetten a hatalmas perspektíva, ahol szemlélteti kálvínista elhivatottságának gyönyörű fenségét, de fontos a gyülekezet szempontjából is, hogy kap-e

segítő társat a felesküdtől új tagban, kinek hevüllete nem hül le az úrasztalánál tett eskü alkalmával arcan kinyílt tűzrózsák eltűnésével, de a templom küszöbén túl is ott forronganak benne a komoly elhatározások, az izzó gondolatok, az elszánt tettek nagy-nagy száradékai, akarási. Ebből kifolyólag tehát igen nagy s jelentőségűteljes feladata a lelképásztornak a konfirmáció minél intenzívebb, áthatóbb s maradandó hatást biztosító keresztülvitele.

A konfirmációval azonban nem szűnhetik meg a felkészítők munkája az ifjakkal szemben, hanem folytatni kell azt az ifj. egyletek alakításával, hol a konfirmációban befejezett vallásoskutatást, erkölcsi, társadalmi kérdések felvetésével, megmagyarázásával bővítve, átátomogtatva az ifjakat folyton ébren tartjuk. A lélek legtöbb betegségnek, kísértésnek éppen az ifjú, serdülő u. n. kamasz korban van kitéve, önérzete is ekkor van a fejlődés stádiumában, a lelkésznek tehát szüntelen vigyázni, dolgozni kell. A velők való törődés, az ifj. egyletben való szeretetteljes, bizalmas viszony különben már magában lehetetlen színben tünteti fel előtük a kint való rossz viselkedést, melyről tudják, hogy a lelkész figyeli s az egyletben szóváteszi. Itt van alkalom az egyletben megmagyarázni a reverzális kérdést, a vegyes házasság szerencsétlen voltát, a társadalmi, konvencionális kérdéseket, viselkedéseket; itt lehet a nyers, durva modor kiszögeléseit lecsiszolgatni, tapintatosan a sexualis kérdéseket is megbeszélgetni, melyre sajnos a faluban is egyre nagyobb szükség van; itt lehet rekaptitulálni a tanult hittani s egyháztörténelmi dolgokat. Ennyiben, ezeknek a kérdéseknek a tárgyalásában, az ifjúsági egyletben való keresztülvételben áll tulajdonképpen az ifjúság pasztorációja. S ha mi ezt keresztül nem vittük, az egyes egyénnél az ő életében a megkonfirmálása 12–15-ik éve s a megnősülés, illetve férjhezmenés 20–24-ik éve közt egy szinte szemmel látható szakadék van s ha a lelkész ezt a felé átsító árkot meg nem látja s nem próbálja azt az egyes egyéneknél az ifj. egyletben való célszerű foglalkozás által áthidalni, akkor a világ épít ott magának hidat az illető egyénhez. S ha a lelkész csak már azután, nagykorúvá létele után próbál ismét hozzáférközni, azt veszi észre, hogy a világ által épített hid felvonó hid s azt felhúzzák az orra előtt s ő annak az egyének a lelkivilágába nem igen tud bejutni, vagy legalább is tartós ostrommal. Vagy ha még az a bizonyos felvonó hid nincs is teljesen készen, ott van a tátongó szakadék telve a blazirtság szennyes sarával s bizony soknál egy egész hosszú életet át nehézt azt az evangyeliom napjával kiszáritani, de talán egy kis iszap akkor is marad hátra.

(Folyt. köv.)

Kiss József.

— **Választások.** A *kupai* gyülekezet Szabó Lajos sajszentpéteri s. lelkészét választotta lelkészévé. — A *sárospataki* gyülekezet, az eltávó Nagy Sándor Béla helyére, *Oldh* István s. lelkészét választotta hitoktatóvá. — *Vámosújfaluban* aug. 28-án lesz az új lelkész beiktatása.

Veszteségek.

— A kecskeméti *Reformátusok Lapja*-ból. —

Ki mit veszített a szörnyű háborúban:
Jó lelkek összeírják — jól teszik.
Hányan maradtak csonkan, nyomorultan,
Az özvegyek, az árvák ezreit!

S a részvét angyalának hő szeméből,
Hull minden sebre balzsamos sugár . . .
Áldott a szív százszor, ha melegétől
Egy szenvedő is vigaszra talál!

Én, én vagyok csak vigasztalan árva:
Visszhang csak az én búmra nem felel . . .
— Mit nekem részvét? Könnynek ócaánja,
Én a hazamat veszítettem el!

Szabolcska Mihály.

KÖNYVISMERTETÉS.

Az Ágenda.

(A Magyar Református Egyház liturgiális könyve)

Egyházi életünknek az 1904-ben kelt zsinati Törvények megjelenése után legfontosabb eseménye az Ágenda megjelenése. Minket tisztánneveket közelebbről azért is érdekel e korszakalkotó könyv, mert ez megvalósulása annak a kerületi közgyűlési határozatnak, amely az 1900. évben az abauji egyházmegye javaslatára az Egyetemes Konvent előt azt az indítványt terjesztette, hogy az istentiszteletnek az egész magyar református egyházban való egyöntetűvé tétele zsinati tárgyalás ki. Érdekes története van annak, hogy miért telt el 26 év ez indítványtól e könyv megjelenéséig? E történet a könyv első fejezetében le van írva és arról tesz bizonyossá, hogy ez a negyedszázad gondos munkálatokkal s az utóbbi években nagy nehézségek leküzdésével telt el. E könyv története egy értékes darabja egyháznak történelmének és maga a könyv nagyszerű gyűjtemény bizottságok és egyházunk legjobbjai fáradozásának, akik közül többen már nincsenek is az élők sorában s akik között kerületünk kiváló theologiai professzora, *Novák* Lajos is kivette a munkából szorgalmas és lelkes egyéniségének megfelelő részét. (Az istentiszteleti rendtartásról szóló részt *Novák* Lajos írta az *Agendában*.) Az előző elolvasása tisztelettel parancsol és figyelmeztet minket, hogy e könyv lényege egyetemes egyházunknak egyik elhanyagolt életfunkciójára vonatkozik s annak akar új lendületet adni abban az irányban, amit az egyház egyetemesben már 26 évvel ezelőtt feltámadt s azóta is folyton erősből őszintészerű óhajts megjelölt.

A könyv két fő részre oszlik, elméleti és gyakorlati részre. Az elméleti rész csak egy ötöd része a mű terjedelmének, de értékét tekintve, felette áll a gyakorlati résznek, amely példákat ad az egyes liturgiális eseményekre nézve igen változatos, különféle alkalmaknak megfelelőleg. Az elméleti rész foglalkozik a református istentisztelet alkotó részeivel, annak alkalmával, egyházunk liturgiális rendtartásával a hétköznapi kö-

nyűrgéstől kezdve el egészen a püspökszentelés szerendéjé. Az elméleti rész egyik felét Ravasz László püspök, a konventi liturgiai bizottság elnöke írta s ő dolgozta át a rendtartásról szóló részt is, amit eredetileg Novák Lajos készített.

Az elméleti rész rendkívül értékes. Értékét főképp abban látom, hogy eredeti és magyar. Nem a külföldi liturgialis elméletek átültetése s nem olyan eszmény előtárás, amely idegen lenne tőlünk, hanem olyan normák megállapítása, amelyek speciálisan magyar református egyházunkra vonatkoznak. Mégis új és teljesen modern, mert ezzel szemben számos gyülekezetünk gyakorlata elavult s heterogén elemekkel vegyes. Ez elvi rész tükrö, melyben sok félszeg és ostoba tradíció meglátatja képmását az idegen (nem magyar, nem református) foltokat épp úgy, mint a kálvini felfogással ellenkező, visszatartó kopásokat, csorbákat és repedéseket. Ha összehasonlítjuk — hogy példát említek — az 54—55. oldalon Novák Lajos szerkesztésében olvasható urvasorai rendtartásában a kérdéseket a mi tisztánnenni kerületünk 1832-ből datált németből szolgai szószerinti fordításban még ma is használt négy kérdésével, amelyek zörögnek a racionalizmustól s amelyeknek hallatára Kopási és Sztáry megfordulnának sirjukban, — az első olvasásra meglep minket az Agenda kérdésének kálvini erőteljes, meleg, szívbe markoló és bizonyágtérvő tartalma.

Nagyon értékes teszi az elméleti részt Ravasz László közvetlen, érthető nyelvezete, szinte minden lehetőségre kiterjedő figyelme (terelés, halottégetés stb.) és a liturgialis elemek kálvini értékeinek nyomatékos kiütetése. Ez elvi részt lehetetlen lelkesedés nélkül olvasni s lehetetlen, hogy vágyat ne érezzon olvasásakor minden lelkész az előtárt eszmények követésére.

Azt talán mondanom sem kell lapunk olvasóinak, hogy az Agendát szerkesztő bizottság, amikor elől tüzte ki egyházunk liturgiája egyöntetűségének megvalósítását, határozott különbséget tett az elvi egység és a gyakorlati szabadság között. Az Egyetemes Konvent nem olyan Agendát adott kezünkbe, amely minden szót megköt s az egyéni invenciót kiltja. Ez ellenkező református mivoltunkkal. Csak a sorrendet és azokat az alkatrészeket köti meg, amelyek egyházunk lelki egységének dokumentálására feltétlenül szükségesek. A többi szabadon hagyja és rá bizza a lelkipásztor igehirdetői rátermettségére és pásztori szeretetére.

Igy állván a dolog, szinte elengedhetetlen a könyv vasok gyakorlati része, amely több, mint 400 oldalra terjedő különféle szertartás szövegét foglalja magában az invocációtól az áldásig. Némely kritikuskok kifogásolják, hogy a szertartási események leírásánál minden alkalommal külön-külön előfordulnak a kötött alkatrészek is, ami a könyv terjedelmét igen megbővítette. Én azonban helyesnek és szükségesnek látom ezt, ha megmondolom, hogy milyen nehézséget okoz egy-egy lelkipásztornak az évek során megszokott sorrenden csak egy változásra is ügyelni. Dacára, hogy az Agenda nyomása, kötése, általában külső alakja olyan sikerült, hogy büszke lehet rá úgy a Bethlen nyomda, mint a Paróchiális könyvtár-

bizottság, — egyesek panaszkodnak, hogy nehéz, hogy külön tartó-állvány kell hozzá! Nem úgy van! Nagyobb dolgokról van itt szó, mint egy könyv fizikai súlyáról. Inkább fáradjon el a kezünk a könyv tartásában, csak vessünk már véget ennek a mai áldatlan állapotnak, amely szerint tényleg ahány ház, annyi szokas s amelyre nézve jellemző az a tény, hogy egy ifjú lelkipásztor urvasorát volt osztandó egy kollégája gyülekezetében, megkérdezte tehát, hogy melyik agenda szerint végezze a szertartást s a kolléga ezt felelte: mindenki a saját maga agendája szerint. Legyen vége ez egyéni agendázásoknak s lépjen életbe egyházunk agendája. Egyházunk belső lelki egységének kiépítésére teszünk szolgálatot, ha bevezetjük gyülekezeteinkbe ez „új” rendtartást és messzemenő lelki elkülönődéseknek hintjük el magvait, ha ragaszkodunk az olyan szórványosan megszokott formákhoz, amelyek elkülönítő hatása miatt már úgy is sokat szenvedett szegény egyházunk.

Végül — nem bocsátkozván a gyakorlati részben előforduló beszédek és imák bírálatába — a könyv egy hibájára fel kell hívnom a figyelmet, amit kiki igazságon ki melőbb. Nem esoda, ha a korrektor figyelmét a sok formula között kikerülte, hogy ellentétben a 38. oldalon mondatokkal, a református és zsidó házasságok megáldásánál (397. old.) a teljes eskü mint a közöltett. Oda jegyzendő, hogy a zsidó nem mondhatja: „aki Atya, Fiú Szent Lélek”.

Meg van tehát az egységes Agenda. Derék munkát végzett a konventi liturgiai bizottság és a kiadó. De mi lesz, ha ennek a könyvnek is az lesz a sorsa, ami volt az 1904-iki zsinat törvénykönyvének, vagy az új énekes könyvnek, melyek sok parafafusa és éneke — akár hiszi valaki, akár nem — sok gyülekezetben ismeretlen fehér hullók.

A könyv megjelent, de a lelkészértekezletek, az ORLE. országos gyűlése, a presbiteri országos értekezlet (ahogy a programból látjuk) halgatnak róla. Nekik más dolguk van! Az agenda ügyét intézze maga a gyülekezeti lelkipásztor! Hát intézze és ne hallgassa agyon. Amilyen okatlan dolog lenne bevezetni az Agendát minden előzetes felvilágosítás, presbiteri megbeszélés és gyülekezeti értekezlet nélkül, éppen olyan, de talán nagyobb baj származnék abból, ha a lelkipásztor elhallgatná, vagy az első sikertelen kísérlet után kedvetlenül félbehagyná az egységesítést nagy munkáját. Ez munka! Sok magyarázásra, felvilágosításra, meggyőzésre van szükség! De áldott munka! Próbára teszi a lelkipásztor képességeit, de hadd tegye próbára! Próbára fogja tenni a gyülekezet tagjait is! Hadd tegye próbára! Elvörös, ha azt akarjuk, hogy gyülekezeink pusztuljanak, akkor egyszerűen ne tegyünk semmit. De ha azt akarjuk, hogy gyülekezetünk haladjon előre, akkor azért dolgozni, küzdeni kell!

Karoljuk hát fel a kérdést: miképp vezessük be az Agendát gyülekezeteinkbe oly módon, hogy kikerüljünk minden kinos zökkenést? Segítsük ebben egymást jó példával s tanáccsal.

Forgács Gyula.

IRODALOM.

* **Dr. Gerőcz Kálmán:** *A Filozofia aplatnái.* Szerzőt az az elismerés, amely „A jog alaptörvényei” c. jogbölcséleti tanulmányát a szakkkörök részéről érte, most szélesebb filozofiai alapvetésre ösztönözte. Ebben a 333 oldalra terjedő tanulmányban a filozofia összes aplatnait a hit érzésénél akarja az eddigieknél jobban megvilágítani; amennyiben felfogása szerint: „minthogy minden ismeret hiten épül fel s minden emberi cselekedetnek is hit az alapja, tehát minden filozofia: a hit filozofiaja.” Nem akarunk itt elébe vágni annak a bonckéselésnek, aminek a szakkritika a szerző eredeti és sokszor merészen új megállapításait bizonyára alá fogja vetni: csak kétfős vonatkozásánál fogva ajánljuk ezt a könyvet mindazok figyelmébe, akiket filozofiai és hit problémák külön-külön és egymásravezontkozóan érdekelnek. S kit ne érdekelnének ezek ma, amikor világnézeti alapvetések és hitbeli elizagódások sarkai között vívódnak a szellemi és lelki élet nagy harsai? Szerzőnek az a jellegje: „Hittem és azért szóltam!” És minden embert meg kell hallgatni, érdemes meghallgatni, aki hitből beszél. Csak abban van egy kis tövedés, hogy könyvét a szegényeknek, békának, sántáknak, vakoknak ajánlja (Luk. 14:12-15. alapján); mert ez a könyv nem teinek itala; sőt filozofiai ismeretekben már valamennyire gazdag, ilyenfajta dolgokra épékláb, ezen a területen jární és látni tudó emberek kezébe való kemény eledel. Ezek azonban valószínűleg nem fogják megbánni a vele való foglalkozást. A könyvet Vajda József sátoraljaújhelyi könyvnyomdája elég gondosan és tisztelesen állította ki.

VEGYES KÖZLEMÉNYEK.

— **A dunamelléki egyházkerület,** néhai Darányi I. utódjául gróf Teleki Józsefet választotta főzondnokává, aki a beadott 313 szavazatból 280 szavazatot kapott. Gr. Teleki J. 35 év óta gondnoka a pesti egyházmegyének; a nemes családi hagyományok követése, egyháziás érzés, higgadt, bölcs gondolkodás és szabadelvű felfogás emelték őt fel a magas egyházi méltóságig!

— **Beiratások a sárospataki főgimnáziumban.** Tájékoztats celjából az érdekeltek figyelmé felhívom a következőkre: *újonnan jövő,* ref. vallású tanulók beiratkozása, úgy az első, mint felsőbb osztályokba: szept. 5. és 6-án (hétfőn, kedden) lesznek. Újonnan jövő más vallásúaknak, valamint az összes eddig is itt tanuló ifjaknak a beiratkozása: 7., 8. és 9-én (szerda, esütörtök és pénteken) lesz. — *A tápintézet* az előzetesen jelentkezőknek szept. 8-án nyílik meg. — *Javító vizsgálatok:* az 5—8-ik osztály javítóvizsgálata szept. 1-én (esütörtökön), az 1—4 osztályé 2-án (pénteken). Magánvizsgálatok: írásbeli 2-án, szóbeli: 3-án lesz, bármely osztályú részére. — Az év ünnepléyes megnyitása szept. 10-én lesz az imateremben. *Gimn. igazgatóság.*

— **Egyházkerületi és zsinati képviselők választása.** A tiszánneeni egyházkerület szavazatbontó bizottsága augusztus 25 én bontotta fel a tisztvi-

selők 10 éves megbízásának lejártával a különböző egyházkerületi tisztségekre, valamint az 1928 tavaszán összeüled zsinat kerületi képviselőire elrendelt és beküldött szavazatokat. A választás eredménye a következő: I. *A kerületi tisztújítás* során a szavazatok nagy általános többségével megválasztattak: lelkési főjegyzővé Janka Károly, világi főjegyzővé Dombó László, lelkési aljegyzővé Marton János és Lengyel István, világi aljegyzővé dr. Nagy Barna és dr. Horváth Zoltán; lelkési tanácsbírákká Fodor György, Kovács István, Szalóczy Pál, Pósa Péter, Forgács Gyula, vil. tanácsbírákká Dókus Gyula, Szentimrey Gyula, Farkas Géza, dr. Kérészy Barna, Téglássy András; tanári képviselőkké: theol. akadémia dr. Rácz Lajos, sárospataki főgimn. Elekes Imre, miskolci realgimn. dr. Csorba György, leánygimn. Péter Pál; tanító-képviselőkké Toth István, Péter József. — II. *Zsinati képviselőkké* a szavazatok nagy általános többségével megválasztottak: Egyházi rendes tagok Cziaky Endre, Juhász László, Janka Károly, Farkas István, Fodor György, Szalóczy Pál, Forgács Gyula; Világi rendes tagok Meczer Béla, Dókus Gyula, dr. Puky Endre, báró Ragályi-Balassa Ferenc, Zsóry György, Bernáth Aladár, báró Bottlik István. Egyházi póttagok Elek József, Kiss Ernő, Kovács István, Pósa Péter, Enyedy Andor. Szentmártony-Dániel, Kun Zoltán; vil. póttagok Dobozy István, Farkas Géza, Horváth Elemér, gróf Haller József, Söldös Béla, Téglássy András, Nagy Ferenc. Tanárok és tanítók részéről: Marton János, Dombó László, Toth István rendes, dr. Rácz Lajos, Csorba György, Péter József póttagok. — Az egyházkerületi közönsége a kerületi tisztújításnál, mint látszik, teljes mértékben honorálta az eddigi ker. tisztviselők hűségű fáradozását, odaadó munkásságát s továbbra is őket tisztelte meg bizalmával.

— **Az érletési vizsga** (pót, javító stb.) ez évben Sárospatakon lesz. *Írásbeli* szept. 3., 5., 6. napján, *szóbeli:* szept. 8-án és 9-én. *Gimn. igazgatóság.*

— **Rendkívüli igazgató-tanácsi ülést** hívott össze augusztus 19-ére Sárospatakra főiskolánk ügyvezető gondnoka, amelyen az ig. tanácsnak 12 tagja jelent meg. Az ülés főtárgya a főgimnáziumi igazgató választása volt, mivel Csontos József 35 tanári szolgálati esztendeje elteltével nyugdíjazásáért folyamodott s a közoktatási minisztérium őt szeptember 1-én kezdődő hatályal nyugalomba is helyezte. Az igazgató-tanács, a Gimn.-szék jelöltjei közül szavazattöbbséggel *Elekes Imre* főgimnáziumi tanárt választotta a következő 6 évre főgimnáziumunk igazgatójává. Csontos József 35 évi tanári szolgálat után, melyből 13-at mint igazgató töltött el, vonul a jól megérdemelt nyugalomba. tanárársainak, az előjárásának, a tanulóifjúságnak legnagyobb elismerésétől és legteljesebb szeretettől kísérve; adja Isten, hogy sokáig élvezhesse a nyugalom esztendeit! Elekes I. személyében egy tetterős, mind a szellemi, mind az anyagi adminisztrációhoz kiválóan értő férfi kerül főgimnáziumunk igazgatásának élére, akinek energiájától és hozzájárásától az internátus építésének és a párhuzamos osztályok visszaállításának terén a legjobbakat várhatjuk! — Hasonlóképpen nyugalomba készül *Kiss Elek* tornatanár, a testedzés

ezen kiválóan értékes munkása 48 évi tanári működés után; az igazgató-tanács, teljes mértékben méltányolja hosszú tanári működésével szerzett érdemeit és kész arra, hogy öt — képezdei tanári működése után élveztet nyújtja mellett — a főiskola részéről is méltányos kegydíjjal részesítse; ennek összegére nézve a gazdasági választmány fog az ig. tanács szeptemberi ülésére előterjesztést tenni. Az ülés elején az elnökség meleg szavakkal üdvözölte Kiss Ernő alsözempléni esperest, mint az ig. tanács új tagját, első megjelenése alkalmából; az ülés déli 12 órakor ért véget.

— **A Presbiteri Világszövetség** keleti ágának budapesti konferenciája szept. 4-én d. e. az egyes templomokban tartandó istentiszteletekkel fog kezdődni, d. u. 4 órakor a konferencia tagjai megjelennek a II. Orsz. Presbyteri Értekezlet ülésén a Vigadóban, hol Baltazár D. püspök fogja őket üdvözölni. A konferencia 5-én d. e. megnyitó ülésén lesznek az üdvözlések, 12 órakor a *Claparté- emlékünnepele*, a Cl. Sándor és felesége értekei felvételének leleplezése a budapesti theol. akadémia előcsarnokában; d. u. fél 5 órakor a kormányzó garden party-ra fogadja a külföldi képviselőköt Gödöllőn. Szept. 6—9. napjain d. e. és d. u. lesznek a konferencia tárgyalásai a már korábban közöltük 9 kérdésről, külföldi és magyar előadók megvilágításában; szept. 10—12-én a konferencia debreceni látogatása és a konferencia berekesztése; szept. 13-án kirándulás a Balatonra, egy kisebb csoport megtekinti Pápát (főiskolánk meglátogatása, úgy látjuk, kimaradt a programból), — ezután elutazás.

— **Pataki diákok külföldön.** A lapunk 23-ik számában említett 4 végzett theologuson kívül theol. akadémiánknak még következő volt tanítványai forják az 1927—28-ik iskolai évben tanulmányaikat külföldi főiskolákon folytatni: Nagy Sándor Béla vámosújfalui lelkész, aki a genfi és Benke Kálmán volt szénior, aki a berlini egyetemem fogja állami ösztöndíjjal ismereti mélyíteni; Szakal János III. theologus, aki Czinke I. püspök ajánlatára a holland kampeni theol. akadémiára nyert ingyenes félévételt, végül Újszászi Kálmán, a múlt évben a glasgowi egyetem hallgatója, a bázeli egyetemre folyamodott kedvezményes félévételt s az Europäische Zentralstelle für evang. Kirchliche Hilfsaktionen vezetősége e célra 600 svájci franc-t szavazott meg részére, melyet egyházkerületünk és főiskolánk 300 francal fog kiegészíteni. Így az új iskolai évben 8 diáknak lesz alkalma tudásomját a tudomány nagy külföldi forrásainál oltoztatni!

— **Bodrogasádnay** ref. leányegyház folyó hó 21-ikén adta át a használatnak megújított templomát. A lélekemelő ünnepély fontosabb mozzanatai voltak: A templom körül seregettel nagy néptömeg élénk érdeklődése mellett vette át a helybeli gondnoktól Janka Károly püspökhelyettes a templom kulcsát, mellyel szép beszéd keretében megnyitotta azt. A templomot zsfoglalásig megtöltött közönség között voltak: Bessenyei Zénó országgyűlési képviselő és tanácsbíró, Dr. Kiss Sándor és Mezner Tibor tanácsbírák, Somodi József főszolgabíró és Csontos József ny. gimn. igazgató. A felavató beszédet Janka Károly mondotta,

azután Hegedűs László egyh. főjegyző predikált. Egy gyermeket Kovács László lelkész keresztelt, úrvacsorát osztott Pataky Sándor a helybeli lelkész segítségével. A szép és magasztos ünnepély emelje meg tovább a zsadányi kiesi gyülekezet kegyességét és áldozatkészségét!

— **Papnék figyelmébe.** Kerületi szövetségünk tagjaival a központi szervező bizottságtól vett értesülésem alapján közlöm, hogy *országos* szövetségünk megalakulása nem most szeptemberben, hanem egy később meghatározandó időben fog megtörténni. Testvéri üdvözléssel *Forgács* Gyuláné.

— **Orgonaszentelés.** A *bódvaszilasi* ref. leányegyház hívei aug. hó 14-én lélekemelő ünnepélynek voltak részesei. A Kazár Arpád h. tanító által megalakított egyházi énekkar kezdeményezésére a hívek áldozatkészségéből a Barakovits János rákospalotai orgonagyáros által készített 130 q. buza értékű, 8 változatú orgonát, valamint a Darnai János presbyter és fia által ajándékozott 210 pengő értékű márvány Urasztaltl ugyanígy fenti napon szentelte, illetve áldotta meg — más felekezetek meghatótsága és lelki gyönyörűsége mellett is — magas szármalású imájával és beszédével Juhász László esperes a Cseh István bódvalenkei lelkész közreműködésével. Az orgona történetét és az adakozók névsorát Tóth Kálmán helybeli lelkész olvasta fel.

— **A vasárnapi véres veredések ellen.** Lipcsei Péter dr. egyh.-megyei tanácsbíró igen érdekes javaslatot terjesztett Hevesvármegye törvényhatósága elé, amelyben a vasárnapi véres veredések megakadályozására fontos intézkedéseket sürgetett. A javaslatot a törvényhatóság egyhangúlag elfogadta és azt felirat alakjában megküldte a miniszterelnöknek és a népjóléti miniszternek. A felirat lényege a következő: Hevesvármegye törvényhatósága szomorún látja azt a rettenetes pusztítást, amelyet az alkohol a lelkekben véghez visz. A magyar kertek kinyílt virágait, az ifjúságot meg kell menteni. Erre nem elég az iskola, a családi kör és sajnos, nem elég az egyház sem. A magyar anyák és apák félnek a vasárnaptól, mert nem tudják, hogy gyermeküket nem hozzák-e holtan haza a dárídóból. Ancyra elfajult ugyanis az ünnepi mulatozás, hogy 16—18 éves fiúk mámorukban elveszik a biciklit és egymást szurkálják. Egyik a temetőbe, másik a börtönbe kerül. A magyar kert virágait dér lepte be, a magyar fejeket az alkohol elkábítja, borzasztó cselekedetre kényszeríti. Az ünnepontás már-már szokássá válik. Ez készíti az ősi vármegyét a feliratra és ebben cselekvésre kéri fel a miniszterelnököt. A népjóléti miniszterhez érkezett feliraton a koresmák ünnepnapi zárvatartását kéri a vármegye törvényhatósága. Ha ez meg lesz, — mondja a felirat, — akkor a vasárnap az Isten napja lesz; ha nem lesz meg, elpusztulunk és a koresma gyzedelmeskedik. — A kiszagdapárt aug. 22-én tartott értekezlet, Janka Károly képviselő indítványára állást foglalt a koresmák vasárnapi zárvatartása mellett s követelni fogja a képviselőházban ennek életbeléptetését.

— **Az Európai Ker. Szövetségi Unió** budapesti konferenciája aug. 7—14. napjain, 23 nemzet volt küldöttje által képviselve, hogy „Krisztusért

és az Egyházért" harcoljanak. Keskeméthy István kolozsvári theol. tanár megnyitó imája után dr. Szabó Aladár elnök üdvözölte magyar, német, angol s francia nyelven a konferencia tagjait, Walkó Lajos külügyminiszter a Kormányzó, Édes Endre tanácsnok a főváros üdvözlését tolmácsolta. A konferencia főtárgyát a ker. mozgalom céljairól tartott előadások képezték, magyar, német, francia és angol nyelven; aug. 12-én a Kálvin-téri templomban 28 lelkes szótörténetet 10 ref. és 4. ev. csoportnak, akik mind a konferencia tagjai voltak és teljesen megtöltötték a templomot. Aug. 10-én a főváros rendezett a konferencia tiszteletére fogadó estét, az áll. gépgyár dísztermében szertartás volt, 12-én este a Városi Színházban tartott nagy hangverseny fejezte a konferencia tanácskozásait, 13-án Esztergomba rándultak ki, hol megtekintették a bazilikát, majd Hegedüs Lóránt elhagyta a konferencia koszorúját Csernoch J. hercegprímás sírján, azután előadást tartott a bibliáról. 14-én mintegy 30 helyen konferencial istentiszteletek voltak, d. u. hely felvonulást rendeztek a Vérmezőre s 3 csoportban beszédeket tartottak. A záróülés este a Városi Színházban folyt le, hol Sauvin Ernő genfi lelkes alelnök fejezte ki a konferencia köszönetét az élvezett vendégszeretletért.

— **A Faith and Order lausannei világkonferenciájának** aug. 8—13-iki üléseit az egyes szakosztályok tárgyalásai foglalták el; 11-én a 7 osztály közül három már előterjesztette a közös ülésnek jelentését. E jelentések mindenkit megleptek azzal, hogy mily nagy mértékben sikerült a tagoknak a tárgyalt kérdésekre nézve megegyezésre jutniok; különösen a 2-ik csoport a felfogásoknak jelentős megegyezését mutatta. „Az Egyház üzenete a világhoz — az Evangélium” kérdésében. A nagy konferenciának e pontban való egyetértése előlge igazolja a lausannei világkonferenciát. A nyílt ülés a jelentés lényege ellen nem is emeltek kifogást, csak egyes szavak, kifejezések fölött folyt a vita. A III. és IV. csoportnak „az Egyház természetéről” és „az Egyház közös hitvallásáról” szóló jelentései mutatják, hogy itt ellentétes felfogásokat igyekeztek egymással összeegyeztetni, ami csak általános, szintelen kifejezések használata révén sikerült. Aug. 12-én és 13-án a „lelkész szolgálatról” és a „szakramentumokról” szóló jelentéseket terjesztették elő; mindkettő élénk törekvést mutatott az egyetértésre.

HIVATALOS RÉSZ.

870—1927.

Körlevél.

I.

Az összes tantestületekhez!

Egyházkerületi közgyűlésünk 49/1927. sz. határozata értelmében felhívom az összes tantestületeket, hogy csak az egyházi hatóságoktól nyert engedély felmutatása mellett adjanak engedélyt iskoláikban — az engedélyben jelzett célből és feltételek mellett — előadások tartására. Az enge-

déllyel el nem látott egyének előtt semmi esetre sem nyissák meg iskoláikat.

II.

A középiskolák hitoktatáéhoz.

Egyházkerületünk 42/1927. sz. határozata értelmében utasítom a középiskoláinkban működő hitoktatóinkat, hogy a beálló iskolai évben léptessék életbe az új tantervet és ehhez képest vegyék használatba az új tankönyveket.

III.

A felsőfokú ipariskolák és a középfokú gazdasági és háztartási iskolák hitoktatáéhoz.

Atyafiságos szeretettel hívom fel a címben megnevezetteket, hogy a konventi tantervet a beálló új iskolai évben életbeléptetni elengedhetetlen kötelességüknek ismerjék.

IV.

Az egyházközségek presbitériumaihoz.

A m. kir. vallás és közokt. miniszter úr 54.117/1926. sz. leiratában tudatta, hogy az állami és községi népiskolák vallásóráinak szaporításáról nem gondoskodhatik, mert már így is kevesbbiteni kellett egyes tantárgyak óraszámait a tanterv túlmagas óraszámai miatt. Felhívja azért egyházkerületi közgyűlésünk az összes gyűlékezetteket, hogy a vallásos nevelés eredménye érdekében a nem református iskoláinkat látogató gyermekek vallásos szellemének behatódó ápolásáról nagy körültekintéssel gondoskodjanak.

V.

A m. kir. vallás és közoktatásügyi miniszter úrnak 57.117/1927. számú rendelete értelmében felhívom Tókos Károly aggteleki, Kiss Albert örökdi, Baczó Balázs damaki, Berei Ferenc égerszögi, Demeter Bertalan hegymezi, Geese Lajos sajkósznyéni, Salamon Gyula disznóshorvati, Tóth János sajkóvelezi, Kovács Béla szalonnai és Kádár János vizsolyi lelkes atyámfiait, továbbá Harsányi István, Marton János, Nagy Béla, dr. Rácz Lajos, dr. Trócsányi József és dr. Mátyás Ernő sárospataki főiskolai theol. tanár urakat, hogy családi pótlékuk folyósítása érdekében az 1925. évi 8.000. vkm. számú kőrendelettel folyó évi június hóra elrendelt igazolási kötelezettségüknek haladéktalanul tegyenek eleget, mert már folyó évi szept. havi családi pótlékuk sem fog enélkül utalványoztatni.

Jövőre nézve a szóban forgó rendelet által megkívánt kétizbeni, június és december havi igazolás megtételét saját jól felfogott érdekében nemcsak a fent megnevezetteknek, hanem általában is a családi pótlékra jogosultaknak különösen ajánlom gondos figyelmébe.

Atyafiságos tisztelettel és szeretettel vagyok: Cigánd, 1917 augusztus hó 24-én.

Janka Károly,

egyházkerületi lelkesi főjegyző

Hiszek egy Istenben, hiszek egy hazában,
Hiszek egy isteni örök igazságban.
Hiszek Magyarország feltámadásában. Ámen.

SÁROSPATAKI REFORMÁTUS LAPOK

A TISZÁNINENI REF. EGYZHÁZKERÜLET ÉS A SÁROSPATAKI FŐISKOLA KÖZLÖNYE.

56334 MEGJELEN MINDEN VASÁRNAP.

ELŐFIZETÉSI DIJ:

Egész évre 14 Pengő.
Fél évre 7 Pengő.

Főszerkesztő:

Dr. RÉVÉSZ KÁLMÁN

Feljáró szerkesztő és kiadó

Dr. RÁCZ LAJOS

Főmunkatársak:

MARTON JÁNOS, ENYEDY ANDOR, FORGÁCS GYULA

HIRDETÉSEK DIJA:

Megegyezés szerint.

TARTALOM: A lausannei konferencia szövege a világ keresztény népeihez. (Vége köv.) — Kiss József: A lelkipásztor mai feladatai. (Folyt. köv.) — Györy Kálmán: Simon Péter. (Költemény.) — Könyvismeret. — Irodalom. — Verses közlemények.

A lausannei konferencia szövege a világ keresztény népeihez.

A világ minden részén levő ker. egyházak képviselői, a Hit és Szervezet tárgyában Lausanneban tartott konferencián, 18 napon át, megvitatották a köztük levő megegyezés és eltérés pontjait és augusztus 20-án befejezve működésüket, az Egyház Egysége tárgyában a következő szöveget intézik az egész kereszténységhez, mely egyszerűsmind bevezetésül fog szolgálni a konferencia elé terjesztett s a konferencián képviselt egyházakhoz megküldendő jelentésekhez.

„Mi, a világ minden részén levő ker. közösségek képviselői, akik azért gyűltünk Lausanneban össze, hogy a Szentlélek irányítása mellett megvizsgáljuk azokat a pontokat, amelyekre nézve egymással megegyezünk és azokat, amelyekre nézve egymástól eltérünk, itt küldjük a tanulmányaink tárgyairól szóló jelentéseink sorozatát azzal a kérelemmel, hogy azokat az önközi egyháza, az egységre irányuló törekvéstől vezéreltetve, vizsgálat tárgyává tenni szíveskedjék.

Ez a Konferencia azért hivatott össze, hogy a Hit és Szervezet kérdéseit megvizsgálja. A jövőre összejövetel feltételeit nem igyekezt meg határozni; inkább csak jegyzékbe foglalta a konferencia körében megnyilvánuló alapvető megegyezéseket és súlyos eltéréseket és megjelölt bizonyos irányvonalakat, amelyek jövőre bővebb megegyezésekre vezethetnek.

Napirendünk mindenik tárgyát előbb teljes ülésben beszéltük meg, azután mindeniket egy-egy több mint száztágú Bizottsághoz útaluk át tanulmányozás végett. A jelentés az albizottságokban való teljes megvitatás után, a tanulmányozására kiküldött Bizottság által nyerte, egyhangúsággal vagy erős többséggel, végleges alakját és fogadtatott el. Mindenik jelentés teljes ülésben kétszer vettettett újabb megvitatásnak alá s végül jelen alakjában áttétetik az Egyházakhoz.

Nem állítjuk, hogy ezek a jelentések kimerítik a tárgyat, vagy minden részletében a Konferencia minden tagját kielégíthetik; mindamellett az Egyházak elé terjesztjük őket nagyon figyelmes megvizsgálás céljából, amilyenben üléseink rövid ideje alatt nem részesülhettek. Hasonlóképpen azt javasoljuk, hogy mindezeket a tanulmányi tárgya-

kat egy hozzáértő, az orthodox, lutheri, presbyteri, methodista, anglikán stb. irányzatokat képviselő emberekkel álló kis Bizottságnak kellene kiadni, melynek feladatává tételnék, hogy gondosan tanulmányozza, a viták oszloka világánál, e tételeket, hogy aztán róluk jelentést terjesszen az Egyházak elé.

Köszönetet mondunk Istennek és mély örömmünknek annak kifejezését azokért a megegyezésekért, amelyekre eljutottunk; e megegyezések alapján akarunk továbbépíteni. Ott, ahol a jelentések eltéréseket konstatálnak, felkérjük a ker. világot azon elterelés véleményeknek — amelyek jelenleg védelmezőkre találnak — új és nagyon komoly tanulmányozásra és erőteljes erőfeszítésre az iránt, hogy az igazságot elérhessék úgy, mint az Istenben van, s amely az Egyház egységének alapköve tartozik lenni. (Vége köv.)

A lelkipásztor mai feladatai.

(Folytatás.)

Itt véteit, illetve mulasztóit nagyon sokat az elmúlt idő. Itt, e pont elhanyagolásánál, figyelembe nem vételnél ásta meg úgyszólván dönnön kezével a lelkes az aknát maga alatt, melybe aztán már csak a gyűjtőszinór hiányzott a felhalmazott robbanó anyaghoz. Igen sok lelkes elcsodálkozott magában, hogy hiszen ő tanította az iskolában a vallást, a konfirmációt tőle telhetően keresztül-vitte a szokások hat hét alatt s mégis mire az ifjúból felnevelkedve önálló egyháztag, vagy éppen presbyter lett, hát az egyházas érzülete 0° alá süllyedt s minden lélek és jóakarát kámforként tünt el belőle. Igen, mert az a kézfogás, amit tett a konfirmációkor az ifjával, egyáltalán búcsúkézfogás is volt s az ifjával legközelebb már csak az esküvőjén találkozott, de már talán ott se mindig, mert hiszen az ifjú nem tartotta olyan szükség- és lélekszerintinek, hogy egyházi áldással is induljon arra a nagy újtára. A mai idők lelkesének, látva a múltak szomorú mulasztásait, meg kell látni a kézen fekvő munkáját s teljes odaadással fáradozni az ifjúság pasztorálása körül.

Ha tovább megyünk a lelkipásztor mai feladatainak láncsorán, önként előnkbe adódik egy fontos munka, a személyes evangelizáció. Nézzünk szét őszintén s akkor látni fogjuk, hogy ez a leg-

kardinálisabb krisztusi, majd reformatori elv, mennyire nem volt eddig keresztül vive, pedig addig egyházunk nem hogy nem közelíti meg a krisztusi eszményt, de tehetetlenül áll meg a kor áramlataival szemben is. Lehetnek ott egy gyülekezetben a legmodernebb egyházi épületek, egyik harangszentes akár a másikat érheti, mindez csak külső, csak eltakarja a festett koporsó rumlott tartalmának, amit megmutat mindjárt az, hogyha nem külsőre való adakozásról van szó, hanem belső megindulásról, jótékonyaságról, hogy sokat ne mondjak, csak egy vallásos estén való megjelenésről, ahová nem az új harang szomszéd faluba is elhallatszó bűgás, de belső indítás szólíthatná a híveket, ott mindjárt a legsivárbab közömbösséget tapasztaljuk. Az a vasárnapi predikáció igen hatásos lehet a jelenlétűkre, de akik nem hallják, vagy nem akarják hallani, bizony nem okuknak belőle. Az a nagyvárosi fűtőcai ilylampa talán nappali fényt teremt arra az utcára, de hát van külváros is, eldugott pincelakás is s ezeket is fel kell az evangélium ilylampionja fényének keresnie s ezt csak a személyes evangélicáció teheti. Fáradsággal összerakott intézmények is elpusztulhatnak, sok-sok álmatlan éjszakával, tanácskozással összeírt konfessziók is eltorlítottak, elavulhatnak, de hol van az a hatalom, amelyik *külön-külön*, mint a mesebeli százejfű sárkánnyal, a sok-sok egyénnel felveszi a küzdelmet s hogyan győzheti le a Krisztust milliók szívében *egyenként*, ha az mind külön-külön volt megerősítve, meggyőzve és meggyőződve. A szekták lélek-tana is azt mutatja, hogy nekik ez a leghatalmasabb, egyben legbiztosabb fegyverük, az egyéni hitélet kimélyítése. A reformáció értékmérője is éppen az volt, hogy az egyes egyéneknek át igyekezett a krisztusi célt, az Isten országát megvalósítani. Ők nemcsak elolvasták a bibliából, de gyakorlatban is megvalósították Krisztus gondolatát, hogy az egyes egyéneket kell elő, eleven összeköttetésbe hozni Istennek. Az elmúlt időkben azonban a nemtörődomség kora valahogy belepte és pedig jó vastagon ez egyedül helyes gondolkodást, le kell tehát ezt a port fűjni s ennek az eszköznek erejét értékesíteni. Nem kell engedni, hogy az a katolikus álláspont uralkodjék, mely szerint az egyház individuumokat, egyedeket nem ismer, ellenkezőleg uralkodjék az a krisztusi, reformatori elv, hogy éppen az egyes egyénekből, mint egy-egy tégladarabokból kell kellő esiszolás, faragás után a szerves egészet képező egyház épületét felépíteni. Addig, míg mi ezeket az egyes köveket fel nem ismerjük, nem értékeljük, amíg ezekből, mint a görög mitológiában szereplő Deukalion és Pyrrha által eldobott kövekből a Péter apostol által említett „élőkövek” nem lesznek, vagyis az egyes egyéneknek keresztül vitt evangélicációt végre nem hajtjuk, addig nem leszünk képesek Isten országára felé egy sánccal szem közelebb jutni.

Egy híres evangélicátor látogatott meg egyszer egy gyülekezetet s több estén át tartott ott előadásokat. A lelkes, ki mellette ült, felhívta a figyelmét egy a templomban lévő egyénre s elmondta róla, mikor hazra tértek, hogy az az ember eljár ugyan a templomba, de aztán több vallásos

cselekményt nem végez, urvacsozájával sem él és semmi nemű egyházi életben való tevékenységre nem lehet rábírnai. Már ott van pedig az ember vagy tíz éve a gyülekezetben s ő azóta úgyszólván mindig neki predikál, ő reá vonatkoztatja a szószóki beszédet, de az ember csak sehogysem ért róla. Az evangélicátor aztán megkérdezte a lelkesét, vajjon próbált-e személyesen beszélni ezzel a hívével, próbált-e lelki világába beszélgetés útján beletekinteni, szólt-e valaha vele az ő egyéni üdvösségéről, annak lehetőségéről? Erre azonban a lelkes bevallotta, hogy ő bizony ezt nem próbálta meg. Más este az evangélicátor az előadás után felkereste ezt az embert, elbeszélgetett vele az ő életéről, az ő személyének az Isten országára előmozdítása végett teendő munkák bekapcsolódási lehetőségeiről, általában az ő egyéni üdvfeltételeiről, s az ember sírva fakadva mondta: Uram! ezt várom én már tíz éve s nem volt, aki velem erről beszélgessem, most már megéreztem, megértettem hivatásomat, céljaimat s nemcsak testileg leszek templomlátogató, de örök üdvömről minden lehetőt megteszek!

Ez illusztráció iskolapéldája annak, hogy mit kell tennie a lelkesnek egyes híveivel szembe. Azoknak személyes, egyéni lelki életébe kell bekapcsolódni a személyes evangélicáció útján, beleértve a tömegesatázást, külön-külön kell az egyes hívők lelkébe bejutott felelősen elemekkel megküzdnie s az egyes egyéneket diadalra segítenie, hogy általuk diadalra segítsék Krisztus ügyét. A lelkes a személyes evangélicációt által törli fel a lelkek ugarát s teszi azokat alkalmasabbá nemcsak a vasárnapi predikáció, de általában minden egyéb jó befogadására egyrészt, másrészt ezáltal kapják meg az egyes egyének az ő lelki életük helyes vezetését, irányítását, ezáltal kapnak feleletet azokra a sok-sok kérdőjelekre, melyek felsőtletlenek útjokon, melyeket az Élet ad fel nekik, miket ha nem tudnak megfejtani, lelki szétéptetés a bűntetés.]

Az egyes egyének, mint individuumok evangélicációjával szerves összefüggésben áll az öntudatos egyháztagság fogalma, vagyis bele vinni minden kalvinista hívőbe azt a megérezendő, sőt át is élendő gondolatot, hogy ő öntudatos tagja az egyháznak, nemcsak keresztlevél szerinti kalvinista, nemcsak valahol a tudat alatti mélységekben lappang nála az érzés, hogy ő ehhez a felekezethez tartozik, azzal szemben tehát lelki-testi elszámolni valója van.

Csak egy rövid pillantás s megláthatjuk, hogy gyülekezeteinkben háromféle típusú egyháztagság szerepel. Az egyik az öntudatos, a másik a manapság u. n. kényszer-tag, aki már lelkileg régen elhagyott bennünket s legfeljebb fejszámra van meg nálunk, a harmadik — e kettő közt levő — pedig az, aki a semleges zónában ott áll a demarkációs vonalon, még az egyháziól nem kapta meg az elbocsátó határátépesi igazolványt, viszont a hitetlenség sem nyomta rá útleveleire a vizumot még s most ott lavirozik, nem tudva elhatározni, hogy vajjon re- vagy ex patríálási kör-jen-e?

Igy áll tehát a dolog, az aztán a lelkipásztor feladata, hogy az első típust szaporítsa, a többieket

eszkönte. Az állami törvény az 1895-ik évi 43. t-ben teljes vallásszabadságról beszél s nincsen ott semmi határvonal húzás, megszorítás, melynek kereteihez kellene alkalmazkodni esetleg az egyes felekezeteknek tagjai felvételénél, tehát ez is világosan mutatja, hogy pusztán az egyes egyházak jogkörébe tartozik azon körvonalaknak a meghúása, amely határokon belül előírt követelmények teljesítésétől, sőt minthogy elvárásról van szó, azt mondhatnám: átérzésétől függ, hogy valaki tudatos igazi tagja-e annak az egyháznak.

S igen nagy fontossága van a megállapításnak úgy az egyház, mint az egyes egyén szempontjából. Az egyháznak tudnia kell, hogy kik az igazi tagok, vagyis azok, akikre számíthat, hogy velük az örök ideált, az Isten országa megvalósítását megközelítheti, viszont az egyes egyén szempontjából is fontos, mert az ő egyéni, szubjektív felelősség érzete lelke mélyén megköveteli a hovatartozandóság tudatát. Lehet, hogy ez az érzés a tudat alatti óskaoszbán van igen soknál, de azért kell, hogy a lelkes ilyenkor jöjjön a maga felvilágosító, megmagyarázó, megértető „legyen világosság“-ával, mely aztán az ilyen egyénnél eredményezze a tudatos, felelősségteljes egyháztagsági érzetet.

(Folyt. köv.)

Kiss József.

Simon Péter.

Simon Péter, Jónának fia
Szeretsz-e engem, kérdi az Ur.
Péter gyult arccal tekint fel rá
S szíven felzendül égig a húr.

Szeretsz-e engem oly érzéssel,
Mely nem lankad futó perere se?
Szeretlek Uram, Péter vagyok,
S hogy szívem tűz: tudod, nem mese!

Hisz lásd, mindig melletted vagyok;
Istenséged hittel én zenem . . . !
Ujabb kérdés döbbsenti Pétert:
Mégis oh mond, szeretsz-e engem?

Uram, nincs az a tenger bánat,
Hogy Péter érted ne szenvedné!
— Még egy kérdés — Péter megroskad:
Jónának fia, mond, szeretsz-e?

És Péternek nyugalma nincsen . . .
Felhózi fejét nagy, terhes gond,
Amerre jár, nem hall egyebet:
Simon Péter, oh szeretsz-e-mond?

Györy Kálmán.

KÖNYVISMERTETÉS.

Dr. Laky Dezső: Az elválások és az öngyilkosságok okai és leküzdésük eszközei. — A magyar statisztikai társaság kiadványa. Debrecen 1927 8° 97. lap. Ára 4 pengő.

A háború és az azt követő khaotikus forradalmi idők legjellegzetesebb tünetei az eleméntáris erővel fellépő elválások és öngyilkosságok. Minél nagyobb arányokat ölöltek és zürzavaros időkben ezek a jelenségek, annál égetőbb problémáivá lettek azok komoly, nemzetünk jövőéért

aggódó lelkeknek. Jövők féltő gondja arra is ösztönzött aztán, hogy tudományosan is foglalkozzanak e kérdésekkel. Ebből a szempontból különösen nagyjelentőségű Bernáth István egyetemi tanárnak, egyháznak kimagasló egyéniségének egy tanulmánya, amelyet 1926. év júniusában olvasott fel a Magyar Statisztikai Társaságban. Az ő előadása volt az, amelyik a kérdéssel való behatóbb foglalkozásra ösztönzött s az ő előadásának hatása alatt határozta el, hogy széleskörű értekezletek is meg fogják tárgyalni ezeket a problémákat, amelyekre bevonják a társadalom különböző rétegeinek vezető egyéniségeit. E tervezett értekezletek meg is tartattak a Magyar Statisztikai Társaságban f. évi febr. hó 14-én és 17-én. Ez értekezleten elhangzott beszédek gazdag anyagát gyűjtötte össze és adja e könyvben dr. Laky Dezső a társaság másodolnoka.

Rendkívül érdekes ez a könyv, mert a kérdéseknek úgyszólván mindenoldalu megvilágítását adja. Megszólal e könyvben a társadalomtudós, az orvos, a lelkipásztor, a bíró, a hivatalnok, a jogász, a közgazdász, a pedagógus, az újságíró, a statisztikus, a biológus, a munkás-szakértő, az író.

Ha ilyen sok oldalról szólnak hozzá a kérdésekhez, természetes, hogy igen sok oldalról tárnak fel a bajok okai és orvoslásuknak eszközeit is. A bajok okaképpen végigsoroloznak tekintetünk előtt a hitélet meglankadása, az erkölcsi élet megrendülése, különböző bűnök felburjánzása, az itélőképesség hiánya, pathológikus bajok, elme, ideg és más gyógyíthatatlan betegségek, nevelési hibák, az alkoholizmus, a gazdasági nyomor, Trianon, a rossz befolyás, a rossz sajtó, szerelmi bánat, elválásoknál a törvény tulságos szabadsága, illetve szabad kezelése, a nőemancipáció tulságai, egyke és gyermektelenség.

De a gyógyeszközök sokasága is feltárul előttünk e becses könyv lapozgatása útján, ilyenek: a társadalom lelkiismereteinek felébresztése, a nevelés rendszerének átdolgozása, a gazdasági élet megreformálása, sajtó, színházak, mozik, irodalom ellenőrzése, társadalmi ráhatás, a nőemancipáció tulhajtásának lenyesegetése, alkohol elleni küzdelem, jogi reformok, embervédelmitanács szervezése, preventív intézmények létesítése. Mégis mindezek felett egy gondolat emelkedik ki és érvényesül, csaknem általánosan. Ha csaknem a legtöbb felszólaló azt hirdeti, hogy a bajok legfőbb oka a vallás-erkölcsi élet megrendülése, szinte általánosan hangsúlyozzák azt is, hogy a bajok leküzdésének legfőbb eszköze a vallás-erkölcsi élet hatatosabb szolgálata az egyházak által.

Ravasz László egy más alkalommal mondott előadásában kiemeli, hogy a fenti bajoknak legfőbb oka a lelki elhagyatottság, az élet keresztjének egyedül való hordozása s az emberek részéről való elhagyatottság mellett az Istentől való elhagyatottság érzése. Mi lehetne hát hatatosabb eszköze e bajok gyógyításának, mint a hűség, felelősségteljes lelkigondozás s kiesoda végezhetné ezt a munkát hatatosabban, mint református egyházunk, mint kálvinista papságunk, hiszen a személyes lelkigondozás elveit kálvinista egyházunk hangsúlyozza a legerőteljesebben. Valljuk azonban

Ravasz Lászlóval azt is, hogy az egyházak a maguk erejéből nem tudják leküzdeni ezeket a súlyos betegségi tüneteket, valljuk, hogy e célból a társadalom, egyház és állam egységes összefogása szükséges. M. E.

IRODALOM.

* **A Belmissziói útmutató** az 1927/28. munkáévré, *Forgács Gyula* szerkesztésében elhagyta a sajtót. A könyv magában foglalja a) az Egyetemes Konventi Belmisszió bizottság szabályzatát, ügyrendjét és programját, b) a belmissziói Internacionális Szövetségnek határozatát, c) a belmissziói munkaprogramot az 1927/28-ik évré, majd útmutatót nyújt ennek végrehajtásához, d) a vasárnapi iskolai tanítás módszer és tananyagát, *dr. Nagy Sándor* összeállításában, e) a Ref. Keresztény Ifjúsági Egyesületek szervezését és munkaprogramját, *Töltéssy Zoltán*tól, f) útmutatót bibliai elmékedések tartására, *Forgács Gyula*, *Szabó Zoltán*, *Nagy Sándor* Béla tollából, g) felolvasásokat *dr. Ravasz László*tól és *Forgács Gyulá*tól. Az értékes mű ára 10 iv terjedelemben, csinos kiállításban, főfémmentes papíron 4 P. A *Bethlen* könyvkereskedésben megrendelhető. Budapest, IX. Kálvin-tér 8.

VEGYES KÖZLEMÉNYEK.

— **Főiskolánk köréből.** *Elekes Imre*, az új főgimn. igazgató. aug. 24-én kezdte meg ebbeli működését. — A betöltés alá kerülő *ének- és zenetanári* állásra 3 pályázó jelentkezett. — E tanszéken kívül még az ősz folyamán betöltés alá kerül a főgimnáziumban a *történelmi* tanszék (Csontos J. tanszéke) s a *torinatánári* állás.

— **Új alapítvány főiskolánkban.** *Dr. László Ferenc* budapesti ügyvéd, főiskolánk régi tanítványa, az ungi szülőföldjéről származó s pataki főiskolánkban tanuló diákok tanulmányainak elősegítésére fedezni óhajlja egy diák évi taníttatásának költségeit s e célra évi 500 pengőt bocsát a főiskola előjáróságának rendelkezésére. Ezt az összeget, amint anyagi helyzete engedi, tökéiben akarja befizetni, addig is évenként 500 pengőt fog e célra folyósítani. Az Ur áldása nyugodjék meg a nemes adakozón!

— **Az ORLE konferenciáján és közgyűlésén a tiszárményi egyházkerület következő lelkészei** fognak szerepelni: Szept. 1-én este az ismerkedési estén az étkezés előtt imádkozik és bibliát olvas *Kiss Ernő* a. zempléni esperes. Szept. 2-án *Juhász László* gömöri esperes, az ORLE alelnöke előterjesztést tesz az ORLE tisztikarának megalakítására: délen a díszében imádkozik *Sütő Kálmán* t. lúci lelkész s ugyanő d. u. a Kálvintéri templomban előadást tart a lelkészek és egyházak anyagi helyzetéről, este ugyanott *Juhász L.* mondja a szentbeszédet. Szept. 3-án a konferencián *Marion János* pataki theol. tanár előadást tart: *Kapcsolataink és feladataink a Balkán protestantizmus* körül címmel, d. u. a Kálvintéri templomban *Szilva István* f.-fügödi lelkész imádkozik, az esti

istentisztelet elején *Pósa Péter* cserépfalui lelkész bibliát olvas és imádkozik; ugyanakkor a fazoni templomban *Enyedy Andor* miskolci lelkész prédikál (A zsidóság a kereszténységben). Szept. 4-én az Orsz. Presbyteri Értekezlet napján *Janka Károly* egyh.-ker. főjegyző a budai, *Farkas István* a-borsodi esperes a fazoni, *Roman Ernő* zsolnai lelkész a tisztviselőtelepi templomban, *Farkas Elek* gönci lelkész pedig *Obudán* prédikál; a Presbyteri Naggyűlésen *Juhász L.* terjeszt elő a deklarácikat, a záró istentiszteleten *Janka K.* bibliát olvas és imádságot mond. Szept. 5-én az ORLE közgyűlésen *Juhász L.* imádkozik, *Sütő K.* a lelkészek és ref. egyházak anyagi sorsáról értekezik, végül az ülés alatt *Juhász L.* vezeti az ORLE küldöttségét a Presbyteri Világszövetségnek konferenciájára, a külföldi vendégek üdvözlésére.

— **A Presbyteri Világszövetség budapesti konferenciájára** 18 külföldi országból körülbelül 180 delegátus érkezik szept. 3-án este Budapestre, a bécsi hajóval. A magyar ref. egyház nevében küldöttség megy a vendégek elé Bécsbe (*Kováts I. theol. igazgató*, *Boér E. közgazg. bíró*, *Máté E. főgimn. tanár*, *dr. Széll J. ügyvéd*, *Incze G. lelkész*); a megérkező vendégeket *dr. Ravasz László* püspök fogja a hajóállomásnál üdvözölni.

— **Rövid hírek.** Két hónapi restaurálás után aug. 28-án nyit meg újra, kívül-belül megújulva, a *miskolci Kossuth-utcai* templom; a megnyitót imát, másfelőli beszédet követően először jelenve meg a templomban, *dr. Révész Kálmán* püspök tartotta az ünnepi előtti, ami kétszeres ünnepre avatta a templom megnyitást. — *Vámosújfaluban* aug. 28-án iktatta be *Forgács Gyula* tanácsbíró az unjonnan választott lelkészt: *Nagy Sándor* Bélát lelkészi állásába; ott is szeretet fogadta. *Patakrol* is szeretet kísérte őt új állásába! — *A tésői* gyülekezet *Izsák Imre* vajáni lelkész választotta lelkészévé.

— **Alsözempléni közgyűlés!** Egyházmegyénk őszi közgyűlését 1927 szeptember 27-én délelőtt 9 órára a sárospataki főiskola tanácstermébe összehívjuk. Szeptember 26-án délután 2 órakor a tanügyi bizottság, utánna a belmisszió bizottság ülésezik, mely ülésekre a tagok ezúton meghívhatnak. *Sátoraljai* helyh. 1927 aug. 30. *Az alsözempléni egyházmegye elnöksége.*

— **Alsóborsodiak figyelmébe!** A belmisszió íveket a kitűzött határidőre, aug. 1-re csak 26 lelkész küldte be, a többiek ezidre nem küldték be. Tekintettel arra, hogy nekem pontos statisztikát kell az ívekből összeállítani, kérem késedelmeskedő lelkész társaimat az ívek azonnali hozzájuttatására. Csak azokat a belmissziói munkákat kell bevezetni, amelyek tényleg végeztek a gyülekezetben, a kérdőív többi része fíresen és tisztán hagyandó. Egy példány a lelkészi hivatalban marad, három kell hozzá küldeni! *Takács Mihály* e. m. belm. előadó.

— **Hollandiából.** *A De Hongarsche Heraut* júliusi számában *Harsányi István* sárospataki theol. tanár szép cikket írt *Hamel Bruijnica* XVII. századi holland diplomatáról s *Hollandia bécsi követéről*, aki mint ilyen sokat fáradozott a magyar gályarabok kiszabadítása érdekében.

SÁROSPATAKI REFORMÁTUS LAPOK

A TISZÁNINENI REF. EGYHÁZKERÜLET ÉS A SÁROSPATAKI FŐISKOLA KÖZLÖNYE.

58334 MEJJELEN MINDEN VASÁRNAP.

ELŐFIZETÉSI DIJ:		Főszerkesztő:	Felelős szerkesztő és kiadó	HIRDETÉSEK DIJA: Megegyezés szerint.
Egész évre	14 Pengő.	Dr. RÉVÉSZ KÁLMÁN	Dr. RÁCZ LAJOS	
Fél évre	7 Pengő.	Főmunkatársak: MARTON JÁNOS, ENYEDY ANDOR, FORGÁCS GYULA		

TARTALOM: A lausannei konferencia szózata a világ keresztény népeihez. (Vége.) — M. J.: Az ORLE konferenciája és közgyűlése. A II. Országos Presbiteri Értekezlet. — M. E.: Könyvismertetés. — Vegyes közlemények. — Pályázatok.

A lausannei konferencia szózata a világ keresztény népeihez.

(Vége.)

Isten az egységet kívánja. A mi részvételünk e konferencián abbéli kívánságunk mellett tanúsodik, hogy meghajlítsuk akaratainkat az isteni akarat előtt. Habár szétszakadást állapotunk eredetét igazolni tudnók, mélyen sajnáljuk e szétszakadást állapot továbbnyújtását és ezentúl bűnbánattal és hittel azon kell munkálkodnunk, hogy lerombolt bástyáinkat újra felépítsük.

Isten Lelke közöttünk volt és ez a Lélek hívott minket ide. Jelenléte megnyilatkozott közös imádkozásunkban, tanácskozásainkban és testvériszövetségünkben. Ez a Lélek nyilatkozott ki minket egymásnak. Kitágította látóhatárunkat, erősítette értelmünket és élővé tette reménysejűnk. Merészen nekivágtunk Isten igazolta merészségünk. Többé nem leszünk egészen ahhoz hasonlóak, amik eddig voltunk. Mélysegség hálának kitartó előretörésben kell megnyilvánulnia, hogy az a látomás, amely felől itt biztosítást nyertünk, ama csoportoknak is osztályrészévé váljék, amelyekhez tartozunk s amelyeknek sorsa elválaszthatatlan a miénkétől.

A világ egyik fele még mindig várja az Evangéliumot. Nálunk és kívül is a megsomorodott lelkek tömegei távolodnak el megdöbbenéssel az Egyháztól, alkotmányának gyöngesége miatt. Misszióink szükségességet fedeznek fel ott, ahol mi hajlandók vagyunk csak fényfészt látni. Már a missziói mezők türelmetlenül fordultak el a nyugati Egyház szétszakadottságától, hogy ama jogukat fogva, amely őket megilleti, merész egységi kalandokba bocsátkozzanak. Mi, e konferencián képviselt Fgyházak tagjai, nem engedhetjük meg, hogy szellemi gyermekeink hátrabagyjanak bennünket. Föl kell öveznünk derekunkat munkánkra, melyet Isten oly gazdagon megáldott a kezdetén és kart karba öltve munkálkodunk azokkal a keresztényekkel, akik a bensőlött Egyházakért dolgoznak, mindaddig, amig célunkat el nem értük.

Többen közülünk, kik e vállalkozás bajnokai voltunk, immár megöszültünk az egységre irányuló küzdelmünkben. A fiatalok felé fordúl tekintetünk, nekik kell az egység fátyláját fölemelniök, amelyek a mi roskadozó kezeinkből maholnap kihulla-

nak. S mi férfiak, nagyon is utána jártunk feladatunknak egyedül, hosszú éveken át. Ezentúl az asszonyoknak is ki kell a felelősségből részeket vennök. Így aztán az egész Egyháznak módjában lesz megtenni azt, amit az Egyháznak egyetlen szekciója sem remélhetne elvégezni.

Istennek nyilvánvaló szózata gyűjtött itt össze bennünket. Amaz irányítások által sarkalt Hittel, amelyeket itt Tőle kaptunk, menni fogunk előre!

Az ORLE konferenciája és közgyűlése. A II. Országos Presbiteri Értekezlet.

Nagy gyűlések aranykeretében fogadta magyar református egyházunk a Presbiteri Világszövetség budapesti ülését. Az Országos Ref. Lelkészezségület konferenciáján és közgyűlésen s a közbeiktatott Országos Presbiteri Értekezleten hatalmas áradással áthömpölygött a lelkeken mindaz, ami mint terv, óhajzás, reménység él a református szivekben, s szinte látható volt az a majdnem átfoghatatlan nemzeti és vallási munka, amelyet a református egyház végez a magyar földön. Boldog büszkeséggel szemléltük a magyar ref. lelkek szent gerjedelemben égő lobogását. A jelenlévő ezrek mögött százezreket látott szemünk, mint akiket áldozatos munkára illet az egybesereglettek ünnepi fogadtatású, terhek s nehézségek hordozására kész elkötelezése. Isten szentséges üzenetével, az evangéliummal odaállni a magyar nemzeti élet minden nyomorúságának gyógyítására, ez az akarat töltötte el és borította lángba a gyűlésszék. Jól esik látnunk, hogy a nagy nyilvánosság orgánumai is a megszokottnál nagyobb figyelmet szenteltek híradásaikkal gyűléseinknek. S ha az ellentábor moraja is felhangzott, az nem feltűnő. Szentséges igazainkért még a pokol minden kapujával szemben is állanunk kell a harcot. Ne a mi romlásunkra igyekezzenek, hanem a nagy nemzeti és vallási feladatok megoldására, akkor békeséggben élünk.

A Presbiteri Világszövetség tagjai viszont az élet valóságában pillanthatják meg református egyházunkat, ahogy az előttük volt lelkeségekben és presbiterieinkben.

Lehetetlenség, hogy ne a legnagyobb elismerés hangján szóljunk azoknak a fáradozósárol,

akik e gyűlések rendezésének tömérdek munkáját végezték és halálával ne gondoljunk a gyűléseket házigazdál fogadó budapesti egyházra.

A Lelkészegyesület konferenciája két napon át tartott. Azt lehetett volna gondolni, hogy a szept. 4-iki országos presbiteri értekezlet és a szept. 5-iki ORLE közgyűlés miatt az előző événél kevesebben fognak a konferencián résztvenni. De nem így történt. A konferencia előadásain állandóan magas számú hallgatóság volt jelen. Már az első napon az érdeklődő világiak és nők egész sorát ott lehetett látni.

A lelkeszi konferencia a Kálvin-téri templomban folyt le. Megkezdődött szeptember 2-án. A megnyitót istentiszteletet Szabó István budapesti-fasori lelkesz tartotta. „A lelkipásztor címé”-ről mondott figyelemre méltó szavakat. Az istentisztelet után Juhász László gőmörtornai esperes, az ORLE alelnöke üdvözölte a konferenciát, nyitotta meg annak tanácskozását. A megalakulás során egyhangú lelkesedéssel a konferencia elnökévé választották Csikess Sándor debreceni egyetemi tanárt, az ORLE főtitkárát. Alelnökök lettek Czeplény Sándor egyházkerületi főjegyző, Ferenczy Gyula dr. ny. egyetemi tanár, Göde Lajos püspöki másodlelkész, Török Imre esperes, Erdős Károly dr. lelkész-közép-intézeti igazgató, Sütő Kálmán, az ORLE főjegyzője, Vass Vince, dr. Victor János és Marton János theol. tanárok, Porzsoló István és Medgyasszay Vince esperesek, Nyáry Pál és Enyedy Andor lelkeszek és B. Pap István budapesti theol. tanár.

A megalakulás után Göde Lajos budapesti püspöki másodlelkész a dunamenti egyházkerület, Mócsy Mihály esperes a pesti egyházmege, Keresztes Samu zsigli lelkesz pedig a budapesti egyház nevében üdvözölte a konferenciát.

Az előadások sorozatát Dr. Erdős Károly, debreceni lelkész-közép-intézeti igazgató kezdte meg „Aktuális dátumok” címmel. Esméltető előadását annak az indítványozásával fejezte be, hogy amennyiben 2 év múlva lesz 400 éves a „protestáns” elnevezés és négy év múlva következnek be a hős reformátor, Zwingli Ulrich halálának 400 éves évfordulója, a konferencia kérje fel az ORLE közgyűlését, hogy mind a két dátum méltó megünneplést készítsen elő.

Csikess Sándor, az ORLE főtitkára: „A mai falusi igehirdetés legfőbb problémái” címen tartott nagyon érdekes és súlyos előadást, *Önzellen élet a faluért*, ezt hangoztatja, mint alapelvet, amelynek érvényesülnie kell. Dr. Erdős Károly előadásával kapcsolatban elhatározta a konferencia, hogy a Magyar Irodalmi Társaságot megkeresik az-iránt, hogy az ORLE bevonásával a négy százados évfordulóra irassa meg a protestantizmus hazai és külföldi érdemeit, a protestáns név értelmét és jelentőségét, továbbá a Zwingli életrajzát s adja ki magyar fordításban Zwingli dogmatikus munkáit.

(Folyt. köv.)

— Az Esperes Urak figyelmébe! A püspöki hivatalból nyert értesülés szerint a kulturbúza métermázsája nyolc évi október hó 15-ig 30 (harminec) pengővel számítandó. Október 15 után fizetők az akkori (okt. 15.) középárat fogják fizetni.

KÖNYVISMERTETÉS.

Vásárhelyi János: „Tudom, kinek hittem.” Eryházi beszédek. 1927. „Minerva” Irodalmi és könyvnyomdai műintézet részvénytársaság kiadása. Kolozsvár. 80 326 lap.

Közvéleménnyé lett már régóta Erdélyben, hogy Vásárhelyi János püspökkévaló főszerzője, az ottani egyházkerület első szónokai közé tartozik. Bizonyos érdeklődéssel kísértém azért az egy évvel ezelőtt megjelent első prédikációs kötetének hatását. Úgy látszik, nem kisebb nyomatásban kiadott prédikációinak kelendősege, mint azoknak személyes hatása, mert rövid pár hónap alatt elfogyott prédikációinak első kötete. Első kötetének kedvező fogadtatásának tekintettel határozta el Vásárhelyi János, hogy kiadja prédikációinak egy újabb sorozatát s ezeket tartalmazza a fentti vaskos kötet. Mi a Vásárhelyi J. szónoki, írói sikerének titka? Ugy gondolom, hogy elsősorban *egyenységben* kell keresni az ő nagy hatásának titkát. Jelen kötetének utolsó darabjában, amelyik egy irodalmi estélyen tartott előadást tartalmazza a szerzőnek, az erdélyi íróról, azt olvassuk, hogy az író erdélyi írónak „nem a speciális erdélyi témák mesterkélt keresése teszi, hanem az a meleg szív, amely kényszeríti, hogy... nekünk írjon, lelke kincseit köztünk ossza szét.” Ez a megállapítás különösen áll magára Vásárhelyi Jánosra. Építésre vágyó meleg szíve, kedves egyénisége az, amit elsősorban lehetnek ezek a beszédek.

Tévedés volna azonban, ha ebből arra következtetnénk, hogy Vásárhelyi János önmagát prédikálja. Nem emberi bölcsesség az, amivel ő építeni akar, az *Ige, az evangélium* az a fundamentum, amelyen áll, nem önmagát, hanem a Krisztust prédikálja.

Szerző megállapítja, hogy prédikációi készítéséhez állandóan tanulmányozza a nagy külföldi predikátorokat. E kötetben egy pár becses átdolgozást is ad, ezért talán itt-ott érezhető is az ő egyéniségétől eltérő hang és beszédmód, ez a tény azonban nem zavarja az egész kötet egységes benyomását, az egész kötet egységes szellemet lehel, aminek alapja a szerző által megszerzett *egységes hittani és erkölcsi felfogás*. Ezért csak olyan darabok kerülhetnek be kötetébe, amelyek az ő felfogását lehelik.

Szerző azonban nem arra törekszik, hogy elvont módon kezelje ezeket a hittani és erkölcsi elveket, az Igét sem bizonyos elvont magasságban tekintti, különös jellemző vonása a prédikációknak, hogy azok *pásztoriak*, a szerző benne él híveinek lelki világában, nagy erőssége a szerzőnek, hogy az Ige világát és híveinek világát nagyon közel tudja hozni egymáshoz, anélkül azonban, hogy az Ige igazságot megerőltetően. Ezért aktuálisak a prédikációk, mögöttük lüktet a hívek mindennapi élete, de távolabbról érezhető az erdélyi magyarság életének lüktetése is. Ebből aztán az is következik, hogy termékenyek, építők és motorikus erővel teltek is azok s hatásukat csak fokozza az, hogy a szerző gondolatait egyszerű keresetlen nyelven, közvetlen módon tudja kifejezni.

Továbbá jellemző vonása ezeknek a daraboknak az, hogy a szerző legtöbbször esetben emberi

szükségletekből indul ki, az emberi élet problémáit és bajait akarja megoldani az Ige világosságánál. Így a prédikációk inkább *antropocentrikusak*, bár igen sokszor igazi kálvinista hangok is megessendülnek azokban.

Külön-külön nézve és elemezve az egyes predikációkat, kétségtelenül megállapítható, hogy szerkesztet, a homiletikai műalkotás követelményei s külső kidolgozás szempontjából is bizonyos kívánalmak volnának felállíthatók azok közül sokkal szemben. E formai hiányoktól eltekintve azonban tartalmi érték és használhatóság szempontjából meglegen ajánlom Vászárhelyi János munkáját lelkipásztor testvéreim figyelmébe. A könyv megszerezhető a *Studium* könyvesbolt útján. Ára 300 lei. M. E.

VEGYES KÖZLEMÉNYEK.

— **Gyász hírek.** Elkésve értesülünk róla, hogy *Gérecz Károly* aradi reáliskolai tanár, néhai *Gérecz K.* pataki tanító fia, főiskolánk volt növendéke, július 16-án életének 60 ik évében Aradon szélhűdében elhunyt. Évtizedek óta aradi tanár volt s az oláh megszállás után is ott maradt. mint a francia nyelv tanára. — *Özv. Terhes Barnáné*, szül. *Besztercezy Hermin*, néhai Terhes B. sárospataki lelkes özvegye, 41 évi özvegység után f. hó 2-án Miskolcon, hol gyermekeivel élt, hosszú betegség után elhunyt. Aidot legyen emlékeztető!

— **A Presbiteri Világszövetség** keleti ágának *budapesti konferenciája* nagyszabású ünnepség keretében nyílt meg szept. 4-én a theol. Akadémia dísztermében. A *Merle d'Aubigné* francia lelkes vezetéssel alatt megnyílt konferenciát testvéri érzésekkel, meleg istenhozottal üdvözölte a Ref. Egyetemes Konvent nevében *Dókus Ernő* világi elnök (francia és angol nyelven), a magy. kir. kormány nevében *Hermann Miksa* kereskedelmi miniszter, az evang. egyház nevében báró *Radványky Albert* egyet. főgondnok, *Budapest főváros* nevében dr. *Sipőcz Jenő* polgármester, az **ORLE** nevében *Juhász László* gömöri esperes (angol nyelven); ez üdvözléseként az elnök mondott meleg köszönetet. Ugyanó elnöki megnyitó beszédében „A Presb. Világszövetség és Magyarország” címmel azokat a kapcsolatokot fejtegette, amelyek hazánkat a Szövetséghez fűzik; meleg szavakkal emlékezett meg a m. ref. egyház szenvedéseiről, a nyugati egyházaknak irántunk való rokonszenvéről, erkölcsi támogatásáról; hódolattal hajolt meg ama bámulatra méltó munka előtt, melyet egyházunk az ifjúság ker. szellemben való nevelésével végez és buzdított a belső és külső missziói munkára, Krisztus üzenetének a világgal való közlésére, a testvéri szeretet ápolására. Déli 12 óraker ment végbe a theol. Akadémia II. emeleti folyosóján néhai *Chaparadé Sándor* és felesége érebeöntött feldomborképének felavatása; dr. *Ravasz László* püspök és *Kováts I.* theol. igazgató francia beszédében méltatták a nemes genfi házaspár nagy érdemeit, míg a genfi egyház és polgárság nevében *J. Martin* mondott az emlékmű állításáért köszönetet. Kedden d. e. a konferencia megkezdte

rendes tanácskozásait, a programmban kitűzött kérdések tárgyalását. Délután a Kormányzó fogadta a kir. palotában a Konferencia tagjainak tisztelgését. Az elnök üdvözlő beszédére a Kormányzó a következő beszéddel válaszolt: „Őszintén örvendek, hogy itt üdvözölhetem a Presbiteri egyházak Világszövetségét. A mai nehéz időkben a keresztényi gondolat egyike az emberi lélek legértékesebb kincseinek. Az Önök mozgalma ennek a gondolatnak jegyében indult, ami előre biztosítja a testvéries együttműködést és így törekvéseik teljes sikerét. Magyarország a lelkiismereti szabadságnak mindenkor bátor előharcosa volt. A protestantizmus itt már első idejében nagyszámú követőre talált, akiknek első törekvésük volt, hogy a bibliát magyar nyelvre lefordítsák. Azóta a magyar protestantizmus küzdelmekben oly gazdag történelme a hithűség és önfeláldozás ragyogó példáinak sorozatát mutatja. A magyar ref. egyház tehát valóban rászolgált arra, hogy a Presbiteri Világszövetségben képviselt egyházak nagy közösségében méltó helyét foglalja el. Teljes mértékben értékelem ennek a kapcsolatnak nagy jelentőségét. Jávára szolgál ez nemcsak az egyháznak, hanem az egész magyar nemzetnek is. Nem fogjuk elfelejteni soha, hogy teljes elszigeteltségünk sötét napjaiban — annak szomorú következményeit, különösen az 1918. évi összeomlások éreztük, — a Presbiteri Világszövetség volt az, amely az elsők között sietett támogatásunkra. Meg vagyok győződve, hogy a konferencia előbbre fogja vinni a Szövetségnek a keresztény testvériséggel és kölcsönös megértéssel megvalósítására irányuló áldásos munkáját.”

— **S. Szabó József** debreceni főgimn. igazgatót meleg ünnepélyben részesítette a debreceni főgimnázium tanári kara szept. 5-én abból az alkalomból, hogy aug. 15-én töltötte be életének 65-ik évét és e hó 1-én tanári működésének 35-ik esztendejét. A tanári kar tanévnyitói gyűlésén, a kar megbízásából, dr. *Bessenyei Lajos* üdvözölte hosszabb beszédben a jubilánst, különösen 3 tulajdonoságát méltatva tüzetesebben: példaadó kötelességtudását, nem lankadó írói készségét, melynél fogva választékos nyelven kidolgozott értékes munkákkal gazdagította a magyar irrdalmat, végül a tanári munkáját és egész lenyét átható szeretetet. A tanár kar részéről a leghűsebb odaszéről biztosította őt, egyben Isten áldását kérte további működésére. S. Szabó J. mélyen megatva válaszolt az üdvözlésre és igérte, hogy amig Isten segítségével a köznek dolgozhatik, minden testi és lelki erejét munkába fogja állítani, mert a nagy célokért dolgozni életének vezérlő gondolata. Főiskolánk hű barátját mi is meleg szeretettel üdvözöljük e kettős évtorduló alkalmból és Isten áldását kívánjuk további munkálkodására.

— **Alsóborsodiak figyelmébe!** Az őszi gyűlésen tárgyalni kívánt ügyeket szept. 20-ig bezárólag kérem hozzájuttatni. A sok tanítóvaltozás tanügyi bizottsági elnök úrhoz pontosan bejelentendő. A tanító urak a tanügyi-bizottsági elnök úrtól bekért tananyagbeosztás beküldésére szigoruan utasítandók. Atyafiúi szeretettel, *Furkas István* esperes.

— **Felsőborsodiak figyelmébe!** Egyházmegyénk 68-ai rendes közgyűlése 1927 szeptember 29-én (huszonkilenc) tartja *Miskolcon* a *leánygimnázium tornaterem* helyiségében, melyre a közgyűlés alkotta tanügyi-bizottság tartja ülést. Délután bírósági ülés lesz. Sajóháony, 1927 sept. 7. Atyafiúi szeretettel *Elek József* esperes.

— **Az alsózeplényi ref. egyházm. tanítóegyesület** septe. 26-án d. e. 10 órákor Sárospatakon tartja évi rendes közgyűlést, melyre az egyházmegyei lelkesítő karát és a tanügyi iránt érdeklődőket ez úton van szerencsém szeretettel meghívni. Hernád-németi, 1927 septe. hó. *Vilés Nyitrai* Károly elnök.

— **Biblia- és iratterjesztő tanfolyam.** A Hit és Szolgálat mozgalma szeptember hó második felében a ref. biblia- és iratterjesztők számára második tanfolyamot rendez. Erre a tanfolyamra mindenkélfőt a már kibocsátott és jelenleg munkában lévő kolportőröket gyűjti újra össze, hogy az eddigi munkában szerzett tapasztalatokat értékesítse s az iratterjesztés igen alkalmas 68-ai és téli időszakra minél megfelelőbb és buzgóbb munkákat állíthasson be. De új jelentkezőket is felvesz, amennyiben beküldik: 1. *ref. lelképásztori ajánlólevelet*, 2. *sajátkezűleg megírt önéletrajzukat*. A Hit és Szolgálat Mozgalma öszinte tisztelettel kéri a lelképásztorokat, hogy amennyiben alkalmasnak ítérik, hívják van, legyenek kegyesek az illető figyelmét erre a gyönyörű, rendkívül fontos munkára felhívni. Felhívjuk azokat, akik a biblia- és iratterjesztés szent munkájára hivatást éreznek, küldjék be *sürgösen jelentkezéseiket*, lelkesítő ajánlólevellel és önéletrajzzal. A tanfolyam pontos idejéről a jelentkeztettek külön értesítjük. A tanfolyam kb. egy héttig tart. *Szállás és ellátás díjtalan*. Jelenkezést *Bereczky Albert* ref. lelkész Tahót-falu, Pestm. címre kell küldeni. A tanfolyam jelentékeny költségeire (25—30 ember egy heti ellátása) adományokat köszönettel fogadunk.

— **A biblia meghamisítása.** A Borsodmegyében szervezkedő kommunisták vezetői, hogy a papjai, tanítói tanításain, a biblia igéin csüngő magyar népet felforgató eszméiknek könnyebben megnyerhessék, arra az ördögi gondolatra jöttek, hogy a mérges eszméket vallásos köntösbe burkolva, a biblia könyveibe csempésztve fogják a jámbor falusi népek beadogatni. E célból meghamisították a bibliát, annak igéi közé a magok gyűlözetes tételeit csempészték, hogy így megzavarják, felforgassák a magyar nép gondolkodását, azt oda vigyék, hogy lassankint a biblia tanával együtt a kommunista eszméket is magukba szívják. A rendőrség, mely septe. 3-án rajtaütött a kommunista agitátorokon, természetesen a kommunista bibliákat is mindenütt összezúrdi és eldobozza. A kommunisták e gonosz fondorlata végeredményében a biblia, a vallás végtelen hatalmának elismerését jelenti.

— **Hollandia.** A *Stipendium Bernardinum* eddig 3 magyar diáknak nyújtott ellátást; ezentúl dr. *Visscher* utrechti professzor közbenjárására, 4 diáknak fog ez ösztöndíjból részesülni. Kívánatos lenne, hogy e 4 ösztöndíj az egyes theol. akadémiák

növendékei közt arányosan osztatnék el, hogy mindenik intézet növendékei egyformán részesüljenek belőle!

Pályázat.

A sárospataki ref. gimnázium Előljárósága pályázatot hirdet egy rendes tanári tanszékre. Javadalom: az egyházi törvények és a sárospataki ref. főiskola felsőbb hatóságai részéről megállapított mindenkorai fizetési rendszernek megfelelőleg. Pályázhatnak elsősorban *latin-német*, másodsorban *latin-történet* szakos tanárok. Ez utóbbiaknál előnyben részesülnek a magyar vagy görög nyelv és irodalom tanítására is képesítéssel bírók.

A kellően felszerelt folyamodványok (anyakönyvi kivonat, családi állapot igazoló okmány, oklevel, műkedési-, orvosi bizonyítvány, a forradalom alatt tanúsított magatartásáról szóló igazolványok stb.) *f. évi szeptember 20-ig* a sárospataki ref. főiskola *Igazgató-tanácsához* címzve, a sárospataki ref. gimnázium *Igazgató-ságához* küldendők. Az Előljáróság fenntartja azt a jogot, hogy alkalmas pályázó hiányában a tanszékét helyettes tanárral töltsse be. A megválasztott tanár a tanszékét a választásról vett értesítés után haladéktalanul köteles elfoglalni.

A sárospataki ref. gimnázium
Igazgató-sága.

Pályázat

A tiszavalki ref. kántortanítói állásra pályázatot hirdetek. Javadalom: 27 és 1/2 magyar hold szántóföld egy tagban, 6 magyar hold kaszáló, 400 □-öl külső veteményes kert. Földek adóját felleeszerben az egyházközség fizeti. 22 métermázsza tiszta búza párber. 2 öl puha fa beszállítva. 2 legelőilletőség. Stóla. Államsegély. Értékegység: 57. 2 szobás, előszobás jó lakás, kert.

A megválasztott tartozik 100 pengő beruházási költséget megtéríteni elődjének.

Kötelesség: I—VI. vegyes osztály, ismétlő iskola vezetése. Presbyteri gyűléseken a jegyzői teendőik díjtalan elvégzése. Kanonikus órákon s akadályoztatás esetén lelkész helyettesítése. Orgonázás. Az egyházi énekar szervezése és vezetése. A vasárnapi iskolában és mindenemű belmissziói munkában való buzgó segédkezés.

Jó hanggal rendelkező, orgonázásban kellő jártassággal bíró pályázók személyes bemutatkozása előnyös, azonban utiköltség megtérítésére csak a megválasztott számíthat.

Pályázati határidő f. év október hó 3-ika. Állás a választás jogerőre emelkedése után azonnal elfoglalandó.

Kellően felszerelt pályázati kérvények alulírothoz Tiszavalk (Borsod m.) u. p. Borsodivánka küldendők.

Rácz Károly
ref. lelkész, isk.-széki elnök.

SÁROSPATAKI REFORMÁTUS LAPOK

A TISZÁNINENI REF. EGYHÁZKERÜLET ÉS A SÁROSPATAKI FŐISKOLA KÖZLÖNYE.

58334

MEGJELEN MINDEN VASÁRNAP.

ELŐFIZETÉSI DIJ:

Egész évre 14 Pengő.
Fél évre 7 Pengő.

Főszerkesztő:

Dr. RÉVÉSZ KÁLMÁN

Felolós szerkesztő és kiadó

Dr. RÁCZ LAJOS

HIRDETÉSEK DIJA:

Megjegyzés szerint.

Főmunkatársak:

MARTON JÁNOS, ENVEDY ANDOR, FORGÁCS GYULA

TARTALOM: *Farkasfalvi Farkas Géza*: Gondnoki székfoglaló beszéd. — *M. J.*: A főiskolai igazgató-tanács ülése. — *M. J.*: Az ORLY konferenciája és közgyűlése. A II. Országos Presbiteri Értekezlet. (Vége köv.) — Vegyes közlemények. — Hivatalos rész. — Pályázatok.

Gondnoki székfoglaló beszéd.

— Az abaúji egyházmegye őszi közgyűlésén, 1927 szept. 15-én Szikszón elmondotta *Farkasfalvi Farkas Géza* em. gondnok. —

Nt. Egyházmegyei Közgyűlés!

Alázatos lélekkel, hálával csordultig telt szívvel állok itten és mondom imádságos köszönetet a Mindenható Istennek végtelen kegyelméért, mellyel eltekintett fogyatkozásaim és gyarlóságaim sokasága fölött és engemet erre a diszes tisztségre elhívott és szolgáló között oly előre helyezett, hogy félelem fogna el gyengeségem tudatában, hogy miként fogok e helyen megállni tudni, ha nem tanítana Pál apostol: „Mindenre van erőm a Krisztusban, aki engem megsegít.”

Nagytsizt. Egyházmegyei Közgyűlés! Az abaúji egyházmegye gondnoki székében előttem oly buzgó hittel megáldott, nagy tudású és nagy képességű férfiak ültek, mint csak az utolsó 70 év gondnokai: Bárczay Albert, Teleki Péter, Komáromy László, Meczner József, Puky Endre, kikről s kiknek működéséről egyházmegyénk csak a hála és elismerés hangján emlékezhetik meg minden illő alkalomkor. E helyről is egyik legelső kötelességemnek tartom ezen érzelmeknek kifejezést adni és nekik tisztességet tenni.

Nt. Egyházmegyei Közgyűlés! Oly időben foglalom el az egyházmegye gondnoki székét, amikor minden gondolkozó vallásos kálvinista ember tudatára ébredt annak az igazságnak, — hiszen a legrettenetesebb idők tanították meg rá, — hogy nem elég a vallásosságnak abban kimerülni, hogy saját magunk igyekezzünk Isten parancsolatja, Jézus tanítása szerint élni, hanem hitünkért dolgozni és minden erőnkkel küzdeni is kell.

A lelkeket megmozdította az alkotás vágya, megtörtént az első lépések a jobb jövő felé. Felismertük a mult és jelen hibáit és tisztában vagyunk azzal, hogy ha mint kálvinisták, mint keresztyének, mint magyarok élni akarunk, akkor a megújodásnak be kell következnie.

Ezen megújodásnak ajánlom fel a gondnoki székben a jóságos Isten segítségével gyenge erőmet.

Erősíteni és fokozni kell azon nagy arányokat öltött gyönyörű munkát, mely e téren egyházmegyénkben és a legtöbb gyülekezetben folyik.

Mint hivatás felvilágosítása az isteni küldetés igazságáról, a keresztyéni kötelességek mikénti teljesítéséről a ref. öntudat felébresztéséről, erősítéséről, a könyörülő szeretet munkáiról, továbbá a biblia és vallásos iratok terjesztése, missziói munkák és számtalan más ily tevékenység, melyek a belmisszió keretében tartoznak.

Ezen munkáknál a lelkésznek és tanítónak a legszorosabb együttműködésben kell lenniök. És hogy ezen munkákat jól elvégezzessük, a presbiterék kiválasztására és nevelésére kell igen nagy súlyt helyeznünk. A presbiterium legyen vezérkara a lelkésznek a Krisztus országáért való küzdelemben. A presbitereket rá kell nevelni arra, hogy ők ne csak az anyagi ügyeivel foglalkozzanak az egyháznak, hanem szenteljék egész lelküket annak a munkának, mely a puritán kálvinista erkölcsöket és az egyházas életet viszi bele a gyülekezetbe. Első követelmény ehez saját helyes példaadásuk. Tündököljenek ők családi és magánéletük tisztaságával és egyházas életmódjukkal.

Ha a lelkész egy ilyen presbiteriumot tud maga körül szervezni, munkája könnyű lesz, gyönyörűsége és Istennek tetsző. Így megfigyelheti, irányíthatja minden hívének lelki életét és ezzel kapcsolatosan minden cselekedetét.

De nemcsak a presbitereket, hanem általában a buzgó világiakat is be kell vonni az egyház szolgálatába. Meg kell győzni hivatunkat, hogy akik egyházukat építik, saját lelküket szolgálják.

Be kell vinni a családokba a hamisíthatatlan, puritán kálvinista szellemet, akkor egyházi és nemzeti közéletünk oly kemény, igaz embereket fog kapni, kiken sohasem fognak erőfeszíteni az egyházat és hazát romboló modern elméletek, a rendszerséített hazugság és nepesálás pokoli munkája.

A megújulásért való küzdelemben nagy szerepet kell juttatnunk a nőeknek. A nő eddig is minden szempárt és nemesért való munkájában mellette állott a férfinak. De különösen e munkákörben, annak sok részleténél sokkal többet tehet, mint a férfi, mert az ő szíve nemesebb, megértése finomabb. A férfi erejét a nő szívóságával kell meg-nemesíteni.

Nagyfontosságú a gyülekezetek fegyelmzése. Itt a szigorban addig a határig el kell menni, amíg azt a Krisztusi szeretet megengedi. Fegyelmzés

nélkül nagy, állandó eredményeket elérni alig lehet. De a magyar ember lélekánához is tartozik az, hogy a fegyelmezést szívesen elviseli, a szigor szinte megkívánja, csak az a feltétel, hogy abból mindig a szeretet és igazságosság kiérkezhet legyen.

Nagy mulasztást követtünk el azonban azáltal, hogy a *sajtót* nem állítottuk *kellőleg céljaink* szolgálatába. A ref. sajtó terén elenyészlen keyes történt. Egyik oka ennek mindenestre szegénységünk, de oka közönyösségünk is.

E mulasztást mielőbb helyre kell hoznunk, mert a sajtó útján igen nagy sikereket érhetünk el.

A mai sajtó, tisztele a kivételeknek, nagyon sok eltérélyedést mutat izlésében, hangjában, irányzatában és erkölseiben. Legtöbb lap szenczáció- és botrányhajsászattal, gyanúsításokkal és pikantiákkal van tele, mert ez jó üzlet. Ezzel aztán megrontja vagy legalább is lazítja olvasóközönségének erkölcsi felfogását. Nekünk a belmisszió keretében egyik legfőbb gondunk legyen, hogy híveink csak azokat a lapokat és könyveket olvassák, melyek vallásérköcsi és hasafias szempontból *figyeltalanok*. Hiszen az újság a mai ember mindennapi tápláléka. Templomba a legjobb kalvinista, a legjobb keresztény is hetenkint legfeljebb csak egyszer jut el, míg újságot legtöbbször mindennap olvas. Nagyon helyes megállapítás az, hogy az újság a modern világ prédikáló széke, melyből naponkint százozoknak szólhatunk és így egész társadalmi rétegek gondolkozásmódját, világnézetét és erkölcsi felfogását irányíthatjuk.

Egészen röviden néhány égető anyagi kérdésünket kívánom érinteni. Ez 1848. XX. t. e. úy intézkedik tudvalevőleg, hogy az egyházak egyházi és iskolai szükségletei állami úton rendeztessek. *Ettől azonban mérhetetlen távol vagyunk*, sőt újabbon egyházaink olyan terhekkel lettek sújtva, melyek azokat összeroppanásra fenyegetik. Itt van pl. a békebelinek hatszorosára emelt tanítói nyugdíjárulék. E kérdésben többször tárgyaltam a legilletékesebb tényezőkkel és ezen tárgyalások eredményeképen fel vagyok hatalmazva annak kijelentésére, hogy e kérdés a legközelebbi időben rendezve lesz s az egyház vállairól e teher le fog vétetni.

A dologi tandíjkárpótlás, az adócsökkentési segély, a korpótlék, még koránt sinosenek valórizálva. A lelkeszi nyugdíj, bár megközelíti már a valórizált összeget, teljesen labilis, arra biztosan számítani nem lehet. Hiszen pénzünk devalvációja folytán a lelkeszi nyugdíjintézet csaknem teljesen tönkrement, az államségély mértéke pedig nincs törvényvel szabályozva, így a mindenkori kormány jóindulatától függ és bármikor megvonható egy rosszindulatú kormány által.

Ismerjük az állam mai igen nehéz pénzügyi helyzetét, mindazonáltal amily arányban ez javul, törvényadta jozaink alapján meg kell kívánunk ezen és számtalan bajaink orvoslását.

Egyházi adózásunk egyáltalában rendszertelen. Nem arányos, nem méltányos elosztással terheli meg az egyes egyházakat és híveket.

Már valóban megérett a helyzet arra, hogy új adórendszert alkossunk és pedig progresszív alapon.

De teljes lehetetlenség a *párberendszer* mellett a lelkeseknek és a tanítóknak igazán nyugodtan és a szükséges méltósággal dolgozni, mikor azzal kell törődniök, hogy a párbert, a mindennapi kenyeret képesek legyenek híveiktől szép szóval, ha így nem megyen, erősebb eszközök alkalmazásával megkapni. Ez a módszer eszirja a legtöbb békétlenkedésnek, perlekedésnek, vizsálynak a gyülekezetben. *A lelkesre nézve pedig leadzó, tekintélytromboló helyzetet teremt.* A mai megnevezett időben nem lehet a lelkesnek járandóságát közvetlenül a hívektől kapni.

A lelkesválasztás mai rendjét is meg kell reformálni. Ne válhasson a magaszos lelkeszi állás alacsony korteskedés tárgyává, hanem legyen annak elnyerése a hivatottság, a képességek, a tudás és a szerzett érdemek méltánylása.

Nt. Egyházmegyei Közgyűlés! Talán legaktuálisabb és egyik legfontosabb problémája ma egyházi közéletünknek a sárospataki tanítóképző átvételének kérdése. Ez a kérdés ma úgy áll, mint tudjuk, hogy az egyházkerület gyülekezeteknek teherbíró képessége megvizsgálatván, kitűnt, hogy egyes gyülekezetek örísi, szinte az elviselhetetlenséggel határos terheket viselnek és a gyülekezetekre több terhet róni már nem lehet. Már pedig a tanítóképzőt föltétlenül át kell vennünk, azért a kormányval kell újól tárgyalnunk, hogy átálva kerésünk méltányosságát és jogosságát, pénzügyi támogatásával tegye lehetővé az átvételt.

Hiszen nem kétsézes az, hogy jövőnk igen nagyrészben a tanítók kezében van letéve. Meg kell tehát győzni a kormányt, hogy nem egyedül református, hanem egyetemes magyar nemzeti érdek is, hogy tanítóinkat ősi tradícióktól megszentesített, hazafias kalvinista szemlében nevelhessük.

A korszellem követelményéhez mért józan, megfontolt haladás szükségességét tekintetbe véve, az ősi tradíciókhoz való ragaszkodás egy néprék sem oly létkérdés, mint nekünk magyaroknak.

Fokozatosan szükséges ez az egyházi életben, mert ha a tradíciókat félredobjuk s a modern áramlatoknak szabadon tért engedünk és ezzel a vallást kiszolgáltattuk a romboló eszméknek, nincs többé gát s elpusztul nemcsak a vallás, de a Haza is és minden, ami előttünk szent és amiért élünk érdemes. Igenis Nt. Egyházmegyei Közgyűlés, a magyar Haza és a magyar kalvinista egyház sorsa össze van forrva. Meggyőződéseim az, hogy életbe-vágo kérdés nemzetnek és vallásnak, hogy a felekezeti békét megővjük és krisztusi szeretetben összeforrva együtt dolgozzunk az összes felekezetekkel!

Ezen eszméktől és ezen érzésektől áthatva foglalom el az egyházmegye gondnokai székét és köszönöm meg szívem egész melegével az egyházmegye előlegezett bizalmát.

Nem tudom, ezen bizalomnak miként lesznek képesek megfelelni. De egyet eszelszem, — mint azt a bibliából tanultam: — „Azokat, melyek háttam megett vannak élefelejtven, azoknak, melyek előttem vannak, nekik dőlven, előgenestet igyekszem az Istennek a Krisztus Jézusban onnét felől való elhívása jutalmának.”

A főiskolai igazgató-tanács ülése.

Főiskolánk hagyományos szép napján, szept. 10-én, az évmegnyitó szokásos napján az igazgató-tanács megtartotta rendes ülését. Az elnöki székben az alkalommal örömmel láttuk ott *Dókus* Gyula főiskolai világi gondnokot is, akit az utóbbi években gyöngéldése néhányszor visszatartott e tisztetésétől. Az igazgató-tanács szeretete és ragaszkodása minden jelével vette körül a főiskola ügyeinek intézésére megjelent világi gondnokot. Az ügyvezető elnöki tisztet *Janka* Károly főiskolai lelkészi gondnok töltötte be. Megjelentek a gyűlésen *Cziaky* Endre, *Pósa* Péter, *Enyedy* Ándor, *Meczner* Béla és *Bernáth* Aladár igazgató-tanácsosok, *Elekes* Imre gymn. és közgazgató, *Dr. Rácz* Lajos theol. akad. igazgató; *Marton* János a theol. akadémia, *Szilágyi* Benő a főgimn., *Dr. Trócsányi* József és *Kovácsy* Sándor a gazdasági választmány képviselőiben. Előző nap, szept. 9-én egy teljes napi munkát töltött el *Janka* Károly és *Meczner* Béla elnöklété alatt az igazgató-tanács számvizsgáló bizottsága a főiskola 1926—27. isk. évi zárszámadása és vagyonmérlege megvizsgálásával és az 1927—28. évi költségvetés letárgyalásával. A számvizsgáló bizottság alapos, gondos és kimerítő munkát végzett.

Az igazgató-tanács ülésén *Janka* Károly elnök mindenekelőtt napirend előtti felszólalásban méltatta a 35 évi tanári működés után nyugalomba vonult *Csontos* Józsefet. Lelkes szavakkal mutatót rá, hogy *Csontos* József, amióta kis diákként a főiskola körébe került, majd annak tanára lett, annyira felvette magába e szazados hely legnemesebb tradícióját, hogy jellemével, működésének egészével, törhetetlen hűségű iskolaszerevetével és a diákság atyai jószágú gondozásával a főiskola tipikus szellemének egyik legkiválóbb képviselője lett. Az igazgató-tanács egy szívvel-lélekkel osztotta elnökli gondnok szavait és Isten áldó kegyelmét kívánta a nyugalomba vonuló életének további idejére.

Ugyancsak napirend előtti felszólalásban üdvözölte az ügyvezető gondnok az igazgató-tanács nevében *Elekes* Imrét, a megválasztott új gymn. és közgazgatót. Kiemelte, hogy nem új ember *Elekes* Imre az igazgató-tanács zöld asztalánál, hiszen évek hosszú sorának érdemes munkája után hívta el őt az előjáróság bizalma a gymn.-i igazgatói székbe. Az ő nagy munkaereje, hozzáértése és ügyszeretete a legszebb reménységre jogosít fel a főiskola ügyének vezetését illetően is. *Elekes* Imre hátás és meleg szavakkal köszönte meg az igazgató-tanács nevében kifejezett üdvözlést. A jelentések során tudomásul vették, hogy az egyházkerületi közgyűlés a következő hat évi ciklusra, az 1927—33. évekre megválasztotta az igazgató-tanácsosokat, gazd. választmányi elnököket és három gazd. választmányi tagot. A fontos tisztségekre érdemeik jelezhetően elismerése mellett mind a régiek választották meg. Megüresedett helyre megválasztott *Kiss* Ernő alsözempléni esperes és *Szilágyi* Benő főgimn. tanár az igazgató-tanácsba.

Gondos munkára válló jelentést tett a köziskolai szék a diáklakások megvizsgálásáról, amit az igazgató-tanács nagy örömmel vett tudomásul.

Az ének- és zenetanári állásra jelentkező két pályázó közül *B. Szűcs* Ferencet, a ceglédi egyház organistáját, okleveles tanítóképző-intézetű zenetanárt ajánlja az egyházkerületnek megválasztásra. A *Vikár* Sándor papai vezétt theológus pályázata, akinek középiskolai énektanítói oklevele van, szintén felterjesztetik. Tudomásul vétetett, hogy a köziskolai szék az internatusi bizottság tagjait *Elekes* Imre, dr. *Rácz* Lajos, dr. *Trócsányi* József, *Marton* János, *Dávid* Zoltán és *Szilágyi* Benő tanárokat választotta meg.

A theol. akadémia ügyei közt kiemelkedett: *Nagy* Béla theol. tanár betegsége miatt nyugalomba vonulása, *Szabó* Zoltán h. tanár h. tanári megbízatásának meghosszabbítása.

A görög nyelvtan tanítása a görög érdemjeggyel nem bíró I. e. hittanhalgatók számára előrendeltetett s a következő két óra után az órádi kiutaltatott, de az érdekelt hallgatók kötelesek évi 10 P összegre a főiskolai pénztárba befizetni a görög nyelv tanításáért. A gymn. igazgató jelentései az érettségi, javító, magánvizsgálatokról, az ideiglenes tantárgybeosztásról, az órarend összeállításáról, a tanárok iskolán kívüli megbízatásáról tudomásul vették.

Dr. Guityás József engedélyt kapott órarendje olyan összeállítására, hogy a debreceni tudományegyetemen m.-tanári előadásokat tarthasson. A gazdasági választmány előterjesztést tett a győrgyártól és bálványosi gazdálkodásról. Az Istvánházi bérleszállítási kérelmet a múlt évi mértékben tartotta teljesíthetőnek. Nyomdafelügyelővé választásra *Dávid* Zoltán tanárt ajánlja, aki éveken át volt a bizottság hasznos tagja és jegyzője. A zárszámadás, vagyonmérleg és költségvetés a számvizsgáló-bizottság javaslatára elfogadtattak. Végül a beadott kérvények elintéztettek. *M. J.*

Az ORLE konferenciája és közgyűlése.

A II. Országos Presbiteri Értekezlet.

(Folyt.)

A délutáni konferencián éneklés és imádkozás után *Sütő* Kálmán tiszaléki lelkész „A lelkészek és egyházak anyagi helyzete (kongrua, korpótlék, adósegély, iskolai terhek. O. F. B. stb.)” címen vezetett be nagy hullámokat vert tanácskozást, amelyben többen részt vettek. Előterjesztései a ORLE közgyűlése elé mentek. *Egerházy* Lajos a ORLE ügyvezető igazgatója, ny. lelkész „Az ORLE jóléti társulat és a lelkészek” címen tartott előadást. A ref. lelkészek és tanítók gazdasági szervezkedéséről beszélt.

A ref. nők, papnők számára pénteken délután a theol. akadémia termében volt gyűlés. *Czegele*dy Sándor előadását nagy sajnálattal nélkülözni kellett. Az elnöki székét *Erdős* Károly theol. igazgató foglalta el, előadásokat pedig *Kállay* Kálmán theol. tanár („A nők munkája a holland református egyházban”) és *Fiers* Elek budapest-tiszviselőleplei lelkész tartott („Mit olvasson a magyar ref. papné.”)

A vallásutató lelkészek országos konferenciáján, mely a Lónyay-uceai gymn. dísztermében folyt le *Fereney* Gyula dr. ny. egyetemi tanár elnökölt és *Budai* Gergely theol. tanár tartott előadást s az ő

határozati javaslatára megalkották a vallásnitó lelképásztorok szakosztályát.

A délutáni gyűlések végzetével 6 órakor négy helyen evangélicációs istentisztelet volt. A Kálvintéri templomban *Juhász László* gőmör-tornai esperes, a Fa-sori templomban *Csikész Sándor* egyetemi tanár, a budai templomban *Dr. Vass Vince* pápai theol. tanár, a Tisztviseelő-telepi imaházban *Muraközi Gyula* kecskeméti lelkész predikált. Este a faszori gyűléseket asszonyai és leányai várták szeretetvendégségre az ORLE-konferencia összes tagjait.

Szeptember 3-án folytatódott az ORLE konferenciája. A reggeli istentiszteleten *Göde Lajos* püspöki másodlelkész tartott rokonszenves hangú bibliamagyarázatot „A lelképásztor nevei” címen. Az első előadás Id. *Dr. Szabó Aladár* tartotta „Kapcsolataink Európa ref. egyházaival” címen a tőle megszokott lélekébresztő hangon. Utána *Dr. Victor János* „A Presbyteri Világ szövetség múltja, jelene és jövője” címen a presbyteri világ szövetséget ismertette nagyon flyelemre méltó, tárgyilagos előadásban. Előadása után a hozzászólások betöltötték az egész délelőttöt. Délután *Dr. Hetessy Kálmán* az ORLE főjegyzője a kecskeméti jogakadémia ügyében terjesztett elő nagyfontosságú határozati javaslatot. Majd *Marton János* theol. tanár „Kapcsolataink és feladataink a Balkán protestantizmusa körül”, *Dr. Vasady Béla* pápai theol. h.-tanár pedig „Kapcsolataink Amerika ref. egyházaival” címen beszéltek.

Szombaton este 6 órakor evangélicációs istentisztelet volt. A Kálvintéri templomban predikált *Dr. Hetessy Kálmán* kecskeméti lelkész, a budai templomban *Takaró Géza* new-yorki lelkész, a faszori templomban *Enyedj Andró* miskolci lelkész.

Szeptember 4-én a kora reggeli kedvezőtlen idő, a szakadó eső dacára, felemelő ünnepélyességgel folyt le a *II. országos presbyteri értekezlet*. Megragadó istentisztelet után — a Kálvintéri templomban predikált *Baltazár Dezső* püspök, a budai templomban *Janka Károly* egyházkerületi főjegyző és a faszori templomban *Farkas István* esperes, miskolci lelkész — a templomokból kiömlő tömeg előtt a határvidéki presbiteriumok kiküldöttéi otthoni mezei virágból font koszorúkat helyezték le az *Észak, Kelet, Dél* és *Nyugat* emlékművei előtt a Szabadság-terén.

Az értekezlet a Vigadóban vette kezdetét. Elnökei voltak: *Baltazár Dezső* püspök és *Dókus Ernő* tiszáninneri egyházkerületi főgondnok, az egyetemes konvent vil. elnöke. Alelnökök: *Dr. Révész Kálmán*, *Antal Géza*, *Ravasz László*, *Balogh Jenő* és *Teleky József* gróf. Az értekezletet üdvözölte *Hetessy Kálmán* a dunamelléki egyházkerület. *Némethy Károly* dr. titkos tanácsos a budapesti egyházszövetség nevében, majd *Puky Endre* dr. képviselőházi alelnök, *Némethy Béla*, *Benedek Sándor*, *Borsos Károly* és *Dobó Sándor*.

Hegedűs Lóránt nyug. pénzügyminiszter felszólalása után *Baltazár Dezső* mondotta a megnyitói beszédét, kegyeletes szavakkal emlékeztet meg *gr. Degenfeld Józsefről*, a kálvinista egyház nagyméltú „presbiteréről” s tért ki egyházunk aktuális helyzetének ismertetésére s méltatta a *Rothermere* lord akciójának fontosságát. A nagy

tetszéssel fogadott beszéd után az értekezlet üdvözölő táviratot küldött *Horthy Miklós* kormányzóknak, a miniszterelnököknek és *Rothermere* lordnak. Délután nyílt ülési keretében lelkes ünnepeléssel fogadta a presbiteri értekezlet a Presbyteri Világ szövetség tagjait. *Baltazár* püspök üdvözölő határos szavakkal a vendégeket, amire *Merl d' Aubigné* elnök bemutatva a külföldi vendégek közül *Horold* svájci dékánt, *Anderson Scott* cambridgei tanárt, *Thiébaud* neuchатели és *Lang* hallei tanárt, akik rövid felszólalásban köszönték meg az értekezlet üdvözletét. Gyönyörű hangú deklarációk után, amelyek arról szóltak, hogy mit köszönhetünk külföldi testvéreinknek és mit várunk tőlük, *Ravasz László* püspök tartott előadást *A magyar presbiter hivataláról* és *Szabó Imre* zárta be írásmagyarázattal a felemelő hangulatú értekezletet.

Szeptember 5-én, hétfőn délelőtt folyt le a *Lelkészerkekezlet évi közgyűlése* a régi képviselőház tágas termében. A tisztelő üdvözölés után *Baltazár Dezső*, az Országos Lelkészegyesület elnöke nagyszabású megnyitói beszédet mondott. Megemlékezett *Degenfeld József* gr. elhunytáról, majd így folytatta:

A vesztésges súlyát növeli, hogy éppen a zsinat megnyitására küszöbén és az 1848. évi XX. t. c. végrehajtását célzó küzdelem döntő megnyitóján kellett távoznia a böles és szilárd vezérnek.

Majd a zsinatra váró feladatokra tért ki:

— Az 1848. évi XX. t. c. végrehajtásának eddigi kormányrendeletektől, költségvetési esetlegességektől függő prekarius rendszerét végre fel kell cserélni a törvényhozás szilárd alapjára helyezett véglegességre. Az egész 1848. alapvető törvényhozás alkotásai, azok között az 1848. évi XX. t. c. rendelkezései, olyan történelmi jelentőséget képviselnek, amelyet egyenesen sért és megaláz a végrehajtási kísérletnek eddig szokásba vett mód. Az állam oldaláról a törvényhozásnak, a mi oldalunkról a zsinatnak kell ezt a kérdést kezébe venni, kiemelni az önkény és kegy alacsonyágától, a zárt ajtó közötti tárgyalások homályától és a felekezeti közti egyenlőség és viszonszág érvényesítésével a felekezeti közti békét egyedül biztosító magaslatra emelni. Mivel most már a magát szegénynek és megrövidítettnek érző és valló katolikus klerus is beállott az állammal szemben az 1848. évi XX. t. c. alapján továbbmenő államszolgálatot igénylők sorába, még a Róma segítségével magyar alkotmányellenes Regnum Marianum felé fejlődő államunkban sem lesz többé a teljes végrehajtás akadályai.

Az elnöki megnyitói kapcsán előterjesztette *Hetessy Kálmán* kecskeméti lelkész, az ORLE főjegyzője, hogy a közgyűlés kérje a konventi zsinatlelkészítő bizottságok útján az országos zsinat arra, hogy sürögösen vigye keresztül a lelkészválasztásról szóló törvény gyökeres revízióját s hogy járjon el a kormányán az 1848. évi XX. t. c. teljes és igazságos végrehajtása érdekében. A közgyűlés e javaslatokat elfogadta.

Egyhangú határozattal foglalt állást a közgyűlés a felekezeti jogakadémiai fenntartása mellett és az ezzel kapcsolatban újabb kiadott kor-

mányrendeletet, mivel az kerülő úton a felekezeti jogakadémiák megsemmisítését vonja maga után, elítéli.

(Vége köv.)

VEGYES KÖZLEMENYEK.

— **Főiskolánk évnyitó ünnepélye** a hagyományos emelkedett és bensőséges szellemben folyt le szept. 10-én d. e. 9 órakor az imateremben. A tanári kar és az ifjúság szinte teljes számban összesereglett reá; az előjáróság tagjai közül megjelentek: Janka Károly lelk. gondnok, Cziráky Endre, Pósa Péter, Meczner Béla és Bernáth Aladár igazgató-tanácsosok. A 33. dics. 1. versének elneklése után Szabó Zoltán b. theol. tanár imádkozott, kérte buzgó imában az Úr áldó és megszentelő kegyelmét az új iskolai év munkájára. Ujabb ének után *Elekes Imre* közigazgató adta elő tartalmas, mélyen-szántó beszédét, melyben közvetlen elődjéről meleg szavakkal emlékezve meg, tüzetes programmot adott a közeljövő iskolapolitikáról, főiskolánk szellemi és pedagógiai kiépítéséről és kifejlesztéséről s főiskolánk 396-ik iskolai évét megnyitotta. A hatalmas munkálatot, amint térünk engedni, közölni fogjuk. A XXIII. szoltár 1. versének elneklése után dr. *Mátyás Ernő* theol. tanár olvasta fel hosszabb *székfoglaló értekezését*, melyben a keresztény élet és a teológiai tudomány egymáshoz való viszonyát fejtegette. meggyőző erővel állítva egymással szembe a legújabb két teológiai iskolát, u. m. a Schleiermacher-féle élmény-iskolát és a Barth-féle dialektikai iskolát és ezekkel szemben körvonala a saját álláspontját. A széleskörű, mélyreható tanulmányon alapuló értekezésért Janka K. gondnok mondott a székfoglaló tanárnak köszönetet, egyszersmind aytai komolysággal és szeretettel buzditva az ifjúságot az új iskolai évben is kötelességgel hűségese teljesítésére. A Hymnusz közös elneklése fejezte be a magas színvonalú ünnepélyt.

— **A Presbyteri Világszövetség kiküldöttjei Sárospatakon.** A Presbyteri Világszövetség konferenciájának 5 küldöttje tisztelte meg szept. 12-én, hétfőn látogatásával főiskolánkat, u. m. dr. Cramer utrechti egyetemi tanár, dr. Baxter glasgowi lelkész, dr. Ducean st.-andrewsi lelkész-tanár és Forgan lelkész (Skótzországból), végül Longinides athéni ev. lelkész, akiket dr. Puky Endre, a képviselőház alelnöke, Forgács Gyula pataki, Kovács László koronai és Csekes Béla dunaradványi lelkészek kísértek Debrecenből Sárospatakra, ahová déli 12 órakor érkeztek meg. A vasúti állomáson a theol. kar és az ifj. cserkészcsapat által fogadott vendégeket a főiskola nevében Elekes Imre közigazgató üdvözölte meleg szavakkal, amelyekre Ducean professzor válaszolt. A főiskola udvarán a tanári kar és az egész tanulóifjúság várta a vendégeket. Az ifj. énekkar által, Hodossy Béla nyug. kép. igazgató vezetése alatt előadott Hiszekegy után dr. Puky Endre igazgató-tanácsos üdvözölte az egyházkerület és a főiskolai igazgató-tanács nevében angol nyelven (amit később magyarul is tolmácsolt) a vendégeket, míg Király Zoltán szónor az ifjúság hódolatát tolmácsolta. Az üdvözlé-

sekre előbb Baxter lelkész olvasta fel, Forgács Gy. tolmácsolásában, a Pr. Világszövetség üdvözlését, majd Cramer professzor adott a magyar kálvinistasággal való együttérzésének lelkes kifejezést, jelelvé, hogy ők is szentül hisznek a magyar Hiszekegy igéiben s befejezől magyarul felolvasta a Hiszekegyet. Az énekkar újabb szereplése után a vendégek megtekintették a Rakóczy-várat; majd ebéd után, melyen mindkét részről meleg felköszöntők hangzottak el, a főiskolai könyvtárt és a szépsészeti gyűjteményt. A vendégek a d. u. 5 órai vónattal utaztak el Miskolcra s onnan másnap Losoncra; az állomásra őket kikísérő és szép dalokat zengő cserkészeket tetszéssel szemlélgették s Forgan lelkész elismerő szavakkal méltányolta szép fellépésüket. A beszédekett angolból magyarra és magyarul angolra Forgács Gy. és Csekes B. tolmácsolta. Úgy láttuk, vendégeink igen kitűnő benyomást vittek magokkal Sárospatakról.

— **Gondnoki beiktatás Abaújban.** Az abaúji egyházmegye szept. 15-én fényes ünnepséggel iktatta be szinte teljes egyértelműséggel megválasztott új gondnokát: *farkasfalvi Farkas Géza* országgyűlési képviselőt gondnoki állásába. A beiktatás széleskörű egyházi és nemzeti ünnepéllé nőtte ki magát: ünnepe volt ez nemcsak az abaúji egyházmegyének és a szikszói eklézsiának, hanem az egész tiszáninneni egyházkerületnek, Abaújvármegyének, Szikszó városának, s természetesen az új gondnok széleskörű baráti és rokoni körének, tiszteletű nagy szeregének. Az ünnepély a szépen felkészített, ósregi templomban d. e. 1/10 órakor kezdődött. *Cziráky Endre* esperes buzgó imája után *Medyasszay András* h. szentandrási lelkész rajzolta meg szépen kidolgozott és ékesen előadott egyházi beszédében a hű kálvinista világi pap jellemrajzát. A szép karbeli és szólénekek előadásával mély vallásos hangulata ringató istentisztelet bevégzése után következett az úrasztala előtt a gondnok-beiktatás. A választás eredményének kihirdetése után az új gondnok letette a hivatali esküt, mire az esperes átadta neki a gondnoki pecsétet. Ere a beiktatott gondnok tartotta meg székfoglaló beszédét s adta elő azt a hatalmas egyházipítő programot, amely lapunk élén olvasható. Kovács István egyh.-m. főjegyző az egyházmegye örömet és bizalmat tolmácsolta az egyházmegye régi, hű munkása iránt, az új gondnok megválasztása felett, Janka Károly lelkészi főjegyző a tiszáninneni egyházkerület, Juhács Jászló esperes a gömörtnői egyházmegye, Elek József esperes a f.-borsodi egyházmegye, Farkas István esperes az a.-borsodi egyházmegye, Kiss Ernő esperes az a.-zempléni egyházmegye, Elekes Imre közigazgató a sárospataki főiskola, Janka K. gondnok a főiskolai igazgató-tanács üdvözlését, jókívánatait fejezte ki ékes beszédében az új gondnok iránt s kérte őt az eddig közöttük fennállott érintkezési szálak további ápolására. Az új gondnok az üdvözlésekért, jókívánatokért meleg szívvel, talpraesett szavakban mondott köszönetet. Főlemélő hatást tett, hogy a testvéregyházmegyék mind esperesiek és gondnokai, a spataki főiskola két igazgatójának kiküldetésével adott az új gondnok személye iránti tiszteletének és szeretetének kifejezést. A Hymnusz elneklése bezárván a templomi ünnepélyt, annak a

városháza tanácstermében volt a folytatása, hol a vármegye és a különböző vallásfelekezetek képviselői tisztelegtek az új gondnok előtt és hangzottak az egyetértő, nemzetépítő munkásság szép jelzavát. Ezután következett a rendes ázi közgyűlés. Déiben mintegy 140 teríték közébeden forrtak az ünneplők szívei össze.

— **Főiskolánk köréből.** A javító és pótló érettségi vizsgálat szept. 8—9 én folyt le intézetünkben. Teljes érettségi vizsgálatra jelentkezett Patakról és Miskolcra 8 ifjú; ezek közül 1 az írásbeli vizsgálat eredménye alapján visszavetvén, szóbeli vizsgálatot tettek 7-en és közülök 5 lett egyszerűen éret, kettő javító vizsgálatra útasított. *Javító* vizsgálatot tett 15 ifjú, 8 sikerrel, 7 újabb javításra útasított; a görög nyelvből vizsgálatot tett 3 theologus, sikerrel; két tárgyból kiegészítő vizsgálatot tett 1 ifjú, vizsgálata ismétlésére útasított. A vizsgálatra a kormányképviselő nem érkezett meg s így az ő részvétele nélkül folyt le. — A főgimnáziumban a tanítások szept. 12-én, az akadémián az előadások szept. 15-én kezdődtek meg. — A theol. akadémián szept. 14-én folyt le az *alapszorgalmat*; 9 ifjú jelentkezett az *alapszorgalmat*ra, akik közül Kovács József jeles, 7 ifjú jó s 1 elégséges eredménnyel vizsgázott. — A theologia I. évi folyamára eddig 22 ifjú jelentkezett.

— **Meghívó** az alsözempléni ref. egyházmegye tanítóegyesületének 1927 szeptember 26-án (hétfő) d. e. 10 órakor, Sárospatakon a főiskolában tartandó évi rendes közgyűlésére. Tárgy: 1. Ének. XC. Zs. 2. Ima. 3. Elnöki megnyitó. 4. Elnöki előterjesztések. 5. Az irredentizmus a népiskolában. *Orosz László*. 6. Az iskolán kívüli népművelés és belmisszió. *Tantó János és Kántor M.* 7. Az ORTE belső kölesön ügye. *Rácz Endre*. 8. Tanítói könyvtár szervezeti szabályzata. *Kántor M.* 9. Pénzvizsgálatról jelentés. *Tóth István*. 10. Tankönyv-akció. *Kocsár István*. 11. Indítványok. 12. Alelnök és tiszt. lelkészi elnökválasztás. Kartársaim figyelmét felhívom az alapszabályok 5. b) pontjára, melynek értelmében a gyűlésen minden tag köteles megjelenni. Közébeden résztvenni óhajtok ebbeli szándékukat Hodossy Béla úrnak jelentsek be legkésőbb szept. 24-ig. Kik előre nem jelentkeznek az ebédre, azok semmi körülmények között ebédet nem kaphatnak. Hernádnémeti, 1927 szept. 5. *Takács László* jegyző, vitéz *Nyitrai Károly* elnök.

— **A sárospataki főgimnázium tanulóinak létszáma** az új iskolai évben a következő: Beiratkozott az I. osztályba 59 nyilvanos és 6 bejáró magántanuló, összesen 65; II. oszt. 60 + 4 = 64; III. oszt. 77 + 1 = 78; IV. oszt. 53 + 5 = 58; V. oszt. 60 + 7 = 67; VI. oszt. 56 + 1 = 57; VII. oszt. 52 + 2 = 54; VIII. oszt. 43 + 2 = 45. a nyolc osztályba összesen 460 nyilv. és 28 magán-, összesen 488 tanuló.

Hiszek egy Istenben, hiszek egy hazában,
Hiszek egy isteni örök igazságban.
Hiszek Magyarország feltámadásában. Ámen.

Pályázat.

A sárospataki ref. gimnázium Előljárósága pályázatot hirdet egy osztálypárhuzamosítás folytán szükségessé vált helyettes tanári állásra. Pályázhatnak: *magyar-latin* vagy *magyar-német* szakos tanárok vagy tanárjelöltek. Javadalma az ez idő szerinti törvényes helyettes tanári fizetés (havi 116 P.) és lakbér, vagy ha nőtlen tanár alkalmazataik, lakbér helyett kap egy szobát az iskola épületében, egyszerű butorral, fűtéssel és világtassal, továbbá kosztot (reggeli, ebéd, vacsora) önköltséggel áron a tápintézetben.

A kellően felszerelt körvények (oklevél, vagy szakvizsgai értesítő, családi értesítő, születési, orvosi, működési bizonyítvány, stb.) *f. évi szeptember 25-ig* a sárospataki ref. főiskola *Igazgató-Tanácsához* címezve a sárospataki *ref. gimnázium Igazgató-ságához* küldendő be. A megválasztott az állást *f. évi okt. 1-én* kötelese elfoglalni.

A sárospataki ref. gimnázium
Előljárósága.

Pályázat.

A sárospataki ref. főiskola Előljárósága pályázatot hirdet egy rendes *testnevelési tanári állásra*. Megválasztottnak kötelessége lesz a főiskola mindkét ágában: a gimnáziumban és theologiai akadémián a mindenkori tanterv szerinti tornatanítás ellátása, a cserkészlet és a sport-egyesületek vezetése s általában a főiskolában a testnevelés irányítása. Javadalma a középiskolai tanárokat megillető fizetés és lakbér.

A kellően felszerelt körvények (oklevél, születési, működési, orvosi bizonyítvány, családi értesítő, a forradalom alatt tanúsított magartartásáról szóló igazolvány stb.) *f. évi okt. 8-ig* a sárospataki ref. főiskola *Igazgató-Tanácsához* címezve, a sárospataki ref. főgimnázium *Igazgató-ságához* küldendő be. A megválasztottnak az Előljáróság 1 évi próbaidőt köt ki. A megválasztott az állást *f. évi nov. 1-én* kötelese elfoglalni.

A sárospataki ref. főgimnázium
Előljárósága.

HIVATALOS RÉSZ.

946—1927.

Körlevél.

Az Egyetemes Konvent 206/926., illetve Egyházkerületünk 11/II. d./1926. számú határozatára, mely szerint minden szeptember hó utolsó vasárnapján a templomokban és iskolákban bibliai vasárnap tartandó s a Brit és Külföldi Biblia-Társulat javára perselypenz gyűjtendő, e helyen is felhívom a lelkész és tanító urak figyelmét.

Miskolc, 1927 szept. 14.

Janka Károly,
egyházkerületi lelkési főjegyző.

SÁROSPATAKI REFORMÁTUS LAPOK

A TISZÁNINENI REF. EGYHÁZKERÜLET ÉS A SÁROSPATAKI FŐISKOLA KOZLÓNYE.

56334

MEGJELEN MINDEN VASÁRNAP.

ELŐFIZETÉSI DIJ:		Főszerkesztő:	Felolós szerkesztő és kiadó	HIRDETÉSEK DIJA:
Egész évre	14 Pengő.	Dr. RÉVÉSZ KÁLMÁN	Dr. RÁCZ LAJOS	Megjegyzés szerint.
Fél évre	7 Pengő.	Főmunkatársak:	MARTON JÁNOS, ENYEDY ANDOR, FORGÁCS GYULA	

TARTALOM: *Marton János*: Theologiai internátusunkért. — *Kiss József*: A lelkipásztor mai feladatai. (Folyt. köv.) — *M. J.*: Az ORLE konferenciája és közgyűlése. A II. Országos Presbiteri Értekezlet. (Vége.) — Vegyes közlemények.

Theologiai internátusunkért.

Sárospataki főiskolánknak egy nagy ügyét hozzuk e sorokban tiszánineni egyházkerületünk közönsége elé. A theologiai internátusát. Szeretnénk ugyan szelesebb körhöz is szólni. Az egész református egyházhoz. Hiszen egy kissé az övé is volnánk. Boldogabb időkben az egész református egyház egyik anyaiskolája voltunk. S nincs rá semmi oka egyetemes egyházunknak, hogy minden érdeklődésével ne kísérrje, egész szeretetével továbbra is ne övezze százados iskolát s minden támogatásával ne siessen segítségükre, ha azoknak az új idők új követelményeihez képest új szervekre, nélkülözhetetlen intézményekre van szükségük. És a mi jelentőségünk ma megújítt itt a keleti végen. Itt ma sokkal erősebbeknek kell lennünk, mint voltunk ezelőtt. A mi falainknak büszkén kell emelkedniök a magasba, hogy túlnan, messzünnen is lássák és sötét éjszakájuk rettentő kétségében legyen olyan hely, amelyre rá gondolkodhassanak, mint megdönthetetlen erősségre, bevehetetlen sziklavárra, amelynek ólén letiporhatatlanul él, nő, fejlődik a hamisítatlan, örök magyar lélek, az ő szellemüknek is drága kinése. Történetünk a bizonyoságra, hogy református egyházunk minden áldozatra kész volt az ilyen pontokért. Vérével táplálta az ilyen célokat. S hiszünk, hogy ma is minden szeretete kíséri és egész lelke támogatja a pataki főiskola minden nagy ügyét s meghozza áldozatát érte a kellő módon.

Mert a magyar állam itt is alul maradt önmagán. Nem térhetett ki az internátusi cél támogatása elől. Évi 30.000 pengőt ad 35 éven át a főiskolának internátusi segélyül. Azonban ez az összeg csak a gimnáziumi internátus építésére használható fel. Szöges ellentétben áll ugyan ez a tilalom a nemzeti és vallási célokkal, amelyeket a theologiai főiskolák szolgálnak. Ellenmond az 1848. XX. t. c.-nek. Teljesen és tökéletesen. De mi hozzászoktunk már az 1848. XX. t. c. ilyen szükségüli értelmezéséhez és fájón tudjuk, hogy valamikor drágán fog még ezért fizetni a magyar nemzeti állam — minden kultúrfejlődés politikájának dacára, a magyar ügy rettentő kárára. Majd későn, az iszonyú ébredések reggelén.

Mert annak a léleknek az ápolása, fejlesztése és formálása, amelynek századokon át hatalmas

árasztója volt sárospataki főiskolánk, első sorban a theologiai internátus megszentelt falain belül kell történni. Itt kell szállást készíteni azoknak az erőknek biztos, tudatos átadására, közvetítésére és továbbplánálására, amelyek a nemzet örök élete nyugszik. A magyar életet megszentelő Ige itt kell, hogy szívébe nőjön annak, aki annak szolgálatára innen akar kimenni a szegény, küzdő, szomorú magyar földre.

Azért az esperesi értekezlet, amely egyházkerületünk ezévi júli 12-iki közgyűlésének határozatából Sárospatakon, a főiskola tanácstermében szept. 22 én ülést tartott a theol. internátus anyagi alapjainak előteremtésére nézve, a tanácskozás első percétől kezdve egy volt egyben. Abban, hogy a theologiai internátusnak meg kell lennie. Annak megépítésétől nem lehet húzódni. Itt egyházkerületünk belső, lelki, vallási életének egyik legnemesebb szervéről van szó s nem lehet, hogy egyházkerületünk területén egyetlen lélek is legyen, amely e elő támogatásától elmarad. Hiszen fel sem lehet tenni, hogy ige, imádság, Isten megszentelő lelke nélkül akarának megenni gyülekezetek, ha a lelkeszi szolgálatra való előkészület fontos eszközének támogatását nem látnak be.

A kimondhatatlan boldogság érzésével kell leírni, hogy az értekezleten volt olyan indítvány, amely egyedül a lelkeszek anyagi erejével akarta az internátus megépítését biztosítani. Az Ige szolgálatának becsületbeli ügyévé akarta tenni, hogy szegénységükben alkossanak olyat, ami aere perennius est s amely örökre hirdetni, hogy életük és mindenük azé az ügyé, amelyet szolgálnak. Mennyi szeretet és mennyi hála köti azokat a szíveket az Alma Materhez, amelyek ilyen grandiosus áldozattételre gondolnak! És hivatások milyen magasztalnak azok, akik a lehetetlenre is vállalkoznának!

A nyugodt megdölgölés érveivel igyekeztünk az értekezleten arra, hogy ez a mélyen megindító, de fenségesen egyoldalú indítvány ne menjen keresztül, de egyúttal, hogy a mi lelkeszeink, akik felül a nagy bizodalomnak ez a fényes reménysége és megragadó bizonyásgátétele történt, legyenek a lelkei a megépítendő theologiai internátus anyagi fedezetének előteremtésében végzendő munkának. A megindítandó mozgalom tengelye ők legyenek.

Ilyen értelemben hozzuk lelkesztésztvéreink elé a kérdést és helyezzük oda szívük középebe.

Ha van hála, szólaljon meg; ha van édes emlék, teremjen gyümölcsöt; ha van szeretet, most buzduljon fel és áradjon ki; ha van gond az igéért, itt az alkalom; ha van felelősség Isten ügyének szolgálataért, minden lehető megtegyünk. Ha annak-akéért helye van Krisztusban — az intésnek, ha helye van a szeretet vizsgálatásának, ha helye van a Lélekben való közönségnek, ha helye van a szívnek és könyörületességnek, teljesítsétek be az én örömeim." (Phil. 21-2.) Teljesítsétek be az esperesi kar örömeit és vigyétek fel a theol. internátus ügyét és vigyétek oda teljes súlyával egyházkerületünk világi vezető férfainak, a főiskola nagy pártfogóinak, barátainak és híj fiainak szívéhez és gyülekezeteink nagyjaihoz és kicsinyeihez.

A theol. internátus felszámolására mintegy 120.000 pengő, berendezéséhez mintegy 30.000 pengő szükséges.

Ennek fedezetére az esperesi kar a következő módozatokat gondolja 5 évi *teherviseléssel* igénybevehetőnek és ezt a javaslatot terjeszti az egyházkerület öszi közgyűlése elé.

Tekintetbe vehető források:

1. *Az egyházkerületi lelkészek önmegadóztatása.* Egyházkerületünk minden lelkésze fizetne 5 év alatt átlagban 100 pengőt, évente 20 pengőt. Nem mindenik lelkészről egyenlő összeget várunk. Csak a 100 P átlagos összegnek kellene kiönni. Az egyházmegyére bízatik annak a megállapítása, hogy az egyes lelkészek jövedelme, vagyoni viszonya, családi helyzete, teherbíró képessége szerint állapítsa meg az öt év alatt egy lelkészre eső 100 pengőnél kisebb, vagy nagyobb összeget. 220 lelkész után az így várható összeg: 22.000 pengő.

2. *Felhívás útján egybegyűlt összeg.* Felhívás intézendő egyházkerületünk vezető világi férfaihoz, nagybirtokosaihoz, a főiskola patrónusaihoz, jöltevőihez, barátaihoz, házasszívú volt diákjaihoz. Az 5 év alatt várható összeg 20.000 pengő.

3. *Gyülekezeteink megadóztatása.* Itt 5 évre 50.000 P jönne tekintetbe. Az egyes egyházmegyékre eső teher a kulturádó felosztási kulesa szerint alakul. Azaz az alsóborsodi és alsözempléni egyházmegye ez összeg 25—25 százalékát, az abaúji és felsőborsodi a 20—20 százalékát, a gömörtrónai a 10 százalékát viselné. Viszont az egyházmegyék maguk belkörüleg állapítsák meg, hogy az egyházmegyére eső összeg az egyes egyházközségek közt teherbíró erejükhez mérten igazságosan osztassák meg. Várható összeg 50.000 pengő.

4. *A főiskola hozzájárulása.* Költségvetésbe van bevéve most évi 3000 pengő, amely összeg a költségvetés javultával emelkedne s amelyhez a főiskola körében járulna: 1. a pátenásárának bekebeli összegre emeléséből és e célra fordításából; 2. legációnál az u. n. képzelt helyek (4) eladásából; 3. a segédlelkései és lelkései vizsgálatot tevők adományából (amazok 10, ezek 20 pengőt adnának) és 4. más kisebb címletekből évi 2000 pengő, öt év alatt összesen 25.000 pengő.

5. *Theol. tanárok önmegadóztatása 5 év alatt 2000 pengő.*

6. Minden gyülekezetünkben a *húsvét első napi perselypéne*. 5 év alatt 2000 pengő.

7. *Főiskolai tanárok kiszállása egyes gyülekezetekbe* vallásos estélyek, felolvasások, unnepek tartására 50 kiszállás után 4000 pengő.

8. *Az egyházkerület évi hozzájárulása* — az egyházkerületi pénzügyi választmány teendő előterjesztése szerint.

Ez az a javaslat, amelyet az esperesi kar egyházkerületünk öszi közgyűlése elé terjeszt s amelyet addig is egyházkerületünk közönsége megértő szeretetébe ajánl Marton János.

A lelkipásztor mai feladatai.

(Folytatás.)

Mert amíg nem neveljük híveinket öntudatos egyháztagokká, míg nem érettetjük s nem életjük át velük, hogy egyrészt milyen felségess misszió kálvinista egyháztagnak lenni, másrészt lelkiismereti kérdéssel is kapcsolatban áll a dolog, addig ne várjunk csodákat, ne várjuk az ideál elérését, még csak megközelítést sem, ne várjuk, hogy lelki-terti adóját a hívő zúgólódás nélkül róvja le, mert hiszen legtöbb esetben oblomovistává, akaratgyöngyösgéggel párosult nemtörődővé tettük.

Eddig egyháztag volt mindenki, aki behozta a maga adógarasát s ha ezt nem tette, szolgabíró útján hajtottuk be, vagy egy előkelő gesztussal kitöröltük a választók névjegyzékéből. Ma azonban a módszer minden józan s elfogulatlan lelkésznek megmutatja szinte apokaliptikus rettenetességét. MERTHOGY az egyház olykor-olykor vérvesztéségekben szenved, hogy szinte lenné vált, hogy külső felgyelmi eszközökre van szükség, hogy a fekete faloknak miért lehet a mi vizeinkben olyan könnyen lopkodni, ez annak szomorú következménye, hogy híveinknél csak a testet vettük észre, de a lelket már nem, hogy nem formáltuk azt a kereszteléskor kezünkbe kapott egyént olyan tökéletesé, hogy mire megöszült, illetve férjhez ment, szóval önálló tagjává vált a gyülekezetnek, még mindig nem látta másban kálvinista voltát, mint abban, hogy véletlenül kálvinista templomban keresztelték meg, arról pedig, hogy mi a kálvinista egyház célja, a cél elérésében mi az ő munkája ott, mint már önálló egyháztagnak, erről neki fogalma sem volt, ez a gondolat neki az ibolyántúli sugarakban rezzgett, melyet felogni nem volt képes.

A lelkipásztori munka annyira sokféle s annyi időt igényel még egy kisebb gyülekezetben is, hogy azt tökéletesen elvégezni a legambiciózsabb egyén is alig tudja. Kell tehát neki segítő, munkatárs. s ezeket elsősorban a *presbiterekben találhatja fel*. Ha a lelkipásztor a maga feladatait ma eredményesen akarja elvégezni, akkor neki ezeket a segítő társakat nevelni s úgy kell nevelni, hogy mindegyikben egy-egy világi pap keze s lelke működjön. E nevelés is mai feladataihoz tartozik a lelkésznek. Mert hiszen lelkében loboghat szinte olthatatlan lánggal a gyülekezet-nevelés, de fizikailag lesz képtelen mindent elvégezni, már pedig akkor munkája valahol hiátust szenved s könnyen terjedhet a veszedelem lelki pronozporaként a még érintetlen kóroflóridus levelekre is. S itt adva van a történelmi példa is. Nyissa fel a lelkész a bibliát, olvassa el az öskeresztység idevonatkozó adatait s megkapja azt a typoszt, azt

az igazi presbitert, akinek szellemét, gondolkozását, munkáját kell belevinni, átömlesztetni az ő presbyterébe. Amint az Újszövetség idevonatkozó helyeit olvassuk, szinte magunk előtt látjuk e véneket, amint fergőldönak a gyülekezet érdekeiben, amint átérve fenségés hivatásukat, az első pünköshti Léleknek még bennök élénken lobogó tüze által ösztönözötve végzik szent kötelességeiket. S nézzük meg mai presbiterünket, azoknak munkáját, gondolkodását s aztán ne esodálkozzunk gyülekezeti életünk sivárságán, eredménytelenségén. A mai presbyter minden munkája kimerül abban, hogy hébe-korba tempomba jár, az egyház anyagi ügyeire jól-rosszul felügyel. A lelkésznek azonban olyan presbyterre, olyan segítőtársra van szüksége, aki érzi haláját egyháza iránt, aki érzi s éli hivatását, aki Péter apostolként „példaképe a nyájnak”, aki magán és családj életébe is beleviszi tisztségét s elsősorban magát s hozzátartozóit figyelmezi, inti a jóra s egyházias életre, mintegy kicsiny gyülekezetet alkotva a maga otthonában, aki a társadalmi életben sem arra a kairni álláspontra helyezkedik, hogy „vajjon őrizője vagyok-e az én Atyámfilának?” hanem úgy érzi magát kint az életben, mint egy tábóri őrszem, aki foggyverére, a bibliára támaszkodva figyel, nem jön-e ellenség az egyháza? oyan, mint egy szanitéc, aki felszedi az élet sebesültjeit s szivesen nyújtja ott az első segélyt, hol talán a vizsálykodás, a kétségbeesés, templomkerülés, káromkodás, hitlenség verte le a lelkeket.

(Folyt. kov.)

Az ORLE konferenciája és közgyűlése.

A II. Országos Presbiteri Értekezlet.

(Vége.)

A református egyház és lelkészek anyagi ügyeire vonatkozólag Sütő Kálmán főjegyző előterjesztésében a következők határozati javaslat ment keresztül: 1. A közgyűlés elhatározza, hogy küldöttséget meneszt a miniszterelnökhöz, kultuszminiszterhez azzal a kéréssel, hogy a prot. egyházak békebeli államsegítségét a jövő évi költségvetésben száz százalékgig vegyék fel. Különös súlyt tesz arra a közgyűlés, hogy az egyházak 1928 júl. 1-től száz százalékgig valorizáltak kapják meg az adócsökkentési segítséget, a lelkészek közép- és felső iskolás fiai a köztisztviselők gyermekei részére engedelmzett neveltetési segélyben szintén részesíthessenek. 2. Ugyancsak küldöttséget kéri a kultusz- és pénzügyminisztert arra, hogy találják meg a módját annak, hogy az iskolafenntartói nyugdíjárulokok terhe alól az egyházaközségek mentesítve legyenek. 3. Minthogy Glatfelder Gyula esanádi püspöknek az 1848. évi XX. t. c. végrehajtása tárgyában készített munkálataiból világosan kitűnik az a beismerés, hogy az országgyűlésen a kath. párt márt megalkulni, ennél fogva a közgyűlés kívánatosnak tartja, hogy a prot. érdekek védelmére a prot. képviselők tömörüljenek. 4. Ejismeréssel és megnyugvással veszi tudomásul a közgyűlés, hogy az Egyetemes Konvent már állást foglalt a kultuszminiszter ama terve ellen, hogy az O. F. B. által a földbirtokforma során az egyházaknak juttatott földek vételárának kifizetése után, e földek

hozamát az államsegítségéből lefogja vonni. 5. Felkéri a közgyűlés a Konventet, hogy: a) az adócsökkentési segélyek ugyanazon kuleszerint osztassanak ki, amint azok 1908-ban a bizottsági tárgyalások alkalmával megállapítottak; b) az adócsökkentési segélyekből ne vonassék le se közigazgatási, se más segélyek egy fillér sem; c) az adócsökkentési segélyek kiutalása pontosan minden február és augusztus végéig teljesítessék, úgy hogy ezeket minden gyülekezet ezekben a hónapokban megkaphassa.

Nagyfontosságú jelentéseket tett a közgyűlés előtt a Fiu-Kálvineum-Arvaházirol és a Leány-Kálvineum-Arvaházirol Kiss Ferenc, akit az egész gyűlés halála jeleül melegen ünnepeelt. Különböző jelentéseket terjesztett elő dr. Erdős Károly theol. igazgató és Koleszvári Kiss László.

A közgyűlés üdvözölő küldöttsége a theol. akadémiá dísztermében üdvözölte a Presbiteri Világszövetség gyűlését, amit ez hasonlóan küldöttség átküldésével viszonzott. A találkozás megragadó jelenetének legfelelhetetlenebb része az volt, amikor Webster dr., a budapesti skót-misszió lelkésze magyar nyelven vallást tett a magyar igazság mellett és szívekbe markoló hangon elmondotta, hogy ő is hisz Magyarország feltámasztásában.

Szept. 6-án az ORLE kirándulása (Szentendre, Tahi, Tótfalu, Visegrád) zárta be a nagy összejöveteleket.

VEGYES KÖZLEMÉNYEK.

— **Lelkeszi vizsgálatok Sárospatakon.** A lelkész-képesítő vizsgálatok szept. 20—21-én folytak le főiskolánkban Dókus Ernő főgondnok és Cziáky Endre esperes, mint püspökhelyettes, elnöklete alatt, Janka Károly egyh.-ker. főjegyző és Bernáth Aladár, Farkas Géza vil. bizottsági tagok részvételével. Első lelkész-képesítő vizsgálatra állott 8 végzett hittanhallgató, akik közül 3 (Horkay László, Karási Dezso, Király Zoltán) jeles, 3 jó, 1 elégséges eredménnyel vizsgázott, 1 ifjú pedig 1 tárgyból javításra utasított. Az exmítáltást a vizsgálat befejezése után, Cziáky E. esperes végezte, komoly, szívrható intelmet intézve az Úr szőlőjének jövendő munkásaihoz. — **Második** lelkeszi vizsgálatra 6 s.-lelkész jelentkezett, akik közül 2 jeles (Nagy Sándor, Újszászy Kálmán), 2 jó s 2 elégséges eredménnyel vizsgázott.

— **Theologiai magántanári vizsgálat** tartott szept. 22-én főiskolánkban. Az egyh.-ker. theol. m.-tanárvizsgáló bizottság előtt ifj. dr. Szabó Aladár gödöllői lelkész jelentkezett az egyháztörténelmi szakcsoportból m.-tanári vizsgálatra. Miután írásbeli dolgozatát (Szikszay György élete és munkái) a bíráló szaktanárok egyhangú elismeréssel elfogadták, 22-én d. e. szóbeli vizsgálatot tett, melynek alapján a bizottság dicsérrellel képesítettnek nyilvánította. Próbaelődását d. u. 5 órakor a tanári kar és theol. ifjúság előtt tartotta meg, midőn „A presbyteriumok kialakulása a magyar ref. egyház életében” c. kérdéssről beszélt alapos hozzáértéssel, vonzó előadásban. Írásbeli és szóbeli vizs-

gája, valamint próbaelődása meggyőzte a vizsgálo-bizottság tagjait, hogy benne komoly, értékes erővel gyarapodott a ref. egyháztörténet-nyomozók és írők gárdája!

— **Rothermere lord válasza a tiszáninneni ref. egyházkerület üdvözlétére.** A tiszáninneni ref. egyházkerület, július 12-én Miskolcon tartott közgyűléséből, Dókus Ernő főgondnok indítványára, üdvözölte Rothermere lordot és köszöntet mondott neki hazánk érdekében kifejtett önzetlen fáradozásáért. Erre az üdvözlő iratra a napokban érkezett meg dr. Révész Kálmán püspökhöz Rothermere lord válasza, mely hű fordításban a következő: „Főtiszteletű Úr! Fogadja őszinte köszönetemet a Tiszáninneni Ref. Egyházkerület nevében hozzám küldött szíves üdvözlét. — Mélységes hálával tölt el engem az a tudat, hogy részméltíthatom a világ lelkiösméretét a trianoni béke súlyos hibáira és igazságtalanságaira. — Meg vagyok győződve a felől, hogy Magyarország felszabadulásának napja gyorsan közeledik hajnalhasadásához és biztosíthatom Főtiszteletű Uramat arról, hogy addig nem nyugszom, míg siker nem koronázza abbéli igyekezetemet, hogy Magyarország megkapja a maga igazságát, hogy egy újabb, nagy európai háború veszedelme elkerülhető legyen. — Tisztelettel maradok, London, 1927 szept. 10. Főtiszteletű Urnak engedelmessé szolgálja, *Rothermere.*”

— **Találkozó-ünnepélyt** rendeztek szept. 20-án főiskolánkban azon régi tanítványok akik 25 évvel ezelőtt tettek itt érettségi vizsgálatot. A találkozóknak megjelentek: Bartóffy János rendőrfőtanácsos (Budapest), dr. Binét Menyhért ügyvéd (Spatak), dr. Fekesházy Endre postatanácsos és felesége (Debrecen), dr. Kubinyi András ügyvéd, földbirtokos és felesége (Ujfehértó), László Kálmán gyógyszerész (Zsámbok), Szűcs Ferenc forg. hiv. főnök (S.-a.-ujhely), dr. Sutka István ügyvéd (Nagykapos) és Veres Károly lelkész és felesége (Nyírtura). A találkozó-ünnepélyen Veres K. mondott meleg imában köszönetet az intézetünk nyújtotta szellemi és anyagi javakért, dr. Sutka I. üdvözölte a főiskolát, régi tanáraitak és fejezte ki irántuk forró hálájukat. Az üdvözlésekért és jókívánatokért Elek Imre közigazgató mondott a tanári kar nevében köszönetet. A találkozóhoz hozzájárultak a volt tanáruk: Zsoldos Benő emlékt. megörökítő alapítvány növeléséhez. Döbben a fehér asztalnál meleg érzésben olvadtak össze a volt és mostani tanárokkal.

— **Választások.** A tiszakürti gyülekezet Tólas Áron lukai lelkész lelkészévé választotta. — A felsőborsodi egyházmegyében úresedsében levő papi tanácsbírói tisztségre a gyülekezetek nagy többségének szavazatával Bartha Gyula sajkázai lelkész választott meg.

— **A ládaházi ref. egyház ünnepségei.** A Borsodvármegyei Ládaháza gyülekezete eredeti módon állított emléket elesett hőseinek. Dicséretes áldozat-készséggel szép sugár tornyot emelt templomához, melynek csak haranglába volt a hősök tornyának bejáratánál helyezte el az esesettek nevét megörökítő márványtáblákat. A torony, a harangok, az emléktáblák és zászló felavatása nagy ünnepséggel

szept. 18-án ment végbe, melyen megjelent *Soldos Béla* főispán, *Zsóry György* alispán, *Meczer László* képviselő, *Hosszifalussy Lajos* kir. kamarás, továbbá a honvédség, víziei szék, levente-testületek kiküldöttei, számos lelkész, tanító, tisztviselő s mások. Az ünnepi beszédeket *Farkas István* esperes, *Enyedy Andor*, dr. *Hegyaljai Kiss Géza*, *Gombos Imre* lelkészek mondták, *Eötvös Ferenc* helybeli lelkész pedig, akinek buzgólkodása hozta létre a nagy-szerű emlékművet, az esesettek életrajzát és a hősök tornya történetét adta elő hatásos emlékezzel. A hadviseltek lobogójának zászlóanyai tisztét *Hosszifalussy Lajos* né tölthette be. A kitűnően rendezett ünnepség kedves élménye marad a környékről nagy számmal összereseglett közönségnek és a példasán jó igyekezeti gyülekezeteknek.

— **Alsóborsodiak figyelmébe.** Őszi egyházmegyei gyűlésünket Miskolcra 1927 október hó 12-én d. e. 9 órára, a ref. reálgimnázium tornacsarnokába hívjuk össze. E gyűlésre az egyházmegye minden hivatalosát s érdeklődőket is tisztelettel elvárunk. Ha lenne bírósági ügy, annak tárgyalása a gyűlés megnyitásakor megállapítandó időben, de ugyanezen a napon történnék meg. A tanügyi bizottsági elnök úr hivatalos lapunkban fogja külön közölni a tanügyi bizottsági gyűlés idejét. Míután a tanügyi bizottsági gyűlésen rendszeren kevés számmal jelennek meg, kérem az iskolalátogató lelkész és tanító urakat s a bizottság tagjait is, hogy a tanügyi bizottsági elnök úr által kitűzendő időre teljes számmal megjelenni szíveskedjenek. Lelkészársaimat kérem arra is, hogy a tanító urakkal e felhívásom tartalmát közöljék. A belmissziói ügyek tárgyalása a gyűlés programjába fel-leendő véve s a kérdőíveket be nem adott lelkészek a mulasztásért felelni fognak. Belmissziói téli munkaprogramunk tárgyalásai is sorra kerül. Atyafiúi szeretettel vagyunk, Miskolc-Tibolddáré, 1927 szept. hó 17. *Az alsóborsodi ref. egyházmegye elnöksége.*

— **Felsőborsodi lelkészek figyelmébe!** Hivatalosan felhívom lelkészársaimat, hogy úgy az 1926-ik évről felmaradt, valamint az 1927-ik évi orsz. lelkézi nyugdíjintézetű tartozásait a megfelelő 4 százalékos késedelmi kamatokkal fizessék az egyhm. pénzkezelőhöz haladéktalanul fizessék be. Míután a végrehajtó-bizottság az év végén hátrálékok nem fogad el, aki nov. 1-ig be nem fizeti, az ellen közigazgatási végrehajtást fogok elrendelni. Sajóhábon, 1927 szeptember 21. *Elek József esperes.*

— **Alsóborsodból.** Szabó Dániel hejőcsabai lelkész az ifjúsági munkák behatósabb tanulmányozására egy évi időtartamra Glasgowa útazott. — Miskolcon Csiky Béla, az egyház 37 évig szolgált igazgató-tanítója nyugalomba vonult; helyére a presbyterium 15 pályázó közül Barna Aladár zárdorfalvai tanítót választotta meg. — A ref. reál-gimnáziumba 636 tanuló iratkozott be, akik közül 364 református; itt 14-én, a leánygimnáziumban 15-én volt az évnnyitó ünnepély. — A miskolci elemi iskolákba 213 fiú és 193 leány iratkozott be.

SÁROSPATAKI REFORMÁTUS LAPOK

A TISZÁNINNENI REF. EGYHÁZKERÜLET ÉS A SÁROSPATAKI FŐISKOLA KÖZLÖNYE.

56334

MEGJELEN MINDEN VASÁRNAP.

ELŐFIZETÉSI DÍJ:		Főszerkesztő:	Felolvasó szerkesztő és kiadó	HIRDETÉSEK DÍJA:
Egész évre	14 Pengő.	Dr. RÉVÉSZ KÁLMÁN	Dr. RÁCZ LAJOS	Megegyezés szerint.
Fél évre	7 Pengő.	Főmunkatársak:	MARTON JÁNOS, ENYEDY ANDOR, FORGÁCS GYULA	

TARTALOM: *Farkas István*: Az új Agenda. — *Kovács István*: Az abaúji egyházmegye őszi közgyűlése. — Vegyes közlemények. — Hivatalos rész.

Az új Agenda.

Régóta vártuk. A kivétel, az egységes Liturgia megteremtése egyetemes vágyunk. A szépen kiállított könyv belső értéke is, elismerésre, itt-ott dicsőítésre méltó! Nem kritizálni akarok, csak hozzászólni az új Agendás-könyv életbevételének kérdéséhez. Jóleső örömmel olvastam az egyre sürűbben megjelenő kritikákat s látom, hogy a megérdemelt dicsőítést megkapják mindenfelől a munka elgondolói s megteremtői. Azonban, nem tagadom, hogy a bírálók sorai között szótlan is kiabál egy pár olyan észrevétel, amin javítani kötelességünk! Nagy szeretettel, nem minden áron beszélni-akarással, hadd legyen jelen sorokkal egy és más elmondani valóm nekem is, nyíltan, bátran, s gondolom hogy csak használok ezzel az egyetemes érdeknek.

Hallunk olyan hangokat, hogy az új Liturgia bevezetését kezdjük meg. Nos, ez ellen fel kell emelnünk a szavunkat. *Addig, míg a zsinaton ez az ügy keresztül nem ment, nincs joga az egyházaknak a régi elvetésére.* Sőt, kötelességünk a régi mellett kitartani. Ha a budapesti egyház kivételesen az új Liturgia szerint tartja istentiszteleteit, bár az sem helyes! de ott az indok, melyet elfogadok én is, „*képrőbálni az újat!*” Helyes! tehát próbál! De viszont a próbák arra is valók, hogy a próbák után, megvitathassuk, hogy a régi mindenben elvetendő-e? s az új, a javasolt, jobb-e mindenben a réginél?

Nos, éppen e próba megköstölése után kérek én is szót.

Fenn voltunk a nagygyűlések idején Budapesten. Láttuk az új Liturgia szerint végeznai az istentiszteleteket. Nyitott szemmel és füllel jártam és figyelttem magam is. Beszéltem százakkal, egyszerű emberekkel, világi előkelő atyáknfiával, lelkipásztor-testvéreinkkel s a bírálóit során bizony voltak kérdések, melyekben szinte egyhangú az az óhaj, hogy az újítás nem mindenben helyes és sikerült.

Nem az új Liturgia lényegéről, a nagyon is kifogástalan tartalomról, de a formáról van itt szó. Tudom, a belső érték a fontos, de mégis a forma dat esse rei-elv ez ügynél is kötelező. A mi kálinvinista gyűlékezeiteink talán túlon-túl is megbeesülni a tradicióknak! A régi, az apák által

kítaposított utakat elhagyni és elhagyatni nagyon nehéz. A régi magyar nemzeti kálinvinizmus sok nagyon szép szokást termelt ki, sok gyönyörűséges szép rendtartást valóistott meg, amelyet elhagyni, igazán nagy bün volna. A külföldi példákra való hivatkozást, vagyis azokat, amelyekről azt állítják, hogy külföldön így van! — kritika nélkül elfogadnunk nem lehet, csak azért, hogy nálunk is úgy legyen.

A mi népünk szemében pld. Istennek hála, a biblia valóban szent könyv. Tőlünk mindig azt hallotta, hogy a felolvasott ígét a gyülekezet fennálva hallgassa. Nos, éppen ezért helytelen volna behozni azt a gyakorlatot, hogy a bibliaolvasáskor a gyülekezet leül, majd az alapige felolvasáskor fenn áll. *Hadd álljon fel a gyülekezet mind a két esetben!* Örömmel teszi azt. Az új Liturgiával az volt az általános kívánság, hogy a régi hosszúra nyúlott istentiszteletek rövidebbek legyenek. Az új Liturgia által bizony jóval hosszabb leend az istentisztelet. Az új betoldások, bibliaolvasás, ének által az Igehirdetés idejének rövidebbre szabásával kell számolnunk. Ez nem baj! Ezt megszokjuk.

Van azonban különösen egy újítás, amely nem lenne még elrendelés esetén sem szívesen fogadott s ez az, hogy a *lelkészek kiküldöttékké leszenek.*

Az a szép elgondolás, hogy az istentiszteletet eleitől végig a lelkész vezesse, nagyon szépen megvalósítható másképpen is. A katedraban ülő lelkész — mondhatom — egyenesen visszatetsző újítás. Van sok katedra olyan, amelybe széket elhelyezni nem lehet. Van olyan, amely furesza helyzetbe juttatja a széken ülő lelkészt a katedra mélysége miatt, csak a fejét látja a gyülekezet a lelkésznek. Kerülni kell mindent, ami mosolyra indíthat embereket.

A kiküldés munkáját elvégzi a kántor, a karzatokon elhelyezett, a templomi sorrendet a lelkész által kijelölten előíró táblák segítségével.

A lelkésznek pedig nem kell le s fel járkalni a katedrába, ha le nem ülhet odafenn. Az istentisztelet megkezdésekor kimegy az Urasztala elé és onnan tartja meg a segélykerő imát és ott olvassa fel a bibliai részt. Való igaz, hogy bármint tiltakozunk ellene, hogy nálunk nincs Oltár, de tény, hogy megkülönböztetett tiszteltetl vevszük körül az Urasztalát. Úgy is kell ennek lennie. Az Urasztala elé lépő lelkipásztor önkéntelen

eszünkbe juttatja, hogy nemcsak Istennel, de az 6 minket szerető Fiával is találkozónk van az Ur házában. Imádkozunk hát s olvassunk bibliát az Uraszatánál. Aztán, helyes lett volna az is, hogy mint a katolikus egyháznál van, az Uraszála előtt lefolyó istentisztelet után azok, kik betegség, testi gyöngeség, vagy valami ok miatt nem maradhatnak soká a templomban, az ima és biblia-olvasás után esetleg ki is mehetnének. Mert ezt meg kell hallanunk, hogy a katolikus istentiszteletet ezért díesérik nagyon sokszor. Tudom én, hogy az egység ellen való vétés ez, az Ige egyháza vagyunk és az ilyen kívánság s ennek meghonosítása a kálvinista felfogás ellen való vétés. Csak megjegyzés ez! Csak említettem, hogy lehetne valami ilyenről is gondolkoznunk!

Nem lehet helyes az a terv, mely szerint az úrvasora vétele alkalmával a jegyek megáldása elmaradna. A tisztánbenni gyülekezetekben erről beszélni szinte lehetetlen. Hiszen a mi kedves, templomos hiveink életét fegyver valóban a legkedvesebb, a legmeghatóbb jelenet a felmutatott és megáldott jegyek pillanatában imádkozó gyülekezet. Ha ez elmaradna a jövőben, mit szólnának a hívek? Elveszne bizodalunk irántunk, kik elvtjünk ezt az igazán szép, megható, régi eredeti kálvinista rendtartást. A Krisztus a jegyek átadása előtt — imádkozott.

Nagyon szerettem volna ha az Apostoli Hitforma helyett egy kimondottan kálvinista, erőteljes, hátor evangéliumi Kálvinista Hivallás-tétel szerkesztett volna s ennek használata lett volna kötelező.

Nos, ezek és más egyéb okok azt követelik, hogy bár az új Liturgia, az egységes Liturgia feltétlen kell, de előbb nyilvan, ószintén, bátran el kell mondani a véleményeket s aztán a zsinati atyák elé viendő a kérdés egyeteme s ott kell megszűletnie annak az egységnek, amely egység e rettenetesen komoly ügyünkél okvetlen kell, hogy meglegyen. Kell az új, de nem minden áron és nem mindenben a régi, a kipróbált és bevált szép rendtartások elhagyásával.

Epen ezek miatt nem hogy bevezetni az újat, de a zsinat határozatáig a régi Liturgia szerint élni kötelességünk.

Lehet, hogy ez az én törvényt tisztelő véleményem sokaknak nem tetszik, de inkább haladok magam a törvény által parancsolt úton, mintsem hogy a minden újat kívánásért legyek a régi mesgyék megbontója.

Még egy kicsit várjunk türelemmel. Beszél-gessünk a kérdésről ószintén, nem feledvén el, hogy az új Liturgia a következő századok számára készül. Alkotni kell tehát olyat, hogy az valóban álljon és éljen századokon át! *Farkas István.*

Az abaúji egyházmegye ószi közgyűlése.

A Sárospataki Református Lapok 38-ik számában a felelős Szerkesztő úr volt kegyes közölni egyházmegyénk gondnok beiktató ünnepélyének lefolyását s az ott elhangzott hatalmas, minden várakozást kielégítő, a legszebb reményekre jogosító gondnoki székfoglaló beszédet, amellyel magát farkasfalvi Farkas Géza abaúji egyházmegyénk és

egyetemes magyar református egyházunk hűségese szolgálatára eljegyezte. Magam részéről még — mielőtt a közgyűlés egyéb dolgaival röviden foglalkoznám. — azt a határozatot közlöm, amellyel a megválasztott hivatalában üdvözöltük: „Egyházmegyeyi közgyűlésünk nagy lelki örömmel közönlte és látja farkasfalvi Farkas Gézát a gondnoki székben; az egyházi életnek minden ágát érintő és átölelő hatalmas programbeszédében a hű és lelkes munkának, a szeretettel teljes, igazságos kormányzatnak előzölagát látja és szívből kívánja, hogy mindazokat az eszméket, igazságokat és terveket, amelyekkel programbeszédében foglalkozott, tegye élővé, vigye győzelemre és valósítsa meg a nagy Isten dicsőségére, egyházmegyeynk külső, belső építésére s önmagának lelki boldogságára. Ad multos annos!”

Egyházkerületünk képviselőinek, a testvér egyházmegyék eszpereseinek és gondnokainak, a spataki főiskola egyházi gondnokának, két igazgatójának, Abaúj-Tornavármegye, a testvér tiszai ág, evangélikus egyházmegye, a román, és görög kath. egyházaknak részvételét és üdvözlését is édes örömmel és hálással örökljtük meg jegyzőkönyvünk lapjain.

A 30 pontot számláló tárgysorozatból az alábbiakat tartom szükségesnek közölni a nyilvánossággal.

A szikszói új paplaképítés ügye ismét az egyházmegye elé került, időközben felmerült újabb nehézségek és akadályok miatt; most azonban már, a közgyűlés meg nem változtatható határozata szerint — némi módosítások megtétele után — az építést sürögösen meg kell kezdeni, hogy az építlet még az ósz folyamán tét alá kerüljön s kora tavasszal átadassék a használatnak.

Az „Egyke” elleni küzdelem kérdésében véleményes javaslatunkat egyházmegyénk is felterjeszti az egyházkerület útján az Egyetemes Konventhez. E javaslat szerint ez a kérdés az egyház, a társadalom és az állam egyik legfontosabb és legsúlyosabb kérdése, mert ez a nemzet élete ellen törő bűn, mivel fajunkat életpályáiban támadja s éppen ezért gyógyítását és terjedésének megállítását sürög erkölcsi és hazafias kötelességnek tartja. Ebben a nagy munkában a lelkeseknek is terékeny részt kell venni, oly módon, hogy a keresztyén morál, továbbá a magyar faj fennmaradása és a nemzet jövődjének szempontjából megfelelő tapintattal kezeljük ezt a kérdést és világosítsák fel az apákat és anyákat, hogy e szokás tovább fentartása bűn az Isten ellen, bűn egyházunk ellen és a hazarúlásnál nagyobb bűn nemzetünk élete és jövődjéé ellen.

Medgyasszay András tanügyi-bizottsági elnök az iskolak múlt évi állapotáról számol be a közgyűlésnek, felsorolva úgy az örvendetes, mint az aggasztó eseményeket. A jelentés arról tanúskodik, hogy anyaszentegyházunk veteményes kertjei felett hivatott kertész örökdió, akinek figyelme mindenre kiterjed, aki a hű munkának megjutalmazását, a lelkiismeretlen hanyagnak pedig megbüntetését kívánja. Jelentését örömmel és elismeréssel vettük tudomásul.

A tanügyi-bizottságnak a tanítói nyugdíjra vonatkozó felterjesztését határozati erőre emeltük.

kimondván, hogy annak elvételhetlen volta miatt a felettes egyházi hatóságok útján kérjük a kultuszminiszter urat e sérelmes rendelet megszüntetésére és a protestáns vallású országgyűlési képviselőket ez irányú kérésünk támogatására.

A vallásánál intenzívebbé tétele végett felkéri közgyűlés egyházmegyénk tanító-egyesületét vallásainak mintatanítások rendezésére s ezzel kapcsolatban utasítja az egyházakat, hogy minden iskola részére egy teljes bibliát szerezzen be, hogy ez már legkésőbb okt. 1-re az iskola asztalán legyen.

Tanügyi-bizottság előterjesztésére kötelezi közgyűlés az egyházmegye tanítóit, hogy az évi részletes tanmenetet és tanórarendet felülvizsgálat és látamozgás végett minden év aug. 20-ig a tanügyi-bizottság elnökéhez terjessze be. Ez a rendelkezés a már beállott új iskolai évi tananyag és órandék bemutatására is vonatkozik, melyet a tanítók okt. 31-ig kötelesek beküldeni a tanügyi-bizottsági elnökhöz.

A kupa lelkészválasztás megerősítést nyert, azonban mint értesülünk, a megválasztott Szabó Lajos, megváltozott körülményei miatt nem foglalja el az állást.

Pocsay Andor fulókeresi, Bálint Imre kis-kinizsi, Horváth Imre vizsolyi kántortanítók egyházukba beerősítettek.

A jövő tavaszi egyházlátogatás következő módon fog történni: a szántói járásba megy Papp József tanácsbíró és Szilvássy Jenő, az alsóhermányi völgybe Görgey János tanácsbíró és Matusz János, a hegyközi járásba Medgyasszay András tanácsbíró és Csabai István, a szikszói járásba Hóricsik Lajos tanácsbíró és Kiss József, a cseréhatí járásba Farkas Elek tanácsbíró és Frenzel Béla, a gönci járásba Kovács István főjegyző és Kukoró Ferenc.

Három fegyelmi bírósági ügy tette próbára a bíróság tagjainak türelmét, mindaháromban ugyanaz a panaszos és ugyanegy a panaszolt; kettőben egyhangú ítélettel felmentette a panaszolt lelkészt, a panaszos nagy elégedettségére, aki a maga igazát az egyházkerületi bíróságnál véli megtalálni.

Kovács István
főjegyző.

VEGYES KÖZLEMÉNYEK.

— **Főiskolánk köréből.** Az új önek- és zenetanár: B. Szűcs Ferenc szept. 28—29-én mind a gimnáziumban, mind az akadémiában tanári működését megkezdette. — A főiskolai énekkar okt. 16-án Ab-Szántóra kapott meghívót hangversenyre. — A Boesky Bajtársi Egyesület okt. 8-án este a theologus-internátus javára műsoros estélyt rendez.

— **A Presbyteri Világszövetség budapesti konferenciájáról** J. Martin genfi lelkész a *Semaine Religieuse* hasábjain nagyon rokonszenves sorokban emlékezik meg. A sok kérdés, a sok apró jelentés miatt, úgy látja, a konferencia kissé elaproszódott, ellenben a jelenkor fontos kérdései felől a konferencia tagjai nem nyertek tájékoztatást;

jövőre erről gondoskodni kell s folyóiratát (Quarterly Register) német és francia melléklettel is elátni. A konferencia főérdekét, főhasznát a magyar ref. Egyházzal és Magyarországgal való megismerkedésben látja; e tekintetben kivált a debreceni kirendülést értékeli nagyra, hol a ref. magyarság kellő közepében igazi érintkezésnek léphettek magyar ref. testvérekkel s az ő fájdalmas sorsukról teljes felvilágosítást szerezhetek.

— **A Református Középiskolai Missziói Tanács** szeptember 8-án tartott ülésében elhatározta, hogy egy egységes, egész évre szóló bibliatanulmányozó vezérfonalat ad ki a ref. diákok számára, a vallás-tanárak részére ifjúsági istentiszteleten felhasználható beszédvázlatokat állít össze. Titkárával megállapította az összes ref. leány- és fiúközépiskolákat, úgyszintén azokat az állami középiskolákat is, ahol nagyobb számmal vannak ref. tanulók. Ezen a helyeken kisebbzerű konferenciákat rendez a tanulók számára. Elhatározta, hogy a ref. tanítófelölteket is intenzívebben bekapcsolja munkájába, úgyszintén a cserkész-mozgalmat is, mely mindig jobban és jobban eltér a ref. nevelés ideáljaitól.

— **Egyházkerületi gyűlések.** A dunaméltői egyházkerület október 21—24. napjain fogja évi közgyűlését megtartani; okt. 21-én d. e. 11 óraker néhai Darányi I. főgondnok emlékére gyászistentiszteletet rendez, okt. 23-án d. e. a Kálvintéri templomban az ifjú lelkészek fognak fölszenteltetni.

— **A tiszaújlaki egyházkerület** október 26—27-én fogja ősi közgyűlését megtartani; 26-án d. e. néhai gr. Degenfeld J. főgondnok emlékeztetése gyászünnepeit rendez. — A **dunánbéli egyházkerület** szept. 26-án Székeshelyvártartotta rendes ősi közgyűlését. Dr. Antal Géza püspöki jelentésében bővebben szólott az államhoz és a többi felekezethez való viszonyunkról. „Nekünk, úgymond, nem a r. kath. egyházzal, hanem csak az állammal, illetőleg a kormánnyal lehet tárgyalunk; tőlünk távol áll, hogy az államsegély kérdésében a r. kath. egyházzal keveredjünk vitába.” Midőn kegyelems elismeréssel emlékezik meg Csernoch J. hercegeprímás és Prohászka O. püspök haláláról.

„sajnálattal látja: kevésbé felelős állásban levő elemek lépten-nyomon azon vannak, hogy a különböző felekezetek közötti egyetértést megromtsák. Őszintén sajnáljuk, ha ezekre a mozgolódásokra egyháznak köréből a helyzetet még jobban elmergesítő nyilatkozatok hangzanak el, mert csak a gyűlöletet szító tényezők elszigetelésével és nem új támadásokra alkalmas kijelentések nyújtásával óvhatjuk meg hazánknak a mai viszonyok között annyira súlyos belső békéjét.” Balogh Jenő főgondnok elnöki megnyitó beszédében hasonlóképpen kijelentette, hogy „a más felekezeti honfitársainkkal, a haza javára az egyetértő munkálkodást állandóan keressük.” A közgyűlés során a pápai theol. akadémia filoz. és pedag. tanszékére dr. Vasady Béla, az egyháztörténeti tanszékére pedig dr. Tóth Endre h. tanárokat nyilv. rendes tanárokká megválasztották.

— **Alsóherodiakhoz.** A tanügyi-bizottság t. tagjait (az iskolavizsgáló küldöttséget) tisztelettel kérem október 11-én d. u. 5 óraker a miskolci egyház tanácstermében tartandó ülésen megjelenni. Gaál Ferenc e. m. tanügyi biz. elnök.

Nagyon fontos! Szeretettel kérem *abauji* lelkészársaimat, hogy anyaszentegyházunk és a jövő lelkészi nemzedék érdekét mélyen érintő kérdés — a theologiai internátus — ügyének megbeszélése és előkészítése végett sziveskedjenek október 13-án d. é. 9 órára Szikszóra összejönni. Remélem, senki nem marad el, mert e fontos kérdés a lelkészi testület beesület ügye. Ugyanekkor fog ülésezni az egyhm.-i bismissziói bizottság is, melynek tagjai az egyhm.-i tanácsbírák és a bismissziói körök elnökei és a tautói képviselők. Kérem e bizottság tagjait is a megjelenésre. — Felhívom lelkészársaimat, hogy a f. évi nyugdíjintézetit járulékokat Kadár pénztárnok úrhoz, a kimutatott köteles tartozásokat pedig Görgey dékán úrhoz október 10-ig, mint végső határidőig s ez utóbbiakat egy összegben a megküldött befizetési lapon multhatatlanul fizessék be; a szeptember utolsó vasárnapj perselypénzt pedig postautalványon az esperesi hivatalhoz sziveskedjenek, — az elszámolás sürgőssége miatt, — azonnal beküldeni. Atyafiúi szeretettel *Czidky Endre* esperes.

— **A megszállt egyházkerületből.** Az *ungvári* gyülekezet aug. 7-én avatta fel 15 mázsás Egyrfele új harangját; a felavatást Bertók Béla, a kárpátaljai egyházkerület püspöke végezte. — *A veskői* leányegyházunk aug. 14-én 351 kgr. súlyú harangját avatta fel Szűcs I. esperes. — *Uszanyijon* júl. 17-én ment végbe az egyház egyik harangjának s a templomot védő, díszes, új vaskerítésnek felszentelési ünnepélye; maga a kerítés 18 000 Kc.-ba került. — A felsőzempléni egyházmezeje a Thuránszky T. halálával megüresedett gondnoki tisztségre *dr. Mertens* Alfréd nagymibályi ügyvédet választotta meg. — A nagyszalánai gyülekezet aug. 28-án ünnepelte tisztelt és szeretett lelkészének: *Idrányi* Barna esperesnek 40 éves papi jubileumát; az igét Oláh Péter bódi lelkész hirdette János V. 44. v. alapján, a dicsőséget Istennek adván a lelképásztör sikeres munkájáért; a gyülekezet tagjainak ragaszkodását Hézsely János kurátor, az egyházmezeje jókivánatait Szobonya István görkei lelkész tolmácsolta. — Kacs Már György lasztoméri kántor toll nyelvű *ref. temetési énekes* könyvet szerkesztett és adott ki. — Magda Sándor szerkesztő a *Reformatus Egyház és Iskola* 34. számának vezércikkében fájdalommal szívvel kiált fel amiatt, hogy a magyar egyházmezek az utódállamok területéről pályázó lelkészeket nem minősítik, sőt kizárják a pályázásból; nem érti ennek okát, szeretetlenséget, a testvériség megtagadását látja ez eljárásban.

— **A Ker. Ifj. Egyleteknek** kedves vendégek lesz október első hetében: okt. 1-én Budapestre érkezik *Reo W. Teunissen*, az amerikai Y. M. C. A. volt titkára, aki a keletiszibériai hadifoglyotáborokban sinylődő magyar foglyoknak atyai barátja, támogatója volt. A keletiszibériai foglyotáborok volt foglyai most meg fogják ragadni az alkalmat, hogy lelkes barátjuk és pártfogójuk iránti szeretetüknek és hálójának kifejezését adjanak. Budapesten okt. 2-án, Kecskeméten okt. 5-én, Miskolcon okt. 7-én, Debrecenben okt. 8—9-én fognak a kedves vendég tiszteltére a volt hadifoglyok lelkes ünnepélyt tartani.

HIVATALOS RÉSZ.

993—1927.

Körlevél.

I.

Közgyűlési meghívó.

Egyházkerületünk őszi rendes közgyűlését f. évi október hó 25. (kedd) reggeli 9 (kilenc) óráig Miskolcra, a leánygimnázium tornatermébe hívjuk össze. Delután az egyházkerületi bíróság ülésezik.

A közgyűlés tárgyai lesznek:

Elnöki előterjesztések.

Jelentés az egyházkerületi és zsinati választások eredményéről.

A sárospataki akadémiai és gimnáziumi internátus ügye.

A tanügyi bizottságok jelentései.

Az egyházmezekről felterjesztett ügyiratok. A felebbezett bírósági ügyek és a közgyűlési iratok október 15. (tizenötödikéig) küldendők be a püspöki hivatalba.

A közgyűlést megelőző napon, október 24-én (hétfőn) delután 4 óratól a középiskolai tanügyi bizottság ülésezik a püspöki hivatalban. A népiszkolai tanügyi bizottság ülésének idejét és helyét a bizottság elnöksége fogja meghatározni.

S.-a-ujhely és Miskolc, 1927 szeptember 25.

Dikus Ernő

főgondnok.

Révész Kálmán

püspök.

II.

Az egyházkerületi közönségekhez.

Isten jóvoltából visszanyerővén egészségemet, a püspöki hivatal vezetését a mai napon Nagytüztevel Janka Károly püspökhelyettes úrtól átvettem.

III.

A vallás- és közoktatásügyi Miniszter úr 62.828/1927. sz. a kelt intézvényében értesít, hogy a gazdasági irányú továbbképzés népiszkolák felügyeletével a következők bizattak meg: Borsod-Gömör és Kishont, valamint Abauj-Torna vármegyében László Béla miskolci állami szaktanár; Heves vármegyében Igonda János hevesi igazgató-tanító; Szabolcs vármegyében Kammel Ferenc gazd. iskolai igazgató; Zemplén vármegyében Kneisl Emil igazgató-tanító. Ezek a megbízottak jogosítva vannak a református jellegű hasonló népiszkolákat is meglátogatni.

IV.

Zemplén vármegye testnevelési felügyelőjének megkeresésére felkérem az ottani lelkészársájakat, hogyha az illetékes hatóságok által arra felkértenének, „Az ember lelki és erkölcsi világa” cím alatt megjelölt anyagnak a leventék előtti előadását feltétlenül; „A nemzeti élet és művelődés” cím alatt megjelölt anyag előadását pedig a lehetőséghez mérten elvállalni sziveskedjenek.

Miskolc, 1927 szeptember 29.

Dr. Révész Kálmán
püspök.

SÁROSPATAKI REFORMÁTUS LAPOK

A TISZANINENI REF. EGYHÁZKERÜLET ÉS A SÁROSPATAKI FŐISKOLA KOZLÖNYE.

56334

MEGJELEN MINDEN VASÁRNAP.

ELŐFIZETÉSI DIJ:		Főszerkesztő:	Felolvasó szerkesztő és kiadó	HIRDETÉSEK DIJA:
Égész évre	14 Pengő.	Dr. RÉVÉSZ KÁLMÁN	Dr. RÁCZ LAJOS	Meg egyezés szerint.
Fél évre	7 Pengő.	Főmunkatársak:		
		MARTON JÁNOS, ENYEDY ANDOR, FORGÁCS GYULA		

TARTALOM: *Mátyás Ernő*: Miért van szükségünk teológiai internátusra? — *Kiss József*: A lelkipásztor mai feladatai. (Folyt. köv.) — *Hó*: Az alsózepléni egyházmegye őszi közgyűlése. — Irodalom. — Vegyes közlemények. — Hivatalos rész.

Miért van szükségünk teológiai internátusra?

Napjainkban sok jelenségre tekintettel bizonyos reménységgel tekintünk egyházunk megújulása felé. Anyaszentegyházunk megújulásáért teológiai akademiánk is megakarja tenni a magáét s megvagyok győződve afelel, hogy nem kevés jelentősége van e tekintetben teológiánk munkájának. Hogy azonban teológiai akademiánk minél dúsabb gyümölcsözést ígérően végezhesse munkáját, feltétlenül szükségünk van teológiai internátusra. Teológiai internátusunk ügye e lapok hasábjain már oly sokfoldalú megvilágítást nyert a legavatottabb toll, a *Marton János* tollal, hogy azok után, amiket ő megírt, sőt lehet újat mondanom, mégis az úgy rendkívüli fontosságára tekintettel, úgy itélem, hogy nem lesz felesleges a kérdést egy szempontból több oldalról is megvilágítani s ezért ez írásomban arra a kérdésre szeretnék több oldalról rávilágítani, hogy *miért van szükségünk teológiai internátusra?*

Makkai Sándor egy alkalommal még teológiai igazgató korában azt mondta, hogy a teológia a hitnek és szeretetnek műhelye kell hogy legyen. Mi egyéb jut kifejezésre e gondolatban, mint az, hogy a teológiának *életformáló intézménynek kell lennie*. Bármilyen fontos is a teológiának ismeret nyújtó munkája, ennél fontosabb az, hogy jellemeket formáljon, hogy lelket adjon, hitet és szeretetet öbresszen, mert ezek az erők azok, amelyek megőrzik, megtartják és megújítják anyaszentegyházunkat. Ennek a munkának legfőbb eszköze az Ige, mert az Ige teremtő hatalom, amelyik arra hivatott, hogy lelket, életet formáljon. Az Ige azonban nemcsak a vele való tudományos foglalkozás útján termi meg a lélekben a maga gyümölcseit, hanem mindenekefelett arra hivatott, hogy mint mindennapi lelki táplálék, mint az egész életet átható erő értékeltesse s hogy így táplálkozzanak vele ifjaink. Az Ige pedig mindenekefelett helyes és öntudatos internátusi nevelés útján lehet ifjú lelkek formáló ereje.

Elekes Imre főiskolánk közigazgatója, pompás évmegnyitó beszédében arról is szólt, hogy az építendő gimnáziumi internátus számára a családi nevelés szempontjait szem előtt tartó internátusi

tipust tartja a legértékesebbnek. Theologus nevelésünk számára is egy ilyen eszmény áll előttünk. Egy családi közösséggé szeretnők tömöríteni ifjainkat, de egy olyan családi közösség lebeg eszmény képen szemünk előtt, amelynek feje a *Krisztus, ahol Őréa néznek mindenek*. Egy olyan család ami eszményünk, amelyben a főhelyen a Krisztus ül, ahol az Ő akaratja szabja meg a ház rendjét, ahol az Ő szelleme adja meg a családi közösség sajátos légkörét. Hogy azonban a családasságnak ezek a szempontjai kellő módon érvényesülhessenek nevelésünkben, egy ilyen családias otthonra van szükségünk, amelynek bizonyos zárt egység a jellege. Ma theologus ifjainknak csak egy része van internátusban elhelyezve, másrésze kinn lakik a városon szétszórva, internátusban lakó ifjaink lakásait sem nagyon jellemzi az otthonosság, nincs meg a zárt egység követelménye sem ezekkel a lakásokkal szemben. Ilyen módon fenti nevelési eszményünket nem lehet kellő módon érvényesíteni, itt is, ott is támad egy-egy rés, amelyen beáramlik a világ szelleme, amelyik eléri őket nevelési eszményünktől. Azért van szükségünk teológiai internátusra, hogy a Krisztus fősege alatti ilyen zárt közösségekbe tömörítsük ifjainkat.

Természetes, hogy a jelenlegi állapotban nem érvényesülhet a nevelés további igen emens érdeke a helyes vezetés, irányítás és ellenőrzés sem, mert minél széttagoltabb ifjúságunk otthonaiban, annál kevésbbé érvényesíthetők ezek az érdekek. De a jelenlegi állapotban az ifjúság *önnevelése* sem érvényesülhet kellő módon. A sárospataki ifjúság életét mindig jellemezte a széleskörű autonomia. Meggyőződéssel vallom, hogy a nevelésnek akkor teremnek a legaldottabb gyümölcsei, ha az ifjúság neveli maga magát s minél spontánabban öbred fel egy ifjúság lelkében a vágy a Krisztusban való épülésre, annál rendíthetlenebb az Ő benne való megállása. Ámde az önnevelés is csak zárt együttlétben, egy internátusban érvényesülhet kellő módon, mert minél zártabb, egységesebb tömböt képez egy ifjúság, annál inkább érvényesülhet abban az ifjúság egységes szelleme s annál kevesebb lehetőség van az atól való elszakadásra. A helyes vezetés és az önnevelés egysége az, ami kellő módon biztosítja az ifjúság egészséges fejlődését.

dését s ezért van szükségünk theologiai internátusra, hogy mindezek az érdekek kellő módon érvényesülhessenek.

Az a benyomásunk, hogy egyházkerületünk közvéleménye kellő módon méltányolja theologus nevelésünk e nagy érdekelt, az a benyomásunk, hogy minden áldozatot kész meghozni szeretett főiskolánk felvirágzásáért, azért bizalommal nézünk a közelebbi egyházkerületi gyűlés elé, hogy az főiskolánk e nagyjelentőségű intézménye felől kedvező döntést fog hozni.

Mátyás Ernő.

A lelkipásztor mai feladatai.

(Folytatás.)

Ilyen lelkű s életű presbytereket kell a ma lelkésznek nevelni, ha azt akarja, hogy a gyülekezeti élet élénk és erőteljes legyen, ilyen segítőtársak után kell néznie, ha egy vonalnyival, ha egy sáncoeskával elébb akarja magát s gyülekezetét ázni az Isten országa eléréséhez. E segítőtársak nélkül agyonra dolgozhatja, fizikai s lelki romlásra teheti magát a lelkész, de sok eredményt felmutatni nem lesz képes. Egy gózmalomba sem elég a gépész vagy malomvezető munkája, de sok egyénre van még szükség ahhoz, hogy az öröndő buzából ehető kenyérliszt kerüljön elő; ugy van szüksége a lelkésznek is e segítő kezekre, hogy a lelki mezők vetéséből tisztá s jó liszt örömtessék s vitessék a mennyi Gazda házába.

Nagy hiányt mutatna fel a ma lelkésznek munkája, ha *pásztori tevékenységéből az iratírászatát hiányozónak*. Mert hiszen a betűk, az ólomkatonák megmérhetetlen segítségére vannak a lelkésznek. Ezek a lelkész utászatonái, akik készítik az utat az előnyomulásra, akik lesepaplják az utbaeső pocsolyákat s a szakadékok föléd hidakat építenek. Ma, amikor az írott betűk olyan óriási hatásait szemlélhetjük, amikor a szekták kolportörjei a legügyesebb kereskedelmi ügynök elmésségén túltevé lopják be a röpíratokat híveink kezébe, lekébe, a kálvinista lelkipásztor sem alhat e téren, hanem ha másképp nem, saját zsebének kárára is kell a vallásos iratokak s újságokat terjesztenie. A magyar nép szeret olvasni, igaz, hogy lehetőleg csak ingyen, de viszont annak van többféle módja, hogy ha az egyház vagy az évi persely nem bírná, hát találjon a lelkész valami indirekt utat a zsebéhez, mely aztán megnyílik e sok eredményt hozó célnhoz. Figyeljük meg a reformátorok e nemű munkálkodását e meglátjuk azt, hogy mennyire fénytényezője volt az ő eredményöknek a nyomtatott betű, olyan időben pedig, mikor a lelkész egy személyben volt író, nyomdász, kolportör, néptanító csak azért, hogy minél hathatósabb igehirdető lehessen. Be kell tehát a gyülekezetbe vezetni a vallásos iratokak, evangéliumi alapon álló újságokat, e betű-predikátorokat, hogy hírdessék azok is az ígét, terjesszék azok is a világságot, puhitgassák, készitgessék azok is a lelkéket talaját a pásztor magvetéséhez.

Ezeken látnám én egyrészt a lelkipásztor mai feladatait. Nem mondhatnám azt egyáltalában azonban, hogy ezekben már — a lelkieket érte egyelőre — minden mai munka-fel volna sorolva, hiszen a lelkipásztori tevékenység annyira sokféle

minden egyelőrsága mellett is, hogy azt részletesen leírni már csak azért sem lehet, mert hiszen a gyülekezeti típusok is mások. Én a felsoroltakban a fundamentális jellegűeket tüntettem fel, amelyeknek elsősorban meg kell lenni s meg lehet lenni minden típusú gyülekezetben; ezek keretei annak a képnak, melybe be illeszhetők aztán a lelkipásztor többi tevékenységei.

Felmerülhet azonban a kérdés, hogy hát eddig ezeket nem ismerték, vagy nem volt rá szükség s csak a mai kor követelményei ezek? Erre adandó őszinte s lélekből jövő válasz az, hogy ismerték ezt, de csak úgy, mint könnyvből valaki Amerikát; a szükségét nem látták meg, mint ahogy nem látja meg a könnyelmű a zsebéből eltűnő utolsó garast; s nemcsak a mai kor követelményei ezek, de már hosszú időnek felsikoltó szavai, csak éppen hébe-korba, mint éppen a közelmúltban, nem akarták meghallani, mint a bibijabeli vakkó'dus jajongását. De már ma a jajongást nem lehet elcsitítani, a könnyelműség nem lehet az öngyilkosságig úzni, a kor „du kannst, denn du soilst“-ját nem lehet semmibe sem venni. Szükség van ezeknek a munkáknak ma elvégzésére, bizonyítja a jelen helyzet, bizonyítja e tárgyának több országos konferencián való megbeszélése, bizonyítja, hogy e téma itt fel van adva!

*

Kiss József.

Az alsózempléni egyházmegye ősi közgyűlése.

Füzi szeretettel üdvözöltük az ősi kollégium szürke falait 1927 szept. 27-én, amikor az alsózempléni egyházmegye közgyűlésének alkotó tagjait ék bebelében megjelentünk. Reggeli 9 órakor felcsendültek a XC. zsolzár 1. versének hangjai, melynek elhangzása után Kiss Ernő esperes szívből jövő imája emelte lelkünket az Alkotóhoz, kérve áldást és segédelmet arra az emberi munkára, mely része az építésben az Ó soha meg nem szűnő, emberek által megvalósítandó, örök isteni akaratának. Meznér Béla gondnok előnik megnyitójában ref. egyházunk nagy feladatainak és sürgető kérdéseinek megoldásáról s ezeken egyik oadaó hű munkásáról, Dókus Ernő egyh.-ker. főgondnokunkról, aki immár az Egyetemes Konventnek s bizonyára a nem sokára összeülő Zsinatnak is világi elnöke leszen. Isten tartsa meg életét, hogy eddig is ismert, oadaó tevékenységgel forgolódjék egyházunk éledni kezdő szent oltártüze körül. Elismerő méltatásban tette le egyházunk két oszlopos, elhunyt vezérének: Darányi Ignácnak és gróf Dégenfeld Józsefnek már gyepesedő sírhalmára az igazakat megillető emlékezés koszorúját. Mindketten nagyok voltak életükben egyházunk ügyeinek vezetésében, terheinek hordozásában. Nevök egyházunk történelme, emléköket szívünk igaz fájdalma őrszi.

Őt lelkész e négy tanító testvért erősít be állásába egyh.-megyei közgyűlésünk e két megüresedett tanácsbírói tisztásra rendel el szavazást nov. 30-iki határidővel.

Kint már hullanak lassan a sárguló ősz levelek s bent nagy érdeklődés közepette peregnék le a közgyűlés tárgyai. Különösen akkor izzik ez az érdeklődés, amikor a sárospataki megépitendő

theol. internátus ügye kerül szőnyegre. Felcsillámlanak a szemekbe régi emlékek. Megfeszül a figyelm. Jobban dobog a szív. Az alma mater kér fiaitól segítő kezet, amaz épület köveinek összerodásához, melyben jövőendő reménységének gyermekeit helyezi atyai felügyelet alatt biztos kezekbe. Olyan ez, mint mikor a feleske építeni kezdi téskét, nem magának, hanem leendő kiesinyeinek. Olyankor tavasz van s a reménység színei nyílnak. S hogy itt is teljes legyen a valóság, kivirúlnak a szívek áldozatra kész virágkelyhei és egy akaratall fogadják el közgyűlésünk az esperesi kar által kidolgozott, önmegadózatásunkra vonatkozó tervet.

Én nem tudom, hogy más is úgy van-e vele, de nekem Patak egy fogalom. Jelenti számomra az ifjúságot. Azt az időszakát életnek, amikor más gondoskodott a mindennapi kenyereimről, a ruhámról és meleg szobámról és amikor én gondatlanul szivtam magamba a tudás édes mézét, a hitet és hazaszeretetet. Valami ilyen megifjító mámor fogja el lelkemet annak az elhatározó lelkesedésnek hatása alatt, amelynek, — mindnyájan reméljük, — nyomán a közel jövőben a gimnáziumi internátus mellett megépül a teológusok otthona is. Az alma mater készül fainak fészket építeni. De nemcsak azoknak, akiknek itt látásán örül, akik megifjodva szeretettel öleljük körül, hanem azoknak is, akiket kegyetlen kezek elszakítottak tőle. Érti, tudja, hogy az a fal, mellyel fiait most elzárják, nem sokára leomlik. Már hangzik a falrengető kürtök harsonája: Az alma mater készül hazatérő fainak méltó fogadására. Ennek a nagy, bűnei cólnak megvalósításában találja ott maga mellett, mindnyájan szerető segítségét és támogató áldozatkészségét.

A gyorsan lepergő percek elhozták a bíróság 11 órára kitűzött üléseinek idejét. Egyházmegyénk bíróságának összes tagjai együttes ülésben tárgyalták a sárospataki lelkész és főgondnoknak saját maguk által is lefolytatni kért fegyelmi ügyét. Nagy baj az egyesek szemében, ha az elhívott munkások istenországában teljes tehetségük szerint dolgozni akarnak. Lám, a pataki egyház híveinek kiesi töredéke fájjalja lelkészének nagy tudományát s főgondnokának rátermett munkakészségét. Azt kérték, hogy egyházmegyei bíróság fegyelmi úton küldje el a lelkész teol. tanárnak, a főgondnokot pedig mozdítsa el. Persze a bíróság nem teljesítette kérésüket, hanem a hű munkásokat teljes elismerésének nyilvánítása mellett felmentette. Hadd munkálkodjanak csak továbbra is készséggel és odaadással egyházuk építésére — úgy, mint eddig. A gyémántot is a köszörű surló-dása teszi igazi értékes drága kővé. Ennyit a meg-hűreolt lelkész és főgondnok vizsgálatára. Hanem az elégedetlenkedők tanúhatnának tudományt a lelkésztől és egyházszeretetet a főgondnoktól.

Ezután a bíróság két részre oszolva még hat ügyet tárgyalt le, melyek közül kettő fegyelmi és négy közigazgatási ügy volt. Ezeknek elintézése kitöltötte a nap délelőttiét úgy, hogy a félbemaradt közgyűlési ügyek tárgyalását csak délután 3 órakor folytathatuk. És bizony esteledett már, mire a belmissiói és tanügyi bizottságok jelentései s az azzal kapcsolatos határozathozatalok megtör-

téntek. De mindkettő nyomán boldog meglepődés töltötte el lelkünket, mert azt kellett látnunk, hogy egyfelől híveink vallásos élete, másfelől gyermekeink nevelésének nehéz munkája útján eddig ismeretlen áldást-hozó források buznognak fel egyházunk belső életében. Az elindult megújulás új életreményeket gerjeszt. Bár vannak, akik emberi önzésből segítenek az otálkodó ellenségnek a lenni akaró életésirák tördelésében, egyházunk gyengítését mozdítván elő ezáltal. De hát minden elvetett mag termést nem hozhat, mert messze van a vetéstől az aratás! Azonban minden emberi törekvés ellenében ott áll mellettünk az Isten kegyelme.

Több egyház ingatlan vételi és eladási, rendkívüli egyházi adó kivétési stb. ügyeinek elintézése után meleg szeretettel ajánlotta közgyűlésünk a „Virágoskert” című gyermeklap partolását híveink, lelkészeink s tanítóink támogató figyelmébe.

Virágoskert! Mintha szant szándékkal tetetted volna közgyűlési tárgysorozatunk végére, hogy a virágos-kertek édes illata, szemet-lelket gyönyörködtető tisztasága kísérje az Isten országa ügyének méznél édesebb drága malasztjával megteljesített lelkeket csendes otthonukba, a virággal körülültetett, kicsiny parókákba. Hogy ott is zsongjon még sokáig a lelkekben ennek a közgyűlésnek lelkes munkakészsége, kifogástalan előkészítése, nyugodalmas monete és áldást-hozó végződése.

A gyűlés az elnökség áttétésével ért véget.

Hő.

IRODALOM.

* **Keresztény Család Képes Naptára** az 1928-ik szököévre. Szerkesztette *Tildy Zoltán*. IV. évfolyam. Tahitótfa. — Gazdag tartalommal, szinte egész kötetet duzzadva jelent meg ref. népünk legnépszerűbb naptára, a Sylvester-cég nagy képes Családi Naptára, mely a legjobb nevű írók és költők mellett (mint pl. Szabolcska M., Ravasz L., Vargha Gy., Bartók J., Benedek E.) ref. egyházunk csaknem minden számottevő íróját, tudóst felsorakoztatja, hogy ref. magyar népünk számára nemcsak szórakoztató, építő, erősítő és oktató olvasmányokat nyújtsanak. Egyházkerületünk pennás emberei közül Forgács Gy., H. Kiss G. és Szigethy F., a volt pataki diákok közül Lőrinczy Gy. (egész regénnyel) és Komáromi J. szerepelnek a naptár írói közt. A lelket mérgező ponyva-naptárok helyett melegen ajánljuk a gyűlekezet tagjai közt való tömeges terjesztésre ezt az evangéliumi szellemű, változatos tartalmú, ügyes szerkesztésű naptárt.

* **Dicsőség Istennek.** Az első Orsz. Ref. Nagygyűlés Emlékkönyve. Összeállította *Bereczky Albert*. A Hit és Szolgálat Mozgalmá kiadása. Tahitótfa, Sylvester-nyomda, 1927. 282 l. — Ez a gazdag tartalmú kötet, mely a május 21—22-én Budapesten tartott Orsz. Ref. Nagygyűlésen elhangzott minden egyházi beszédet, előadást, imádságot és üdvözlő beszédet magában foglal, nemcsak a Nagygyűlésen megjelent 15.000 főnyi ref. hívő előtt lesz e Nagygyűlés kedves benyomásainak, főlemelő érzéseinek és igaz lélekből fakadó elhatározásainak emlékeztetője és megőrkítője, hanem szebbnél-szebb, értékesebbnél-értékesebb előadásai (így az

Isten dicsőségéről szóló 4 előadás) és egyházi beszédei (Baltazár D., Czeglédy S., Muraközy Gy. s Ravasz L.-től) a f. év ref. egyházi irodalmában is tisztességes helyet biztosítanak számára. A külföldi vendégek üdvözlései közül a holland és a skót egyház küldötteinek beszéde meglepő hangjával férközik közel szívünkhöz, míg a francia egyház küldötte: R. Allier, a párisi prot. theol. fakultás dékánja a pogánymisszió felkarolására, mint imárvá halaszthatatlan feladatára hívta fel ref. egyházunk figyelmét. A jelentősebb budapesti napilapok gyűlést méltató nyilatkozatai s a Kormány és Miniszterelnök táviratai fejezik be a közlemények sorát. A derék kötet megérdemli, hogy minden gyülekezet könyvtárában helyet foglaljon. Ára 450 P.

VEGYES KÖZLEMÉNYEK.

— **Október 6.** A sárospataki főiskola az aradi vértanúk emlékeztétét méltó kegyelettel ünnepelte meg. D. e. 8^{1/4} órákor a tanári kar és tanuló ifjúság a városi templomban tartott istentiszteletre vonult, ahol *Király Zoltán* szenior emelte fel fájó, de bizakodó érzéseinket az ezek Urahoz. A d. u. 3 órákor az imateremben rendezett emlékünnepele a következő műsor szerint folyt le: 1. Hiszek egy... énekelte (az új énektanárra vezetése alatt) az ifj. énekkar. 2. Ünnepi beszéd, *Király Zoltán* szenior-tól (lelkes, hazafias beszéd, lendületes előadásban). 3. Október 6-án Ábránytól, fogalva Tóth Miklós VII. o. t. 4. Október 6-án Szatonyajostól, énekelte az ifj. énekkar. 5. Vértanúk ünnepén *Pekete Gy.*-től, szavalta *Misley József I. h. h. 7.* Himnusz, énekelte a közönség. — Befejzésül az ifjúság a világháborúban elesett diákok emléktáblája előtt tartott ünnepi megemlékezést, ahol az énekkar két száma közt *Nagy József IV. h. h.* emlékeztet meg szármalal lelkes szavakban az 6 hőszi küzdelmekről és a hazáért szenvedett hősi halálukról.

— **Alsözempléni közgyűlésünk** szavazást rendelt el két papi tanácsbírói állásra. A szavazatok 1927 november 30-ig küldendőek az esperesi hivatalba. A szavazat elmulasztása vagy szabálytalan kiállítása bírságot von maga után. S. a. -új hely, 1927 okt. 5. *Kiss Ernő* esperes.

— **Szavazás.** A sátoraljai helyi presbitérium az alsözempléni egyházmegeyében megüresedett állásoknál szavazatát *Éles István* tarcali és *Hegedűs László* hernádkaki lelkészre adta.

— **A Reformierte Kirchenzeitung** 39-ik számában *Bredt* marburgi egyet. tanár meglepő szavakkal emlékezik meg a *Presbyteri Világszövetség budapesti konferenciájáról*. Dicséri az ügyes rendezést, a referátumoknak 10 percre korlátozását, ami a szóáradatot lehetővé tette. De se tudományos, se egyházi tekintetben a budapesti konferencia semmi újat nem produkált; jövőre gondoskodni kell, hogy egyes tudományos vagy gyakorlati kérdésekben új eredményeket is mutasson fel a konferencia. A konferencia köréből minden politikai vagy nemzeti szempont száműzetett; a magyarok bámulatos nyelvi készségénél és fordítói ügyességénél fogva az előadásoknak idegen nyelveken való tolmácsolása aránylag kevés időt vesz igénybe. A vallásos

kötélék, mely a konferencia tagjait egyesítette, erősebbnek bizonyult a politikai kötélknél; néhány nap múltán már egymás szívélyes, meghítt viszonyban állottak egymással a konferencia tagjai. A mesével határos volt a magyarok vendégszeretete. Ő is kiemeli a debreceni kirándulás jelentőségét, ahol megcsodálták a mi sok ref. iskolánkat. Kiváncsinosnak tartja, hogy a ref. centrumok egymással s Debrecennel is szorosabban kapcsolatba lépjenek; a nagy magyar ref. egyház megérdemli, hogy a Presb. Világszövetség az eddigi háttérbe szorítottágából kiemelje. Ami a magyar ref. püspököket illeti, ők igazi presbyterianus szellemet lehelnek s minden hierarchikus gondolat távol áll tőlük; e cím Magyarországon egyszerűen a paritás kifejezése a r. kath. egyházzal szemben.

— **Meghívó.** A tiszáninneri kerületi Kálvinszövetség Miskolcon október 24-én, hétfőn, a kerületi közgyűlést megelőző napon tartandó alakuló gyűlésére és azzal kapcsolatban rendezendő belmissziói értekezletre. Az alakuló gyűlést a Kossuth utcai templomban reggel 8 órákor kezdődő istentisztelet vezeti be. A gyűlésen már szó lesz a Szövetség keretébe tartozó egyes munkaágakról. A belmissziói értekezlet első tárgya lesz vasárnapi iskolai mintatantás bemutatása kisebb és nagyobb gyermekokkal. Azután külön helyeken fog lefolyni a nőgyeleti, leánygyeleti és ifjúsági gyeleti vezetők és munkások kimerítő eszmecsereje. A részvételre jelentkezni lehet *Egyed Andor* kerületi belmissziói előadó. Kálvinszövetségi szervező-bizottsági tagnál (*Miskolc, Palóczy-u. 35.*) október 18-ig. Mindenki jelezze azt is, hogy a lehetőleg oleón megszerzendő közöbédre igényt tart-e. Az alakuló gyűlésen főként az egyházmegeyi, járási és helyi Kálvinszövetségek képviselői vesznek részt. A belmissziói értekezletre a gyülekezeti belmissziói bizottságok küldjenek legalább egy-két résztvevőt. Különbösen azokról a helyekről, ahol kálvinszövetségi, gyermek- és ifjúsági munka még nincs; kérjük a lelkész és tanító urak szíves részvételét. Az eszmecsere sikere szempontjából pedig számítunk a gyakorlatlalt és tapasztalatokkal rendelkező belmissziói munkások megjelenésére is. Részletes tájékoztatót a jövő számban adunk.

— **A gömör-tornai egyházmegeye** október 19-én *Agtelegen* fogja ősz i rendes közgyűlést megtartani; előző napon d. u. 1 órákor lelkesegyesületi, 4 órákor tanügyi bizottsági, 5 órákor belmissziói, 6 órákor számvevőszéki ülés lesz.

HIVATALOS RÉSZ.

1027—1927.

Körlévél.

Az adócsökkenetési nyugták nem érkeztek még be a következő egyházakból: *Balajt, Berente, Hangócs, Harsány, Hildvégardó, Maklár, Nyomár, Radostyán, Szentistvánbaksa, Szuhogy, Tiszaladány, Tiszaszederkény, Tornaszentjakab.*

Mivel a nyugták késedelmes beküldése az elszámolást késlelteti és megakadályozza, felhívom az illető lelkész urakat, hogy a nyugtákat *azonnal* kitöltés és a püspöki hivatal címére elküldjék.

Miskolc, 1927 október 4.

Dr. Révész Kálmán
püspök.

SÁROSPATAKI REFORMÁTUS LAPOK

A TISZÁNINENI REF. EGYHÁZKERÜLET ÉS A SÁROSPATAKI FŐISKOLA KÖZLÖNYE.

MEGJELEN MINDEN VASÁRNAP.

56334

ELŐFIZETÉSI DIJ:

Egész évre 14 Pengő.
Fél évre 7 Pengő.

Főszerkesztő:

Dr. RÉVÉSZ KÁLMÁN

Felolós szerkesztő és kiadó

Dr. RÁCZ LAJOS

HIRDETÉSEK DIJA:

Megegyezés szerint.

Főmunkatársok:

MARTON JÁNOS, ENYEDI ANDOR, FORGÁCS GYULA

TARTALOM: *Kiss József*: A lelkipászor mai feladatai. (Folyt. köv.) — *Szentmártoni Dániel*: A felsőborsodi egyházmegye közgyűlése. — *Bódy D.*: A Gustav Adolf-Egylet 72. nagygyűlése Grazban. (Vége köv.) — *László Sándor*: Audiencia. (Vers.) — Vegyes közlemények.

A lelkipászor mai feladatai.

(Folytatás.)

Azonban itt nem végezhetjük be a lelkipászor mai feladatainak felsorolását. Feltüntetjük a hitélet intenzitását előmozdító főbb tényezőket, de viszont a lelkipászor élete s munkája pusztán hitéleti munkákban még nem merülhet ki, vagy talán helyesebben definiálva, a lelkipásztornak nemcsak a hitélet terén kell munkálkodnia célja tökéletes előmozdítása végett, hanem neki *szociális, karitatív, kulturális missziója is van*, vagy még helyesebben fejezve ki a gondolatot, neki *hívei szociális, kulturális életének vonatkozásába is bele kell vinni a hitéletet*, vagyis úgy végeznie s munkáját, hogy a vallásos lelkelet *íze, színe* látszódjék meg a hívek e nemű életnyilvánulásainál is. Krisztus ezen a földön akarja megvalósítani célját — Isten országát, az ő programját győzelemre juttatni tehát csak úgy *lehet* *lesz*, ha az embereket, ez országnak leendő polgárait úgy gyúrjuk és alakítjuk, hogy minden tevékenységükön áttizték a keresztény, krisztusi lélek által való vezetését. Amelyik lelkész csak belmisszióval, szóval csak lelkiekkel foglalkozik, olyan, mint az várkapitány, aki csak egy oldalról biztosítja a várfalakat az ellenség elől. Vakondok-politika volna az, meg nem látni a való élet követelményeit, meg nem látni azt, hogy mik a lelkipászor szociális és kulturális feladatai. Nézzük meg a nagy, az örök álmódzókat: egy Plátót, egy Szokrateszt, elveik, gondolataik gazdagsága mellett is ott van az egyoldalúság árnyéka, életet adni nem tudnak. Metafizikai gondolataik irreálisaita a valót nem veszi észre. Jézus az első, aki az eszményi valóra válásának biztos földi feltételeit is meglátja, aki az emberi élet minden apró megnyilvánulását is eszközül tudja s akarja beállítani ideáljának eléréséhez s ezért e megnyilvánulásokba is bele akarja vinni annak a léleknek vezetését, amely áttizott előbb a hit kohójánál. Krisztus tanításainak elve a való élet színéről felelni a lelket, kiemelni az embert a maga földi életének bonyolult viszonyaiból, de ezt tudja, nem teheti másképp, minthogy az embereken keresztül ezt a földi, való életet alakítja át, tanításában tehát arra inti az embereket, hogy a földi életnek minden mozzanatát hassa át az isteni esz-

mény, mert csak a lélek belső tisztaságán épülhet fel az igazi keresztény élet a maga külső megnyilvánulásában is, mert csak akkor valósul meg az eszmény, a földi országoknak Isten országává való válása, akkor lesz testileg-lelkileg boldog, meglegedett az ember, ez országnak polgára, akkor nyer kielégülést minden testi-lelki jogos kívánsága. Így válik Jézus igazi szociológussá, amikor megtudja mutatni s adni követőinek, az embereknél örök vágyaik, álmaik kielégülhetésének biztos feltételeit.

Nem vállalkozhatunk a lelkipászor e téren való munkájának felsorolásánál sem a teljes részletezésre, mert amilyen sokoldalú az előbbi, ugyan olyan sok apró csepeprő részei vannak ez utóbbinak. Nagy általánosságban szólhatunk tehát csak a szociális és kulturális, e két gyűjtőfogalom alá tartozó munkáiról a lelkésznek. De viszont ezekről szólnunk kell már azért is, mert ma, mikor a világnézetet harcokat látjuk, a lelkésznek kötelessége hivenél szintén a világnézet kiépítése és pedig annak a helyes világnézetnek a kialakítása, amely a krisztusi, a keresztény bélyeget viseli magán, e világnézet kiépítése pedig csak akkor lehetséges, ha a lelkész beleviszi a maga lelkét a hívő szociális, kulturális életmegnyilvánulásába a krisztusi vezető eszményt, ha megérteti hívével, hogy az egyházi életen kívüli életében is ennek az eszménynek kell elhatározó befolyással bírni, rajta mindig meg kell látszódni, hogy nemcsak érzi, de éli is keresztényen a világot. A lelkész ezt a munkáját pedig részint a híveivel való személyes érintkezés alkalmával, meglátogatóssáival, tanácsaival szolgálhatja, részint pedig vegye ki részét politikai községe ügyeibe való beleszólás, irányítás által. A lelkész szerepe egyházközösségénél az, ami a szív a testben. Amint a szív szertehordja örök mozgásával a vért a véréredényekbe, úgy kell a lelkésznek is szertehordozni soha nem szűnő pihenéssel az egyház véréredényeibe, az egyes családokba, hívőkbe a tiszta, erőteljes, krisztusi vért, krisztusi lelket. És ha egy gyülekezet vészegységben szenved, ha egyes család vagy egyén életében sápadt foltokat látunk, az annak a jele, hogy a központi szív nem szállított e véréredénybe friss vért, nem fozlakozott ez egyénnel, nem nyúlt bele az ő szociális életébe, olyanná vált az egyén a

lelkész számára, mint egy vezető nélküli felvevő telefon-szekrény, mely fel van ugyan szerelve a hallókészülékkel, sőt maga a szekrény belseje hibátlan, de nincs vezetékkel bekapcsolva a központban s így nem tudhat meg semmit. Kapesolód-jék be tehát a lelkész látható vezetékkel hívei családi és egyéni életébe, vagyis ne csak a szószéken legyen pap, ne csak az egyházi épületek falain belül hirdesse az igét, de a mindennapi élet beszélgetéseivel és cselekedeteivel is. Amidőn a mezőn járják vagy a közsegen végigmenve találkozik hívével, amikor községyi gyűlésen vesz részt, vagy hiva családi öröm vagy gyász napján jelenik meg, ne mulassza el az élet alkalmainak e feltáru-lásait; amidőn ügyes-bajos dolgokban tanácsot osztogat, amint egy-egy kátyuba került atyafi ki-emelésén fáradozik, ne felejtse el az élet-igéjét csakugyan belevinni az Élethez. Községye szociális célt (e kifejezés mindenütt nemesebb értelemben veendő) szolgáló testületit, alakulatit, érdekeit pártolja, mert azokban hívei földi igényei elégül-nek ki, mely jogos igények mesterséges vagy csak mulasztásbeli elnyomásal, megzavarják a szükséges testi-lelki harmóniát, mely dízsharmónia aztán legelősebben, lezírívóbban éppen az egyházban hallható fűlsértő akkordjait.

(Folyt. köv.)

Kiss József.

A felsőborsodi egyházmege közgyűlése.

Szeptember hó 29-én Miskolcon, a kerületi felsőbb leányiskolában tartott meg egyházme-gyének-ösi közgyűlése a nagy számban megjelent tagok élénk érdeklődése mellett. A szokásos reg-geli áhítat előzte meg most is a közgyűlést s ez-úttal Komjáthy Aladar otdi lelkésztestvérünk szép alkalmi imája és tartalmas bibliamagyarázata volt lélekemelő eszköze a közös buzgólkodásnak.

A tagok számbavétele után Zsóry György egyházmegei gondnok lelkes megnyitó beszédet tartott, melynek kapcsán elítélte és rektifikálta a miskolci lapoknak azt a téves referációját, melyet a legutóbbi vármegyei gyűlésen előterjesztett alis-páni jelentésének a felekezeti közli helyzetre s a Baltazár püspökre vonatkozó kritikájáról lekö-zöltek. Általános és jóleső megnyugvást keltett az egyházmegei gondnokunk értejljes, komoly s minden félreértést eloszlató megnyilatkozása s élénk óváció lön annak visszhangja.

Ugyancsak megnyugvással szolgált az Elek József esperes gondosan összeállított s általános figyelem mellett előterjesztett jelentése, ami való-ban újabb és értékes adalékkal fog szolgált a egy-házmegei történetéhez. Szépen elparrantálta es-peresünk Vadász Pált és Gróf Dégenfeld Józsefet, e két nagy halottját egyetemes egyházunknak. Múltóan megemlékezett Rothermere lordnak, a mi meglegeblő angol barátunknak nagyszerű tényé-ről, valamint a „II-ik Országos Presbyteri Erte-kezet” impozáns lefolyásáról s annak lelkes vezé-réről: Dr. Baltazár Dezsőről, „aki gyönyörű elő-adásában és bátor kijelentésében újra bizonyoságot tett arról, hogy kálinista erős akarattal és rendi-tetellen bátorsággal mindenkor kész anyaszentgy-házunk jogainak védelmére kelni.” Rámutatott egyetemes egyházunk és nemzeti életünk amaz

égő sebére, melyet a mindjobbban elharapódzó, nemzet- és erkölcsrontó „Egyke” ütött rajtunk s megállapította, hogy mivel az „Egyke” leginkább közgazdasági okokból keletkezett, azt csak a meg-felelő törvényhozási intézkedésekkel tudnánk visz-szaszorítani. Jelentése szerint a hitélet fellendülé-ben, tanítgynök elég virágzó, a belmissziói munka szépen halad előre s az egyházmegei és járási Kálvin-szövevények meg vannak szervezve.

Az esperesi jelentés kapcsán elhunyt nagy-jaink emlékének s a Rothermere lord érdemeinek jegyzőkönyvi megörökítését határozta el közgyű-lésünk.

A gyűlés fontosabb és közérdekűbb tárgyai ezek voltak:

A Demeter Bertalan lemondásával megüre-sedett papi tanácsbírói tisztésre Bartha Gyula snjókajai, — a mályinkai lelkészi állásra pedig Molnár Pál diósgyőri hitoktató lelkész beorósít-tettek. Új tanítóik: Vajda István Borsodra, Dankó Lajos Damakra, Bakó István Zilizre, Tóth József Bánhorvára, Dr. Händsel Zsigmond Pelsőnyá-rára, Számóling Gábor Disznóshorvára, Dely Illés Parasznýra ugyancsak beorósítotték.

Egyházkerületi képviselőkké az elnökségen kívül egyházi részről Hubay Mihály, Bartha Gyula, Svinger Jenő, Szentmártoni Dániel, világi részről: Bónis Aladar, Fekete Pál és Szepessy Gyula kül-dettek ki.

Az esperesi karnak a sárospataki teológiai internátus létesítésére vonatkozó véleményes javas-latát örömmel hávdözölte s egyhangulag elfogadta közgyűlésünk s annak elfogadását az egyházkerü-letnek is a legmelegebben ajánlja.

A tanítgy-bizottság javaslata alapján az egy-házkerület útján újból kérjük, hogy a kántori ja-vadalom a tanítóitól válassztassék el: az arcképes igazolvány ügy állítások ki tanítóink részére, mint az államiké, továbbá a beteg tanítók beteg-segélyben, a hadviseltek pedig hadipótlékban részesüljenek.

Bartha Mihály nyugdíjazott lelkész, valamint Kőrössy Antal, id. Szigethy Ferenc, Kiss Sándor és Jeney Gyula ugyancsak nyalombba vonult tanítók érdemei jegyzőkönyvünkben megörökít-tettek.

A magyar ref. tanítók országos egyesületé-nek kérelmére kimondotta közgyűlésünk, hogy 1. a megüresedett tanítói állásokra a pályázati hir-detés a „Tanítók Lapja”-ban is leközlendő, 2. a kebelbeli egyházak a népiskolai tankönyvet az egyházkerület főbizományosától szerezzék be, 3. az ORTE által kibocsátandó részvényekből a te-hetősebb egyházaink és lelkészeink jegyezzenek, 4. egyházmegeink a saját pénztárból 2 részvényt jegyez.

Bírószági ügy 4 drb volt összesen és pedig 3 közigazgatási, vagy ma már így is nevezhetők: kárta csonkítási s 1 fegyelmi ügy. Ez utóbbiban, nem lévén beizolva a fegyelmi vétség, nem volt szükség az ítélkezésre. 2 közig. ügyben kimonda-tott a szűkkeblű panaszos felekre nem éppen ked-vező ítélet, 1 ügyben pedig helyszíni vizsgálat lett elrendelve.

Végül jelzem, hogy bár nem hivatalos for-mában, de feljutott már közgyűlésünkre is s álta-

lános visszatszést kellett annak az oldatlan szót-húzásnak és belső meghasonlásnak a hire, ami a sajtószentpéteri szépműlt s mondhatni legelső gyülekezetünkben is elharapódzott a lelkesválasztással kapcsolatban. Ime, egy újabb eiszmorító eset, amely példázta, hogy a jelenlegi lelkesválasztási törvény teljesen lejártá magát és tarthatatlan, mert a legtöbb helyen nem épít, hanem rombol. Valóban eljött az óra, hogy az egybegyűlendő zsinat fejszéje a lelkesválasztási törvény elavult, beteg fájának gyökerére vetessék s új ba nőjön helyén, amelyik teremjen jó gyümölcsöket anyaszentegyházunk javára s Istennek dicsőségére.

Szentmártoni Dániel
e.-m. főjegyző.

A Gustav Adolf-Egylet 72. nagygyűlése Grazban.

Közel 100 éves fennállása óta első ízben jelent meg osztrák területen a világ protestantismusának politikamentes egyike leghatalmasabb egyesülete: a *Gustav Adolf-Egyesület*. Ez egyesület, melynek bölcsőjét ezelőtti 85 évvel nemcsak külföldi protestáns, hanem magyar hittestvérek is ringatták és abban az egész világ protestantismusának nagy reményekre jogosító újszülöttjét üdvözölték, azóta megmozdított; a hitéletnek kopár pusztaságain mélyen hasított barázdákkal és élő vizek fakasztásával írta be nevét fénylően közel s távolban a protestantismus történetébe. — A lützeni esetasíkon hősi halált halt nagy név birtokosának: *Gustav Adolf* svéd királynak nemcsak nevét, de Isten igéjéből merített magasatos hit és erkölcsi ideálját is magávéa levén ez egyesület, nem civódások, vagy véres háborúk feldőzésével, hanem a felekezeti közli villongások, népek és nemzetek közt levő nagy ellentétek elsimítási, illetve kiegyeztetési gondolatával munkálja az emberiség fejlődését, boldogulását. Ma már a föld mindkét oldalán hinti az evangyeliom világosságát és lengeti, ahol évenként megjelenik, annak fehér lobogóját.

E lobogóval jött Steierország fővárosába, *Grazba* is, hol a szept. 25—okt. 1. napokat nemcsak *Graz* és Steierország, de a szöv. osztrák államok és a külföldi protestantismus ezekre menő résztvevőinek is fontos ünnepségévé avatta.

A *Gustav A.*-egyesületnek, mint az egész világra kiterjedő *protestáns* szerynek *Grazban* való puszta megjelenése, illetve megjelenése is, sokkal nagyobb jelentőségű annál, hogysem azt bármely ref. avagy evang. gondolkozó magyar ember figyel-mere ne méltatná. Mert nemcsak a nagy német birodalmi, de az ausztriai és ezzel közös szomszedságban lakó magyar protestantismusban is a gondolatok hosszú sorát idézheti fel az az esemény, hogy *Grazban*, (Bécseszel együtt) a XVI. sz. ban virágzó prot. gyülekezete volt úgyannyira, hogy ez utóbbiról így panaszodik *Canisius*, az első német jezsuita: „Bécs napról-napra mindjobban egy második *Wittenberg*-zé, vagy *Genf*-é válik”, melynek egyeteme a XVII. századbeli katholicismus miliciájának, a jezsuitismusnak *Akropolisá* lett, s ahol az ellenreformáció furiái oly eredménnyel dühöngtek, hogy az egész Steierország közel egymillió lakosságának ma is csak

3-4%-a protestáns s végül ahol a birodalmi protestantismus kiirtásáért önvörét is kiontani kész *II. Ferdinánd* porrézre pihennek (?) félelmetes symbolumaként ez ország századokon át tartó vallási és politikai állapotainak, e *Grazban* — mondom — a zöldrakosorú *Steiermark* szivében: a *Gustav A.*-egylet nemcsak befogadtatást talált, hanem zászlót bontva, olyan ölelésben és üdvözölésben részesült, mely az általa képviselt evangyeliomi igazságok korunkbeli egyik legnagyobb diadalaként jegyezhető fel.

Gondolkozhatnak némelyek sokféleképp a *G. A.* egyesületről, annak nagy nemzeti missziójáról és törekvéseiről (én szerintem ez is érdemül tudható be neki!); én, kinek szerencsém volt közvetlenül magas előjárású és ezeknek evangyeliomi gondolkozását tapasztalásból megismerni és érezni szeretetük melegét: isteni szolgálatnak magasatos bizonyásit látom munkamezején. — A jeruzsalem első pünköst napjának fölséges jelenetei újultak meg nemcsak a gráci pályaudvaron való fogadtatásában az egész prot. világ előtt nagy tekintélynek és tiszteletnek örvendő *D. Rendtorff* titkos tanácsos, egyleti elnöknek (egyet. professor *Lipce*) s vele országok és nemzetek különböző tájairól érkezett kiküldötteknek és az egyesület összesereglett lelkes barátainak, hanem szeptember 27-én este 8 órakor a *Stephanien-Saal* óriási fényes helyiségét zsufolóság betöltő ünnepőserg meleg üdvözléseiben is, melyeknek hosszú sorából az elsőké részéről történt ünnepség megnyitással kapcsolatban, ha csak a belföldi és külföldi hatóságok és hittestvérek részéről való meleg üdvözlések és ezekre külön-külön adott elnöki válaszokat említtük is meg: önkéntelenül arra a gondolatra jutunk, hogy az osztrák tartományok egykor észásári alattvalóinak lelkében nagy változásoknak és átalakulásoknak kellett végbe menni, nemcsak *II. Ferdinánd*nak a protestantizmust gyökerestől kiirtó korától *II. József* „*Edictum Tolerantiae*“-jaig (1781), vagy *I. Ferenc József* 1861-iki „*Patensé*“-ig, hanem sokkal inkább a világháborút követő nagy összeomlás óta is. És ez a változás a protestantizmus evangyeliomi nagy eszményeiben megnyilvánuló nagy életerőt ösztönserűleg is meglátó és ahhoz hozzásimulni akaró hajlammá lett.

(Vége köv.)

Bódy D.

Audiencia.

Kihallgatáson voltam az Ur előtt,
Hogy ítélje meg szívem, e szenvedőt.
— Vádolnak, Uram, hogy a szivemet
Sötét bűnösség vette meg;
Bűne, hogy áldó szeretetért zokog
S ezért kacagják őt a boldogok...
— Az Ur szent arca jégge dermedett,
S ilyen mondá ki az ítélet:
Bűnös vagy fiam végtelennagyon,
Az abszoluciót meg nem adhatom;
Élted sem volt más: könnyek-könnye bár: —
Rád a gyehennák öröktüze vár!...
E verdikre alázatalt meghajtám fejem
S szólék: megnyuszom, Uram, ítéleteden...
Megyek a sírba, hisz' ez nem nehéz,
Kevesebb lesz így a földi szenvedés...

... Téveszett élet, ... könnyű, rút halál ...!
Uram! Itéletedben nagy s igaz valál!
S az Ur szólt: ömszer te Engemet!
S utána egy nehéz könnyet pergett!

László Sándor.

VEGYES KÖZLEMÉNYEK.

— **A theologiai internátusért.** Nagy örömmel és mély bánattal adjuk közlé, hogy Farkasfalvi Farkas Géza földbirtokos, abaúji egyházmegyei gondnok, főiskolai igazgató-tanácsos a theologiai internátusra öt éven át 200 pengő összeget ajánlott fel.

— **Előadások.** Dr. Gulyás József pataki főgimn. tanár rövid pár nap alatt két tudományos társaságban tartott előadást: okt. 8-án d. u. 5 órakor a M. Irodalomtörténeti Társaságban Budapesten „Keresztessy József élete és írói munkássága” c. alatt (Keresztessy J., 123 évi születés után, első nagyváradi ref. lelkész volt s ott 1784-ben a ma is fennálló ref. templomot építette; az irodalomban mint naplóíró ismeretes); — okt. 11-én d. u. 5 órakor pedig a debreceni Tisza István Tudom. Társaság I. osztályának ülésén „A Rhédeiné temetése” c. alatt, amelyre Csokonai „A lélek halhatatlansága” című híres bölcsészeti költeményét írta. — Ugyanő október 15-én kezdette meg a debreceni egyetem bölcsészettudományi karán „Csokonai élete és költészete” cím alatt hirdetett magántanári előadásait.

— **Főiskolánk köréből.** A *hitványhalgatók* létszáma az új iskolai évben a következő: IV-ed éves 19, III-ad éves 12, II-od éves 17, I-ső éves 26, összesen 74; hozzájuk számítható még Szakall János, aki ez évben Kampenben folytatja tanulmányait, de majd az év végén minden tárgyból itt fog colloquálni. — Az előjáróság Szathmáry Lajos okleveles tanárjelöltet h. tanárnak meghívta a főgimnáziumhoz s az ő közreműködésével okt. 10-én a III. gimn. osztályt *párhuzamosították*, midőn az egyik osztályba 40, a másikba 39 tanuló jutott. — Október 8-án 3 tanár vezetése alatt a *pápai főgimnázium*nak 40, október 13-án 2 tanár vezetése alatt a *debreceni főgimnázium* VI. osztályának 25 tanulója látogatta meg intézetünket. — A *szüreti szünidő* okt. 19-én déli 1 órakor kezdődik s okt. 26-án estig tart.

— **Dr. Antal Géza püspök lelkései beiktatása.** Nagy ünnepe volt okt. 2-án a *pápai* gyülekezetnek: ekkor iktatta be, első lelkész gyanánt, Dr. Antal G. püspököt pápai lelkései állásába. E beiktatással Pápa, mely 1789-ig két lelkései állást tartott fenn, mely a múltban olyan lelkészekkel dicselkedett, mint Dévai Bíró Mátyás, Huszár Dávid, Sztárai Mihály, Sellyey István, a Torkosok s Tóth Ferenc, újra két lelkései állással bíró püspöki székhellyé lett. A beiktatást Jakab Áron veszprémi esperes végezte. A püspök, beköszöntő egyházi beszédében, miután kegyeletes szavakkal méltatta pápai lelkész elődjait, az egyház feladataira irányította a gyülekezet figyelmét; különösen a szegénygondozás, az árvák és elhagyottak istápolásá-

nak kérdését állította oda megoldandó problema gyanánt. Istentisztelet után 31 küldöttség tiszteleg; a püspök, a püspöki székház elkészültéig, a növevélő intézetben fog lakni.

— **Ismerkedési estély.** Október 8-án este tartotta a tápinteztet nyugteremben főiskolánk legregibb, legteintélyesebb ifj. együletének, a főiskolai énekkarnak új elnöke: Nyitrai Béla IV. theol. *introitusát*, amelyet bátran úgy tekinthetünk, mint a theol. ifjúság ismerkedési estélyét. Megjelentek az estélyen dr. Rácz L. igazgató vezetésével az összes theol. tanárok, Forrács Gy. lelkész, Ekes I. gimn. igazgató, Szűcs F. énektanár, Kiraly Z. szenior s Főző L. s. lelkész. A theol. igazgató és a karelnök részéről, kölcsönösen meleg üdvözlések hangzottak el; az énekkar szép darabok előadásával, Császár és Soltész K. hók hegedűjátékukkal, mások tréfás szavalatokkal és poemákkal gyönyörködtették a társaságot. Az estély keretében folyt le — az egyes szölemek régi fapobáráinak kiürítésével — az új kartagok felavatása, ami sok derűs jelenettel volt összekötve. Az estély 11 és fél órakor ért véget.

— **Irodalmi pályadíj.** A Téli Újság választó-történeti tárgyú elbeszélés-pályázatának első díját, 160 pengőt *Csillag ayulad Monok felett* című elbeszélésével dr. H. Kiss Géza böcsi ref. lelt. ész nyerte, kit a mult éven a miskolci Léway József Társaság, legutóbb pedig az Országos Gárdonyi Géza Társaság választott rendes tagjává. A díjnyertes elbeszélést a Téli Újság fogja közölni.

— **A kereszténység és a kereszt** cím alatt a „Magyar Protestánsok Lapja” 13-ik számában írt vezércikkében *Hegedűs Loránt*, nyug. pénzügyminiszter azt fejtegette, hogy a felekezeti surlódások enyhítésére kívánatos volna, ha mi magyar reformátusok is — azt keressük, ami közelebb hoz minket a róm. kath. egyházzal — felütnék templomainkra a keresztet, mint a külföldi prot. templomokon láthatni. Hasonlóképpen szeretné, ha mi is, mint a katolikusok, *kereszténynek* írnök és neveznök magunkat, mert ezt könnyebb kijelteni, s ez ismét közelebb vinne minket kath. atyáink felé. A katolikusok részéről viszont elvárja, hogy hagyják el a polgári házasság lealásását a templomban és a vegyes házasság alkalmával divatos lélekhalászt. „Bizuk a magyar katolikuság jóanságára, hogy ezt a keresztet leveszi rólunk!” E javaslatok felett lehet gondolkozni!

— **Alsóborsodiak figyelmébe.** 1. A zsept. utolsó vasárnapi perselypönt címere sürgösen kérem beküldeni. 2. Az *egyházmegyei fizetni valók végső határideje november 1.* Atyafiúi szeretettel Farkas István esperes.

— **Két előadás.** (I. Művelt közönségünk és a vallás. II. Van-e szükség kálmínista politikára?) Irta Tóth János vezeldi lelkész, 23 lap, ára 80 fillér. — Az első a miskolci Kálmín-Szövetség estélyén, a másik a f.-borsodi lelkészek értekezletén tartott előadás; mindkettőt ügyesen, eleven előadásban, kellő hozzáértéssel ismerteti a fölvetett kérdést; tiszta jóvedelme a miskolci „Kálmín-Ház” építésére fordítottatik.

SÁROSPATAKI REFORMÁTUS LAPOK

A TISZANINENI REF. EGYHÁZKERÜLET ÉS A SÁROSPATAKI FŐISKOLA KÖZLÖNYE.

56334

MEGJELEN MINDEN VASARNAP.

ELŐFIZETÉSI DIJ:		Főszerkesztő:	Felolós szerkesztő és kiadó	HIRDETÉSEK DIJA:
Egész évre	14 Pengő.	Dr. RÉVÉSZ KÁLMÁN	Dr. RÁCZ LAJOS	
Fél évre	7 Pengő.	Főmunkatársak:		Megegyezés szerint.
		MARTON JÁNOS, ENYEDY ANDOR, FORGÁCS GYULA		

TARTALOM: *Kiss József*: A lelkipásztor mai feladatai. (Vége köv.) — *K. A.*: Az alsóborsodi egyházmegye közgyűlése. — *Bódy D.*: A Gusztáv Adolf-Egylet 72. nagygyűlése Gracban. (Vége.) — Irodalom. — Vegyes közlemények. — Pályázat.

A lelkipásztor mai feladatai.

(Folytatás.)

Ha megfigyeljük a néprétegek szociális és kulturális igényeit a háború előtt és után, nagy eltéréseket látunk. Az életviszonyok és gondolkodás a háború után jelentőségteljesen megváltoztak. A háborúban részt vett s heza jött egyének s bennök és általuk a tömegek látószöge, felfogása táguult, mélyült, atalakult, ma már sem szociális, sem kulturális igényeiket a háború előtti eszközökkel ki nem elégíthetjük többé s e változott kor és helyzet változott eszközöket, fegyvereket kíván a ma lelkipásztorától, mint aki per excellence hivatott a vezetésre és irányításra e téren is.

Kulturális igényei is mások, bővültebbek ma már híveinknek s annak a vallásnak papja, amelyik vallás az evolúciót hirdeti s érzi, hogy a vallása és vallásosságára is befolyást kell ergedni e tanak, különben nem lesz harmóniában a való élettel — ismétlem — annak a papnak ez igények kielégítését föltétlenül szolgálnia kell minden erre vonatkozó eszközzel. Az újabb nagyszerűen bevált vallásos esték programját föltétlenül úgy kell összeállítania, hogy ott ne csak egyoldaluan s így könnyen unalmassá is válható bibliai, vallásos témák legyenek, hanem szerepeljenek a tárgyszerűen olyan pontok is, mely előadásokban a mai kultúra ismertetik, szeretetik meg s vitetik át a hívek lelkébe és életébe. A papnak általában véve a hívő lelkivilágának gondozása van feladatul adva s e lelkivilág tökéletes gondozása csak úgy méhet keresztül, egységes, helyes világképe akkor lesz annak a hívőnek, ha — amiben áll a protestantizmus életrealitása — hitvilága harmóniában áll a kor kulturális haladásával is. Ne mulassza el tehát a ma lelkésze e téren való hivatását s ne csak azon a vallásos estén, de hívei házában, vagy más személyes találkozásoknál is csepegtesse belejök a haladás elveit, szükségéit, mert holt vallás az, mely nem számol a kor kövételmeényeivel s megcsontosodott elvek, dogmák kínai falaival hermetice elzárkózik s szánalomra méltó, sivár ember az, aki a kor lépéseit nem követi, aki olyan, mint az Anatól France által megírt „Hazajáró lélek”, aki századonként felébredt s otthonába szállt, de ott széjjelnézve sehogysem tudja megérteni a változásokat s mindig keserűbb érzéssel tér vissza sírjába. Ma már az állam

is érzi, hogy mit mulasztott e téren s iskolán kívüli népoktatás címen minden lehető igyekszik megvéteni. A kálvinista lelkészek lelkes munkásával kell állnia a célnak, a társadalmat mozgatni, előbbre vivő eszmék elől nem szabad elzárkózni.

Ezekben tartam fel röviden a ma lelkipásztorának feladatait. Természetesen csak kontúrait húzogattam meg a nagy munkának, csak fontosabb, vagy általánosabb munka terére dobtam egy-egy világító sugárt. A maga egészében kirajzolni a képet teljesen lehetetlen, már csak a karizmak különbsége miatt is. A főbb vonalak tovább húzása, a mellékszínnek megválasztása s általában a kép tökéletes kifestése az egyes lelkipásztorok munkája, már csak azért is, mert néhol egyik, néhol másik szinből kell többet adni, néhol a mellékvonalak domborítják ki a főbb vonalakat, néhol meg a színek ügyes keverése hozza elő a csak művészet-beli, de szükséges árnyalatot. Mindenesetre a három fővonalat kell szem előtt tartani s ezeknek kell a domináns színeknek lenni. Mert, amint a „Magyarország” című napilap szerkesztője Milotay István állapítja meg egy cikkében nagyon szerencsésen, hogy ha a hitében, szociális érzékében, kulturális haladás vágyában lesz ma kiépítve, megerősítve a magyar református ember lelke, élete, akkor képes lesz a legnagyobb célok elérésére. S nagy igazsága van. A hitélet kimélyítését kell tehát a lelkipásztorok elvégezni hívőjénél elsősorban, gyermekkorától kezdve az iskolai vallásoktatáson, bibliaórákon, konfirmáción, ifj. együleten, személyes evangélizáción, öntudatos egyháztagsági nevelésen keresztül, hogy lelkes, öntudatos kálvinistává legyen; szociális igényei kielégülési lehetőségeit kell elősegíteni, hogy megelégedett legyen; s a kulturális haladás vonalába beállítani, hogy kormegértő, ne pedig félszeg, elmaradott legyen. Ha a lelkipásztor hívőjének lelkét s életét e három irányban kifejlesztette, ha e három főirány harmónikusan vág össze, előáll egy tökéletes, szemet, lelket gyönyörködtető szobor, melynek minden vonala egy-egy élőbeszéd, előttünk áll egy olyan kálvinista egyéniség, aki testével, lelkével munkása, elősegítője az örök ideáknak, Isten országa elérhetésének.

(Vége köv.)

Kiss József.

Az alsóborsodi egyházmegye közgyűlése.

Nem rég hangzott el a lélekbeli fogamzott kívánalom, az a szép célküldetés: vajha a mi egyházi gyűléseinken ne folytonosan és csaknem kizárólag anyagi természetű dolgok felett történének a tanácsadások, hanem több időt fordítanánk a lelkek gondozásával kapcsolatos megbeszélésekkel, eszmecserékkel és megállapodásokkal is. Erre gondolva, úgy érzem, hogy egyházmegyénk f. hó 12-én Miskolcon tartott közgyűlése ezt az ideált megközelítette. Köszönhető ez természetesen első sorban annak is, hogy Farkas István esperes az anyagiakra tartozó és adminisztratív ügyeket, amik az elmúlt közgyűlés óta felmerültek, a maga hatáskörében szellemmel, jótakarásának suggestív erejével szép sorjában elintézte s csak jelentésemben emlékszik meg lelke örömeivel az elért eredményekről vagy megerősítés végett terjeszti elő részben azokat.

A gyűlés megnyitása után boldog öröm morajlott át a hivatalosak tömött sorain a szavazatbontó bizottság jelentésére, hogy agilis esperesünk és egyháza előhaladásáért vele együttmunkálkodó elnöktársra: br. Botlik István gondnok úr az új 10 éves ciklusra tisztségeik továbbvételére az összes szavazatokkal egyhangulag hívtak el. Csaknem ugyanezen eredménnyel választották meg a többi tisztviselőt és a gyűlés keretében a bizottságok eddigi tagjai. E szép összhangban fájdalomt keltett Horváth Bertalan tanácsbíró és Szabó József aljegyző megokolt lemondása s állásai betöltésére a szavazás határéje dec. 1-ben kitűzött. Segédlelkészek beerősítettek. Igen sok volt a változás a tanítói karban, a távozóktól kedves emlékekkel búcsúznunk, újak beerősítettek.

Lelki és szellemi életünk erős húrjait rezgette meg Gaál Ferenc tanügyi biz. elnök jelentésében; azzal kapcsolatos javaslataival, az ő bölcs és nagy elgondolásai tanügyünk előbbvitelére mind elfogadhatk, csak utolsó szavai találtak teljes ellenzést, melyekkel 10 évi szolgálat után állásától el akart búcsúzni és ebben a marasztaló közóhajnak és kérelemnek engednie kellett. Lelkészi értekezletünk ugyan-csak a lelki mezőkön szántott az előterjesztett javaslataival mély barázdákat, melyeket annak idején már ismertettünk. Nádházy Bertalan a munkásszály evangéliumi pásztorlásának szociális problémájában akar előre, a kath. egyház hasonló mozgalmának elébe torni s az egyetemes konventől várja e téren a legfelsőbb egységes és sürgős intézkedéseket, utasításokat. V. Sáfrán Géza a Kálvin Szövetség további kiépítése érdekében keltett lelkesülést. A tanító-egylet elnöke V. Litkey György az O. R. T. E.-vel hozott szorosabb kapcsolatba, az Orsz. Ref. Jóléti és Gazdasági Társulat pedig Egerházy Lajos ügyv. igazgatót küldötte le agitációs munkára. Szó került a Sylvesternyomda kedves gyermekjóságjáról a „Virágoskert”-ről is, melyet minden iskola részére meg fognak rendelni kebelbeli egyházaink. Visszásság, gyűlölködés hangjai nem voltak egyházaink falain belül, így bírósági üléshez nélkül ért véget lelki haszonra, épülésre vezető összejövetelünk. Mindezekért dicsőség Istennek!

K. A.

Hiszek egy Istenben, hiszek egy hazában,
Hiszek egy isteni örök igazságban.
Hiszek Magyarországot feltámadásában. Ámen.

A Gustáv Adolf-Egylet 72. nagygyűlése Grabcan.

(Folyt. és vége.)

Bölcs tapintatossággal, az ellenérzulettel is meggyőző erejével, lefegyverező kisugárzással hódította meg a sziveket a G. A. egyesület, mi által hatalmas lökést adott annyi sok idők után az osztrák protestantizmus (jelenleg 257,091 = 3.93%, melyből 13,135 tiszta reform, 245,061 pedig ágostai, illetve egyesült, vagy unió) továbbfejlesztésének, másfelől pedig a szivekből magasra szökö, pünköshti tűzszereleg előtört nemzeti egyesülés (Anschluss!) gondolatának is.

Az élő szóban elhangzott üdvözléseket még gazdagabbá tette az előlétségek által bemutatott hosszú sora azon írásban vagy táviratokban érkezett magas állami functionáriusok részéről jövő köszöntéseknek, melyek közül az osztrák szöveg. államok elnökének: Dr. Hainischnak, az államkancellárnak: Dr. Seipelnek, a helyettes kancellárnak: Hortilebnek, a kultuszkormány referensének: Dr. Hübler professornak üdvözlétei jegyezhetőek fel.

A magyar protestantizmus hivatalos képviselőiben Dr. Kovács J. István bpesti ref. theol. igazgató, ny. államtitkár, mint a ref. Egyet. Konvent, Báro Feilitzsch és Ziermann Lajos soproni lelkész, kormányfőtanácsos az ág. evang. egyház képviselőiként és e sorok írója, mint a G. A. egyesületnek múlt évi külföldi útjában sok jó indulattal, erkölcsi és anyagi támogatással kitüntetett pártfogókai voltak jelen.

Báro Feilitzschnek, úgyszintén a kiküldöttek nagygyűlésén felszólaló Dr. Kovács J. Istvánnak határos beszédei az egyesület részéről az elnök megleget szavakkal viszonzotta és Magyarországról áldás kívánatok között nagy elismeréssel és jó indulattal emlékeztet meg, noha nem egy nyomával találkozhathat annak is, hogy a magyar protestantizmus kálvinista ágát nem ismeri az egyesület eléggé s így egyházunk vallási, kulturális és nemzeti nagy értékeinek megérdemelt elismerése e hatalmas egyesület jövőbeli alaposabb és közvetlen (nem idegen és nem ritkán ellenséges érzelűt információkon alapuló tájékozódottságától várható és remélhető.

Az 5 napra terjedő gazdag, úgy az áhitatot és összetartozandóság érzését fokozó, valamint a tudományos és egyháztársadalmi érdeklődést gazdag ismeretekkel jutalmazó, végül a legmagasabb művészi izlés igényeit is kielégítő munkaprogrammjából az egyesületnek kiemelkedtek: a munkásság evangélistájának, a sajtónak, a kivándorlásnak, a növegyeteknek, a női diakoniatának, az ifjúság gondozásának bel- és külföldi (diasporákban) vonatkozású nagy kérdései, zenés istentisztelei, népművészeti kiállításai; az egylet központi és diasporikus múlt évi működéséről szóló jelentések, beszámolók, megérdemelt központi tagsági helyek betöltésével. Az előadások sorozatából Dr. Geisslernek, a lelkes, európai műveltségű föltitkárnak: „az evang. egyházak helyzete a Szerb-Horvát-Szlóven királyság területén” és Dr. Gerhard freiburgi egyet. professornak: „a reformáció és Nemetország politikai sorsa” c. felolvasásai, melyben utóbbi a vallás- és politika szétválasztásának szükségességére mutatott rá.

Szept. 29-én este 8 órakor a hatalmas és művészi stílusban épített díszes Oratoriumban ezrekre menő közönség jelenlétében bemutatásra került egy impozáns ünnepi koncert keretében Kabasta pro-

fessor vezetésével mellett M. Weinhandel: „Es ist ein Reis entsprungen“ (az Idvezető élete) c. magas művészi fokon álló vallásos compositója Dr. Rosegger zeneszerzőnek, melyet mintegy 800 főről rüög összehozott vegyeskar és kamarazenekari női- és férfi solisták a kibővített városi Orchesterrel együtt adtak elő káprázatos precizitással és szűnni nem akaró tetszésnyilvánítások között.

Szept. 30-án az évközben felgyülemllett sok szeretetadományok a különböző gyülekezetek közt való kiosztására került a sor. Délután 4 órakor a grázi G. A. nőegylet a festői látványt nyújtó várhegy magaslátán látta szíves vendégül az egyesület minden tagját és barátját, míg este 8 órakor főmelelő hangulatban lefolyt díszebéd vette kezdetét, okt. 1-én pedig a hegymagaslatokra rendezett társas kirándulások zárták be a fényes és maradó emlékekben gazdag nagygyűlést, jövőre a Freiburgban való találkozás édes reménységével és a búcsúzásban kifejezett közös kívánatokkal.

Ezek után a vonatok elrobogtak a különböző világtájak felé. Utasaik, kik bár különböző nyelveken beszélnek a földi érdekek bábeli zürzavarában, itt egymásra lelve közös nyelvvvel, közös érzéssel és megértéssel emeltek újabb bástyát a protestantizmus vallást és hazát védő sziklavaráának. *Bódy D.*

IRODALOM.

* **Sallay István: Aki a Fiú, azé az élet.** Evangéliumi beszédek. 109 o. Szerző kiadása. 1927. — Értékes belső tartalommal és tetszetős külső kiállításban jelent meg szerzőnek ez a kis beszédgyűjteménye, amely 19 egyházi beszédet tartalmaz. Ha végiglapozzuk ezt a kötetet, az a benyomásunk, hogy ezek a beszédek nemcsak ott a szószéken értek el hatást a hívők lelkeinek építésére, hanem így, a nyomtatott betű hideg formáiba öntve is meleg fényt sugároznak. E beszédek előlvasása nemcsak a lelkesek számára jelent értéket, hanem építő és élvezetes olvasmányt találunk benne mindazok, akik a vallás dolgaival komolyan foglalkoznak. — Szerző határozottan fejlett stílusérzékkel rendelkezik, jóllehet beszédei nem homiletikai műalkotások. Néhol feltűnő az egyes részek közötti aránytalanság (pl. a pünkösői beszédnél). Az is megtörténik, hogy kiaknázatlanul és emítés nélkül hagyja a textus gondolatanyagának jelentékeny részeit, amelyek pedig a téma főgondolatának alátámasztására és kiemelésére szolgálnak volna. (Pl. az áldozócsütörtöki beszédnél; itt említjük meg, hogy a Károlyi Bibliában a Máté XVIII. r.-ben nincs 21. vers 26. o.). De egy főcélit ismer: *a személyes bizonyágtétellel.* Ezek a beszédek szerzőnek a lélek teljességével átélt mondanivalói. Anélkül, hogy túlzásba menne, szerényen, de bizonytevő erővel mondja el, hogy az ő szívébe beragyogott Isten világsága. (4. o.) Boldog az a prédikátor, aki a mennyek országaról szólva őszinte szívvvel tudja mondani: „En ismerem ezt az országot.“ (84. o.) S igyekszik hallgatóit is elvezetni erre a boldog ismeretre. Ez értékes, bizonyágtévő könyvecskét szívesen ajánljuk lelkes társaink és az olvasni szerető egyháztagjaink figyelmébe. Kapható a szerzőnél (Pécsent) 2 P 40 f-ért.

VEGYES KÖZLEMÉNYEK.

— **Gyászhirek.** Dr. Kapossy Lucián nyug. pápai főgimn. tanár életének 78-ik évében, 52 évi tanári működés után f. hó 9-én elhunyt. Hivatását lelkesen betöltő tanára volt a pápai főgimnáziumnak, aki gazdag irodalmi és tudományos munkássággal szerzett magának és intézetének hírt és nevet. Tagja volt a Sárospataki Irodalmi Körnek s „Költészettana” ennek kiadásában jelent meg. — Dr. Masznyik Endre nyug. pozsonyi ev. theol. akad. igazgató, a magyar prof. theol. irodalom egyik értékes munkása, aki „Pál apostol életével” és „Újszövetség fordításával” méltó elismerést aratott, okt. 12-én Budapesten életének 70-ik évében hirtelen elhunyt. Az igazak emlékezete áldott!

— **Búcsúeste.** A sárospataki ref. főiskola tanárai f. hó 15-én este, a tápintézet külön termének fehér asztalánál búcsúztatták el nyugalomba vonult, közszerepettel és tisztelettel övezett kartársuktól: *Csonos Józseftől*, aki szept. 1-je óta nem aktiv tanára többé a sárospataki főiskolának, melynek előbb 12 éven át diákja, majd 35 éven át tanára s több cikluson igazgatója volt. Érdemes munkásságával, igazi baráti szívével minden kartársát magához tudta fűzni, minek megnyilatkozása volt a sok meleg felkötőzött, amelyek őt éltették, további működésére áldást kívántak. A gimn. tanulóifjúság szeretettel tisztelte meg volt kedves tanárát s nevében Magyar Andor VIII. o. tanuló, az Onképzőköri elnöke intézett forró búcsúszavakat a szeretett tanárhoz. Ez est emléke sokáig ott fog élni minden résztvevő lelkében!

— **A sárospataki ref. főgimnáziumba** a f. iskolai évben beiratkozott 464 rendes és 35 magántanuló (11 fiú és 24 leány), akik *vallás szerint* következőleg oszlanak meg: 348 rendes és 21 m.-tanuló református (73.94%), 11 ág. ev., 75 r. kath., 22 gör. kath., 22 izr.

— **Az abaujszántói ref. Nőegylet** okt. 16-án a szegények felségítésére jól sikerült kulturmapot rendezett, amelyre a sárospataki főiskolai énekkar is meghívta, hogy náluk kezdje meg éven szerepléseinek sorát. A kulturmap délelőtt 10 órakor a ref. templomban istentisztelettel kezdődött, ahol Cziáky Endre megható imádsága után a főiskolai énekkar énekelte el a „Mi Atyánk”-ot s utána Kiss József hejcei ref. lelkes hirdette az ígét. A kulturmap délután 3 órakor folytatódott ugyancsak a ref. templomban a következő műsorral: 1. a) Bach: Tokkota Fuga. b) Waltherr: Változatok, előadta orgonán Árokhaty Béla orgonaművész. 2. A főisk. énekkar énekelte a „Nagy és erős vagy Istenem” című darabot. 3. Ünnepi beszédet mondott Farkas Elek gönci ref. lelkész. 4. Pergolce: Andanie, előadta Haydn István gondokművész Becht József orgonakiséréttel. 5. Szavalt Szőke Andortól. 6. Purcell: Air, előadta Haydu István Becht József kíséréttel. 7. Pásztorének: Bot-tarzó. A paradicsomban. Dubois F. Orgonán előadta Árokhaty Béla. 8. Himnusz. — A kulturmap legszebb része volt az esti előadás következő műsorával: 1. Farkas D.: Horthy induló. Énekelte a Kórus. 2. Orosz fantázia. Előadta gondokán Haydu István és kísérte Becht J. 3. Hegedűszóló Császár József IV. éves hh.-tól. 4. Pogorisky Klárka szavolata. 5. Gyagyovszky—Tiboldi: Torborzó. Énekelte a Kórus. 6.

a) Rubinstein: Melódie; b) Heribert: Szerenád; c) Popper: Tarantallá. Előadta Haydu István és kísérete Bacht J. 7. Szabolcska—Pogotschigg: Dal a dairól. Énekelte a Kórus. 8. Nyíray Béla IV. é. hh. ének-szóla. 9. Mauks László II. é. hh. szavaltá. 10. Erdélyország. Énekelte a Kórus. 11. Himnusz. Az ifj. énekar Szántón vendégszerető szíves fogadtatásban részesült.

— **A Miskolcon 1927 október 24-én tartandó belmissziós-nap programja:** Délélt 8 óra 30 perckor kezdődik a Kossuth-utcai templomban az egyházkerületi Kálvin-Sövetség alakuló közgyűlése. A közgyűlést vezető istentisztelet a lelkesítő szolgálatot végzi Farkas István miskolci lelkész esperes. Ugyancsak délélt 11-16 óra u. 1 óráig az egyház elemi leányiskolájának (Palóczy-u. 11. sz.) egyik termében vasárnapi iskolai megbeszélés. Miniatantást tart kisebb gyermekekkel Tarpay Zsuzsanna miskolci ref. tanítónő; nagyobb gyermekekkel Tantó János megyeszóci lelkész. Délután 1 óra 15 perckor közeledik. Délután 3 órakor a leányiskola egyik termében ifjúsági egyleti, a másik termében Leány-Egyleti megbeszélések. Az előbbieket Szabó Zoltán h. theol tanár; az utóbbiakat Eneydy Andor egyh.-ker. belm. előadó vezeti.

— **A miskolci ref. leánygimnáziumban** a beírt rendes tanulók száma 480, 21-gyel több, mint az előző évben. Különösen megnövekedett a felső osztályok (V—VIII) létszáma; míg ugyanis 1926/27-ben 127 tanuló volt a négy felső osztályban, ez évben 145 iratkozott be. Az V. osztályba annyi tanuló jelentkezett, hogy igen sokat nem lehetett felvenni, pedig Főtiszt. Püspök új megengedte, hogy a törvényes 40-es létszámon felül még 11 tanuló felvétessék. A tanulók száma az egyes osztályokban a következő: I. a. 41, I. b. 40, II. a. 42, II. b. 40, III. a. 41, III. b. 37, IV. a. 48, IV. b. 46, V. 51, VI. 42, VII. 24, VIII. 28. A tanulók felekezet szerinti megoszlása a következő: ref. 227, 15 tel több az előző évinél, az összes tanulóknak 47/39 százaléka, 11 százalékkal több az előző évinél; ág. hitv. ev. 43 (8/9 %); unitárius 1 (0/21 %) róm. kath. 111 (23/17 %); gör. kath. 4 (0/84 %); izraelita 93 (19/41 %). Az intézetnek 22 tanára van, akik mindnyájan fel vannak véve a nem állami tanárok rangsorába; közülök 11 férfitanár, 11 nőtanár. A nagy számú tanuló-ifjúság alig helyezhető el a rendelkezésre álló épületben, amely 1906-ban 6 osztály befogadására épült s most 12 osztály kénytelen benne elhelyezkedni, úgy, hogy egyházkerületünknek új épület emelésére kell gondolnia, hogy az intézet külső keretei is megfeleljenek annak a nagyarányú fejlődésnek, amelyet az iskola az utóbbi évek alatt elért.

— **Hollandiából.** Szakall János, akadémikánk volt hallgatója, aki erre az évre, Czinke I. püspök közbenjárására, a kampeni theol. intézetbe nyert felvételt, új otthonából a következőket írja: „Ma, szept. 30-án volt a beiratkozás. A professzor urak nagy szeretettel fogadtak s a prorektor úr, dr. Hoekstra elismerőleg jelentette ki, hogy eddig még Kampenbe nem jött magyar diák, aki tudott volna németül. Itt németül igen kevesen tudnak, így pl. a theológusok közül, pedig 200-an vagyunk, alig egy pár, az is született német. A

professzorok valamennyien doktorok, több nyelven beszélnek s jó hírnévnek örvendenek. Szomorú tény, hogy Patakról úgyszólván semmit sem tudnak; ez egyúttal az elé a feladat elé állít, hogy Patak jelentőségét előttük megvilágítsam... Kampen nem nagy, de nagyon csinos város, közel a tengerhez, számos szép templommal, különféle iskolákkal, gyárakkal és szép, rendezett, tiszta utcákkal. Lakosainak száma 28—30,000. Az éghajlat se hideg, se meleg; felikabátra egyáltalán nincsen szükség. Kosztos s kvártélyon az u. n. Hospitiumon vagyok. Kiváltságos hely, mely kritikan felül (külön dolgozó, hátró, ebéd) szobánk van egy más theologus-társammal, valamennyi kifogástalan berendezéssel, 400 holland forintba kerül, tehát a stipendium másik fele rendelkezésemre áll s ebből szép könyvtárat tudok itt beszerezni. A könyvek nem olyan drágák, mint nálunk, de a ruhafélék drágábbak.”

— **Szásországbán október 1-én új szeminárium nyílt meg** (Lübeck-endorfban) a lelkészjelöltek gyakorlati kiképzésére. Ezentúl minden lelkészjelöltnek, aki a szász nemzeti egyház szolgálatába akar állni, a lipseai egyetemen letett, a theol. tanulmányokat befejező vizsgálat és a lelkészképesítő vizsgálat közt, mely Drezdában teendő le. egy évet kell eltöltenie vagy az új szemináriumban, vagy a lipseai Sz. Pál-Predigerkollegiumban, vagy pedig vikárius-növendék gyanánt egy tapasztalt lelkész mellett, hogy jövendő munkásságába előkészítést és beavatást nyerjen. Az új szeminárium Ihmels püspök alkotta.

— **A Kath. Nagygyűlésen,** okt. 16-án, gr. Zichy János elnök az összes ker. felekezetek összefogását sürgette és elítélte a testvérharcot, a Debrecenből Esztergomba és Kalocsáról Debreceenbe való lövöldözéseket. „Dolgozunk egységesen, mielőtt a destruktív vízőzöne bekövetkezik, mert ha tovább is csak haragot és viszhangot adunk, egymás gyengéit irtadjuk és mérgezett nyilakkal lövöldözünk egymásra, akkor a nemzet és társadalombomlasztó, gyilkos liberális szellem fog diadalmaskodni! Ha a kath. nagygyűlés vezetői nemcsak szónokolnának, hanem így példával is mennének e tekintetben elő, hamarabb célt érhetnénk!

Pályázat.

A sajozentpéteri ref. lelkései állásra pályázatot hirdettek. Javaldom földben, természetben és pénzben jelentő iv szerinti 2.755 kor. Állandó kaplantartó hely, azonban köteles a lelkész a káplánig vagy természetben teljes ellátást adni, vagy pedig ennek ellenében a díjlel szerinti 116 kor. segédlelkézi készpénz-járandóság és 1/2 stólaileték beszámításával évi 1.000 pengő.

A kéllően felszerelt pályázati kérvények Nr. Lőkös Sándor felsőborsodi espereshelyettes írhoz küldendők 1927 november hó 14-ig Sajóecsegre.

Az állás a választás jogerőre emelkedése után azonnal elfoglalandó.

Miskolc, 1927 okt. 18

Dr. Révész Kálmán
püspök.

SÁROSPATAKI REFORMÁTUS LAPOK

A TISZÁNINENI REF. EGYZHÁZKERÜLET ÉS A SÁROSPATAKI FŐISKOLA KÖZLÖNYE.

56334

MEGJELEN MINDEN VASÁRNAP.

ELŐFIZETÉSI DÍJ:		Főszerkesztő:	Felolvas szerkesztő és kiadó	HIRDETÉSEK DÍJA:
Égész évre	14 Pengő.	Dr. REVÉSZ KÁLMÁN	Dr. RÁCZ LAJOS	
Fél évre	7 Pengő.	Főmunkatársak:		Meg egyezés szerint
		MARTON JÁNOS, ENYEDY ANDOR, FORGÁCS GYULA		

TARTALOM: Dókus Ernő: Főgondnoki megnyitó beszéd. — A kerületi Kálvin-Szövetség alakuló közgyűlése. — M. J.: A főiskolai igazgató-tanács ülése. — M. J.: Egyházkerületi közgyűlés. — Vegyes közlemények. — Szerk. üzenet.

Főgondnoki megnyitó beszéd.

— A tiszánineni ref. egyházkerület okt. 25-én Miskolcon tartott közgyűlésen elmondotta Dókus Ernő főgondnok. —

Főtiszteletű Egyházkerületi Közgyűlés!

Én úgy érzem, hogy a megnyitó ima, mellyel szeretve tisztelt Főpásztorunk lelkiinket éghez emelte és a Mindenható színe elé vezetete, a befejező Ámen-nel nem ért véget és hogy mindnyájunk ajakán ott lebeg annak folytatása, a mi mélységes hála-nyel mennyei Édesatyánk iránt, aki Főpásztorunk nagy megpróbáltatását megelégette, visszaadta nekünk oly drága egészségét, visszavezette őt körünkbe, visszaállította híveinek élére. En azt hiszem, hogy a Mindenható csupán az ő hitének erejét és a mi szeretetünknek nagyságát akarta próbára tenni, mérlege helyezni és amikor nagy szenvedései között, teljes lelki nyugalommal, megadással hangzott el ajkairól a fohász, hogy „Uram, legyen meg a te akaratod!” és amikor látta az Ur, hogy híveinek egész serege miként ragadja meg Főpásztori palástja leomló végeit, igyekezve őt az életben, tevékenysége széles körében a hívek vezetésére, feldogálására visszatartani: föloldotta testi szenvedéseitől, visszaadta egészségét, hogy folytathassa áldásos munkáját az Ur szőlőjében, hogy legyen népének továbbra is bölcs Pásztor.

Hát adva ezért a kegyelemért, esdve kérjük mennyei édes Atyánkat, fogadja el próbatételeinket, elégelje meg szenvedéseinket, aggodásunkat, tartsa meg Főpásztorunk testi és szellemi erejének teljességét még nagyon hosszú ideig, hogy a reánk váró nehéz napokban, fontos, sőt egyháznak életbevágó teendők küszöbén, lehessen a mi vezérünk, atyánk, Főpásztorunk, folytathassa alkotó munkáját és oszt-hassa szét közöttünk kellének ragyogó, drága kincseit.

Nyári közgyűlésünk óta, újabb súlyos csapás érte magyar református egyházunk egyetemét, elvesztvén annak világi vezérét, törvényhozó Zsinatunk és egyetemes Konventünk világi elnökét, a tiszántúli Egyházkerület Főgondnokát, gróf Degenfeld Józsefet.

Felsőzárlásom szűk keretei nem engedik, hogy az ő működéséről elért nagy sikereiről, eredményeiről méltóan megemlékezhessen, csak nagy vonásokban kívánom jellemezni és leszögezni azt, hogy kora ifjúságától kezdve, egész életét a közügynek, különösen pedig református egyházunknak szentelte. Fáradszatólan munkás, a kötelességszerzetnek mintaképe volt. Egyházi életünknek a közelebbi évtizedek-

ben létrejött alkotásai mind az ő nevével vannak összefűzve, kitorolhatetlenül megőrökölte nevét egyházunk történelmének lapjain.

De van még a megboldogulttal szemben egy személyes kötelességem, melyet ezúttal leróni kívánok, miután évtizedeken keresztül állottam közelében s így tanúja voltam működésének, gondolkodásának. E kötelességből kifolyólag meg kell cáfolnom azok gondolatát, min ha a megboldogult nem szerette volna a tiszánineni Egyházkerületet, a sárospataki Főiskolát. Ez tévedés, mert boldog en léltű Főgondnoktársam lelke, szíve teljességével szerette magyar hazánk minden bűsége, becsületes polgárát, református egyházunk minden tagját, csak ha e szeretet-teljesességben képzeltető még fokozat, úgy talán egy fokkal még előbbre helyezte Debrecen Főiskoláját, Tudomány-Egyetemét és a Tiszántúli Egyházkerületet, mely intézmények legközelebb állottak szívéhez, gondjaira voltak bízva s így elfoglaltsága emberileg menthető is, indokolt is. Legyen áldott emlékezte! Utolsó útján, küldött-társaimmal együtt elkisértük.

Ez év július havában tartott Egyházkerületi Közgyűlésünkön, mély fájdalommal emlékeztem meg arról a súlyos veszteségről, amely egyetemes egyházunkat, másik nagy férfa, a dunamelléki egyházkerület Főgondnoka, Darányi Ignác elhunytá által érte. — Mélységes gyászal, de Istenbe vetett bízó reménységgel viseltük a csapást és reménységünkben nem csalatkoztunk, mert a Mindenható, aki megszomorított, rövidesen elküldötte a vigasztalás balzsamát, a dunamelléki Egyházkerület, majdnem egyhangúlag hozott határozatával, elhunyt főgondnokunk megüresedett székébe, gróf Teley Józsefben, a nagy előd-höz méltó utódot íltette.

A megválasztott új Főgondnok, kinek beiktatási ünnepélyén szerencsém volt Egyházkerületünk képviselőletében e napokban társaimmal részt vehetni, az egyházi életünkben nagy szerepet viselt gróf Teley nemzetségi kiváló tagja, már születése és családi körülményei, tradicionál fogva is igényelni bírt, hogy református egyházunk oszlopa közé soroztassék, de ő ezen nagy bizalmat, e magas kitüntetéset nem ezen az úton nyerte el, hanem azzal, hogy kora ifjúságától kezdve, a legnagyobb buzgalommal, szeretettel, odaadással szolgálta református egyházunk szent ügyét különféle állásokban, megbízatásokban és 40 év óta, mint a pesti egyházmegye gondnoka.

Amidőn e helyről is, mély tisztelettel, igaz sze-

rettel üdvözlöm Egyházkerületi Közgyűlésünk nevében Főgondnok úr Onagyméltóságát, kinek működése elé nagy reménységgel, nagy várakozással tekint az egész magyar református egyház, kérem a Mindenhatót, tartsa őt meg hosszú ideig testi és szellemi ereje teljében, hogy nagy sikerrel és fényes eredménnyel fejezhessen be egyházépítő nagy munkáját.

Ugyazonaz Egyházkerületi Közgyűlésen volt szerencsém bejelenteni azt is, hogy lemondás folytán megüresedett az abaúji egyházmegye gondnoki széke, melyet időközben az abaúji egyházmegye bölcsessége és egyező akarata úgy töltött be, hogy abba az illetékesek és méltók legméltóbbikát, egyházi életünk kiválóságát és kipróbált erejét, fakasfalvi Farkas Géza egyházkerületi tanácsbíró, sárospataki főiskolánk igazgató tanácsosát ültette.

A Főtiszteletű Egyházkerületi Közgyűlés nevében szerencsét kívánok az abaúji egyházmegyének szerencsés választásához és mily tisztelettel üdvözlöm Ön méltóságát, szeretett gondnoktársamat új minőségében, kérve őt, hogy úgy mint már hosszú évek óta, támogassa ezután is Egyházkerületi Közgyűléstünket a maga nagy bölcsességével, energiájával, tapasztalatai gazdag tárházával. a mindenk Atyját pedig arra kérem, hogy testi és szellemi erejét tartsa meg igen hosszú ideig mostani üdeségében, hogy lelki gyönyörűséggel és fényes eredménnyel végezhesse a reá várakozó, egyházépítési nagy és szent munkát. — Körülményeim megakadályoztak abban, hogy beiktatási ünnepélyen személyesen résztvehessek, a Főtiszteletű Egyházkerületi Közgyűlés engedelmeivel e helyről, utólag közvettem áldását annak a férfinak, kihez engem a rokonság erős kötelékének kívül, a lelki rokonság — ennél szilárdabb és soha meg nem lazult — kapcsai fűztek, aki hozzá a legközelebb állott s kinek atyai áldó keze bizonyára ott lebegett felette, amikor ajkairól elhangzottak az eskü szent szavai.

Főtiszteletű Egyházkerületi Közgyűlés! Amint immár nagyon is hosszúra terjedt egyházi közpályámon tapasztalni méltóztattak, nem szívesen foglalkozom személyes ügyekkel és nem szoktam ezen indokból fontosabb ügyekre fordítható drága idejüket igénybe venni s az ezáltal mégis kivételt teszek, méltóztassák az életemben beállott rendkívüli körülménnyel kimenteni.

Egyetemes Konventünk nagynevű elnökének elvesztése réám kétszeres súlyal nehezedett, mert egyházi törvényeink értelmében, az általa hordott nagy terhek közül a legsúlyosabbak az én vállaimat terhelik. Aggódva tekintettem e terhes örökségre, melyet nagy elődök bizalmaszóló fényes tehetsége ékesített és tett eredményessé református egyházunk építésében, vezetésében, de mint buzgó hívőt, megnyugtatót a Mindenhatóba vetett hitem, bizakodásom, aki kegyelmét, mellyel a magas polcra emelt, továbbra se fogja megvonni méltatlan szolgájától, hanem belém oltandja az isteni szikrát, hogy szolgálatom áldásos és eredményes legyen és ha csak egyetlen porszemmel fog is hozzájárulni önfeláldozó munkásságom református anyaszentegyházunk nagy épületének építéséhez, fenntartásához, úgy fáradozásom nem lesz hiabavaló és megnyugvással fogok állani az örülők helyen.

A Mindenható kegyelméhez azonban ezen Egyházkerület híveinek bizalma és szeretete adta a talap-

zatot, melyen állva, juthattam fel magyar református egyházunk világi dignitásainak legmagasabb polcára, Egyetemes Konventünk elnöki székebé. Soha meg nem szűnő hitával eltelten borulok le ezért menyeyi Atyám és Egyházkerületünk előtt a nekem juttatott kegyekért, megújítva másfél évtized előtt tett fogadalmamat, hogy hanyaló korom minden megmaradt szellemi és testi erejét Isten országának és anyaszentegyházunknak építésére, fenntartására fogom fordítani, hogy magas állásom nem a jogokat, csak a kötelezettségeket fokozza, hogy ott — egyenlően mérve az igazságot — nem uralkodni, de szolgálni kívánok és fogok.

Ezen magas állás juttatott azon kedvező helyzetbe, hogy tanuja, sőt osztályosa, részese lehettem három olyan ünnepségnek, református egyházunk mind megannyi lélekemelő megnyilatkozásának, melyeket életem legszebb napjai közé sorozhatok és melyekért hálát adok a Mindenhatónak, aki azokat meglátnom engedte, értem a mult hó elején megtartott II. k. Országos Presbiteri Nagygyűlést, az Országos Református Lelkés Egyesület és évi nagygyűlését és a Presbiteri Világszövetség keleti ágának konferenciáját.

Nem kívánok a részletekkel és külsőségekkel foglalkozni, melyek úgyis egész terjedelmükben lettek összes lapjaink hasábjain ismertetve, de lelkem sugallata kényszerít beszámolnom azon benyomásról, hogy amikor büszkeségtől és boldogságtól dobogó szívvel végig futott tekintetem budapesti nagy Vigadóknk zsufolásig megtelt óriási termeiben összegyűlt közel 4000 re tehető magyar, részben a megszállott területekről is ide sietett presbiteri testvéreink, református egyházunk fenntartó oszlopaín, pillérein és imádkozó ajkukról a „Te benned biztunk eleitől fogva” hasonlíthatatlanul szép és megragadó dallamai elhangzottak, Isten trónjához felemelt lélekkel állapítottam meg, hogy magyar református egyházunk örökké élni fog, hogy felettünk ellenségeink soha diadalmaszkodni, hitünkben megrendíteni nem fognak, — és amikor ugyanezen átszellemült ajkairól felzengült az „Isten áldd meg a magyart” nemzeti himnuszunk, átéreztem, hogy hazánk, nemzetünk ilyen lelkes fiak támogatásával nem fog megszűnni soha, de sőt fog lenni bennök annyi erő, kitartás, lelkesedés, hoga egykor az elrabolt részeket is vi-sza fogják hódítani.

Méltó folytatása volt ezen ünnepélynek az Országos Református Lelkés Egyesület ézevi nagygyűlése, hová majdnem összes lelkeszeink elzarándokoltak, dokumentálva befelé a testvéri együttérzést, kifelé az erőt, a túlast, az intelligenciát, a nyugodt méltóságot és annak igazolását, hogy híveink vezetői olyan hatalmat képviselnek, mellyel számolni kell minden tényezőnek. Méreteiben talán kisebb, de fontosságában ezekkel egyenértékű volt a Presbiteri Világszövetség keleti ágának konferenciája, hol Amerika, Kanada, Nagybritannia, India, Újzéländ mellett az összes európai államok, számszerint 22-en 125 taggal voltak képviselve, akik eljöttek, hogy világszóló nagy feladatuk teljesítése közben, felfedezzék az általuk eddig alig ismert kicsiny országunkat és benne buzgó, áldozatkész református testvéreiket. És én, akinek szerencsém volt, mint az Egyetemes Konvent világi elnöke, állandóan körülben időzni, ünnepélyes és bizalmas megnyilatkozásuknak tanuja lenni, velök eszmét cserélni, szemé-

Iyes tapasztalataik alapján leszűrődött meggyőződésüket megismerni, tanúbizonyságot tettek róla, hogy benne magyar hazánk, református egyházunk igazi testvérek, szószólokát, hatalmas támogató oszlopokat szerzett, akik mindannyian hirdetői lesznek a rajtunk elkövetett igazságtalanságok, méltánytalanságoknak s a kellő helyen és időben fel fogják emelni nagy súlyú szavukat a jóvátevel érdekében.

Megerősít ezen hitemben, reménységemben az, hogy amikor búcsúbüszkedésben arra kértem, mondják meg küldöknök, hogy van itt egy nép, melynek soha nem voltak nagyhatalmi, terjeszkedési vágyai, aspirációi, amely szeretettel ölel kebelére minden népet és nemzetet, amely tanulni és dolgozni kíván, amely nem óhajt mást, minthogy fennmaradjasson és munkájával, szorgalmával, takarékoságával megszerezhesse fenntartásának eszközeit, amely nem kíván többet, minthogy annyira értékeltsék, mint amennyit tudásával, működésével és ezek eredményeivel kiérdemel, s amikor befejezéstül arra kértem, hogy emlékezzenek vissza jóakarattal, szeretettel, rokonszenvvel erre az egykor nagy, hatalmas és boldog, ma pedig egy kicsinyre összezsugorodott és igen szerencsétlen Magyarországra s számban nagyon megfogyatkozott református hittestvéreinkre, könyvelembébe szemeikben és meleg kézszorításukban megéreztem, hogy jövőnk nem reménytelen, hogy nem állunk magunkban, nem vagyunk elhagyatva, mert testvéreket, barátokat nyertünk az egész művelt világban, kik nehéz napjainkban mellettünk fognak állani.

E nagy napok hatása alatt álva, még e pillanatban is, mély tisztelettel, igaz szeretettel időözöm elnöktársammal együtt, Egyházkerületünk megjelent alkotó tagjait s az érdeklődőket és a mai napra összehívott közgyűlésünket megnyitom.

A kerületi Kálvin-Szövetség alakuló közgyűlése.

Erők ébredésének, tömörülésének nagy napja volt egyházunk életében az elmult hétfő, amelyen a kerületi Kálvin-Szövetség alakuló közgyűlése és az azzal kapcsolatos belmissziói értekezlet folyt le. A napot a Kossuth-utcai templomban tartott istentisztelet vezette be, melyen az Igét Farkas István lelkes-esperes hirdette tüzeket gyújtó prófétái hűvél a János ev. 17. első néhány verse alapján. A lelkesi szolgálat után a miskolci Kálvin Szövetség vegyeskara szerzett a gyülekezetnek lélekbetöltő örömet és élvezetet a „Dicsőít Téged” kezdetű énekek. Az alakuló közgyűlés Farkas István esperes és farkasfalvi Farkas Géza abajji egyházmegyei elnök elnökletével indult meg. Vitéz Sáfrán Géza szervező-bizottsági elnök terjesztette elő a Kálvin-Szövetségi munka eddigi eredményeit, az ügyrendet és az alakulásra vonatkozó indítványait. Özv. báji Patay Gyuláné az előterjesztések kapcsán bejelentette a miskolci ref. női fillérgylet választmányi és közgyűlésének az október 23-iki ülésekben hozott ama határozatát, mely szerint az egyesület a közös munka érdekében a Miskolci Kálvin-Szövetség női osztályával közös református nőegyletet alakít, az Urak utcán levő, eddig feltű szeretettel gondozott Árvaháznak pedig, telkével együtt a Kerületi Kálvin-Szövetségnek ajánlja fel Kálvin-ház létesítésére.

Az alakulási indítványhoz előbb Forgács Gyula

sárospataki lelkes egy igen értékes előadással járult; azután Nádhy Bertalan diógyórvagyári lelkes pedig a szövetség figyelmébe ajánlotta a munkás tömegek szeretettel való felkarolását. Farkas István elnök kimondván az egyhangulag elfogadott alakulási határozatot, hála elismerő szavakkal köszöntö meg báji Patay Gyuláné úrnőnek, ki családi hagyományaihoz, nagy nevéhez, tevékeny életének eddigi szelleméhez méltó, előkelő, nemes felajánlásával céljaink melőbbi megvalósításában, elérésében segítségünkre sietett. Megalakulás után a szervező-bizottság favaslatára megválasztották a tisztikar tagjait a következők:

Farkas István esperes meleg, buzdító szavakkal adta át a megválasztottaknak az elnöki széklet, kik közül előbb báró Ragályi Balassa Ferenc, azután Janka Károly tettek értékes nyilatkozatokat s ajánlották fel magukat a nagy és szent munkára, melyre a közbizalom őket elhívta s melyet a hivatalos egyházzal teljes összhangban és egyetértésben, Isten dicsőségére minden református ember támogatásával fognak végezni.

Az alakuló gyűlésen az Országos Kálvin Szövetség is képviseltette magát Csécsi Nagy Imre nyug. altábornaggyal, aki az elnökség üdvözlésére a hitéret, egyházáért s hazájáért rajongó református emher példaadó hűvél válaszolt.

Báji Patay Gyuláné indítványára a közgyűlés jegyzőkönyvében örökítette meg a Miskolci Kálvin Szövetség kebeléből Budapestre távozó özv. Schulek Gézanét, aki mint a női osztály elnöknője, hű munkálkodásával, áldozatkészségével, fenkölt lelkiületével Kálvin Szövetségi mozgalmunkban szinte felbecsülhetetlen szolgálatokat tett.

Üdvözölte a közgyűlés a konventi elnökséget, a Kálvin Szövetség országos elnökséget és a megválasztott elnökök útján egyházkerületünk elnökeit: dr. Révész Kálmán püspököt és Dókus Ernő főgondnokot.

Az alakuló közgyűlés után következett belmissziói értekezlet is igen nagy érdeklődés mellett folyt le s a vasárnapi iskolai, ifjúsági és leányegyleti munkára értékes indításokat és tanulságokat adott. Az ifjúsági megbeszélésen mintegy 13 helyről 30-an jelentek meg, leányok 13 helyről 46.

Diszelnökök: dr. Révész Kálmán püspök és Dókus Ernő főgondnok. **Elnökök:** báró Ragályi Balassa Ferenc és Janka Károly. **Alelnökök:** Cziáky Endre, Farkas István, Téglássy Andor, Rác Lajos, Bónis Aladár. **Ügyvezető elnök:** Domy László. **Főtisztikár:** Illyés Bertalan. **Jegyzők:** Öváry Imre, Szabó Zoltán. **Ügyész:** dr. Kovács Kálmán. **Pénztárnok:** Petra István. **Ellenőr:** Csiki Béla. **Gazdasági bizottság elnöke:** Kun András és minden egyházmegyéből 1—1 tag. **Szervező-bizottság:** vitéz Sáfrán Géza, vitéz Hevessy Zoltán, dr. Horváth Zoltán, Enyedy Andor.

A főiskolai igazgató-tanács ülése.

Az okt. 25-iki egyházkerületi közgyűlés miatt a főiskolai igazgató-tanács rendkívüli igazgató-tanácsi ülést volt kénytelen tartani okt. 24-én Miskolcon. Az ülés a leánygimnázium tanácstermében folyt le.

Jelen voltak Janka Károly főiskolai lelkesi gondnok és Farkasfalvi Farkas Géza vil. igazgató-tanácsos elnöklete alatt Cziáky Endre, Juhász László, Farkas István, Kiss Ernő, Pósa Péter, Enyedy Andor,

Dr. Rácz Lajos, dr. Trócsányi József és Marton János igazgató tanácsosok. Dókus Gyula főiskolai világi gondnok, Meczer Béla, Bernáth Aladár, Téglássy Andor és Szilágyi Benő igazgató-tanácsosok kimentették távolmaradásukat.

Az igazgató-tanács e rendkívüli ülése több nagyfontosságú ügyet intézett el és készítette elő az egyházkerületi közgyűlés elé. A tornatanári állásra beérkezett 3 pályázatra vonatkozólag, mivel a gimn. szék sajnálattal állapította meg, hogy a benyújtott pályázatok nem mutatják azt a színvonalat, amely kívánásának megfelelt volna: a pályázatok eredménytelennek nyilvánította és amennyiben az Országos Testnevelési Főiskola 1928 június havában fogja az első, modern kiképzésű tornatanárokat kibocsátani, elhalasztja ezúttal a tornatanári állás betöltését és ez évre Kiss Elek főiskolai tornatanárt kéri fel az állás további vitelére.

A gimnáziumi rendes tanári (latin-német, másod-sorban latin-történet) tanszékre a szükséges okmányokkal felszerelve öten pályáztak: 1. *Boda Béla*, latin-német szakos okl. tanár; 2. *Tárczy Árpád*, latin-tört. szakos okl. r. tanár; 3. *Dr. Boross István*, magyar-latin szakos okl. h. tanár; 4. *Dr. (juris) Dobos László*, latin-tört. szakos okl. tanár és 5. *Szathmáry Lajos*, latin-görög szakos okl. tanár. A pályázati hirdetésnek szövegének elsősorban Boda Béla felett meg, de az ő megválasztása ellen komoly nehézségek merültek fel. Boda Béla megszállt területi s a vallás- és közoktatásügyi miniszter a legutóbb is hangsúlyozottan figyelmeztette a felekezeti iskolafenntartókat, hogy tartózkodjanak a megszállt területi tantervek alkalmazásától. A pályázó semmi biztosítást nem tudott nyújtani afelől, hogy honosítása és ennek kapcsán tanári állásában való megerősítése mennyi idő alatt várható s hogy fizeteskiegészítést a magyar állam folyósítja-e, illetve, hogy rendes tanári, vagy pedig csak helyettes tanári fizetékiegészítést fog e neki folyósítani. A gimn. szék első helyen Tárczy Árpád győnik gimn. rendes tanárt ajánlotta megválasztásra, amely ajánláshoz az igazgató-tanács is hozzájárult. Tárczy Árpád mellett az ő kiváló képesítése, kitűnő szolgálati bizonyítványai és nagy elismeréssel említett egyháztársadalmi munkássága döntöttek.

Köszönettel vette tudomásul az igazg.-tanács, hogy Kiss Elek főisk. tornatanár, aki okt. 1-től megválni akart a főiskola szolgálatától, önként felajánlotta, hogy az új tornatanár választásáig, ill. a tornaórák rendszeres ellátásáig, hajlandó a tornaórákat megtartani. E teendők vitelére aztán a tornatanári pályázat sikertelensége miatt továbbra is felkéri Kiss Eleket az igazgató-tanács.

Tudomásul vétetett, hogy Szathmáry Lajos, latin-görög szaktanárt a gimn.-szék elterjesztése alapján ez évre helyettes tanárnak alkalmazta az elnökség.

A főiskolai énekkar kérvényét, amelyben alapszabályainak 2. §-át óhajta módosítani, a theol. kar véleménye alapján pártólalag terjesztette az egyházkerületi közgyűlés elé.

A Horváth Zoltán kérelmét, abban az esetben, ha igazolja, hogy fia, Ödön a bölcsészeti fakultás beiratkozott hallgatója és tanulmányi eredménye megfelelő lesz, teljesítendőnek mondotta ki.

A gimn. internátus ügyében ajánlja az egyház-

kerületnek, hogy az építendő gimn. internátus egy-egy típusú és egységes elhelyezéssel legyen. Nyújtson minél több növekednek jó lakást és modern szellemű és ref. elveinken nyugó nevelést. Továbbá hatalmaztassék fel az egyházkerületi elnökség a költségvetés felvitelére s a gimn.-szék s a gazd. választmány munkálatait után az építkezés körül végzendő összes intézkedések jóváhagyására és megerősítésére.

Végül Elekes Imre kérelmére, mivel ellene Okruczky Zoltán nyug. kir. törvényszéki bíró aláírással, Alma Mater! megszólítással Sárospatakon egy nyomtatvány látott napvilágot, Elekes Imre gimn. és közigazgató ellen a fegyelmi vizsgálat megindítása végett az előterjesztést az egyházkerületi bíróság elnökségéhez megküldte. Ezzel az ügy sub iudice est.

M. J.

Egyházkerületi közgyűlés.

Ünnepi érzések közt nyílt meg egyházkerületünk őszi közgyűlése. A megnyitó imádság buzgó szavait ismét Dr. Révész Kálmán püspökünk mondta, aki súlyos betegségből felépülve, a közgyűlés nagy örömeire újra elfoglalta elnöki székét Dókus Ernő egyházkerületi főgondnok mellett. Mélyen megható, hogy a férfias szívű főgondnok első szava a Püspök fohásza után a hála imádságos szava Püspök urunk megtartott életéért s a közgyűlés halk Amene kísér a másik vezér szívből fakadt igéit s fokozódó gyönyörűséggel hallja, hogy a főgondnok új új tiszte: az egyetemes konventi világi elnökség mint visz b. új és nagy távlatokat a főgondnoki megnyitó beszédbe s mint illeszkedik be annak kapcsár. egyházkerületünk élte nemcsak egyetemes ref. egyházunk, hanem a világprotestantizmus nagy mozgalmainak keretében s ezáltal mennyire erősödik munkánk céltudatossága s növekedik odaadásunk készsége, nagy ügyeink győzelmének bizonyossága. A főgondnoki megnyitó egész terjedelmében jegyzőkönyvbe vétetik s megjelenik e lapok hátsóoldala. Püspök urunk a tőle megszokott közvetlenséggel mond közzé szöveget a szíves jószágért, amely vele szemben betegsége alatt megnyilvánult, különösen azoknak, akik hivatali tisztében helyettesítették. A közgyűlés meglel elismeréssel honorálta a főgondnok ur, Cziáky Endre esperes és Janka Károly egyházkerületi főjegyző e nemű munkáját.

A megalakulás rendjén kellemes meglepetést keltett, hogy az esperesi és egyházmegyei gondnoki kar teljes számmal jelen volt. Az egyes ügyek gondos előkészítéssel kerültek a közgyűlés asztalára. A szavazatbontó bizottság jegyzőkönyve bejelentette a tisztújítás eredményét, amely már e lapokból ismeretes. A megválasztottakat Püspök úr üdvözölte s az üdvözlést az egyházkerületi főjegyző köszönte meg. A Báró Baldácsy bizottság póttagjául Báró Ragályi Balassa Ferenc állapított meg. Dr. Puky Endre arról a munkáról tett jelentést, amelyet egyházkerületünk megbízásából a presbiteri világszövetség nyári gyűléseivel kapcsolatban végzett. Az esperesek tiszteletdíja a felemelt államségelyi terhére 800 pengőben állapított meg. A sárospataki főiskolában megüresedett rendes tanári tanszékre (latin-tört. szak) Tárczy Árpád győnik reálgimnáziumi rendes tanár választást íg meg, akinek működése elé a legszebb remény-

séggel néz egyházkerületünk eddigi kiváló működése biztató jelei után. A főiskolai ének- és zenetanári állásra B. Szűcs Ferenc választották, aki a főiskolai tanári kar és az egyházkerületi közgyűlés által megkívánt magasabb képesítéssel rendelkezik (tanító-képző-intézet ének- és zenetanári oklevele van!) és egyéb tekintetben is megnyugtató bizonyosságokkal rendelkezik szép és felelősségteljes munkaköre betöltésére való hivatottságáról.

A pénzügyi választmány előterjesztései tudomásul szolgálnak. A theologiai internátus ügyénél máigot legmagasabbra a vita heve Egyértelmű volt minden felszólalás a theolog. internátus szükségességének a hangsúlyozásában, még az áldozatok vállalásában is. Különbség csak abban volt, hogy kölcsön felvételével nyomban meg kell-e kezdeni az építkezést, lehetőleg a gimn. internátus építésével kapcsolatban, vagy pedig 5 év alatt az esperesi kar ismert javaslata alapján összegyűjteni a pénzt. Milyen kár, hogy az államkormány érhetetlen szűkeképűséggel eddig elzárkózott e cél anyagi támogatásától s egy főiskola ugyanolyan természetű ügyét egyszerre nem képes lebonyolítani, amiből nagy anyagi kár és sok terméketlen sürődés is származik. A közgyűlés végül is az internátus sürögősségére tekintettel amellett döntött, hogy a kölcsön felvételét határozta el az egyházkerület terhére s az egyházkerület elnökségét felhatalmazta a tárgyalások megindítására és a kölcsön felvételére. Csak ha a kölcsön felvétele leküzdhetően nehézségekbe ütközik, maradna fenn a theolog. internátus megvalósítására a második módozat, t. i. az esperesi kar javaslatának végrehajtása. Hiszük, hogy a theolog. internátus ügye jó úton van s megvalósulása biztos lépésekkel halad előre. A gimn. internátus ügyében kettős szempontból foglaltuk össze a tárgyalás eredménye. Egyrészt állást foglalt az egyházkerület amellett, hogy az építendő internátus egységes típusú és egységes elhelyezéssel legyen. Minél több tanulónak nyujtson egy épületben, melynek megépítése a modern követelményeknek megfelelően, minél gondosabb, a mai pedagógia elveinek megfelelő, modern nevelést — a rend, tisztaság, fegyelem érvényesítése mellett kellemes otthont. Nem zárkózva el attól sem, hogy akik a mai tápintézet átlagátlémezésénél, amely a mi d'ákságunk szükségletének, amin tápintézetünk jó hírre bizonyítja, megfelel, — költségesebb, bővebb, dúsabb étkezést óhajtanak, a tápintézet keretében ez az élelmezés is nyujtható legyen. Másrésztől felhatalmazta a közgyűlés elnökségét a kölcsön felvételére.

Az egyházmegegyék javaslatát az egyke tárgyban Enyedy Andor belmissziói előadó referálta. Az országos gyűjtések szabályozása ügyében javaslatot az Egyetemes Konventre. Csontos József sárospataki gimn. igazgató nyugalomba vonulása az ő kiváló érdemei meleg elismerése mellett vétetett tudomásul. A sárospataki gimnáziumban a III. osztályra a párhuzamos osztály felállításra szükségessé vált. Elekes Imre lemondása a nyomdafelügyelői tisztról tudomásul vétetett, helyébe Dávid Zoltán főgimn. tanár választották meg, a nyomda-bizottság régi, kipróbált tagja. Az Istvánházi bérletből 2 bérletűrs kibocsátott az óvadék kötelezettségének felemelése mellett. Az istvánházi bérlet-szállítási kérelem csak a múlt évi mértékben teljesítettet.

A főiskola 1926—27. évi zárszámadása tudom-

ásul vétetett, jelen évi költségvetése megerősítettet. Az egyházkerületi pénzügyi bizottság elé utaltatott, hogy a Prínsterer alapítvány után az alapító nevének megőrzése és emlékeztetben tartása végett is valamennyi kamatot adjon az egyházkerület. Tudomásul vette a közgyűlés a lelkesképzésítő vizsgáló-tokról szóló jelentést, ifj. dr. Szabó Aladár theolog. magántanári vizsgáját, a tisztviselő-, lelkes- és tanító változásokat, a közpiskolai és népiskolai tanügyi bizottságok előterjesztéseit. Elintéztett több anyagi természetű ügyet. Teljesítette Molnár Béla segédlelkész azon kérelmét, hogy segédlelkésszé szolgáló jogosítványra 1928. szeptember hó végéig meghosszabbíttassék. A Püspök úr emléktele alatt a Sárospataki Ref. Lapok szerkesztőségét bízta meg azzal, hogy főleg anyagi szempontból vizsgálják meg, hogy miképpen volna megvalósítható a lap régi terjedelmében való megjelenése, ami mindenkor kívánatos. A közgyűlés az elnökség életésével ért véget. Délután pedig bírósági ügyek tárgyalattak. M. J.

VEGYES KÖZLEMÉNYEK.

— **A theologiai internátusért.** A theolog. internátusra Báró Ragályi Balassa Ferenc és Báró Bottlik István öt éven át évi 200 pengőt ajánlott fel.

— **A górnai egyházmegye közgyűlése.** Aggteleken október 19-én tartottuk őszi közgyűlést, megelőző napon lelkesgyegesületi közgyűlést, tanügyi bizottsági, belmissziói bizottsági és számvéveszei ülés volt. A közgyűlést megelőzőleg istentisztelet volt az aggteleki templomban, amelyen a szent ígékét Sebestyen Endre amerikai esperes hirdette, könyveket fakasztván a szemekben, izzó magyar hazafisággal teljes beszédével; hirdetőn, hogy a messzé idegenben imádkoznak a Nagy-Magyarországrért és munkálkodnak érte. A közgyűlés főbb pontjai voltak: segédlelkészek, tanítók bekebelezése, egyházkerületi képviselők választása, egyházlátogató küldöttségek megalakítása és az esperes által ragyogó stílusban, művészi lélekkel megírt esperesi jelentés, amelyben kegyeletes szavakkal emlékezik meg Gróf Dégenfeld József és Vadász Pál elhunytáról. Rothermere lord érdemeit jegyzőkönyvünkben megörökítjük. Tárgyalattak lelkesi és tanítógyegesületi felterjesztései, bizottsági jelentések. Bírósági ügy e gyűlésünkön nem volt. Cs. I.

— **Egyházkerületi közgyűlések.** A dunamelléki egyházkerület okt. 21—24. napján tartotta rendes őszi közgyűlését. Okt. 21-én a Kálvintéri-templomban elhunyt főgondnoka: Darányi I. emlékének áldozott (ez emlékünnepepen egyházkerületünket Dókus E. főgondnok, Meczer Béla gondnok, Cziáky E. és Farkas I. esperesek képviselték), amikor Ravasz püspök imája után dr. Hetessy Kálmán kecskeméti lelkes méltatta Darányi államférfiúi és egyházi érdemeit. Okt. 22-én történt gr. Teleky József főgondnok beiktatása, aki részletes programbeszédben fejtette ki egyházkormányzati elveit. Okt. 23-án ment végbe az új papok fölszentelése; okt. 24-én a közpiskolai és elemi iskolai előadók terjesztették elő jelentéseiket; ez utóbbi körében fájdalmas megdöbbenést keltettek az egyke baranyai pusztításairól szóló híradások (Babarcon már nincs gyermek, aki iskolába járjon, Botykan csak 7 ref. tanköteles gyermek van és 32

ház ügyészolván teljesen lakatlan, Kőkedden, mely nemrégiben még tiszta ref. falu volt, ma már csak 18 ref. tanköteles gyermek van). — **Tiszántúli egyházkerület** okt. 26-iki közgyűlése előbb szintén elhunyt főgondnok: gr. Degenfeld J. emlékeztetőnek adozott (itt egyházkezületünk Dókus E. főgondnok és Janka K. főjegyző képviselte), aki felett Kun Béla egyet. tanár tartott nagyszabású emlékbeszédet; majd a közgyűlésen Baltazar D. püspök megnyitotta beszédében részletesen kiterjeszkedett Glattfelder Gy. csanádi püspök munkálatára, mely azt igyekszik kimutatni, hogy a prot. egyházak az állam részéről aránytalanul nagyobb támogatást élveznek, mint a r. kath. egyház. Ezt az állítást a felekezeti béke megzavarására alkalmas dolognak nyilvánítja; szerinte az országgyűlésnek kell kezébe vennie a kérdés tisztázását, de a megoldás megnyugtató csak akkor lehet, ha az ellenkező állásponton levő feleknek kölcsönösen teljes mértékű betekintést engednek az adatok összességébe.

Kölcsön-ajánlat.

(Az egyházközségek figyelmébe.)

A P. H. E. Tp. E. a következő ajánlatot küldötte szét:

„A folyó év elején egyházi körökben mozgalom indult meg abból a célból, hogy a magyar egyházközségek és egyházi javadalmasok sürgős beruházási szükségleteik fedezésére külföldről hosszú lejáratú törlesztéses kölcsönöket kapjanak. Ezek a tárgyalások az amerikai pénzügyi piacnak a nyár folyamán bekövetkezett kedvezően alakulása folytán egyelőre megszakadtak, a viszonyok azonban megjavulván, sikerült egy előkelő amerikai pénzszektorral olyan megállapodást létesítenünk, amely a kölcsönigénylők szempontjából minden tekintetben megfelelő.

A kölcsön feltételeit az alábbiakban van szerencsénk ismertetni: a kölcsönök időtartama 35 év, a kamatotok tőketörlesztést és a kezelési költségeket magukban foglaló felvéneként előre fizetendő törlesztési részletek a kölcsönök névértékének 7-7%-ra rúgnak, a folyósítási árfolyam 84%.

Ezek a feltételek kedvezőbbek, mint a jelenleg folyósított jelzálogkölcsönöké.

A kölcsönök a kikötött időtartam előtt is visszafizethetők, a kötelezvényben körülírt, léveki felmondás előrebocsátása után és az első 10 évben 2%, a második 10 évben 1½%, azonúl pedig 1% kártalanítási díj lefizetése mellett.

A kölcsönöket az Amerikai Egyesült Államok aranydollárjára szóló kötvényeinkben számoljuk el és minden velünk szemben teljesítendő fizetést valószínűleg ugyanabban a pénzben fogunk kikötni.

Ahhoz, hogy az egyes kölcsönügyeket elbírássuk, szükséges az idemelékelt kérdőívek pontos kitöltése. Az ívek az egyházközség eljárásának aláírásával látandók el. Mihelyt a kikötött kérdőívek beérkeznek, meghozzuk elvi engedélyezést tartalmazó határozatunkat és engedélyezés esetén meg fogjuk küldeni a kiállítandó kötelezvény mintáját.

A velünk megállapodást létesítendő pénzszektor a kötvénykibocsátást és ezzel együtt a kölcsönök folyósítását ahhoz a feltételhez kötötte, hogy a kölcsönök összege legalább 3.000.000 S-t érjen el. Ennek folytán az elvileg engedélyezett kölcsönök folyósítására csak akkor kerülhet sor, ha záros határidőn

bélül birtokunkban lesz a kölcsönigénylők jogilag kötelező kijelentése, hogy együttesen legalább ilyen összegű kölcsönt vesznek igénybe. Kikötötte az amerikai pénzszektor azt is, hogy a megállapodástól visszazaléphet, ha a newyorki pénzpiacra olyan esemény következne meg, amely a magyar kötvények értékelését kedvezőtlenül befolyásolná.

Arra való tekintettel, hogy az egész akció sikere attól függ, hogy rövid időn belül hiteltelen érte süljünk a kölcsönigénylők nagyságáról, indokolt voltólól és fedezetéről, arra kérjük a t. Cimat, hogy a kérdőív mielőbbi visszküldése útján hennünket erre nézve tájékoztatni sziveskedjék. Mi a beérkező kérdőívek alapján nyomban meg fogjuk tenni a további lépéseket és mielőbb abba a helyzetbe hozzuk a kölcsönigénylőket, hogy a kölcsönök felvételéhez szükséges alakszűrségeket, ideértve a felsőbbhatósági jóváhagyások beszerzését is, idejekorán elintézhessék.

Megemlítendőnek tartjuk, hogy az illetékes ténylezők a kölcsönakcióhoz hozzájárultak és így a felsőbbhatósági jóváhagyás biztosítottnak tekinthető, ha a kölcsönök felvétele valóban fontos egyházi érdekből indokolt és kellő fedezet mutatkozik.

Amely egyházközségek az itt ajánlott kölcsönt igénybe venni óhajtják, jelenkétszenek *f. é. nov. 20-ig* a püspöki hivatalban, honnan a kitöltendő kérdőívet megkapják. *Püspöki hivatal.*

— **Alsóborsodiak figyelmébe.** A lemondás folytán megüresedett 1 egyházmegyei lelkesítő tanácsbírói állásra közgyűlésünk határozata szerint a szavazatok december hó 1-ig kérem beadni. A szavazatokat nem adó egyházakra a felemelt új bírság leend kiszabva. Miskolc, 1927 okt. hó 23. A tyafüti szeretettel: *Farkas István* esperes.

— **Értesítés.** Szeretettel közlöm az abaújai lelkesítéstestvérekkel az alábbiakat a 92/—28-ik évi belmissziói programra vonatkozólag. Alakították meg a belmissziói bizottság minden gyülekezetben s e bizottság keretén belül ismeresse meg a lelkesítő a konvenció belmissziói bizottság terveit, szándékait, tárja itt fel előtűti nagy vonásokban azokat az akarásokat, melyeket a program foglal magában s azokat a célokat, melyeket e program keresztülvitele által elérni szándékozik. Olvassa fel a lelkesítő a presbitériumban, illetve a belmissziói bizottságban az 1927—28. évre kiadott „Belmissziói Utmutató”-nak ide vonatkozó részeit, általában az egész könyvet ismeresse s gondolkozzanak, beszélgessenek az évi program pontjainak mikénti megvalósításairól. Főképp helyezzen súlyt a lelkesítő ez éven a gyermekpasztorálás megkedvesítésére, különösen a biblia-óra vezetésére. Továbbá a f. évi Iratterjesztésre vonatkozólag felkérlem a lelkesítéstestvéreket, hogy ha a múlt évi erre vonatkozó költségvetési összegben indokolt esetben változatni óhajtanak, azt jelentsék be nálam, ugyancsak azt is, hogy ha a rendelendő iratok megvalósításánál is volna kikötni valójuk. A rövidesen megérkező iratok az egyházmegyei közgyűlés ide vonatkozó pontjaként kezelendők úgy a kiváltás, mint a kiosztásra nézve. Testvéri szeretettel *Kiss József* belmissziói előadó.

Szerkesztői üzenetek.

Tiszavalk. A 37. számban megjelent hírdetés díja 15 pengő. Ez összeg szíves megküldését kérjük.

SÁROSPATAKI REFORMÁTUS LAPOK

A TISZÁNINENI REF. EGYHÁZKERÜLET ÉS A SÁROSPATAKI FŐISKOLA KOZLÖNYE.

56334 MEGJELEN MINDEN VASÁRNAP.

ELŐFIZETÉSI DIJ:		Főszerkesztő:	Felolvasó szerkesztő és kintó:	HIRDETÉSEK DIJA:
Egész évre	14 Pengő.	Dr. RÉVÉSZ KÁLMÁN	Dr. RÁCZ LAJOS	Meg egyezes szerint.
Fél évre	7 Pengő.	Főmunkatársak: MARTON JÁNOS, ENYEDY ANDOR, FORGÁCS GYULA		

TARTALOM: Tóth János: Ünneptelen ünnep. — Kiss József: A lelkipásztor mai feladatai. (Folyt. és vége.) — Ragályi-Balassa Ferenc: Elnöki székfoglaló. — Irodalom. — Vegyes közlemények. — Hivatalos rész.

Ünneptelen ünnep.

Lezajlott nagy történelmi eseményekkel, melyekre ráfeküsznek az évszázadok s elvesztik frissességüket, könnyen megtörténik az, hogy az utókor szemében csupán aktuális dátumokká valnak s egy régi sirt jelző márványok hideg méltóságát lehellik a körötte hullámzó emberöltők.

Majdnem ilyen sors jutott osztályrészül október harmincegyedikének is. Annak a napnak, melytől számítani szoktuk a világ egyik legnagyobb és legnagyobb lelki áramlatának megindulását. Annak a napnak, melyet büszkén jegyezhet fel magának nemcsak a protestantizmus, hanem a világtörténelem is.

Sajnos, hogy ez a dátum nagyon is történelmivé vált egyházi életünkben, ahelyett, hogy a mindenkori jelennek egyik ható, elevenítő, impulzív ereje sugározza belőle szerteszét.

Okt. 31.-ét ugyan pár évtizede minden éven megünneplik nálunk a kulturcentrumok, hol a tanulmányokkal karöltve sikerül e napot ünneppé tenni. Most már a városok protestáns lakossága is kezd tudomást venni róla. De a falu népe, tehát református egyházunk zöme számára ez a nap a többi hétköznapi ürességébe vész bele. Ha úgy megpiszkaljuk egyik-másik hívünk emlékezőtehetségét, azt vesszük észre, hogy e nap jelentősége nem fontosabb előtte, mint az elemi iskolai történelemben tanult valamelyik csatának, vagy békekötésnek évfordulója.

Hogy e jelentőségteljes nap ilyen konzervatív lett, annak nem mulasztás vagy népünk vallástalansága az oka. A hivatalos egyház részint túlzott puritánuságból, részint rideg dogmatizmusból nem akart belőle sokáig ünnepnapot csinálni. De az élet túlhaladt ezen a felfogáson. Azt az erőt, mely e nap emlékeiben összesűrítve felhalmozódott, nagy kár lekövete tartani; sőt hadd legyen élővé és tegye menőnél fénylőbbé azt a szürke hétköznapi, melyre a naptárban esik. Ma különösen, mikor az ünnepek és a vasárnap megszenteléséért állandó harcot kell vívunk, hadd szaporodjék az ünnepnapok száma és az okt. 31.-ike legyen az ellanyhult vallásos életnek egyik felrészítő forrása, mely a régi református kegyességnek ünnepszereit áhitatát legyen hivatva mélyíteni és fokozni a mai nemzedékben.

Ma még a városokban is, nem annyira ünnep, mint ünnepélyek zöme és nap, erősen világiás szil-

nezzettel. Ez nem épen baj. Mert csak legyen demonstratív jellege is. Természetesen nem olyan formában, mint az a május elseji munkásünnep, vagy az úrnapi kath. körmenetek sokszor türelmetlenül provokatív formájában jelentkezik.

Igazi ünnepnappá azonban akkor lesz, ha a falu népe, bármilyen napra essék is a reformáció emléknapi, — leteszi munkaeszközeit, ünneplőbe öltözik s a harangok zúgására hívők tömege siet be a templomajton, arcukon az ünnepnapok áhitatával.

A hivatalos egyházra és az egyes gyülekezetek vezetőire vár ennek mielőbbi megvalósítása.

Tóth János.

A lelkipásztor mai feladatai.

(Folyt. és vége.)

Egy német író mond el egy legendát egy Sebestény nevű barátáról, ki kolostorának csendjében elhúzóda é l éveken keresztül s egyszer csak, amint breviáriumát olvasgatja, megakad szeme a Máté X. 16-on, hol azt mondja Jézus: „Mint juhokat küldelek titeket a farkasok közé.” Elgondolkodik e sorok felett s egyszerre csak úgy tűnik fel neki, mintha egy nagy pusztaságot látna, hol a karámba tévedt farkasok tépik-marcangolják a nyáját. S e vízió tovább folytatódik s lát embercsoportokat, ho egymás ellen támadnak fogcsikorgatva, lát tömegeket, kiket az érzéki vágy vitus-tánca kerget a kárhozatba, lát embereket, kik lelkük egységülvát elveszítve rohannak az örvény karjai közé. S amint a vízió eltűnik, a barát felocsudik a rázuhanó káprázatból s ráeszmél arra, hogy ő itt tölti tetlenül, önmagába mélyedt tekintettel az évek hosszúságát, míg kint az életben, a kolostor küszöbén túl, a Krisztus nyájára rátámad mindenfelől a bűn, a kísértés ólalkodó farkascsoordája s tépi, szagatja, pusztítja a Krisztus bárányainak testét-lelkét. Lihegve fut a rend priorjához, ki rózsákat nyesegetve, boldog önfeladásával fordul el a világtól s látomásától elragadtatva, tűzben égő arccal, szemekkel mondja neki, hogy míg ők a celláikba eltemetkezve, csak saját lelkük megmentésével törődnek, addig kint az Élet terein, uccáin ordító farkasként jár a bűn és szedi áldozatait s ők a pásztorok, kikre a nyáj őrzése vár feladatuként, nem törődnek velük. A büntudat keserűségétől hajtva, szent elhatározással hagyja ott az önmagában megelégedett öreg páter s vad szilajssággal szakítja

fel a kolostor világtól elzáró nehéz kapuit s kirohan az élet forgatagába, a farkasoktól meglepett juhok megmentésére.

Talán nekünk kálvinista lelkipásztoroknak is rejlik és pedig nagy tanulság e legendában. Talán sokra talál, aki szintén elvonul a Tétlenség kolostorába s legfeljebb önmaga lelkével foglalkozik s nem hallja az Antikrisztus diadalszekerének dübörgését, nem veszi észre a mankó nélküli, járnai nem tudó lélek-koldusokat, nem látja a parókiaja küszöbén túl ólálkodó, prédára leső, nyája tisztá lelkeit, helyes gondolkodását megtépázó fenevadakat, üvegüstült szemekkel nézi a számarányok kárára való eltolódását s ha egyszer-egyszer fel is villan benne egy pillanatra a lelkesedés fénye, mint világító Szent-János bogár vilódzás, gyülekezete sötét éjszakájában, az nemsokára el is tűnik, mint fekete éjszakán át vágató mozdony kéményéből kiszállt és pocsoltyába behullt szikra. Nos hagyja el a Ma lelkipásztora a Tétlenség kolostort, nézzen ki a kérelmő lyukon s meglátva a veszedelmeket, meghallva a farkasok dalát, tépje fel sarkaiból a kaput s dobja oda testét-lelkét szent munkára, a nyáj, a hívek megmentésére.

A jövőendő titkos mélységeit eltakaró saisi fátylat mintha egy pillanatra fellebbentette volna a világ-háború s mie pillanat-villanás alatt beletekintethetünk e sötét mélységek tárnáiba, hol a felénk ásitó mélységben mintha a testi lelki züllöttség ijesztő rémeit, mintha a fenyegető veszedelmek Waipurgis éjszakáját láttuk volna.

De viszont minél apokaliptikusabb a helyzet, annál imádságosabb hittel, annál erősebb akarással, annál elszántabb lépéssel kell éppen a lelkipásztornak elindulni hivatása teljesítésére. A mulasztások által felbogó bűntudat tüze oltassék el a bűnbánat keserű könnyeivel, álljunk előre az eseményeknek s ne csendes, földre bámuló processzióként kövessük azokat, tudjunk erősen hinni, lángolóan szeretni, önmagunk szeretetét hivatásunk iránti rajongásunknak alárendelni s akkor egy szebb jövő munkái lehetünk.

Széchenyi „Hitel” c. munkájának motívóját ezt írja: „Jó hazafinak lenni nehéz, de nem lehetetlen! Nehéz, ha mindazokat a feladatokat, melyek hivatása, munkaköre határvonalain belül esnek, lelkiismeretesen, eredményt felmutatóan el akarja végezni, de nem lehetetlen, ha van benne hivatása, szeretete, ha nem Potemkin falvakat akar felmutatni életének végén, elvonuló királyának, az Ur Jézus Krisztusnak, ha apostoli küldetését felismerve, az első pünkössti lélekkel és elhatározással dobja magát oda a Krisztus örök céljainak elérésére.

Klío, a történelem muzsája, mikor már mi régés-régen elfeledett porok leszünk, e kort — s vallási helyzetére, körülményeire való tekintettel joga van — a második Reformáció korának fogja elnevezni valószínűleg. Lássuk meg tehát történelmi helyzetünk adottságát, ismerjük fel a Ma lelkipásztorának feladatait, nehogy az történjék velünk, mint a bibliai hűtlen szőlőmunkásokkal. Legyen a mai lelkipásztor életének vezető textusa a fennebb tárgyalt hármas gondolat, annak kifejtése, érezze azt, amit a Gárdonyi által megirt „Isten rabjai” szerzetese érzett, hogy annyira rabjává lett Istennek, az ő céljainak, hogy bármennyire próbálta is a világ e környezetéből kiszakítani, bármennyire szeretett volna is más életet élni, de nyugtalan volt a lelke, mint a

Szent-Ágostoné, míg végképpen nem Istenben s nem Istennel nyugodott el
Kiss József.

Elnöki székfoglaló.

Tartotta Ragályi-Balassa Ferenc báró, az egyházkerületi Kálvin-Szövetség alakuló közgyűlésén Miskolcon 1927 október hó 24-én.

Mélyen tisztelt Közgyűlés!

Amilyen a Kerületi Kálvin-Szövetség világi elnöki székét (elnöktársammal együtt) elfoglalom, első szavam a hálás köszönetem azon kitüntetett bizalomért, melyben csekély személyiségemet ezen diszes állásra nézve részesíteni szívesek voltak. Megvallom az igazat, én első percben megrejtemtem azon feladatok súlyától, melyek ezen elnöki székben reám várnak, mérlegeltem csekély és fogyó erőmet is arra nézve, vajjon képes leszek-e megfelelni ezen bizalomnak, de végre is győzött bennem a kötelességérzet, hogy e nagy megtiszteltetést el kell fogadnom és legalább is meg kell kísérelnem azt, hogy tudom-e azt végezni, amire el lettem hívva? En tehát ígérem ezen ünnepélyes pillanatban, hogy csekély erőmhöz képest ugyan, de mindenkor híven és becsületesen fogok iparkodni a most előlegezett bizalmat ki is érdemelni és ha látom, hogy erőm erre gyengék lennének, lesz bennem elég őszinteség és kötelességérzet, hogy félreálljak, mert mint önmagam legszigorúbb bíróját, azt tartom, hogy egyetemes egyházunk érdekében mindig és mindentűt a legjobb erőnknek kell érvényesülni.

Programmot én most — bár ez lenne a szokás — nem adok, mert meddő dolognak tartom azt, amennyiben a Kálvin-Szövetség céljai, feladatai, ezek a nagy és nemes célok annyira közludatosok, hogy azokat ismertetni szükségtelen, de öhajtanék mégis pár fontosabb kérdést jelen alkalommal is érinteni.

Le akarom ugyanis azt szögezni, hogy amíg én ezen elnöki székben ülök, a Kálvin-Szövetség működése csakis a hivatalos egyházzal karöltve fog haladni, mert erős meggyőződésem, hogy azon cél lebegett eddig is a szervező-bizottságunk hervadhatlan érdemeit szerzett vezetői előtt is, hogy t. i. a Kálvin-Szövetség a hiv. egyházzal karöltve kívánt haladni és pedig mint — hogy úgy mondjam — önkéntes segédcsoport, a hivatalos egyház által nem mozgósítható, a közös cél érdekében sorakoztassa.

Hangsúlyozni kívánom, hogy működésünk a teljes keresztényi felekezeti béke jegyében öhajthaladni, egyrészt, mert a krisztusi szeretet is ezt teszi feladatunkká, másrészt, mert hazánk jelenlegi állapotában soha inkább, mint most van szükség arra, hogy a többi keresztény hitfelekezettel együttesen harcoljunk a hiteltelenség, istentagadás, a mindent megmetyéző materializmus általai ellen. Már pedig nem azért hívják a mi vallásunkat magyar vallásnak, hogy mi a hazánk és vallásunk szent érdekeit ne együttesen ápolnánk.

Megjegyzem még azt is, hogy a ma megállapított kereteket senki sem tartsa noli me tangere-szerűségnek, mert mi mindenkit és mindenkor legnagyobb örömmel fogadunk, aki velünk karöltve akar a Kálvin-Szövetség nagy céljai érdekében munkálkodni. Ezek voltak azok a szempontok, melyeket külön is ki akartam emelni, most pedig még egy kötelességet akarok teljesíteni, megakarom hajtani a hálás elismerés lobogóját szervező-bizottságunk láng-

leltű apostolai előtt, kik fáradhatatlan buzgalommal növelték már eddig naggyá a sokak által átomszerűnek, utópisztikusnak tartott eszmét, bizonyosságok szolgálatára arról, hogy ahol a hit erős, ott megjelenik az Úr! Kérem őket, hogy maradjanak ők ezentúl is ezen lángleltű apostolok egyetemes Egyházunk jávára és diszére és támogassanak engemet szíves jóindulattal, mert ez a remény ezen pillanatban az én legnagyobb erősségem. Ajánlom magamat egyáltalán a Szövetség tagjainak szíves jóindulatába.

IRODALOM.

* Németh Károly: *Lélek gyöngye.* Imádságok.

Az Istenben örvendő ifjú lelkek számára. Putnok, 1927. Szerző kiadása. 108 o. A mi korunkban nagy szükség van arra, hogy a gyermekeket s ifjakat imádkozni tanítsuk. Ehez jó segítség egy ilyen kis imádságoskönyv. Azonban az imádságról főleg két dolgot kell tudnia. Ismerni kell annak a közönségnek a lelki világát s gondolkodásmódját, amelyhez az imádságot írja s meg kell találnia a gondolatanyaghoz megfelelő kifejezésformát. Szerző — úgy látszik, — a gyermekek és ifjak lelki világának megismerésében komoly tapasztalatai szereztek. Úgyesen válogatja össze az imádságok gondolatanyagát s a megfelelő bibliai helyeket. De kevésbé szerencés a kifejezésformák megtalálásánál. Néhol rapszódikusnak rövid mondatokban keresi az egyszerűséget, másutt pedig az imádság illatozó rózsaleveleivel hinti tele (az Úr) szentélyének pitvarát. (82. o.) Az imádság „arany folyójáról” beszél, majd a hit, remény és szeretet „zúgó meteor köveiről” tesz említést. Gyermekek, ifjak talán mégis világosabb és közvetlenebb szavakkal fordulnak a menyeyi Atyához. Mindamellett az ifjú lelkek hitének felébresztésénél és ápolásánál gyümölcsözőben használhatják e kis könyvet Krisztus munkásai. NSB.

VEGYES KÖZLEMÉNYEK.

— **Gyászír.** Az erdélyi ref. egyházkerületet súlyos veszteség érte: *Péter Károly* egyházkerületi titkár, az egyh. ker. adminisztráció szakavatott, bícs és buzgó vezetője okt. 29-én, életének 60-ik évében rövid betegség után elhunyt. Halála egy szép családot borított gyászba; a gyászoló család, közöttük leánya, dr. Máttyás E. kartársunk felesége iránt legmélyebb részvétünket fejezzük ki. Áldott legyen emlékezte!

— **Reformációi emlékünnepek.** A *sárospataki főiskola* a hagyományos kegyelettel és lelkesedéssel ünneplte meg október 31-én a reformáció megindulásának emlékeztétét. D. e. az imateremben tartott istentiszteleten Szabó Zoltán theol. tanár mondott hálalmát e nap áldásairt; a d. u. tartott emlékünnepekben *Bódy Dénes* vallásánár szépen megírt emlékszéde élvezette a hallgatóságot a német reformáció megszentelt helyeire (Wittenberg, Worms, Speier); az ifj. énekár és vegyeskar szép szereplése az új énektanár számára sok elismerést szerzett. D. e. 11 órakor a Hittanhallgatók Egyesülete is magas színvonalu emlékünneppélyt áldozott a nagy nap emlékeztetésének. — *Miskolcon* a Kálvin Szövetség rendezésében d. u. a Kossuth-utcai templomban tartott

emlékünneppélyen *dr. Sebestyén* Jenő budapesti theol. tanár mondott „Uj ébredés, új reformáció” címen lelkes ünnepi beszédet, melyben az állami és társadalmi élet minden terén a ker. gondolat érvényesítését követelte. — *Budapesten* a Vigadó nagy termében rendezett ünneppélyen Ravasz és Raffay püspökök tartottak nagyhatásu beszédeket; Ravasz a mult sok szenvedéséről megfélekedő és reverzalist adó protestánsok ellen fordult, akik lemondanak nevök történelmi jellegéről; Raffay elismeréssel szolt a kath. nagygyűlésen elhangzott megértést kívánó nyilatkozatokról, de kijelentette, hogy mindaddig nem lehet hazánkban felekezeti béke, míg a kath. papok, az új Codex alapján, a protestánsok törvényes házasságát törvénytelennek, ágyasságnak s az e házasságból származó gyermekeket törvénytelen fegyűknek merik nevezni! Itt van felekezeti viszonyunk sajnálatos betegségének egyik kórokozó bacillus!

— **Hósi emlékszóbor** leleplezése volt Mezőkeresztesen okt. hó 23-án. A templomi igehirdetést Vajda Sándor helybéli lelkész végezte; a községháza előtt felállított művészi szóbornál a felavatási beszédet Botlik József, mondotta, imádságot pedig Pósa Péter tartott. A gyönyörű szobor 72 hósi halott nevét örökíti meg, s szép bizonyosága a mezőkeresztesiek közismert áldozatkésztségének.

— **Kölcson ajánlat.** Mult számunkban e cím alatt megjelent közleményünk elején az 5 rejtelmes betű alatt A Pesti Hazai Első Takarékpénztár Egyesület értendő.

— **Rövid hírek.** A *tiszántúli* egyházkerület Hortly István lovassági tábormokot, a Kormányzó testvérbátyját fogja egyh.-ker. főgondnokának megválasztani. — A *Hongaarsche Heraud*, a dr. Sebestyén Jenőtől nagy hozzáértéssel szerkesztett holland egyházi lap, szeptember havában a magyar ref. egyházi érdekek nagy kárára, megszűnt. — A borsodmegyei *vattai* gyűlekezeten két új harangot avattak fel okt. 30-án; az egyiket Kocsis József és felesége ajándékozta az egyháznak (91 kgr.), a másikat a hívek önkéntes adakozásából szereztek be (217 kgr.). A felavatási beszédet Vajda Sándor m.-keresztesi lelkész mondotta.

— **A sárospataki református egyház,** mint az előző években, úgy most is akként kezdé meg a vallásos estét, hogy november első hetében minden este vallásos estélyt tartott. Az első ilyen este reformációi emlékünneppély volt, amelyen a bibliamagyarázat az *Uri ima* első kéréséről szolt, megnyitván ezáltal az *egész* heti sorozatot, amely a *Miatyánk* kéréseinek fejtegetésével foglalkozott. A reformáció emlékünneppélyen Szabó Zoltán h. theol. tanár előadást tartott a református gyűlekezeti eszményről. Ez is első volt abban a ciklusban, amely a hét többi napjain folytatódott a református társadalmi, családi eszmény és a református jellem köréből vett előadásokban. Nagyban növelte a vallásos esték áldásait az a körülmény, hogy a lelkeszen, hitoktatón, a s.-lelkészen s a főiskolai szénioron kívül kedden este *Enyedy* Andor miskolci lelkész és *Vitéz Sáfrány Géza* ny. altábornagy, a Kálvin Szövetség lelkes apostolai, tartottak előadásokat, szerdán este *dr. H. Kiss Géza*, beszőbőcsi lelkész tartott előadást a bibliaiadásokkal kapcsolatban a református női jellemről, szombaton este pedig *dr. Máttyás Ernő* theol. tanár fejezte be az

estélyeket a református jellemről tartott értékes összefoglaló előadásával. Az estélyeken a főiskola, Szathmáry Ferenc és Palumbó Béla énekkara értékes énekszámokkal, theologus és tan.-képezési ifjak pedig lelkes szavalatokkal járultak hozzá az áhítat emlétséhez. Ezután az egész tél folyamán csak hetenként egyszer, pénteken 1/2 órákor lesznek vallásos estélyek.

— **Főiskolánk köréből.** A főgimnázium ujonnan választott tanárai: Tárczy Árpád, B. Szűcs Ferenc és Szathmáry Lajos a Köziskolai Szék nov. 3-iki ülésén tették le a hivatalos esküt; az új tanárokat ez alkalomból Elekes I. közigazgató üdvözölte meleg szavakkal, az egész tanári kar őszinte szerencsekívánatai közt. — Tárczy Árpád, a történelem—latin tanszékre ujonnan választott tanár, okt. 31-én érkezett Sárospatakra s nov. 2-án tanári működését főiskolánkban megkezdette. — Dr. Rácz Lajos theol. akad. igazgató nov. 4-én, a párisi prot. theol. fakultás jubileumi ünnepére, mint a theol. kar képviselője, Párisba utazott — Az október 29-én Miskolcon tartott nagy ker. társadalmi közgyűlésen, mely a numerus clausus eltörlése ellen tiltakozott, a *Bocskay Bajtársi Egyesületet* Mikos Z. és Perjessy L. bajtársak képviselték. — A nov. 6-án Budapesten tartandó *Kossuth-szobor*-leleplezésen főiskolánk tanári kara küldöttséggel fogja magát képviselni, mely koszorút helyez az egykori pataki juratus szobrára; a Főisk. Énekkar hasonlóképen 4 tagjával fog az ünnepi énekkarban szerepelni; főiskolánk nov. 5-én d. e. áldozott, Novák S. főgimn. tanár magasán szárnyaló emlékbeszédével, Kossuth L. emlékezetének.

— **Megjelenendő könyvek.** *Lélek és élet* című beszéd-sorozatomból II. kötete 1928. január 1-re megjelenik. A közel 200 oldalas könyv 20 közönséges és ünnepi prédikációt, 10 vallásoseti, 10 esketési és 10 temetési beszédet tartalmaz. A könyv előfizetési ára 7 pengő. Az I. kötet 6 pengőért kapható. Belsőbölcs (Bertzék) Borsodmegye, dr. Hegyaljai Kiss Géza ref. lelkész. — Az alsóborsodi egyházmege közgyűlése elhatározta, hogy kiadja *Takács Mihály* lelkész *Temetési Énekgyűjteményét*, amely mintegy 100 rendszeres rendkívüli alkalomra szóló halotti éneket fog tartalmazni s ára 2 P. lesz. Előjegyzések a szerzőhöz Felsőábrányba (Borsod m.) intézendők.

— **Egy új törvényjavaslat.** Vass József népjóléti miniszter az ifjú egyének számára szeszes italok kiszolgáltatásának korlátozásáról és a közönség szórakoztatására szolgáló nyilvános helyiségeknek és helyeknek ifjú emberek által való látogatásáról szóló törvényjavaslatot terjesztett az országgyűlés elé, melyszerint a 18. évüket még be nem töltött ifjak nyilvános helyiségekben, kávéházakban, tánc helyiségekben szeszes italt nem fogyaszthatnak még abban az esetben sem, ha felnőtt kíséretben vannak. Készséges esetben az ifjú igazolni tartozik, hogy 18-ik életévét beöltötte. A tilalmat megszegő ital-kiszolgáltató súlyos büntetésben részesül.

— **Alsóborsodiak figyelmébe!** I. Őszi közgyűlésünk határozata szerint 1. lelkési tanácsbírói és 1. lelkési aljegyzői állásra a szavazatokat dec. hó 1-ig kérem hivatalomban beküldeni. 2. A Konvent 180,926. sz. rendeletének november 1-ig eleget kellett volna tenni minden lelkésznek. És csak 2 lelkész küldte be eddig a Tanszemélyzetről készített kimutatást.

Postafordultával kérem ennek hozzám való juttatását. 3. A kik nyugdíjjárulékaikat még nem fizették be, azonnal kérek erről indokolást, vagy a fizetés elrendezését. Egyházak és lelkészek járuléka a leg-sürgősebben rendezendők. A kik nem fizetik ki járulékaikat 10 nap alatt, azokra nézve nekem — bár fájdalmas ezt tennem — felülről jött meghagyásom van — a Miniszter úr útján — a kongrua lefoglalás bejelentem. Mindenki legyen azon, hogy ezt ne kelljen cselekednem. Több értesítés már nem megy, s a kongrua lefoglalás iránti kérelmet nov. 15-én már felterjesztem. Miskolc, 1927. október 29. Atyafüti szeretettel: Farkas István esperes.

— **Írásbeli tételek az 1928. évi szeptemberi lelkészéletpítő vizsgálatokra.** A) Az első lelkészéletpítő vizsgálatra: Egy szakértekezés a következő 3 tétel valamelyikéről: a) *Őszöveltségi* írásmagyarázatból: Fordítandó és magyarázandó Zakariás prof. IX—XIV. fejezete (A szöszedett melléklendő). b) *Űszöveltségi* vallástörténetből: Pál apostol theológiája. c) Keresztény *erkölcstanból*: A jesusiták erőlteti felfogásának ismertetése és bírálata Pascal „Vidék levelei” nyomán. B) A második lelkészéletpítő vizsgálatra: 1. Egy szakértekezés a következő 3 tétel valamelyikéről: a) *Egyházjogból*: A ref. egyházi adórendszer alapelveinek kifejtése és egy tetszőszerinti egyházközégs adórendszerének leírása. b) *Homiletikából*: A bibliai csodák felhasználása az igehirdetésben. c) Magyar prot. *egyház történetéből*: Prot. énekköltészetünk a XVII. században. 2. Gyakorlati bibliamagyarázat irandó: Lukács XIX. f. 1—10. v. alapján. 3. Kátémagyarázat irandó a Heid. Káté 88. kérdéséről: „Miből áll az igazi bűnbánat, vagyis az embernek megterése?” A. Egyházi beszéd irandó: Mikéas VI. r. 8. v. alapján: „Megjelentette nekem, óh ember, mi legyen a jó és mit kíván az Úr tőled! Azt, hogy igazságot cselekedjél, szersz az irgalmasságot és hogy alázatosan járj a te Isteneddél!”

A dolgozatok egy-egy fizetben tisztán, olvashatóan írva, 1928. augusztus 1-ig adandók be (ezen határidőn túl csak püspöki engedéllyel lehet dolgozatot beadni) a theol. igazgatói hivatalhoz. Az I. vizsgálatok saját egyházi beszédjüket, amelynek textusa szabadon választható, jól meg kell tanulniok és a vizsgálaton előadniok. Ez a beszéd is. a házi dolgozatokkal együtt, beadandó! 1059/1927. Láttá és jóváhagyja Miskolc, 1927. okt. 13. Dr. Révész Kálmán püspök.

HIVATALOS RÉSZ.

1115—1927.

Körlevél.

Legközelebbi közgyűlésünk határozatából szavazást rendelék el egy egyházkerületi világi tanácsbírói állásra. A szavazatok folyó évi december hó 20-ig (*huszadikáig*) küldendők be a püspöki hivatalba. Kettős boríték nem szükséges, csak a borítékra rá kell írni feltűnő betűkkel „Szavazat”. Az elmaradt, elkésett vagy szabálytalanul kiállított szavazatok bírság alá esnek.

Miskolc, 1927. nov. 2

Dr. Révész Kálmán
püspök.

SÁROSPATAKI REFORMÁTUS LAPOK

A TISZANINENI REF.-EGYHÁZKERÜLET ÉS A SÁROSPATAKI FŐISKOLA KÖZLÖNYE.

56334 MEGJELEN MINDEN VASÁRNAP.

ELŐFIZETÉSI DÍJ:		Főszerkesztő:	Felcsoz. szerkesztő és kiadó:	HIRDETÉSEK DÍJA:
Egész évre	14 Pengő.	Dr. RÉVÉSZ KÁLMÁN	Dr. RÁCZ LAJOS	Megegyezés szerint.
Fél évre	7 Pengő.	Főmunkatársak:		
		MARTON JÁNOS, ENYEDY ANDOR, FORGÁCS GYULA		

TARTALOM: M.: Kossuth. — *Kövér Pál*: Egy új törvényjavaslat. — *Takács Mihály*: Belmissziói munkaprogram az alsó-borsodi ref. egyházmege gyülekezetei számára az 1927/28-iki munkáévre. — Irodalom. — Vegyes közlemények.

Kossuth.

Legnagyobb szobra leleplezésekor álljon itt a neve lapunk legelső helyén is s egy pillanatra szálljon át rajtunk az ő égígérő lelke, ez a nagy, csodatevő, fényes, kemény és dacos, a földért küzdő és mégis égi lélek.

S itt, ezen a helyen most ne az ragadja meg figyelmünket, hogy mi volt ez a lélek az ezerszentes magyar nemzetnek, hogy lett öntudatának lángoló szavává, hogy tel-szellt Istennek abban kijelenteni a nemzet örök jógát és szent szabadságerejét. Tudjuk, hogy ezekkel lett nemzete hősvé s ezekért ölelte körül halhatatlanul népe szerelete. S a jövőre nézve is bizonyos, hogy a Kossuth lelkének érvényesülése nélkül nincs nemzeti megmaradás s a nemzeti feltámadásának az ő lelke örökéből kell szétáradnia és nekünk kötelességeink vannak ezzel a lélekkel szemben.

De itt, ezen a helyen most ne az ragadja meg szívünket.

Ámulva nézzük Kossuthban a gyönyörű csodát. A lélek csodáját. A lélek erejét és diadalát. A lélek világhatalmát és letiporhatatlanságát. A lélek mindenkifeleltvalóságát.

Egyszerű kezdetekből indul el, de hamar fellángol ez a lélek. Megragyog fénye és kisüt hódító szépsége. S azután a szívek urává lesz. Földi hatalomra nem támaszkodik, seregek nem állnak a rendelkezésére, kincs, vagyon, ősi név nincs ott az eszközei közt.

Ez a lélek önmaga által lett világhatalommá és önmagában világot jelentett. Amikor egy világot moztatott, nem volt nagyobb, csak sasszárnyát lebbentette meg, csak hatott és munkált. Amikor mindennőnen leszorították, nem lett kisebb. Ereje hatalmával megmaradt századoknak elvégzendő munkául és megvalósítandó eszményül.

A lélek erejének csodáját ünnepelje szívünk Kossuthban és leboruló, mélységes áhitattal a lélekkeremtő Aikotót. Övé a lélek. Övé az erő. A lélek minden munkáját végezhetjük a világ minden hatalmával szemben bátran és rendíthetetlen bizodalommal. A lélek a diadal.

M.

OCZI EGY ÚJ TÖRVÉNYJAVASLAT.¹

A napilapok szerint népjóléti miniszterünk egy rendkívül jelentőségeltjes törvényjavaslatot terjesztett a Ház elé. Kormányunk az alapjaiban megtámadott erkölcsi életünket regeneráló, a magyar lélek erkölcsi integritását visszaállítani hivatott sorozatos ténykedései; a káromködás elleni, a szemérmérsőt, erotikus irodalom és sajtó kilengéseit megrendszabályozó erkölcsvédelmi rendeletek után most törvényvel akarja megakadályozni a 18 éven aluli fiatalság korcsmázását, nyilvános helyeken történő alkoholfogyasztását. E törvényjavaslatot a közegészségügyi bizottság tárgyalásai során nemcsak elfogadta, hanem még ki is egészítette azzal, hogy a népjóléti miniszter kapjon felhatalmazást a „18 éves italkiszolgáltatási korhatárnak a betöltött 21. életévig rendelti úton való felemelhetésére”. A törvényjavaslat szigorú szankciókat tartalmaz a törvényt megszegő italmérőkkel szemben. Nevezetesen kimondja, hogy amelyik italmérő 5 éven belül 3 esetben megszegi e törvényt, attól a hatóság megvonja az italmérisi engedélyt.

Lehetetlen a legmélysegebb hálaérzettel és kitörő örömmel ne köszönteni ezt a törvényjavaslatot és megalkotóját. Mi, akik e lap hasábjain rámutattunk már az alkoholizmus megdöbbentő következményeire s említettük egyetemes konventünknek a korcsmák vasárnapi zárvaratása érdekében a kormánytól tett lépésének eredménytelenségét, most bizonyos elégtétellel állapítjuk meg, hogy kormányunk döntő jelentőségű lépést tett ezen a téren is. Mondanunk sem kell, hogy ennek a javaslatnak pártfogása és törvényerőre emelése képviselőinknek erkölcsi kötelessége. És bár el vagyunk készülve, hogy az érdekeltek minden követ megmozgassanak e javaslat törvényerőre emelésének megakadályozása érdekében,

¹ Ennek a cikknek megírása óta a jelzett törvényjavaslat már törvény lett, de a cikk gondolatai így is időszerek. Szerk.

mégis meg vagyunk róla győződve, hogy fiatalágunknak, a nemzet reményeinek erkölcsi erejét és tisztaságát feltő képviselőik összefogásán hajótörést szenved minden ellenséges támadás. Annál jogosabban várhatjuk ezt, mert az említett bizottsági tárgyaláson képviselőink pártkülönbség nélkül egyakarátú lelkesedéssel karoltak fel, sőt egészítették ki a javaslatot. Jól esett olvasnunk egyik felszólaló nyilatkozatát, ki azzal a megindokolással, hogy a falvakban az alkoholizmus a bűnözés melegágya s a legtöbb bűncselekmény oka, örömmel látta a vasárnapi italmérés beszüntetését.

Ennél a pontnál hadd mutassunk rá arra, hogy felúton megállani nem is szabad. Hisszük is, hogy kormányunk e javaslatot nem utolsó lépésnek szánta e téren, hanem az elintézési erők nagysága folytán fokozatos küzdelemmel akarja a szemben álló erőket leszerelni s az alkoholizmus romboló tényezőjét leépíteni. Mert felő, hogy ez a készülő törvény, — méltányolva ugyan nemes intencióit s a gyakorlati életben eredményes keresztülvitelét célzó rendelkezéseit és szankcióit —, célját csak kis részben fogja elérni. Felő, hogy ellenőrző hatóságai szerveink elégtelensége folytán az érdekelt italkimérők mesterkedése számtalan esetben kijátsza az üdvönsök ígérköz törvényt. Igaz, hogy kétséges esetben hatóságai bizonyítvánnyal kellene igazolni az alkohol fogyasztóknak korukat, de ezt ugyan egy korcsmáros sem fogja szorgalmazni, ilyen agyálókötő eltekintve is egészen bizonyos, hogy jelentékenyen le fogja csökkenteni ez a törvény nemcsak a korcsmárosok bevételeit, hanem az ifjúság elzülését is. Ha pedig az állam nem állíthat minden korcsmáros és italkimérő mellé egy rendőrt, jöjjön az állam segítségére a társadalom jobb érzesű része. Ebredjen fel bennünk a felelősségért ifjúságunk és jövendőnk iránt s vegyünk részt kíméletlenül az ellenőrzés nagy munkájában. Am hogy az ellenőrzés minél eredményesebb lehessen s a javaslat betérjesztőjének magasztos célja megvalósulhasson, hangsúlyozzuk: ez csak egy lépés legyen a cél felé. Szeretnők himni, hogy azt a megmozdulás követni fogják a többi lépések is: az italkimérések vasárnapi eltávása, a korcsmárknak szombat estétől hétfő reggelig történő bezárása, a nyilvános helyeken történő alkohol fogyasztásnak nemcsak a 18 éven és 21 éven aluli ifjúságtól, hanem jelzett helyeken általában minden embertől való megvonása. Szigorú büntetésük kellene megrendszabályozni a részegségeit is. Megdöbent dolog, hogy míg a külföld nem egy országában a bűncselekmények elkövetésénél a részegség súlyosbító körülmény, Magyarország enyhítő körülmény. Reméljük, hogy a közeljövőben ez másként lesz. Haladjon hát előre ezen az úton a kormány, mert ez vezet az igazi konszolidáció, az egyéni, családi, egyházi, nemzeti élet újjászülése felé.

Kövecz Pál.

Belmisszió munkaprogram az alsóorsodai ref. egyházmegye gyülekezeti számára az 1927/28-iki munkáévre.

Amikor az elmúlt július havában egyházmegyénk képviselőiben résztvettem a péceli országos belmisszió előadói konferencián: egyik egyházmegyei előadója szomorúan újságolta, hogy az ő egyházmegyéjében a lelkészárság nagy része annyira el van telve gyűlölettel a belmisszió gondolata iránt,

hogy készek lennének megkövezni még azt is, aki belmissziót emleget előtűnik. Istennek hála, ez az egyházmegye nem a mi tisztáninneni egyházkerületünkben van, nem tagadhatjuk azonban, hogy itt is és egyházmegyénkben is vannak még emberek, akik ha nem gyűlölettel, de némi ellenzenével viseltetnek a *belmisszió fogalmával* szemben. Idegenből importált valaminek tartják, amit a magyar ember természetébe nem vehet be egykönnyen csak úgy márol-holnapra.

En úgy gondolom Forgács Gyulával, hogy itt tulajdonképpen ez elnevezés idegenszerűsége ellen van sokaknak kifogásuk. Mert hogy a lényeg ellen is lehetne: józan ésszel nehéz volna megmagyarázni. Nevezük hát a belmisszió: lélekszerinti pásztort, vagy evangéliumi munkának: nos, így talán csak nem lehet ellene senkinek ellenvetése!

Hogy aztán erre a lélekszerinti pásztorkára, erre a fokozottabb evangéliumi tevékenységre vezető szükség van magyar református egyházunkban: azt még a legkonzervatívabb emberek se tagadják. Mert a lelkipásztorok és más egyházi munkások munkálkodása nagy általánosságban eddig nem volt ilyen lélekszerinti. Hogy senkit meg ne botránkoztatassak e kijelentéssel: önmagunkból indulok ki. Engemet sok más társammal együtt a legridegebb racionálizmusban nevelt tanáraink egy része. Testvéreknek tartottuk az unitáriusokat, de ellenséges érülettel tekintettük a theológus korunkban más teológusok felő. Katedrúra kerülvén, predikációinkban a morális, erkölcsi részre fektettük a fősúlyt, de az élő Krisztus s az ő embereket és világot átfőrmáló lényege, a kereszténység, a kálvinizmus esszenciája hiányzott a beszédünkben, az életünkben és így természetesen hiányzott a gyülekezeteinkből is. Ahol pedig a Krisztus lelke nincs jelen: ott szónokolhatnak az emberek akármilyen cifrán, akármilyen ékeszőlóan: nincs élet, csak vegetálás. De azért mi, úgynevezett jó lelkipásztorok, jó tanítók voltunk s gyülekezeteinkről azt jelentettük évről-évre, hogy ezekben "mindenk ékesen és szép renddel folynak." Hogy a templomok elnéptelenedtek, az Urasztalához jésztőben kevesen járultak, az egyházi terhek ellen mindjobban zúgolódtak, hogy a lelki és erkölcsi élet rúgói erősen meglazultak, hogy az önzés mindjobban hatalmába keríté a lelkeket, ezt ugyan ki-ki nehezményezte odahaza, de mégis csak beletörődünk: hiszen másut se rózsásak az állapotok.

Hanem a forradalmak utáni összeomlás jésztően tárta elénk a valóságot, hogy a mi magyar református egyházunk agyaglábon álló vár, ami az első nagyobb rázkódásra a porba omolhat. Es következett a szomorú állapotok beismerése, konstátálása annak, hogy református egyházunk nagybeteg s ha nem segítünk rajta, belepusztul nyavalyájába. Következett itt is, ott is kísérletezések a belmisszió munkákkal, amiknek tulajdonképpen mind egy céljuk van: életet lehelni a holt tagokba, vagy más szavakkal a Krisztus egyházában a Krisztus lelkét tenni uralkodóvá. Mígnem Egyeset Konventünk, hogy a munka szétfolyó ne legyen, kezébe vette a belmisszió munkájának az irányítását s egyetemlegesen kötelezővé tette az egész magyar református egyházban.

Am nekünk akkor is kötelezőségünk volna az ekeszarvára vetni a kezünket, ha felsőbb egyházi parancs helyett pusztán a lelkiismeretünk parancsára hallgatnánk. Csak egy pillantást kell vetnünk a fele-

kezetközi helyzetre és láthatjuk, hogy mindenik felekezettől legjobb erőt állítja a harcba, de amely az élen jár és bámulatos katonai szervezetével, hatalmas szellemi és anyagi erővel legyűrni igyekszik a többi, az a r. kath. felekezet. Míg mi azon vitázunk, hogy van-e létjogosultsága az ifjúsági Egyleteknek: Ők a kath. Leány- és Legényegyletekben, a különféle kongregációkban régóta munkálkodnak a kath. öntudat megerősítésén. Míg mi azon sopánkodunk, hogy hogy hogyan állítsunk az összes magyar református hívek erővel egy-egy árházakat, hogyan vegyük át a sárospataki tanítóképezdét, hány évtized múlva létesítsünk napilapot: Ők azalatt behálózzák férfi és női szerzetesrendjelkkel s főként a harcos jezsuitákkal az ország legkisebb zugát is, mindenütt milliárdos építkezéseket végezve, felrúzza a legközönyösebb szívűeket is, lapjaikkal harcos közvéleményt teremtve s kimondottan r. kath. színezetű politikai pártot alakítva. Hatalmas szervezetük s dolgozni akarásuk s nem ügyüknek az igazsága az, amely rövidesen arra ébreszt bennünket, hogy mi megint lekéstünk, mert „mámögök” és „minekák” voltunk.

És most e kitérés után rátérek egyházmegyénk jövő évi belmissziói programjának rövid ismertetésére. Feladatokat megkönyíti az a körülmény, hogy néhány héttel előbb látott napvilágot Forgács Gyula konvienti előadó: *Belmissziói útmutató* c. könyve, amely az egész magyar ref. egyház számára egységes irányításokat tartalmaz a belmissziói teendőkre nézve. Mindenekelőtt ismertet a Konvienti általános programját, majd részletezi az 1927/28. évi munkaprogramot. Ez a téli program a következő:

1. Mindenekelőtt számba kell venni, hogy *miféle munkák folynak az egyes gyülekezetekben* s szintén feltárni a hiányokat. Erre valók voltak azok a jelentések, melyeket minden lelkésznek be kellett küldeni.

2. *A szabad belmissziói alakulatok közül* (Bethánia-c. stb.) csak azok munkáját veheti igénybe egyháznak, amelyek határozott kálmínista szemlében, ref. egyházi felügyelet alatt hajlandók részt venni református egyházi ébredésük nagy munkájában.

3. *Az evangélizálás terén vár az igazi alapvető munka minden egyes lelképítészorra és laitulóra.* A jelenlegi felnőtt generáció érzés- és lelkiállagán ma már keveset változtathatunk: a jövő reményességét, a gyermek és ifjúságot kell munkába venniük, mert ellenkező esetben már előre is lemaradhatunk az ételről.

Takács Mihály.

(Folyt. köv.)

IRODALOM.

* **Nagy Sándor: Hárfák és aranypharak.** Bizonyosságok evangéliumi beszédekben. A szerző kiadása, 1927 8° 85 lap. E szép kiállítású kötet, amely 16 prédikációt és imádságot tartalmaz, egy egészen fiatal embernek, jelenleg sajszentpéteri s.-lelkésznek a munkája és örömmel kell megállapítanom, hogy sok ígértet van benne. Nemcsak a pompás kifejező erő és formai szépség, a művészi szemlélet és drámai előadásmód kapja meg az embert ennek a könyvnek az olvasása közben, nemcsak a helyes lelki látás és lélek ereje, a bibliai ismeret és biblikus nyelv és a sok szép gondolat teszi vonzóvá e könyvet, hanem a szerző

lelkületében van valami vonás, annak Isten iránti érzéke és sajátos belső feszültsége, ami által megtudja ragadni a biblia és az imádság életének belső mozgalmasságát. A szerző e szép képességeinek elismerése mellett azonban meg kell állapítanom, hogy prédikációi a homiletikai műalkotás követelményei szempontjából nem sikerült alkotások. Ha a prédikáció-írás legfőbb tartalmi feltétele az *Ige közlése*, akkor kétségtelenül meg kell állapítanom, hogy egy pár prédikációtól eltekintve, alig találunk helyes textus-elemzést. A szerző általában nem hatol bele a textus mélységébe, azt kibányászatlanul hagyja, viszont a textushoz nem tartozó gondolatokat dolgoz be a prédikációba, úgy hogy azok egyike-másika csak a textus keretét adja. Ha pedig a prédikáció legfőbb formai elve az, hogy az *egész emberi* megragadja, akkor ebből a szempontból is sok hiányosság árul el a szerző. Az Ige drámai megjelenítése, amit uralkodó szempontként akar érvényesíteni — a fantáziára hat, elsősorban gyönyörködtet, de nem vált ki motorikus erőket, nem ragadja meg az egész embert, épen ezért még nagyon távol áll szerző attól, hogy az ígét úgy nyújtsa a hallgatónak, mint tágyláló, életadó eledelt, mint életet megszentelő hatalmat. A szerzőnek még sok elmélyedésre és sok elméleti tudásra is van szüksége, ha azt akarja, hogy kétségtelenül sok szép képessége méltó módon érvényesülhessen a prédikáció-írásban.

M. E.

VEGYES KÖZLEMÉNYEK.

— **Gyászír.** *Böjte* Sándor a losonci theol. főiskola senior instruktora és előadó tanára okt. 31-én 26 éves korában elhunyt. Mely részvétellel vesszük kora halálát meggömböztető hírét.

— **Dr. Rácz Lajos,** lapunk felelős szerkesztője nov. 5-én elutazott Párisba, a prot. theol. fakultás jubileumára.

— **A Kossuth-szobor** leleplezési ünnepélyén, nov. 6-án, főiskolánk két küldöttjével (Elekes Imre főgimn. és közgazgató és Harsányi István theol. tanár) képviseltette magát s koszorú helyezett a szoborra. A sárospataki virágokból font koszoru piros-kék szalagján az aranybetűs felirat volt: *Volt jurátusának a Sárospataki Főiskola.*

— **Czegledy Sándor** a Bethesda kórházban sikerült operáción esett át. Szívából óhajtuk mielőbbi teljes felgyógyulását áldott munkái folytatásáért.

— **Horthy István,** a heves-nagykunsági egyházmegye gondnoka elfogadta a tiszántúli egyházkerület főgondnokává való jelölését, Az ünnepi felkérés nov. 9-én volt az egyetemes konvent székházában. A díszes küldöttséget *Dr. Ballazár Dessz* püspök vezette. A küldöttség tagjai voltak: *Szomjas Gusztáv* ny. főispán, egyházkerületi főgondnok-helyettes, *Sass Béla* egyetemi tanár. *Dr. Rávész Imre* egyházkerületi főjegyző, *Dr. Szentpéteri Kun Béla* egyetemi tanár és *Pappszász József* földbirtokos, egyházmegyei gondnok.

— **Dr. Kováts J. István külföldi útja.** A párisi theol. fakultás nov. 9–10-iki jubileumán a budapesti theol. akadémia üdvözlétét *Dr. Kováts J. István* theol. igazgató tolmácsolja, aki ezt az útját arra is felhasználja, hogy a strassburgi egyetemet meglátogassa s előadást tartson s megforduljon Montpellier-

ben. Itt b. e. dr. Pruzsinszky Pálról tart előadást, akit a montpellieri fakultás disz doktori címmel tüntet ki.

— **Jogi ösztöndíj Amszterdamban.** Nagy örömmel olvassuk a Kálvínista Szemleiben, hogy holland ref. testvéreink áldozatkészségéből már ilyen is van. Az amszterdami kálvínista egyetemre holland ösztöndíj elnyerésével mehetett ki dr. Kállay Kálmán közvetítésével dr. Kiss Barnabás ügyvédjelölt.

— **Kossuth Lajos** budapesti szobrának leleplezési ünnepével kapcsolatosan megemlítettünk itt néhány adatot, amelyek a világhírű államférfiúnak és szónoknak a sárospataki főiskolához való viszonyáról szólnak. Jogi tanulmányait a sárospataki főiskolában végezte, hol 1819 szept. 28-án subscribált. Sajátkezű leg bejegyzett adatai, Német József seniorsága alatt ravatonként im' ezek: „Nomina subscriptum: Lud. Kossuth. Parentum vel Tutorum: Ladislaus. Patria: N. Kázmér. Comitatus: Zemplén. Religio: A. C. Conditio civilis: Nobilit. Aetas: 17. Subscriptio: Sept. Dies: 28. Studium: anni 4. Solutio pro Bibliotheca: 2.” A nagy hírű Kövy Sándorral jogtanárnak volt kiváló tanítványa, akinél senki sem képzett több kitűnő jogászt az 1848 előtti Magyarországnak s akinek kiváló tanítványai voltak még: Fáy András, gr. Teleki László, Szemere Bertalan és Fogarasi János is. Kossuthnak Kövy Sándorral való sokszor emlegetett összejutkozásait maga Kossuth írta le hitelesen a Pesti Napló 1882-iki egyik júniusi számában. Ez összejutkozás elintézősekor mondta Kövy Kossuthra mutatva: „A dominus Kossuthból országháborító lesz.” (Pataki juratuskódása olvasható A pataki diákvilág anekdotáinak c. jeles könyv 57—59. l.) Érdekes, hogy az első felelős magyar miniszteriumban egy másik pataki diák: Szemere Bertalan volt a befügyminiszter, aki aztán Kossuth kormányzósága idején miniszterelnök lett. Szemere Bertalan hét évig volt pataki diák. A jogot az 1828/29—1831/32. isk. években, vagyis 4 év alatt, végezte el, kitűnő eredménnyel. — Kossuth Lajosnak, pataki juratus korában, Fancsali Jóób Lajos volt a lakótársa, aki Liptóvármegyéből, Proszekről, jött Sárospatakra jogot tanulni s 1818 nov. 27-én subscribált. (Ezt pár nappal ezelőtt tudtam meg.) Kézírtatos Kossuth emlékünk, ezidőszent, tudommal, kettő van főiskolánkban: az egyik néhány sornyí kéziratos a szépzészet és műregészeti gyűjteményben, a másik az ő szerkesztésében megjelent Országgyűlési Tudósítások 1834—35-iki évfolyamának kéziratos lapszám-példányai. Ez a példány a Gortvay János jogtanár tulajdona volt.

— **A sárospataki hittanhallgatók** Bocskai bajtársi egyesületének „I. Rákóczi György törzse” nov. 6-án d. u. 4 órakor a főisk. imateremben szép ünnepélyt rendezett az erdélyi magyar irodalom egyik legkimagaslóbb alakjának, Áprily Lajosnak a tiszteltetésére a következő műsorral: 1. Híszkegy: Főiskolai kórus. 2. Császár József néhány Áprilyhoz intézett eredeti versét olvasta fel. 3. Kedves hang, régi magyar virágénekeket énekelt Hórsik Béla, zongorán kísérté Prókay Ica urleány. 4. Szathmáry Lajos főiskolai h. tanár felolvasást tartott „Magyar szellemi élet Erdélyben” c. alatt. 5. Tiboldy: Erdélyország: Főiskolai kórus. 6. Áprily verseket olvasott fel Mauks László, az egyesület regőse. 7. Perjessy László törz-

fő Áprily Lajosról tartott felolvasást. 8. Áprily verseket olvasott fel Hubay Lajos. 9. Eredeti magyar népdalokat énekelt a Bartók—Kodály gyűjteményből Samu István. zongorán kísérté Prókay Ica urleány. A gazdag és változatos műsort a Himnusz zárta be. A bajtársi egyesület vezetősége elhatározta, hogy ehhez hasonló kulturdelutánokat minden hónap közepén rendez.

— **Dobos Károly** A Keresztyén Ifjúsági Egyesületek Szövetségének református ága Dobos Károly négy éves amerikai tanulmányútjáról hazatekinté lekösz választotta meg országos titkárává. Így a református egyház ifjúsága közötti munka gazdát kapott e képzett titkár személyében. Munkáját az egyház hivatalos vezetősége megbízásából is végzi. Eddig Pécelen és Rákospalánán tartott előadást az oitáni Ref. Ker. Ifjúsági Egyetben. Pécelen megalakult az egykor virágzó, de a háború miatt megszűnt ifjúsági egyesület. Novemberben 12 vidéki várost látogatott meg Meghívásokat két decembeire és januárra, sőt februárra is. Budapest, IX., Üllői-út 29. II.

— **Hírek Miskolcra.** A miskolci egyház presbitériuma nov. 6-án tartott gyűlést a szavazatok a következőkre adta: *Egyh.-ker. világi tanácsbíró:* Bernáth Aladár. *Egyh.-m. telkési tanácsbíró:* Enyedy Andor. *Egyh.-m. telkési aljegyző:* Kérészy István. Ezen a gyűlésen az egészséget — Istennek hála — teljesen visszatérni püspök urunk elnököl, akit szeretett presbitériuma; egészsége visszatérte alkalmából meleg szeretettel ünnepelt.

— **Zeneközlöny.** Havi folyóirat a magyar ref. egyházi ének- és zene művelésére. Kiadja az Énekevezérek Egyesülete. Felelős szerkesztő: *Hodossy Béla.* A szerk.-bizottság tagjai: Abod Imre, Arany Géza, Nagy Dezső, vitéz Maklary Lajos, Szabó Lajos. Az első szám Sárospatakon 1927. okt. 20-án jelent meg. Előfizetési ára egy évre 12 P. — Régóta érzett hiányt pótol az Énekevezérek Egyesülete által megindított Zeneközlöny, mely célul tűzi ki, hogy a magyar reformátusok egyházi zenéje legyen magyar, szellemében, stílusában és ritmusában egyaránt. Küszöböljünk ki belőle minden idegenszerűséget. Magyarságot csak egymástól, magyaroktól tanulhatunk. Egyházi zenénk legyen valóban egyházi, világiás színezet nélkül. A tudás, vallásos érzelm és jó izlés által irányított egyházi vélemény kialakítását is célul tűzi ki a szerkesztőség a ref. egyházi ének és zene ügyében. Felkérjük a ref. kántorok anyagi, erkölcsi érdekeinek istápolását. A közlöny szövege részben és hangjegymellékletből áll. Ezek mellett művelni fogja a magyar világi zenét is. A kitűzött célok komolyak és nemesek. Az első szám változatos, értékes tartalommal jelent meg. Melegen ajánljuk az énekevezérek urak figyelmébe.

— **Apró hírek. Juliánna,** a holland királykisasszony beiratkozott a leideni egyetemre. Jogi és teológiai tanulmányokat folytat. — *Kuyper Henriette,* az ismert holland íróné és a magyar—holland árvaközpont nagybuzgalmu vezetője Magyarországon tartózkodott. A cinkotai árvaintézet ünnepélyes fogadtatásban részesítette. — Franciaországban 57000 menekült örmény tartózkodik, akik közül mintegy 5000 protestáns. A néhány ezer menekült syr között mintegy 100 prot. van.

SÁROSPATAKI REFORMÁTUS LAPOK

A TIZÁNINNENI REF. EGYHÁZKERÜLET ÉS A SÁROSPATAKI FŐISKOLA KOZLONYA.

MÉG JELEN MINDEN VASÁRNAP.

ELŐFIZETÉSI DIJ:		Főszerkesztő:	Felolvasó szerkesztő és kiadó	HIRDETÉSEK DIJA:
Egész évre	14 Pengő.	Dr. RÉVÉSZ KÁLMÁN	Dr. RÁCZ LAJOS	Megegyezés szerint.
Fél évre	7 Pengő.	Főmunkatársak:		
		MARTON JÁNOS, ENYEDY ANDOR, FORGÁCS GYULA		

TARTALOM: *Farkas István*: Egyek legyetek! — *Takács Mihály*: Belmissziói munkaprogram az alsóborsodi ref. egyház-megye gyűlékezetei számára az 1927/28-iki munkaévre. (Vége köv.) — *D-ő*: Aggtelek ünnepe. — *Rácz Lajos*: Párisi benyomások. — Vegyes közlemények. — Pályázat.

Egyek legyetek!

— Részlet a kortélti Kálvin Szövetség alakuló közgyűlésén elmondott beszédből. Tartotta: *Farkas István* esperes. —

... És miben áll ez az új világot kialakítani képes Egység?! Röviden így mondhatnám meg: *Krisztus hűségében!* Igen, Krisztus az élet teljessége. Az a csupa lélek és élet, amely ott élt, ott hatott minden munkájában, az az Atyával való harmonikus, tökéletes egysége fejté meg a mindenkoros szent hatásai titkát. Aki vele jár, az az élet szépségeit látja meg, mindenben s mindenütt. Megbecsüli az igaz Ideálokat. Az Isten nagy cöjáj nyilvánvalóvá Jesznek, minden ő dolgában. A keresztyén felelősség átérése kinyitja szemét tiszta látásra s kinyújtja kezét szívesen adott segítségre. Környezetében indítások, hatások, erőátadások, lélekmegmozdulások csodátozó munkái kelnek életre.

A Krisztusra rátalált lelkek egy csatasorba állítják, mindennemű alakulásaikban erőik összességét. Ott csak egyben ismernek versenyt, — hogy ki fáradhatatlanabb a szolgálóban!... Ott nem parancsolva, nem uralkodva egymáson, építenek, de szeretik és védik egymást. Ott nem paragrafusokban, egyházmegye, egyházkerület és zsinat által előírt utasításokat hajtanak végre, hogy annak idején jelentést tehesenek, hanem fáradnak azért, mert a belső ember, a szívük mélyén élő Krisztus szerelme, erre kényszerít. Ott nem kifelé élnek az életet, hogy újságban megjelent híradás vigye szerte, hogy mit tettünk, hanem ügyvelnek arra, hogy idehaza, nálunk a mi együttélésünkben vannak-e valóban szent hatások s eredmények! Ott kedves mindenki azért, a mi je van. Ott érzi, tudja, mindenki, hogy ő is Isten munkatársa és ő reá is bízott az Isten valamit. Ott beviszik és életté, erővé, eredményévé varázsolják át a Krisztusra rátalált boldog emberek életközösségéből eredő összes átdásokat. Paloták és kunyhók lakói, zakatoló gépek mellett vagy a föld barázdáit hasogató vertékéző munkások ha találkoznak, egymásra ismernek és örülnek egymásnak, szeretik egymást. Farizeuskodás, tettetés nélkül ám!... Tartalma van ilyen helyen az életnek s küldetésé felismerésére nevelnek mindenedet! Amit ez a mai nyugtalanul, boldogtalanul hánykolódó világ demokrácia, népjólét, munkás-kérdés, gazdasági probléma címmel emleget, az mind ott él, ott tusakodik, ott munkál, ott álmódzik, ott

termeli a szebb és boldogabb világot formálni tudó és merő akarásokat, a Krisztusban egységre hozott lelkek mélyén!... S ha lesz majd sok-sok ilyen Krisztusra ráeszmélt lélek, majd meglátjátok csak, hogy szépül át ez a sok nyomorúsággal áldott világ földi mennyországunkká!... Felkeresik majd ott a szegényt, tördönek a tudatlanokkal. Nem kitüntetés, dicséretet várva teszek, mernek ott, hanem cselekednek a községekben, de felemelik, haza vezetik, s a felejük is hajló megbocsátó, rájuk is ragyogó Isten orcáját mutatják fel előttük. Az újjászületmi vágyódó lélek számára, — ott, ilyen helyen adnak alkalmat és időt! Embertől boltságokat, gyarlóságokat nem mosolyognak meg, de javítják, takargatják és elfedezik szeretettel. Egymás hite által épülnek, egymáshoz simulnak, kunyhók és paloták közelebb jönnek egymáshoz: — Testvérek! Ott nem torpannak meg kicsiny, még nagy akadályok előtt sem! — ha a lelkek megmentéséről, Krisztus győzelmének királyságáról van szó, s ha kell, tudnak ezért meghalni, boldogan!...

Es bölcsék, tudósok ám keressék a szebb és jobb világ kialakíthatóságának csoda orvosságát, egyik ebben, a másik abban; — gazdasági és munkás-kérdések, szociális problémák megoldásának kérdéséről ám gyülekezzenek ezerszer, — az a sóvárgott szebb és jobb világ csak ott épülhet meg, hol az emberhez élő élet megteremtésén, a lelkek megmentésén fáradoznak!... Csak ott lehet eredményes ez a célkitűzés, ahol a Krisztusra rátalált lelkek, a Vele, Benne és Átala egységessé lett életközösségek: mint család, egyház, haza, azért fáradnak, azért szolgálnak, azért álmódznak, azért tűnnek, azért segítenek és nevelnek, hogy Isten világot formáló, boldog embereket akaró, egyszerű elgondolásai valóra váljanak. Az Isten világmegváltó akarása csak ott lesz eredményessé, hol emberek jelszava: „Istennek dicsőség, — embernek munkás szeretet!” E kettőért érdemes élni!

Testvéreim! Mit cselekedjünk hát? Nyilvánvaló az ezek után! A Kálvin Szövetségben tömörített gyűlékezeteik összességének bele kell kapcsolódní, minden a gyűlékezeti együttélés boldogságát munkálni akaró fennivalóival a Krisztusba! Egészséges

egységet kell teremteni hit és társadalmi együttélésünk mindennemű vonatkozásában. A kálvini világnézet nagyszerű célkitűzései: — a *Krisztus szemébe nézni merő, vele és általa győzni akaró, tiszta, öntudatos hit: — tehát, a Krisztusi élet!* Hinni valóink, szertartásaink, társadalmi szervezedszünk, szociális tennivalóink, a nemzet építése, feltámadása érdekében minden igaz magyart kötelező egységes cél felé futásunk célkitűzései mindenikén ott legyen a Krisztusi veret! *At kell adnunk magunkat egészen a Krisztusnak. Fajtlánkat jobban szeretve, mint eddig, — meg kell tenni mindent arra nézve, hogy minden magyar lélek, ott tul a végeken is — magyar életet képviselve, meg legyen mentve, s hogy ne menjen kárba annyi drága érték „a magyar ugaron.”* Eletté, eredményé, látható gyümölcse kell érlelni a mi hitünket! S aztán szervezkedni kell bátran, önérettel arra a harcra is, nem fog időtlen időlökig mindig csak hallgatni, — mellőzést, méltatlan megbántást, lesajnálást, lekicsinylést szóltan eltűrni, de ha kell világgá kialszja, hogy a mi kálvinista magyarságunk életében vannak és voltak, lesznek is örök értékek, — hogy igenis vagyunk és élni akarunk! A történelmi igazságok meghamisítása ellen lázadozunk, s a Krisztusi Ideálok, a nemzetet halottaiból feltámasztani akaró szent küzdelmekből kivesszük részünket, nem a magunk számbeli erősödését keresve, nem embe-rektől dicsértetve, hanem azért, hogy az Isten dicsősége megálljon!

Fel kell kerennünk alvásunkból. Meg kell látnunk az idők jeleit, s közöny helyett tettek, várás helyett építés, halogatás helyett nemes versenyre-kelés kell ide! Az evangéliumi parancsokat élettel kell megtölteni! Lelekipásztorok, tanítók, tanárok, presbiteriumok, kicsinyei és nagyjai a gyülekezeteknek, ne a felülől, egyházmege, egyházkerület stb. által paragrafusokba öntött *belmissziói*, kálvin-szövetségi utasításokat várjátok, de legyen a ti együttélésetek: *lélek és élet!* Szeresse mindenki őrtálló helyét, adja oda ki-ki erői legjavát a köz szolgálatára; — próbáljon meg ki-ki szeretettel élni és járni, akkor meg lesz az egység s vele együtt a diadal!

Sokat imádkozva, még többet dolgozva, nem a betűragzó, szektáskodást eredményező, Isten nevé sokszor csak ajkára vevő, de életével megcsufoló, Uram ... Uram, kiáltással „Isteneskedő”; — nem is valami általános kereszténység hirdetése; — de a mi történeti és hitvallásos kereszténységünkön való bátor bizonyágtevés. Elnénk csak ezt, a *mindenben Istenhez s az általa kijelentelt evangéliumához hozzá simuló tiszta egység keresztény életet*, akkor háboroghatnánk körülöttünk a nemzetet, — ide benn — támadhatnánk bennünket még igaztalanabbul ... mi mennék előre s jönne közelebb a várva-várt magyar feltámadás is s mi rajtunk — „a pokol kapui sem vehetnének diadalmat!” ...

Belmissziói munkaprogram az alsóorsodi ref. egyházmege gyülekezeti számára az 1927/28-iki munkáévré.

(Folytatás)

A konvenci program elsősorban a *gyermek-pasztorációt* köti az egyházi vezetők lelkére. Milyen legyen ennek a formája, nem mondja meg a program kinek-kinek a tapintatára és bölcs belátására

bizva. Általánosan elfogadott nézet szerint a gyermekpasztorálást legcélszerűbben a *vasárnapi iskola* keretében végeztetjük, amelynek egyik haszna az, hogy már a kicsi gyermekkel megszerettetjük a Szentírást, rászoktatjuk a Biblia rendszeres olvasására, bele vezetjük annak ismeretébe. A másik az a nagyszerű jellemfejlesztő alkalom, amelynek a vasárnapi iskolát szolgálatába állíthatjuk, felmutatván előképekben a Szentírásból: az engedelmességet, szeliséget, jóságot, hűséget, szorgalmat, hősiességet, nagylelkűséget, önfeláldozást, Isten- és ember szeretet stb. S mindenek felett a gyermek lelkébe oltván a Krisztust, hogy viszon ő is beoltassék Krisztusba, mint jó szőlőtövébe.

Vannak, akik ellenségei a vasárnapi iskolának s azt a *gyermekistentisztelettel*, vagy az *iskolai vallásatlansággal* akarják helyettesíteni, amelyet mindentűl a lelkészek vennének kezükbe. Ami az elsőt illeti: a gyermekistentiszteletre ugyan szintén szükség van, de a vasárnapi iskola mellett és nem helyette, mert ez csak egy láncszem a gyermekpasztoráció munkájában. A Sylvester kiadásában megjelent Hastings-kötetek jó szolgálatot tesznek ezen a téren. A lelkészeknek a vallásantatásba való kapcsolódása életrevaló gondolat (a katholicusok már régóta így csinálják) s ez már helyettesítheti a vasárnapi iskolát, csak lélek szerint végezzük s ne csak a száraz anyagot öröltessük le a gyermekkel, hanem gondunk legyen vallásos jellem kialakítására s a gyermek érzelmi világának fejlesztésére. Tehát ne azon vitakozunk: milyen eszközökkel dolgozunk, hanem álljunk munkába valahára és igyekezzünk a cél felé törni: hűséges tagokat nevelni a mi Urunknak-és Megváltónak s hűséges tagokat nevelni református aryaszentegyházunknak. (Az okt. 25-én tartandó egyházkerületi Kálvin Szövetségi s belmissziói értekezlet egyik tárgya éppen az lesz, hogy elméletileg és gyakorlatilag mutassa be az érdeklődő egyházi munkások előtt a vasárnapi iskolát és az ifjúsági munkák egyéb ágait).

Az evangélizálás terén a további tendő a *konfirmándusok ősszertartása, lehetőleg egyesületi keretben*. Ugyanezt a célt szolgáljuk az ismételőiskolások rendszeres téli oktatásával is. A forma itt is mellékes, a lényeg az, hogy álljunk munkába s pótoljuk, amit eddig netalán elmulasztottunk. A bibliakörnek legcélszerűbben itt lehet az alapját megvetni.

Íde sorozom a *vallásos életet és ünnepélyeket*, amelyek már a múlt években tartattak több-kevésbé eredményel. Nézetem szerint áldott eredményre vezetethet ily alkatossal a szomszédos lelkészeknek egymás gyülekezetében való részvétele. Ha vannak az egyes gyülekezetekben ferdéségek, hibák, bűnök: az idegen lelkész szájából még a dorgálást is szívesebben veszik, mint saját lelkészüket ajkáról, akit megszoktak, sokszor meguntak.

(Vége köv.)

Takács Mihály.

Aggtelek ünnepe.

Verőfényes vasárnap virradt f. hó 13-án a kicsiny, de világhírességnek örvendő Aggtelek községére. De nemcsak nekik volt ez felejthetetlen verőfényes, boldog vasárnap, hanem mindazoknak, akik tanú, részesei voltunk az ő ünnepelésüknek. Mert ekkor avatták fel a nagy költséggel felépített gyönyörű modern paplakukat, megújított tornyukat s Tókos

Károly lelkes és áldott lelkű neje által adományozott új harangjukat s ekkor leplezték le a megújított torony falába illesztett, a világháborúban elesett helybeli hősök emléket megörökítő, művészi kivitelű emléktáblát s ekkor adták át a község díszpolgárul megválasztott Dr. Soldos Béla főispán, egyházmegyei tanácsbírónak a díszpolgári oklevelet.

Az ünnepségek sorozata reggel 9 óraker kezdődött a főispán fogságával. Hatalmas lovasbandérium s a környékről összeseregelt vendégek és községi lakosok nagy számmal vonultak ki eléje s mikor autója a község bejáratánál megállott s ő kiszállott belőle, az éljenzések lecsillapulta után Szebasztián főjegyző üdvözölte a polgári község, Tókos Károly lelkesz az egyházközség nevében. Főispán válasza után egy fehérruhás leány gyönyörű krizantémuncsokrot nyújtott át neki s azután megindult a menet a község belsejébe, az új paplakra. Kévsell ezután a megújított toronyhoz vonult az ünneplő közönség s a helybeli leventék sora között, a hősök emléktáblája s a koszorúkkal feldíszített új harang előtt foglalt helyet. Gyülekezeti énekés s Ablonczy László keleméri lelkesz, egyhm. főjegyző szép alkalmi imája után Dr. Soldos főispán lépett az emléktábla elé s szívekbe markoló, könnyeket fakasztó beszéddel avatta fel s adta át azt megörzés végett az egyház gondnokának, ki ügyes beszéd keretében vette át az egyház kezelésébe. Majd Gömör Árpád alezredes, vármegyei testnevelési felügyelő — ki a honvédséget képviselte — megkapván szép beszéde s Mészáros Károly helybeli tanító lelkes szavalata után köszörüt levelezte el: Dr. Soldos Béla főispán, a helybeli Levente-Egylet, az Egyház stb. A himnusz s gyülekezeti énekés után Juhász László esperes mondott harangavató imát, Ablonczy László szép, alkalmi egyházi beszédet. Majd a gyülekezeti énekés mellett felhúzták az új harangot rendeltetési helyére. Ezután az új parókhiára vonult a közönség. Itt gyülekezeti énekés után Hubay Kálmán zádorfalvai lelkesz, egyhm. tanácsbíró mondott gyönyörűen felépített, szívet, lelket megkapó avató egyházi beszédet és imát. Ezek után megszólalt az új harang s annak hangjai mellett vonulunk be a zsúfolásig megtelt templomba. A szószéki szolgálatot Lipták István alsószuhai lelkesz és Juhász László esperes végezték, amaz klasszikus szépségű imával, emez hatalmas erejű egyházi beszéddel. Király István ragályi lelkesz, egyhm. tanácsbíró az építkezés rövid történetét ismertette s az adakozók névsorát olvasta fel. A templomi isentiszteleit a himnusz hangjaival ért véget.

A templomból kitűnő közönség újra a lelkesz-lakon gyülekezett, hogy tanuja legyen annak az ünneplés aktusnak is, mikor a község szeretett díszpolgárának, Dr. Soldos Béla főispánnak a díszpolgári oklevelet átadják. Több tagú küldetésű élen, szép beszéd kíséretében nyújtotta át Szebasztián főjegyző a község végtelen hálájának és elismerésének jeléül a művészi kivitelű díszpolgári oklevelet. Főispán meghatott hangon mondott köszönetet a kitüntetésért s tett fogadalmat arra, hogy a jövőben is méltó díszpolgárai igyekszik lenni Aggtelek községének.

A bőséges lelki táplálék után Tókos K. és felesége közel 100 terítékű magyaros vendégszeretettel tanuszkodó közebeden látták szívesen vendégeiket. Illesse köszönet és hála erről a helyről is a kultuskormányt azért, hogy a parókia építési költ-

ségeihez mintegy 8000 pengő adománnyal járult hozzá. D—d.

Párisi benyomások.

November 6-án, vasárnap reggel indultam el Budapestről a bécsi gyorsvonattal, hogy Párisban nov. 9—10-én részt vegyek, mint a sárospataki theol. akadémia tanári karának képviselője, a párisi prot. theol. fakultás 50 éves jubileumi ünnepén. Utamat Budapesttől Párisig egyfolytában tettem meg s hétőn este 6 óraker érkeztem meg a párisi keleti pályaudvaron. Az út így egyfolytában kissé hosszú s tekintve azt, hogy az este hamar beállt s a természet váltakozó képeit nem igen lehetett szemlélgetni, kissé unalmas volt. Ausztriában is, Svájcban is és Franciaországban is a fű még élénken zöldelt a mezőkön; s a két úbbi országban, legalább a vasút befutotta uton, a rétgazdálkodás áll az előtérben. Franciaországban a vasúti vonal két oldalán látható földeknek ⁹/₁₀-ed része réts; hiába, Párisnak sok teje és vajra van szüksége! Mindkét országban a fa- és erdőkultura is magas fokon áll.

Ötvened éve, hogy nem láttam Páris, — vajjon kicsoda újdonságot találak benne? Hát először is a vasút nagyon megrárgult, a tavaly nyárinak (még a frank-krach előtt) szinte háromszorosára emelkedett. A levélpori is drágult, a borbély is emelte az árakat; ellenben a Metro nak (földalatti vasút) és az élelmiszereknek csak mérsékeltlen emelkedett az ára, hasonlóan a ruhaneműeknek!

Szállodában csak nov. 8-án d. e. adták kézhez Matter tekintélyes párisi prot. úrnak hídfőn este 8 órai theára szóló meghívóját. Így a szállodai személyzet ügytelenségéből, egy kellemes és magyar szempontból nagy fontosságú estéről kellett elmaradnom. Az estély, mint utóbb hallottam, egyenesen magyar estélynek készült: ezen számolt be R. Allier theol. dékán úr a május 21—22-iki budapesti ref. nagygyűlésen szerzett tapasztalatairól, Merle d Aubigné neuilly-i lelkesz úr, a Presbiteri Világközség budapesti konferenciájáról s mindezekre ráadásul Dr. Kováts J. István budapesti ref. theol. igazgató, aki még 5-én este megérkezett Strassburgból (hol előző napon a német templomban papolt s este a theol. tanári kar bankettet rendezett a tiszteletére, amelyen az egyetemi rektor is megjelent), hosszabb előadásban ismertette a magyar ref. egyház, különösen a megszálló területen élő magyar reformátusok szomorú állapotát. Előadása annyira megragadta és megrendítette a 60—70 főnyi előkelő prot. hallgatóság szívét, hogy egyikük így kiáltott fel: Mondja, mit csináljunk önkért? mire a szónok imájukba, rokonszenvükbe ajánlotta Magyarország ügyét. A szép estét Morel párisi lelkesz, a francia prot. egyházak szövetségének elnöke, a magyarokért mondott imával fejezte be. Illesse minden elismerés Dr. Kováts J. igazgatót az est kiváló sikeréért; ő már májusban és szeptemberben, otthon felénk hajlította, barátainkka tette a két előző szónok szívét s az így előkészített talajon most teljes diadalt aratott. Ime, egyházi diplomáciánk fényes sikere! Valószínűleg ezekkel az eseményekkel függött össze az is, hogy szerdán (9-én) déle mindketten Merle d Aubigné, este R. Allier úr vendégei voltunk.

A keddi estét a Théâtre Français előadásának

megnézésével fejeztem be. Az előadás magas színvonalát, a színészek művészi játékat, szép szavalaikat nem akarom újra fölfedezni, ez közsémet dolog. De talán egy-két különöség, ami megragadta a figyelmet, megérdemli a följegyzést. A ruhatár nem kötelező: én hűségesen beadtam kalapom, kabátom és ernyőm (egész délután, este 8 óráig zuhogott az eső), ellenben számtalan hölgy és férfi felőtölve, fején kalappal jelent meg a nézőtérre, némelyik férfi esőköpenyben, némelyik hölgy teljes szőrmebundában, egy férfi esernyőjét is behozta. Az ajtókat az előadás megkezdése után nem zárták el s így a „Lever de rideau” gyanánt szolgáló 1. felvonásos alatt olyan járás-kelés, mozgás volt a nézőtérre, hogy a tízedik szót is alig lehetett érteni. A következő 3. felvonásos dráma I. felvonása után a nézőtér, vagyis a földszint, csaknem kiürült s szinte mindenki ment ki a folyosóra, az előcsarnokba egy kis sétára és friss levegőre.

A jubileumi ünnepély nov. 9-én d. u. 3 órakor kezdődött a fakultás nagy termében, melyet zsufolásig megtöltött Páris előkelő férfi- és nőközönsége. Az emelvényen foglaltak helyet a fakultás tanárai, a párisi egyetem, valamint a konstantinályi és bukaresti pátriarcha képviselői, a 2-ik és 3-ik sorban a külföldi egyetemek és theol. akadémiák képviselői. Középen a párisi egyetem rektora ült, aki az egész ünnepély szellemi vezetője volt. Néhány alkalomszerű bibliai mondas felolvasása után R. Allier dékán tartott megnyitó beszédet, melyben előadta a Fakultás megalapításának előzményeit, eseményeit (a Fakultás a németek által 1871-ben elfoglalt és némettől alakított strassburgi theol. fakultás pótlására alakult), abban Lichtenberger és Sabatier volt strassburgi professzorok szerepét; a közvetlen lökést Gambetta adta meg a megalapítására, — amennyiben, mint a kamara pénzügyi bizottságának elnöke — keresztül-vitte, hogy az állam hozzájárult a fenntartásához, Páris városa pedig helyiséget biztosított számára. Így nyílt meg több évi fáradozás munkája gyánánt, 1877 november havában a fakultás, mint közös prot. theol. fakultás, mely, mint ilyen az egyetemhez tartozott, annak egyik fakultását alkotta; 1907-ben, a szeparáció kimondása után, mind az állammal, mind az egyetemmel való kapcsolata megszakadt s azóta, mint Szabad Fakultás működik s fenntartásáról a két prot. egyház kiválóságaiból álló Fenntartó Testület gondoskodik; a sok külföldi hallgató, akiket ellátási segélyben részesít, a testvériség nagy előmozdítója a népek közt. J. Vioet, az egyháztörténelem tanára, az intézet régebbi tanárait és kiválóbb tanítványait jellemezte meleg közvetlenséggel és szemléletességgel.

E két történelmi jellegű előadás után következtek az üdvözlések. Brunot, a párisi egyetem irodalmi fakultásának dékánja, a nagy hírű francia nyelvész, a kálvini reformáció nagy érdemeit hangsúlyozta, melyeket a XVI. században a latinizmusnak a köz- és irodalmi életből való kiűzésével szerzett; az Ecole des Hautes Etudes dékánja a vallástörténeti tanulmányok fontosságát emelte ki. Utánuk a strassburgi és montpellier-i fakultás dékánja, a két görög keleti pátriarcha külföldi, majd sorban az egyes nemzetek képviselői adták át küldő intézetük üdvözlését, jókívánatait (Montreal, Kopenhága, Helsingfors, Magyarország, Hollandia, Svédország, Svájc és Prága kép-

viselői), Hazánkból ketten jelentünk meg: Dr. Kováts I. budapesti igazgató és e sorok írója; mivel egy-egy küldött 3 percnél tovább nem beszélhetett, én lemondtam a beszédéről, dr. Kováts I. novemberben is kifejezte jókívánatainkat, ellenben üdvözítő iratokat átnyújtottam a dékánnak s az a jubileumi ünnepély Emlekkönyvében egész terjedelmében meg fog jelenni. Az ünnepélyt az egyetemi rektor beszédje, a régi kapcsolatokra való emlékezése s a mai szellemi és erkölcsi kapcsolatok hangsúlyozása fejezte be. Emeltem meg most, hogy mind a párisi, mind a külföldi tanárok nagy része színes egyenruhát viselt, Kováts I. barátom is palástot öltött s csak néhányan voltak egyszerű fekete szalonkabátban.

Este az Oratoire-templomban (hol a költöttek ismét egyenruhában jelentek meg) hálaadó istentisztelet volt szép alkalmi imákkal, beszédekkel, gyülekezeti és vegyeskari énekekkel.

A csütörtöki nap (nov. 10.) a látogatásoknak, tisztelgéseknek volt szentelve. Előbb a „Bibliothèque Nationale”-t, a híres nagy nemzeti könyvtárt tekintettük meg, ahol annak mérhetetlen műkincseiből tudós vezetők mindent bemutattak, ami ily rövid idő alatt megtekinthető volt; azután a Francia Prot. Történelmi Társulat Könyvtárába mentünk, mely a nyáron ünnepelte fennállásának 75-ik évfordulóját s amelybe annak tudós vezetőségének nemeslelkű pártfogóitól támogatva, a francia és külföldi prot. egyháztörténeti irodalom bősége kincsesházát gyűjtötte egybe (60.000 kötet, 10.000 kézirat, az előbbiektől keveset rengeteg unikum). A könyvtár a francia protestantizmus történetére vonatkozó képanyaggal is fel van szerelve, melyek a Sz. Bertalan-éjnek és a nantesi edictum visszavonása után következő szörnyű éveknek történetét szinte kézzelfoghatólag illusztrálják. Aztán ott vannak egy fekete táblán egyesítve mindama kincz vaseszközök, melyekkel a protestánsokat az igaz hitre vissza akarták kényszeríteni. Kiből legyen annak a Hugonotok sárjának a szíve, aki ezek láttára ősei hitéről valaha el tud felejtkezni! A könyvtár olvasóteremmel felszerelve, a tudós kutatás számára mindenkor nyitva áll.

Délben a külföldi vendégek különböző úri családokhoz voltak hivatalosak ebédre. Én többed magammal Enjalbert-Denfert-Rochereau volt katonatiszt úri házában vendége voltam. Ebéd alatt sokat volt alkalmam beszélni a háziúrral, aki nagy tetszéssel nyilatkozott hazánkról. Budapestről s a dunai utazásról, az alföldről (1906-ban járt itt), minden szavával meleg rokonszenvet árult el irántunk; életem érdekfűdött Albrecht főherceg s a Kormányzó iránt. Majd az ebéd vége felé, pezsgős pohárral kezében, sorban meleg szavakkal üdvözölte vendégeit: Ehrhardt strassburgi, Zilka prágai, Kolb rotterdami dékánt s alulírottat, mindenikhez egy-egy kedves szót intézve. Erre sorban válaszoltunk neki, megköszönve a meleg szavakat; én arra kértem őt végül, őrizze meg továbbra is hazánk iránti rokonszenvét; mire ő felém nyújtva poharát, és felelte: Mr. Rácz, én nemcsak megőrizni, hanem fejleszteni fogom azt (développeur) Ebéd után megmutatta nagypapjának, Rochereau tábornoknak, Belfort hősiességének emlékének arcképét, akinek vára az egyetlen volt, mely 1870—1871-ben a németek kezébe nem került s akinek arcképe alatt e büszke jelszó olvasható: Míg én élek, a vár nem lesz a németeké!

D. u. előbb a Sorbonnet tekintettük meg, ahol maga a rektor kalauzolt páratlan szeretetreméltóságjal (végeztül egy kis frissítővel is megkínáti); majd innen a Városházára (Hotel de Ville) mentünk hol előbb a községátácsa elnöke, azután a szajnai prefektus üdvözöli, szíves szavakkal fejzte ki köszönetét megjelenésünkért, elismerését a Fakultás nagyértékű munkájá felett. Innen, miután a Városháza ragyogó dísztermébe egy futó pillantást vetettünk, a Körtársasági Elnökhöz mentünk tisztelgenni.

Este 6 órakor fogadta a jubileumi ünnepélyre érkezett idegen küldötteket Gaston Doumergue köztársasági elnök az Elyzée-palotában. Egy kisebb teremben csaknem körben állva vártuk az elnököket, csupán a két nyitott szárnyasajtónál — ahol belépendő volt — hagytnak szabad teret. Pár perc múlva belépett az elnök; inkább alacsony, erősebb termetű, kissé vörhenyes arcú 50–55 év közötti férfi, aki egyszerű fekete polgári ruhába volt öltözve (zakkokabát), természetesen kard és kalap nélkül. Mély meghajlással köszöntöttük: R. Allier dékán, a Társaság vezetője, aki mellett — vele kezét fogva — a kör szélein megállott, rövid beszédet intézett hozzá, melyben röviden utalva a lefolyt jubileumra, kifejezte, hogy a külföldi vendégek az Elnök úrnál is tisztelgési óhajtottak. Erre az Elnök szabadon — elég folyékonyan, elég kerekded mondatokban — rövid beszédben válaszolt; utalt a ma d. u. a Sorbonnonban és a Városházában tett látogatásunkra, a mindkét helyen való szíves fogadtatásra; maga a jubileum — a szíves fogadtatás a Sorbonnonban és a Városházán mutatja, milyen megbecsülésben áll mind az egyetemi, mind a városi hatóságok előtt a theol. Fakultás; — ő most e megbecsülést a kormány részéről is kifejezésre juttatja; örül, hogy a legkülönbözőbb országokból oly nagy számmal jöttek el az egyetemre és a theol. fakultások képviselői; szíves üdvözlét küldi hazájuknak s arra kéri őket, hogy otthon hivatási körükben legyenek a béke munkásai. Azután megkezdődött a Cercle a dékán kíséretében, aki neki a vendégeket (többnyire csak az első sorban állókat) bemutatja, az elnök kezét fogta a tisztelő tanárral s egy-egy barátságos szót intézett hozzájuk. Mikor hozzám érkezett, — megelőzve a dékánt, aki aligha ejtette volna ki helyesen a magam és intézetem nevét, magam mutatkoztam be neki (Louis Rácz, professeur de Sárospatak en Hongrie), mire kezét fogta azt felelte: Nagyon szép, hogy eljött; mire én így válaszoltam: Beartartuk mutatni hódoló tiszteletünket Elnök úr előtt (Nous avons voulu presenter notre hommage à M. le Président), mire viszonzásul így szól: Köszönöm, kérem adja át hazájának üdvözlömet! ezzel tovább ment. Arca, szava, kifejezése, derűt, mosolyt, jókedvet, felszerten természetességet sugárzott. Nem messze azután az öreg nehézkes Morris montpellieri dékánhoz érkezett, mire örömmel így kiáltott fel: Ni, az én egykori iskolatársam! (mon condisciple) s többször melegen megrázta a kezét. Dr. Kováts J. budapesti kartársammal hasonlóképen szót váltott. Bévégezve a Cercle-t, mely alatt magasrangú katonai szárnysegéde állandóan a nyomában volt, fejbiccentéssel, melyet mi mély meghajlással viszonzotunk, eltávozott a teremből, mire mi is lassan kifelé indultunk. Allier dékán, említette, hogy mikor májusban budapesti útjából hazaérkezett, az elnök magához hívatta s

részletesen referátaltott magának az útjáról. Látszik, hogy érdeklik a prot. egyházi és iskolai dolgok iránt.

Este 8 órakor a Fakultás fenntartói és tanárai bankettet rendeztek tiszteletünkre, melyen a vendégek üdvözése után a dékán felolvasta az üdvözítő iratokat küldő intézetek neveit (köztük Magyarországból a debreceni, pápai és soproni fakultások), s majd egyik-másik üdvözítő iratból, köztük a debreceniből is, felolvastott egy-egy szebb, jellemzőbb részletet; két mas idegen felkötőnt is hangzott el (így Merle d. Aubigné neullyi el lelkész a skót theol. fakultások üdvözlését tolmácsolta), s csak ezek után, kissé későn mondott a dékán felkötőnt a Körtársasági Elnökre. Bankett után a párisi prot. társadalom színeje a debreceni üdvözlőket, hogy a vendégekkel egy szót váltson, irantuk való nagyrabecstülésének kifejezést adjon. En, sajnos, nem sokáig maradhattam, mert csomagolnom is kellett, s a sok járás-kelés után már pihenőre is vágytam!

A jubileumi ünnepélynek a mi szempontunkból volt egy szépséghibája: sehol egy német küldött, sehol egy német üdvözítő irat, egy meleg emlékezés a német theológiáról! Mi reformációi és theol. intézeti emléktünnepélyt el nem tudunk képzelni a németekre való emlékezés nélkül. A franciák, látszik, úgy vannak a németekkel, mint mi az olahokkal és csehekkel; egy új nemzedéknek kell jönnie, az érzéseknek és gondolkodásoknak egészen meg kell változniok, hogy ez a két nagy, egymásra utalt nemzet békében megférhessen egymás mellett, sőt összetett erővel munkálják a művelődés és a humanitás ügyét.

Azzal a benyomással jöttünk haza Párisból, hogy kívánatos és szükséges volt a jubileumi ünnepélyen való részvételnek, hogy személyes érintkezéssünkkel nagyban emeltük s erősítettük a hazánk s egyházunk iránt a francia protestánsok körében föltétlenül meglévő rokonszenvet s hogy ennek ápolása nagyon érdekükben áll!

Rácz Lajos.

VEGYES KÖZLEMÉNYEK.

— **A sárospataki főgimnázium „Erdélyi Önképzőköre”** a reformáció 410 ik évfordulójára a tiszakarádi református egyház kekelében nov. 6 án ünnepelte meg. Karád kalvinista népe igazi magyaros, vendégszeretettel fogadta a kiránduló diákságot. A délelőtti istentiszteleti funkciókat a főiskolai szenior, Király Zoltán végezte. Az emléktünnepély d. u. 2 órakor kezdődött. A tartalmas műsorú ünnepélyt Dávid Zoltán, az Önképzőkör tanárelnöke nyitotta meg, az ünnepi beszédet pedig Magyar Andor, az Önképzőkör ifjúsági elnöke mondotta. Ezeken kívül volt 3 szavalt, 2 ének és egy zeneszám. Az ünnepélyt a helybeli lelkipásztor, Tóth Kálmán zárta be. A szíves vendégszeretet, a bensőség, a vidám percek fejlethetetlen emlékeket hagytak a diákság lelkében.

— **Magyar missziói lelkész Párisban.** Az egyetemes konvent, a vallás és közotatásügyi miniszter anyagi támogatásának megnyerése után, Franciaországban, Páris központtal, ref. missziói lelkészi állást létesített, melynek feladata lesz egyfelől a párisi ref. magyar ifjúság pasztorálása, másfelől a Nord-département különböző bányáinál dolgozó magyar ref. bá-

nyamunkások lelki gondozása. Az állásra a konvent *Janka Géza* cigándi s.-lelkész, *Janka Károly* egyker. főjegyző fiát nevezte, aki — mint tudjuk — a múlt iskolai évben a genfi egyetem theol. hallgatója volt. Az új missziói lelkész nov. 13-án érkezett Párisba s az elmúlt héten működését új munkakörében már meg is kezdte.

— **Miskolcon a reformáció** évfordulójának megünneplését okt. 24—30-ig reformációi hét vezette be, melynek minden napján, esti istentisztelet keretében, más-más szónok világlátott rá az Ige fényével egy-egy reformátor életére, pályafutására. Hétfőn *Ernyedy Andor* beszélt *Lutherról*, kedden *Komjáthy József* diósgyőri lelkész *Zwingliről*, szerdán *Nádházy Bertalan* vasgyári lelkész *Kálvínról*, csütörtökön *Farkas István* esperes a magyar uttorokról, pénteken *Ilyés Bertalan* püspöki másodlelkész *Szegedi Kiss Istvánról*, szombaton *Demes Péter* leány gimn. tanár *Méliusz Juhás Péterrel*. — A nov. 6-án tartott **presbitéri gyűlés** a reálgimnázium igazgatótanácsába *Nehéz János* és *Kun Andor* presbytereket választotta meg; *Csorba György* igazgató jelentette, hogy a közoktatási miniszter *Baán Kamill* és *Szabó József* h. tanárokat rendes tanárokká nevezte ki, akiknek helyére *dr. Rédey László* és *Lengyel Lajos* h. tanárokat, valamint *dr. Kiss Kálmán* h. tanárt alkalmazta az igazgatótanács. Az új tanárok az esküt letették.

— **Orgonahangverseny.** A sárospataki egyházközségi presbitériuma, a szegény gyermekek karácsonyi felruházásának javára f. hó 27-én d. u. 5 órakor a templomban orgonahangversenyt rendez, amelyen *Kovács Dezso* kép. igazgató és *Geyer Béla* kép. tanár orgonajátéka mellett a főiskolai énekkar s a ref. egyekesár énekarokkal, *Erdőssy Vilmos* szőlőnekel fog szerepelni. Belépődíj 2-1 pengő.

— **Az egyke ellen.** A képviselőház nov. 11-én tartott ülésében *Huszár Károly*, a képviselőház alnöke, nagy beszédben hívta fel a Ház és a magyar társadalom figyelmét a családi élet romlására és az egyke pusztításaira. Utána *gr. Belhen István* miniszterelnök kelt ki a női luxus és évezveivágy ellen s bejelentette, hogy a kormány rövid időn belül egy átfogó törvényjavaslatot terjeszt a Ház elé, amelyben az egykével mint népbetegséggel kíván foglalkozni. Beszédében az egyke gazdasági okai mellett, annak morális gyökereit is kiemelte. „Különösen a prot. papságnak kötelessége, úgymond, hogy fölvegye a harcot ezzel a nyavalyával, amely — sajnos — elsősorban a református lakosság körében pusztít. Nem tartom helyesnek, hogy a magyar reformátusság szemet huny ez előtt a baj előtt, vagy egyszerűen eltagadjon. A bajokkal szembe kell nézünk, a bajokkal meg kell küzdenünk, a bajokat le kell vinnünk és ebben kötelességét kell teljesíteni elsősorban a prot. papságnak. Én azt hiszem, hogy *Ravasz L.* példáját követve, ezt a kötelességet fogja is teljesíteni.”

— **A numerus clausus** módosítására vonatkozó törvényjavaslatot a közoktatási miniszter nov. 18-án a képviselőház elé terjesztette. A törvényjavaslat, eltorlólva az 1920. évi XXV. t.-c. 3. § áit, a főiskolákra való főlvételt következőleg korlátozza: „Az engedély megadásánál a nemzethűség és az erk. megbízhatóság követelményei mellett egyfelől a főlvételt kérő megelőző tanulmányi eredményeire, illetve szellemi képességeire, másfelől arra is figyelemmel kell lenni,

hogy első sorban a hadi árvák és a harctéri szolgálatot teljesítettek gyermekei, továbbá a közalkalmazottaknak és különféle foglalkozási ágakhoz (mezőgazdaság, ipar stb.) tartozóknak gyermekei megfelelő arányban jussanak a főiskolákra és a főlvetek száma az egyes törvényhatóságok között is igazságosan osztszassék fel. A vallás- és közoktatásügyi miniszter főlvegy arra, hogy ezek a szabályok megfelelően alkalmaztassanak.”

— **Felhívás.** Felhívom *abauji* lelkészársaimat, hogy az iskolára vonatkozó bejelentő ívet, melyet a 15000/1924. évi IX. V. k. m. számú rendelet szerint október 20-ig kell beküldeni, ezideig 7 egyház küldte be. Az Egyetemes Konvent határozata szerint ezen „Bejelentést” az 1924. évi 15000. sz. miniszteri rendeletben közölt minta szerint, mely 21 pontban foglalt kérdésre kíván választ, az Espereshez kell beküldeni, ki azokat átmeve, a Tanfelügyelőséghez teszi át. Akiik tehát már beküldték a Tanfelügyelőséghez, azok sziveskedjenek értesíteni egy levelező-lapon, hogy ne várokzom utánuk; a többi egyház lelkészét pedig arra kérem, hogy nov. 26-ig küldjék el (lelkész, tanító aláírásával s hivatalos pecséttel) az esperesi hivatalba. Felhívom továbbá mindazokat, akik köztartozásaikat a dékári és pénztárnoki hivatalokhoz be nem fizették, hogy ez irányú kötelességüknek fordul postával tegyenek eleget, mert f. hó 22-ől a hátrálékokat, a konvent intézkedése szerint, végrehajtás útján lesznek kénytelen beszedeni. Végül felkérem mindazon lelkészársaimat, akiknek családjában a folyó évben születés, házasság, halálozás folytán változás történt, hogy e változásokat igazoló anyakönyvi kivonatokat 1928. január 1-ig, mint végső határidőt, mulhatatlanul küldjék be az esperesi hivatalhoz. *Csáky Endre* esperes.

— **Alsóhársodiak figyelmébe!** E héten vagy a következő napokban *Fövenyessy János* sajkókereszturni tanító testvérünk egy előfizetési felhívást küld a lelkész és tanító testvérekhez kérve előfizetést „Szálljon a dal” c. irrendenta dalokkönyvére. Mindeneket kérek, hogy ezt az előfizetési felhívást ne dobják félre E 100 magyar dalban 100 magyar imádság van. Két szölamra átírva a tanító testvérek a vallásos estéken, a levante oktatás alkalmával igen nagy sikerrel fogják e szép és értékes könyvet használni. De lelkésztestvéreim is nagy gyönyörűséggel használhatják majd! Szeretettel kérek támogatást. Miskolc, 1927. nov. 14. *Farkas István*, esperes.

Pályázat

a megürült *egri* ref. hitoktató-lelkézi állásra.

Javadalom: Az állam által mindenkor nyújtott fizetés, családi pótlék és vasúti kedvezmény, melyek ért az egyház szavatosságát nem vállal.

Kötelesség: Legkevesebb heti 28 óra, minden vasárnap ifjúsági istentisztelet tartás, vasárnap iskolai, bibliakör vezetése. Sátoros ünnepek felnöttek istentiszteleten segédkezés; okmányok, szolgálati bizonyítvány ref. lelkészhez *Egerbe* küldendők. Állás megválasztás után azonnal elfoglalandó.

Eger, 1927. nov. 14.

Tóth István
ref. lelkész.

SÁROSPATAKI REFORMÁTUS LAPOK

A TISZÁNINENI REF. EGYHÁZKERÜLET ÉS A SÁROSPATAKI FŐISKOLA KÖZLÖNYE.

MEGJELEN MINDEN VASÁRNAP.

ELŐFIZETÉSI DÍJ:		Főszerkesztő:	Felolós szerkesztő és kiadó	HIRDETÉSEK DIJA:
Egész évre	14 Pengő.	Dr. RÉVÉSZ KÁLMÁN	Dr. RÁCZ LAJOS	Megjegyzés szerint.
Fél évre	7 Pengő.	Főmunkatársak:		
		MARTON JÁNOS, ENYEDY ANDOR,	FORGÁCS GYULA	

TARTALOM: Takács Mihály: Belmissziói munkaprogram az alsóborsodi ref. egyházmege gyülekezetei számára az 1927/28-iki munkáévre. (Vége.) — Nádházy Bertalan: Elkészült! — Vegyes közlemények. — Hivatalos rész. — Pályázat. — Szerkesztői üzenetek.

Belmissziói munkaprogram az alsóborsodi ref. egyházmege gyülekezetei számára az 1927/28-iki munkáévre.

(Folytatás.)

4. Az egyházépítés terén a „*konfirmációi reform* további népszerűsítése” s a konfirmáltak fegyelmezése lenne a teendőnk. Az előbbivel úgy áll a dolog, hogy ugyan kemény dió ez a falusi gyülekezetek számára, a mai élet- és keresetviszonyok miatt még sokára leszünk abban a helyzetben, hogy a gyermekét 14—15 éves korban konfirmálhassuk. Ha pedig tüzelt-vassal akarjuk ezt megcselekedhetjük, de már csak a konfirmándusok 40—50 százalékával. Fő teendő lenne itt, hogy egyházkerületünk régi, elavult s végképp nem gyakorlati konfirmációi kateját cserélje ki újabbal és megfelelőbbel. A lelkészek pedig fogjanak az oktatáshoz *legalább is karácsony után*, bevezetvén a gyermekeket a bibliaolvasásba és ismertetésbe is. A konfirmáltak fegyelmezésére pedig ezentúl fokozottabb gondja legyen a lelkésznek és presbitériumnak. (Mindnen iskolában legyen Biblia).

A gyülekezeti tagok nyilvántartására törzskönyvek bevezetése kívánatos. tagsági könyvvel való ellátása praktikus dolog, olyan formában, mint a Sylvester-nyomda ezt megvalósította a maga adó kis könyvecskéiben.

A *szórványok és tanyák lelkigondozására* is nagyobb gondot kell fordítanunk, mint eddigéig. Mert ez bizony a háború óta elég elhanyagolt terület. Minden tanyát évenként legalább egyszer látogasson meg a lelkész, ott alkalmi istentiszteletet tartva s pár vallásos füzetet osztva ki a híveknak. Ezen felül minden tanyára el kell juttatni a Téli Újságot s a Ker. Családot, esetleg a Magyar Siont; mindhárom a Sylvester kiadása s ezen felül 1—2 drb. ref. naptárt. Örömmel és hálával fogják fogadni, mit az egyházak a költségtetésbe felvett 20 pengőből fedezhetnek.

Az *utaltesztést* általában nagyobb erővel kell szorgalmazni. A naptárak és Téli Újság által nyújtott kedvezményt, jutalékok fordítsák a lelkészek és tanítók ezek olcsóbbá tételére, sőt hozzunk áldozatot magunk is, hogy kiszorítsuk a lelkeket mérgező újságokat és naptárokat. Az új Enekes könyv még mindig csak szórványosan használtatik. Egyik oka aránytalan drágasága. Irjon fel egyházmegeénk a kerület útján a Konventhez, hogy vegye ki az Enekes könyv ki-

adói jogát a Mélius kezéből, mely mindent méregdrágán ad és adja ki versenytárgyaláson olcsóbb vállalkozónak, és így tegye kötelezővé az új Enekes használatát. A költségtetés 20 P-ból minden egyház elsősorban a vegyes házásokat és szegényeket lássa el ref. naptárral, vagy Téli Újsággal, másodsorban konfirmándusokat emléklappal, Bibliával.

A *templomlátogatást* illetőleg a tanítók minden helyen kötelezendők a növendékeknek reggelenként a templomba való felvezetésére, még ahol nincs is máskülönbön istentisztelet.

Ugyancsak fegyelmi úton is kötelezendők a presbiterek nemcsak a presbitéri gyűlések, de a vasárnapi istentiszteletek rendszeres látogatására, urvasorával való élésre is. Szűnjék meg végre az az állapot, hogy egynémely presbiter esztendőben egyszerűen látja az istenháza belsejét!

5. A szociális téren a *csecsemő- és anyavédelem* érdekében tegyen meg minden lelkész és gyülekezet, amit lehet. A szülőknek, akik rászorulnak, lássák el a szükséges gyermekruhákkal, betegágyban (a Kálvin sz. női osztálya útján) ebédrel s mindenekelőtt jó tanácsokkal.

A *szegénygondozásnak* rendszeresen kellene folynia minden gyülekezetben. Elsősorban lássuk el minden iskolában az igazán szegénygyermeket ingyen tankönyvvel, esetleg ruhával. A tehetetlen aggodat, egyedülállók is vegyék gondjainkba. Ne legyen egyetlen egyház, ahol az egyházlátogatóság azt jegyzi fel: „a szegényekről politikai község gondoskodik”, mert az bizony nagyon kevés helyen gondoskodik. Úgy a baptista, mint a r. kath. egyház legszébb sikereit legújabbban szociális és jótékonyági téren könyveli el: nekünk sem szabad tőlük elmaradnunk egy lépésnyire sem. Szűnjék meg az az állapot is, hogy a szegények perselyét az egyházak folyó kiadásai fedezésére fordítsák: legyen a perselyek tartalma elsősorban a helybeli szegényeké, esetleg szegény egyházaké, Kálvinuémé stb.

Eddig tart a konventi 1927—28 ik évre szóló munkaprogram. Forgács Gyula: *Belmissziói Utmutató*-ja még részletesebben tárgyalja ezt is, a vasárnapi iskolai és ifjúsági munkákat is. Az első rendszeres Utmutató e téren, amelyre valóban égető szükség volt s amelyet — gyakorlati példákkal is szolgálván az egyházi munkásoknak, — nem nélkül-

lőzhet egyetlen lelképásztor és tanító sem (kapható: Bethlen könyvkereskedés, Bpest IX. Kálvintér 8.)

S végül a *belmissziói körök*ől még egy pár szót! A belmissziói körök, melyek nálunk rendszeresen szervezve vannak, okvetlen tartásák meg a ránk jövő ősszel, vagy télen összejeveteleiket olyan programmal, amely áldásos nyomot hagyjon a lelkekbe. A Kálvin Szövetség dolgán kívül szó lehet itt: egyházunk mai ébredéséről, a belmisszió népszerű magyarázatáról, a presbiterok tisztéről és kötelességeiről, az iratterjesztés fontosságáról, kálvinista napilapról, kálvinista politikáról, szerezetmunkáról stb. stb. Kath. atyánkfiai százmértőföldre is elzarándokolnak egy-egy híres búcsú kedvéért és ez csodálatosan növeli bennük az egyházhoz való ragaszkodást. Mi is áldott sikerrel aknáhatjuk ki az ilyen körök összejeveteleket, csak megfelelő formát adjunk neki s ne az eszem-iszom legyen benne a kimagasló pont s ne türes szalmacsépléssel töltjük az időt. Ne feledjük itt sem s egyetlen másnemű munkánkban sem, hogy „lélek az, ami meglevenit!” *Takács Mihály.*

Elkésünk!

A munkássággal való kapcsolatok megteremtéséről akarok szólni megint. Ne vegye ezt senki felesleges tinto- és papiroos fogyasztásnak. Én legalább óriási jelentőségű kérdésnek tartom, amellyel foglalkozni kell és semminemű fáradságtól és a féltreérés kockázatától nem lehet visszariadnunk. Ha csak magamban volnék, aki ennek a feladatunknak felszínre vetését sürgetné, akkor sem állanék el tőle, mert nem jó dolog a lelkiismeret ellen cselekedni.

De az én élettapasztalataim úján elég szokatlannál, igen hatalmas segítőársaim akadtak.

Az egyik Prohászka Ottokár, aki messzehangzó szavával sürgette, nem is nagyon régen, hogy a katolikus egyház foglalkozzék a munkásság szociális problémáival.

A másik segítőársam, hatalmas tényező a mai Magyarországon nemcsak a beszéd terén, hanem a cselekedetek mezején is: Klebelsberg Kunó, a kultuszminiszter úr. Ő csak nemrégiben beszélt Szentesen, ahol a felekezeti békének magvait hintetgven, irányt is akart szabni a katolikusok és protestánsok munkái számára.

Én a beszédet a Pesti Hirlap-ból olvastam, cáfolat nem jött a közlésre s ezért igaznak kell elfogadnom.

Azt mondja Szentesen a miniszter ur, hogy megvan a keresztyén felekezetek munkatere, végezzék a dolgaikat s ne bántsák egymást.

A katolikus egyházra az a nagy feladat vár, hogy a magyar munkásságot visszavezesse az egyházba. A református egyházak pedig ott van az egyke elleni küzdelem.

A trombita megharsant tehát és határozott a zergése. A munkásság nagy hadtesteit a római kászárnyakba kell irányítani. Mi pedig addig — majdnem azt mondtam — csak pöpcseljünk az egyke elleni harcral. Ne lássunk. Ne halljunk. Majd az alatt az idő alatt elvégzi a nagy terelési munkát a kath. egyház.

Ha olyan kultuszminiszter adja ki a jelszót, mint Klebelsberg, az nemcsak jelszó, hanem cselekedet is. Ha a félig kálvinista Szentesen hangzik el,

az a velünk szemben való teljes bizonyosságnak a biztos ismertetője.

Odaát biztosra veszik, sőt talán tudják is, hogy mi, majd csak akkor lépünk egyet e felé a cél felé, ha ők az út nagy részét megjárta.

Ha talának érett vagy éró termést, azt leszedetik. Mezerélni majd mehetünk mi is.

Ma, még az a helyzet, hogy a forró tüzes napok ideje alatt megérett lelkek felénk ajánlgatják magukat.

Holnap? ... Elkésünk! ...

Nádházy Bertalan.

VEGYES KÖZLEMÉNYEK.

Hátrátékos előzetőnkhez. Lapunk múlt számához csatolva elküldöttük a hátrátékok kimutatását, kérve azok haladéktalan, szives kiegyenlítését. Ezt a kérelmünket e helyen is megismételjük. Súlyos anyagi kötelezettségünk kényszerít összes hátrátékaik beszedésére — esetleg postai megbízás útján is. *Tisztelettel a Szerkesztőség.*

— **Gyászír.** *Zitás István* szentpéterszegi lelkész, é'tének 29-ik évében, f. hó 16-án hastífusz következtében elhunyt. *Zitás Bertalan* prűgyi lelkésznek volt fia, gim. tanulmányait főiskolánkban végezte, a teológiát is itt kezdette, de azután Debrecenbe ment, ott végzett s így került Debrecen vidékére lelkésznek. Áldjuk emlékét!

— **Tudósok kiüntetése.** Gr. Klebelsberg Kunó vallás-és közoktatásügyi miniszter, aki külföldi tudósok tiszteletére már többször rendezett lakomát, november 23-án este 3 kiváló magyar tudós megbecsülésére rendezett lakomát az Országos Kaszinóban. Ez összejevetele alkalmul szolgált e három tudós professzor nem rég megjelent kiváló munkája és pedig *Finácz* Ernő professzornak, a budapesti egyetem rektorának „A XVIII. századi oktatás története”, *Kornis* Gyula filoz. professzornak (akit a közoktatási miniszter pár hét előtt nevezett ki h. államtitkárrá) „A magyar művelődés eszményei” c. műve és *Hortvált* János egyetemi tanárnak „A népiesség a magyar irodalomban” c. műve. A lakomán nagy és előkelő közönség jelent meg. Klebelsberg gróf ez eljárásában a tanári és tudományos munkásságnak olyan kitüntető megbecsülése nyilvánul meg, hogy érdemes a dolgot följegyezni és megörökíteni.

— **A Cserobogár-nóta eredete.** *Harsányi István* theol. tanár november 22-én a M. Néprajzi Társaság ülésén felolvasást tartott „Új adatok a cserobogár-nóta korához” címmel, melyben kimutatta, hogy Páncél Dániel 1808-ban már úgy hivatkozik a „Mondd meg nékem cserobogár, mikor lesz nyár” dalsorra, mint egy régi magyar énekből vett kitétele. Ő e nóta eredetét a XVIII. század közepéig vitte vissza s bemutatatta az eddig ismeretlen, legerjedelmesebb, 1824-ből való, 11 versszakos változatát.

— **Lelkészejevőlet!** A „Lelkészejevőlet” 47. sz.-ban a mi „öreg jóltevőnk”: Kiss Ferenc „Kálvineum” rovatában egy a tiszánineni egyházkerületről szóló híradás van a „Leánykálvineummal” kapcsolatosan. — Én úgy érzem, hogy az — ha válasz nélkül hagyjuk — reánk, tiszánineniekre méltán lenne megszegyenítő. Nem bírlni kívánok... A pénzügyi választmány” bizonytalap okokra mondta ki a

Kálvinium igazgató-tanácsának kérésére, hogy teljesíteni nem lehet. Nekünk lelkészeknek. kik a tiszánmenni egyházkerület — javarészeben — szegényes ecclesiában szolgáljuk az Urat, *kell* a Kálvinium! A tiszánmenni egyházkerületben — úgy tudom — 216 anyaegyház, tehát körülbelül 220 lelkész van. — 220 lelkész, magunk közt megosztva a Leánykálvinium részére kért 480 pengőt, mindegyikre esnek a szükségelt összegből 2:20 P. — Küldjük be mi ezt mindnyájan minden év szent Karácsony havában államsegélyünkön — akinek nincs államsegélye, még inkább megteheti! — karácsonyi ajándékképpen. Kálvinium, Debreccen" címre (Cheque-száma 6705.). Ennél szebb karácsonyi ajándékot a „saját” gyermekeinknek vehetünk, mert senki nem tudja az „eljövendőt”! A Jézus azt mondja, hogy aki e kicsinyek közül egynek is gondját felveszi, az ő gondját veszi fel. Akik ezt a csekély áldozatot nem tudnák, vagy nem akarnák meghozni önmagukért, egy levelező-lapon jelentsék be „a mi öreg jölvendőknek”; ő majd lesz szíves közölni velem, hogy hányan vannak s azok helyett minden évben kifizetem ez összeget én. A többiek elkötelezése legyen egész szolgálatuk idejére az a tény, hogy e 2:20 P t a f. évi decemberben már beküldjük — és azután minden évben *pontosan*. S én idvességek Karácsonyt kívánok mindnyájunknak Lelkésztestvéreim.

Egy abaúji lelkész.

— **A zsinat-előkészítő-bizottság** november 8-án Budapesteni ülést tartott s tárgyalta Süss Béla jegyzőnek a zsinat előkészítésére vonatkozó javaslatát. Megállapította az 1928 május 8-án kezdődő első ülésnek tárgysorozatát, csekély módosításokkal előadásra ajánlja az előző zsinaton használt tanácskozási és ügyrendet, javaslatot készített arra vonatkozóan, hogy milyen zsinati szakbizottságok alakításának, végül megalkotott a konvent tagjaiból az egyes zsinati ügycsoportokat előkészítő albizottságokat. Nyolc ilyen albizottság lesz; az egyházalkotmányainak elnöke Benedek Sándor, a lelkészválasztási dr. Baltazar Dezső, előadója ennek a kettőnek dr. Kun Béla; az adóügynek elnöke dr. Antal Géza, előadója Janka Károly; a törvénykezésnek elnöke dr. Bernáth Géza, előadója dr. Kovács J. István; a köznevelésügynek elnöke dr. Révész Kálmán, előadója dr. Dóczy Imre; a belmisszióinak elnöke dr. Ravasz László, — a tudományügynek dr. Balogh Jenő, előadója ennek a kettőnek dr. Révész Imre; a szociológiaiának elnöke gróf Teleki József, előadója Bernát István. A bizottságok az elnökön és előadón kívül 4—5 taggal úgy vannak megalkotva, hogy minden konventi tag legalább egy bizottságba be van osztva.

— **Készül a régóta várt prot. napilap**, — írja a *Kálvinista Szemle* 47 ik száma. A Hit és Szolgálat Mozgalom vezetősége e hó 15—16-án tartott tanácskozásain elhatározta, hogy egy modern színvonalú nagy ref. napilap megteremtését munkába veszi. E nagy munkához az egész ország reformátusságának támogatására szüksége lesz, ezért felkéri mindazokat, akik e nagy mű létrejvetését szükségesnek tartják, hogy lépjenek érintkezésbe e Mozgalom vezetőjével, Berezky Albert titkárral (Tahitótfalu) s jelentsék be neki együttérzéseiket és munkakészségüket! Melegen ajánljuk előre is e nagy vállalkozás támogatását t. olvasóink szíves figyelmébe!

— **A sárospataki hittanhallgatók Bocskay-Bajtársi Egyesülete** f. hó 19-én este nagytáborozást ren-

dezett, melynek középpontjában *Gömbös Gyula* országgyűlési képviselőnek, a nemzeti fajvédelem elszánt harcosának magas színvonalú előadása állott, amelyben széles történelmi alapon a magyarság nemzeti hivatását, nemzeti öncélúságát fejtegette. Előadását a tápintézet nagytermet szünligit megtöltő közönség zajos tetszésével és elismerésével honorálta. Másnap a képviselő úr, mint a főiskolának szívesen látott vendége, a főiskola gyűjteményeit és a várkastélyt tekintette meg s a délutáni gyorsvonattal utazott el Sárospatakról.

— **Tiszaluczi ünnepe.** Nov. 20-án szentelték föl a hívek áldozatkészségéből díszesen megújított *Tiszaluczi* templomot. A főszentelő imát Hegedűs László hernádkői lelkész, esperesi kiküldött mondta, az igehirdetést Szabó Andor taktakenezői lelkész végezte, az úrvacsorai szolgálatot Horváth István szerencsi lelkész teljesítette. Este 6 órakor vallásos est volt az egyik iskolában.

— **Az egri Lorántffy Zsuzsánna Nőegylet estélye.**

Nov. 20-án d. u. 5 órai kezdettel sikerült estélyt rendezett — immár harmadikban — az egri Lorántffy Zsuzsánna Nőegylet. A műsor minden egyes száma kedves órát és nemes élvezetet nyújtott a megjelent szépszámmal előkelő hallgatóságnak. A könnyed szavaltat Penger Ferenc; a drámai megkapó — nehezebb szavaltat Obornyák Erzsébet úriéany és Dax Ferenc művészi előadásával; a magyaros, XVI. századbéli régi dalok Osváth Béláné úrnő kelemes, lágyan csengő, behízelgő hangján; a nehezebb solo darabok — Salmenné, Kring Olga úrnő hatalmas, zengő sopránján; a klasszikus zongoraszemek Gyárfás Gyözőné úrnő hangjegy nélküli előadott művészi felfogásával s a vegyeskar szokott pontos, magas színvonalú ének-számaival méltó keretet adtak annak a gyönyörű beszédnek, melyet Muraközy Gyula lelkész távolmaradása folytán — az utolsó napon vállalt magára Enyedy Andor miskolci lelkész s tartott meg a „Csendről” címmel. A városháza nagytermet Trakk Géza egri polgármester előzékenyen engedte át a Nőegylet részére.

— **Rövid hírek.** A sárospataki főiskolában nov. 27-én kezdődnek meg az imateremben az ifjúsági téli istentiszteletek. — *Szilády Áronnak*, Halas egykori tudós papjának ércmellszobrát nov. 13-án leplezték le a város és az egyházkerület közönségének nagy részvétel mellett. — *Bádon* nov. 20-án iktatta be Kiss Ernő esperes az újonnan választott lelkészt, ifj. Szilva Istvánt lelkésszé állásába.

— **A sárospataki reformatus egyház** november hó 22-én nyitotta meg szerény ünnepély keretében a *Dr. Katona Mihály*-féle ház kulturtermetét. Dr. Katona Mihály 1918-ban az egyházra hagyta végrendeletileg a Hécén levő házat és 20.000 K-t azzal a kikötéssel, hogy az egyház kisdődővőt létesítsen abból. Mikor az örökség az egyház birtokába jutott, a pénzösszeg elvesztette értékét s a házban idegen lakók voltak, akiket nem lehetett eltávolítani. Ily módon az egyház kénytelen volt lemondani az óvoda létesítéséről. Elhatározta azonban, hogy a ház termét az örök-hagyó intencióinak megfelelő célokra fogja szentelni. Végre a mult nyáron a ház lakói eltávolították s az egyház nagy áldozatokkal rendezhetően az épületet, abban egyik tanítónőjének, aki eddig egy szobában húzta meg magát, rendes lakást adott, a nagytermet pedig meghagyta kulturális célokra. A theo-

logus ifjúság nemes vállalkozása lehetővé tette, hogy egy népiskolán kívüli teljes tanfolyamot kezdjenek és vasárnaponként vallásos estélyeket tervezzenek. A tanfolyam megnyitása előtt, melyre 37-en iratkoztak be, rendes hallgatókúl, a termet megtöltő közönség elénekelt a CV. hálaadó zsoltárt, azután *Forgács Gyula* lelkész imádkozott, majd *dr. Kiss Sándor*, az egyház főgondnoka elénekelt meg *dr. Katona Mihályról*, akinek alázatos és jótékony élete még elevenen él nemcsak a sárospatakiak lelkeiben, hanem a messze vidéken lakókéiben is, akiket segített bajukban, betegségükben. A teológusok karban elénekelték a magyar Hísekegyet. A megnyitó ünnepélyen jelen voltak az örökható Sárospatakon lakó rokonai is.

— **Borsodi ref. költő-lelkészek felolvasó estje** tartott nov. 24-én d. u. 5 órakor *Miskolcon* a városháza nagytermében. A Lévy Egyesület igazgatójának megnyitó beszéde után *Szigethy Ferenc* balaji lelkész olvasta fel *Miskolci séta*, *Uzen a falu* és *Magyar Számadás 1927 végén c. verseit*; *B. Lengyel Gyula* szentrőládi lelkész „*Marci esetei*” címmel olvastott fel három józú, kitűnő megfigyeléssel megírt történetet; azután *Juhász László* putnoki lelkész-esperes „*A hit*” c. gyönyörű költői elbeszélést mutatta be; *László Sándor* dédesi lelkész „*Est a Tiszaparton*” és „*Nagy találkozás*” c., mélyenjáró gondolatokban gazdag verseit olvasta fel. Végül *dr. H. Kiss Géza* böcsi lelkész „*Elszaladt a kulló*” c. elbeszélést olvasta fel nagy derűtéllel keltve.

— **Felsőborsodi lelkészek figyelmébe!** Egyházmegyénk I. évi őszi közgyűlése a Körössi Antal lemondásával turesedésbe jött egyházmegyei tanítói képviselői tisztségre szavazást rendelt el. Felkérem azért t. lelkésztestvéreim, hogy egyházuk szavazatát *f. évi december hó 31-ig* sziveskedjenek hozzájuk beküldeni. A késedelem, avagy a szavazat elmaradása bírságot von maga után. Sajójobbány, 1927 november 21. Atyafiúi szeretettel: *Elek József* f.-borsodi esperes.

Házvezetést, anyahelyetteséget vállalna a pár éve tragikusan elhunyt Csiky István ref. lelkésztestvérünk özvegye. Legszívesebben lelkészi családhoz menne. Szíves megkeresést kér a következő címre: *Báránd, Bihar megye.*

HIVATALOS RÉSZ.

1173—1927.

Körlevél.

I.

A m. kir. pénzügyminiszter úrnak 30.000/1927. szám alatt kiadott utasítása a kereseti adó rendszerét új alapokra fekteti és az egész kérdést újból szabályozza.

Az idézett rendelet szerint minden alkalmazott, akinek javadalmazása a heti 20 pengőt, vagy a havi 80 pengőt meghaladja, kereseti adót köteles fizetni. Ezt a kereseti adót az u. n. „alkalmazottak kereseti adóját” az egyházi tényleges és nyugdíjas alkalmazottak is fizetni kötelesek. Az alkalmazottak kereseti adójánál sohasem az előző évi, hanem mindenkor a folyó évi jövedelem az irányadó s a szolgálati járandóságoknak mindenkor a heti, illetve a havi összegét kell irányadóul tekinteni, függetlenül attól, hogy a szolgálati járandóságoknak egész évi összege a 960 pengőt meghaladja-e vagy sem.

A kiadott utasítás szerint, ha az adózó egy és ugyanabból a szolgálati viszonyból kifolyólag több

helyről élvez illetményeket, akkor ezeket az illetményeket a munkaadó köteles az alapelletmény kifejtésének a helyén összevonnai és az együttes összegnek megfelelő adótélet szerint megadóztatni. Így tehát megadóztatni az egyházi javadalmat az idézett H. U. 16. §. első bekezdéséhez fűzött utasítás első bekezdésében említett helyekről: egyházközségeitől, egyházmegyétől, egyházkerülettől, az államtól, községeitől, alapoktól és a hívektől stb. különböző elnevezés alatt élvezett járandóságai után az egyházközségnél.

A fentiek szerint a lelkészek részére az államkincstárból kongrua, kórpótlék, családi pótlék vagy más címen folyósított járandóságok megadóztatása is az egyházközségek pénztárai által összevontan lévő eszközöndő, elegendhetetlenül szükséges, hogy a lelkészek részére a vallás- és közokt. miniszterium által utalványozott összegek az illetékes egyházközségeknek — a kereseti adó lerovásáért anyagilag felelős — pénztárnokaival mindenkor közöltessenek.

Ennélfogva a lelkészek részére kiutalt összegek az illetményesek az illetékes egyházközségek pénztárnokaival — a kereseti adó lerovás céljából — mindenkor közöljék anynyal is inkább, mivel ennek elmulasztásából származó anyagi felelősség a mulasztástelkövetőre lesz áthárítva.

II.

Felhívom mindazokat a lelkésztestvéreket, akiknek egyháza a Pesti Hazai Első Takarékpénztár Egyesület által ajánlott kölcsönös igénybe akarják venni, hogy a kitöltött jelentő-íveket a püspöki hivatalba *folyó november hó 30-ig* okvetlenül küldjék be.

Miskolc, 1927 nov. 20

Dr. Révész Kálmán
püspök.

Pályázat.

Az alszóemléni ref. egyházmegyébe bevezelt bodrogalombi (Luka) lelkesi állásra pályázatot hirdetek. Javadalom 42 mh. szántóföld, 14 mh. kaszáló, 24 mh. legelő. Lakás. A karosi leányegyházról 10 q. rozs, 2 őf fa, 24 aranykorona. Államsegély 907.36 K. Megváltandó beruházások összege lemondott lelkész jelentése szerint mintegy 1180 pengő. Az állás 1929. január 1-én foglalandó el.

A kellően felszerelt pályázati kérvények Kiss Ernő espereshez Sátoraljaújhegybe küldendők 1927. december 19-ig.

Miskolc, 1927. november 17.

Dr. Révész Kálmán
püspök.

Szerkesztői üzenetek.

Diósgyőr előfizetése 1927. dec. 31-ig rendben van. — **Tiszánána** előfizetése a január hó 7-én kapott 14 pengővel az év végéig rendben van. — **Tiszaszár** előfizetése 1927. végéig van kifizetve. 1926. dec. 18-án kaptunk 340.000 koronát 1925—26-ra, 1927. nov. 14-én 14 pengőt. — **Hejőszalonta.** Előfizetése mind 1926-ra, mind 1927-re ki van fizetve. — **Hejce.** Az 1926. évi előfizetést megkaptuk 1926. dec. 4-én, az 1927. évi 1927. nov. 24-én. — **Taktakénéz** 1926-ra kaptunk 1926. dec. hó 18-án 170.000 K. Az idej előfizetést, úgy látszik, még nem tették át hozzánk Innen a differencia. — **Tiszapalkonya.** Előfizetése a küldött 4 pengővel 1927. dec. 31-ig rendben van. — **Felsőborsodi.** Úgy értesülünk, hogy egyh.-megyei tanítóképviselőül több helyen Balogh János hangácsi tanítóra adják szavazatukat.

SÁROSPATAKI REFORMÁTUS LAPOK

A TISZÁNINENI REF. EGYHÁZKERÜLET ÉS A SÁROSPATAKI FŐISKOLA KÖZLÖNYE.

MEGJELEN MINDEN VASÁRNAP.

ELŐFIZETÉSI DIJ:		Főszerkesztő:	Felolós szerkesztő és kiadó	HIRDETÉSEK DIJA: Meg egyezés szerjnt.
Égész évre Fél évre	14 Pengő. 7 Pengő.	Dr. RÉVÉSZ KÁLMÁN	Dr. RÁCZ LAJOS	
		Főmunkatársak:		
		MARTON JÁNOS, ENYEDY ANDOR, FORGÁCS GYULA		

TARTALOM: Dr. Ravasz Lászlóné—Novák Olga: Üzenet a Papnéknak. — Fodor György: Pár szó a Kálvineum segélyezéséhez. — A sárospataki ref. főiskola tantervei 1790—1820-ig. (Vége köv.) — Az egyházkerületi bíróság ítélete. — Szilgythy Ferenc: Ahogy Isten akarja. (Költemény.) — Irodalom. — Vegyes közlemények. — Szerk. üzenet.

Üzenet a Papnéknak.

Szövetségünk előkészítő bizottságának munkája a befejezéshez közeleg, hogy helyébe lépjen a véglegesen megalakuló Ref. Lelkésznek Országos Szövetsége. Mielőtt összejönnénk ismét a januári nagy találkozóra, röviden vázoljuk az eddig végzett munkát.

Isten iránt való mély hálaival telik meg a szívünk, hogy nem hiába tettük le ügyünket eleitől fogva az Ő kezébe. A mi emberi munkánk felhasználásával működött a lélek rejtett titkos útján az Ő Szentlelke. Csonka hazánk minden zugából visszhangja kelt a januári konferencia emlékkönyvének, érkeztek mindenfelől a csatlakozó jelentkezések, mert a hideg kis betűkön át is megéreztek a papnék a szorosra fonódó testvéri közösség melegét, amire oly nagy szükségük van szétszóródottságukban, megértő barátnői és sorostársi asszonyi szív nélkülözése mellett. Mint a szorgos méhek az akácnylást, úgy várják ezentúl a papnék az ország minden zugában a nagy találkozások idejét, előre készülnek rá, takarékoskodnak, hogy eljöhessenek, lélekben felüdülhessenek, meggazdagodjanak. Így térnek meg ismét, új erőt, buzgóságot merítve családjuk és gyülekezetük körébe, azzal a boldog érzéssel, hogy ők is benne vannak, bekapcsolódtak a szeretetnek és összetartásnak olyan hatalmas, szétágazó és összefutó lelki áramába, aminek tudata is erővel és bizalommal telíti a lelkiüket és jobb kedvvel végzik mindennapos munkájukat is.

A januári konferencia után nagyobb arányú találkozások voltak Pápán és Miskolcon Pápan június 14-én alakult meg a Dunántúli Ref. Papnék Szövetsége, Miskolcon július 11. én a Tiszánineni Ref. Papnék Szövetsége. Mindkét helyen lelkesedéssel mondták ki az országos szövetkezés szükségességét és jelentették az azt előkészítő bizottságnak a csatlakozásukat. A Tiszántúli Egyházkerületet is megkapta a bizottság. Tehát már az első felszólításra is majdnem 400 papné üdvözölte örömmel az eszmét és járja valóra válását. Nemcsak a kerületi, hanem az egyházmegyei közgyűléseket is felhasználták a papnék baráti találkozására. Megindult tehát az összetartó közös élet. Szeptember elején a Presbiteri Világszövetség gyűlései alkalmával is volt egy női konferencia az O. R. L. E. rendezésében.

Most, az indulás évfordulójára megérett annyira a dolog, hogy a komoly, körültekintő előmunkálatok után kimondhassuk országos alakulásunkat. Készüljünk már most asszonyok! Jöjjön, aki csak jöhet! Addig is a közös imádság legyen közöttünk és együttesen az Úr Istennel a kapocs. Kérjük a mi Atyánkat, hogy segítse elő és áldja meg az ő szolgáló leányainak nemes törekvéseit, munkáját és örömeit.

A konferencia pontos idejét és programját is idejében fogjuk közölni. Most csak annyit, hogy alakuló gyűléstünk és konferenciánk január első felében lesz Budapesten. Féláru vasúti jegyről és kivánság szerint elszállásolással foglalkodunk.

A vizontlításra:

A Ref. Lelkésznek Orsz. Szövetsége
Előkészítő Bizottsága nevében:

Dr. Ravasz Lászlóné elnök

Novák Olga titkár

Pár szó a Kálvineum segélyezéséhez.

A Sárospataki Ref. Lapok 48. számában, az apró hírek között szerényen meghuzódva „egy abauji lelkesítő” nagy horderejű indítvány jelent meg. Az indítvány — hogy a tiszánineni ref. egyházkerület lelkeszei minden évben küldjenek el a Kálvineum részére 220 Pengőt. Ebből gyűlne be az a 480 Pengő, amelyet a Kálvineum intéző-bizottsága kért évi hozzájárulásként a tiszánineni ref. egyházkerületől. Az indítványozó hajlandó azokért is kifizetni a járandóságot, kik az abauji egyházmegyében a fizetésről megfélekednének. En az hiszem, hogy egyházkerületünkben nincs egy lelkes sem, ki ez indítványhoz hozzá ne járulna s már az éven be ne küldené a kívánt összeget. Azonban van ennek a dolognak egy jött mtevezve s annak pénzügyi választása a kereszt fedezet hiánya miatt teljesíthetőnek nem taláta. Tagadhatatlan, hogy az egyházkerület pénzügye nem valami virágzó. A pénz értékét csökkentette s a százezekből s milliókból fillérek és pengőcskék lettek. Erkölcsei kényszer, hogy azok az alapítványszerző pénzek, melyek az egyházkerület kezelése alatt állottak — refundáltassanak. Ez a kötelezettség lebegett minden bizonynal az egyházkerületi pénzügyi választ

mány előtt, mikor a Kálvineum kérését nem teljesítette.

Kérdés azonban, hogy nincsen-e az egyházkerület kezelésében olyan pénz, melyből a kért évenkénti segélyt folyósítani lehetne anélkül, hogy az a pénz rendeltetéséről elvonatnék? Van. A Baldácsyalapítvány évenként kiutalt járuléka. Hiszen a járulék felosztására nézve az egyházkerületnek az alapítólevél inteniói szerint az a rendelkezése, hogy „a lelkészek özegei és árvái inséges sorsának némi nyihitására szolgáljon.” — Hogy felel meg ez a segély rendezetésének inkább? Ugye, ha a jutalék teljes egészében az egyházmegeyek rendelkezése alá bocsátva — kifogás ígatja az egyházkerület az egyházmegeyektől benyújtott elszámolásokat mert a Baldácsyalapból kiosztó jutalék nem céljára fordított, vagy úgy, hogy az egyházkerület a Kálvineumra kért 480 Pengőt kiszakítja az egyházmegeyektől illető jutalekból s így segít a lelkészek özegei és árvái inséges sorsán? Én azt hiszem, ez az utóbbi eljárás sokkal helyesebb. Ez alapon talán nem is lesz akadály a segély folyósításának.

Az egyházkerület intéző-bizottsága bizonyonnyal összeült még a tavaszi egyházkerületi közgyűlés előtt. Az intéző-bizottságnak egy tagja szóvá teheti a Kálvineum kérését azzal, hogy tétessék az még egyszer le a pénzügyi választmányhoz. Teljes reményem van arra, hogy a pénzügyi választmány a fent jelzett módon javasolni fogja a segély megadását.

Az önkéntes megadóztatás sem fog hiábavaló lenni. Két intézet fenntartásánál s fejlesztésénél a „szegény lelkészek” eme segélye is fellér. Az azonban nagyon kérdéses, hogy ha új nép áll a kihaltak helyére, az ifjak teljesítik e azt a kötelességet, amelyet ők nem vállaltak? S ha az az abaúji lelkész soká élt, tudja-e majd a fizetésről megfeleledkezett helyett az a kezdetben kicsinek látszó, de évről-évre növekvő segélyt a maga kongruán fizetésekből beklődözgetni?
Fodor György.

A sárospataki ref. főiskola tantervei 1790—1820-ig.

— Mutatvány Kornis Gyula „A magyar művelődés eszményei” c. művéből. —

A magyar ref. egyház másik *pupilla oculi*-ja volt a *sárospataki iskola*. A XVIII. század végétől kezdve a tantervek itt is gyors egymásutánban váltak fel egymást. Ennek oka itt is egyrészt az állami Ratió kényszerítésétől való aggodalom, ami állandóan ébren tartja az iskolaszervezet és a tanítási anyag javítására az érdeklődést és a figyelmet, másrészt a humanisztikus és a realisztikus irány küzdelme. Patakon általában az utóbbi jut diadalra. Ez is egyik forrása Patak és Debrecen kölcsönös ellenszenvének.

Az 1796-ban életbelépett tanterv Vay József főgondnok elnökele alatt készült, aki erősen rokonszenvez a Ratió realisztikus gyakorlati elveivel. Az új szervezet szerint a két elemi osztályra hatosztályú latin iskola épül, melyben a klasszikus nyelvek és irodalom kívül matematikát, földrajzot, természetrajzot, hazai jogot, magyar történelmet, egészségtant s rajzot is tanítanak. A gyakorlati élet szempontja e tantervben erősen érvényesül. A tanítás nyelve a történelem, a filozófia és teológia kivételével magyar.

Ezzel a fontos újítással a pataki iskola az ország valamennyi iskoláját évtizedekkel megelőzi!

A deákos kultúra konzervatív képviselői azonban Patakon sem nyugodnak: a realisztikus és humanisztikus irány ritmikus hullámmása az iskolai reformtervekés terén itt is ugyanúgy zajlik, mint Debrecenben, csakhogy Patakon a realisztikus hullám az erősebb. 1803-ban a tiszáninneri egyházkerület tanügyi bizottsága már vissza akarja állítani a deák nyelv csonkítatlan uralmát: a latin ne csak a tanítás nyelve legyen, hanem régi hagyomány szerint a tanuók társalkodásának nyelve is, melynek büntető szankciója a *signum*. Az egyházkerületi ülesen mégis Vay Józsefnek fellegása győz: az ismeretek szerzésében a tárgyi érdeket nem rendelheő alá a formának, az idegen nyelvnek. A latin nem lehet kizárólag főtanfárg, hanem csak egyik főtanfárg. A latinra, országos szerepe miatt, kedségkívül nagy szükség van. Ha azonban a latin tudás hanyatlík, ezen a bajon nem szabad úgy segítenünk, hogy a realitákat az iskolából kiküszöböljük, vagy megcsonkítjuk, hanem úgy, hogy az osztályok számát szaporítjuk. Ezért a gimnáziumot alul is, felül is egy-egy osztállyal megnöveljük: alul az elemiből csatolnak egy osztályt a gimnáziumhoz, felül pedig ráépítik a „repetensek osztályát.” Így a humanizmus és a realizmus küzdelmében a középut jut érvényre.

(Vége köv.)

¹ „Eodem statum, ut physica, mathesis, historia naturalis, paedagogica, oeconomia rustica, diaeretica lingua hungarica tradantur per professores Sed historia, philosophia et theologia lingua latina. Epistola physica jam anno 1794 hungarice fuit tradita per clariss. David Szabó = Johannes Szombathy: Historia Scholae seu collegii ref. Sárospatakiensis. Magyar Prot. Egyháztört. Emlekek. 1860. 197., 215. l.

Az egyházkerületi bíróság ítétele.

25. B./1927.

A tiszáninneri ref. egyházkerületi egyházi bíróság, (a bíróság tagjai voltak: dr. Révész K. püspök és Dókus E. főgondnok, mint elnökök mellett: Czáký E. és Farkas I. esperesek, Fodor Gy. egyh.-ker. tbíró, báró R. gályi Balassa F. és Zsóry Gy. eayhm. gondnokok) mint I. fokú feyelmi bíróság *Elekes Imre* sárospataki ref. főgimn. és közgazgatóinak saját maga ellen kért feyelmi ügyében alulírott napon és helyen megtartott tárgyalás után a következőképen

Végzett:

A tiszáninneri ref. egyházkerületi bíróság, mint I. fokú feyelmi bíróság *Elekes Imre* sárospataki ref. főgimn. és közgazgatót az iratoknál I. nsz. alatt elfekvő, Okruczky Zoltán ny. kir. törvényszéki bíró által Sárospatak, 1927 október hó 20. kelettel „Alma Mater” címmel közzétett rőpiratában közölt, *Elekes Imre*nek 1919 április hó 18 án a Zemplénarmegyei Művelődési Osztály intézőbizottságához intézett levele alapján saját kérelmére folyamatba tett feyelmi eljárását megszünteti.

A felmerült költségeket az egyházkerületi pénztár terhére utalja.

Indokok:

Elekes Imre sárospataki ref. főgimn. és közgazgató f. év október hó 24 én feyelmi vizsgálatot kért maga ellen Okruczky Zoltán ny. kir. törvényszéki bírónak a rendelkező részben említett rőpirat-

ban közölt, Sárospatakon, 1919 április 18-án kelt, a már említett kommunista szervezhé intézett levele tárgyában, amelyben többek közt az a kijelentés foglaltatik, hogy: „lelkészi jellegemet megszüntettem s egyúttal minden készséggel és tanulmányokon nyugvó meggyőződéssel ajánlom fel szolgálataimat az új társadalmi berendezkedés kiépítése és állandósítása érdekében.”

A tisztáninneri ref. egyházkerület ügyésze az egyházkerület bíróság elnöksége által történt felhívásra nyilatkozatában közérdek szempontjából a vád képviselőinek vállalását kívánatosnak nem tartotta arra utalással, hogy a cselekmény bűn etethetősége az E. T. 140. §-a alapján már évekel ezelőtt megszűnt.

Az egyházkerületi bíróság elnöksége ezzel szemben Elekes Imrével szemben a fegyelmi eljárás vizsgálat mellőzésével hivatalból elrendelte, miután Elekes Imrével szemben a közölt levele alapján támasztható vádat a nagyközönség megnyugtatósa végett bírói úton megvizsgálálandónak találta.

A vádak, — amelyek Elekes Imrével szemben a rőpiratban közölt és jellemzett levele alapján esetleg támaszthatók, — az E. T. V. t.-c. 34. §. 1., 2., 3. és 11. pontjában meghatározott fegyelmi vétségek tényálladáki szempontjából képezhetik bírói megvizsgálás és elbírálás tárgyát.

A bíróság Elekes Imrével szemben a közölt levele alapján általa folyamatba tenni kért fegyelmi eljárást megszünteti.

Eltekintve ugyanis attól, hogy Elekes Imrének a fenti, 1919 április 18-án megirt levele megírásában s az u. n. tanácsköztársaság a címzésben megnevezett szervezethez való juttatásában rejő magatartásának fegyelmi büntetethetősége az E. T. 140. §-a értelmében elévülés okából már évekel ezelőtt megszűnt és így e címen vele szemben fegyelmi bírói eljárás nem folytatható, a bíróság erre való tekintet nélkül megállapítandónak és kimondandónak találta, hogy Elekes Imrével szemben inkriminált levele alapján támasztható és az E. T. hiv. törvényzakszáiba ütköző vádaknak tárgyi tényálladáki feltételei sem fognak fenn.

Ez a fennlévő Elekes Imre a kommunizmus alatti magatartásának ugyanis, a kommunizmus első hónapjaiban eső egyetlen kiszakított részét tünteti fel, — a kommunizmusról alkotott tanulmányokon nyugvó meggyőződését tükrözeti vissza és ezen eszmei kommunizmuson alapuló új társadalmi berendezkedés kiépítéséhez szolgáltatának felajánlását tartalmazza, — mely nyilatkozattételre az összes köztisztviselők, de különösen az egyházi szolgálatban állók, — állásukból való elmozdítás lelki kényszere és a forradalmi kormányzótanács már ismert retorziói alatt köztudomásúlag kötelezve voltak.

Az egyházi tisztviselő a gyűlöletes korszak alatti egyház- és nemzethűség bírói lelkiismeret és felelőség mellett nem ily incidentalis, kiszakított magzatat hanem a magatartásának összesített és az ítéletben tanúsított magatartásának összesített és az ítéletkező és lélek vizsgálata alá a maga teljességében és hűségében vetített képe alapján vizsgálható és ítéltető meg.

Már pedig Elekes Imre a kommunizmus alatti, egyház- és nemzethűség szempontjából magatartását annak egész teljességét felölelő ebben a megbízható képében a sárospataki ref. főiskolai igazgató-tanács

által kiküldött igazoló-bizottság, tehát az a fórum vizsgálta felül, amely nevezett főiskola s egyben ezen részében az egyház autonom alkotmányának erre a célra törvényesen kijelölt szerve volt és épen ebben a minőségében a feladatát képezett személyi és tárgykörben alkotott ítéletei oly értékeit számba veendőik, amelyek a nemzet, az egyház s annak körén belül szeplőtlen multu főiskolája magasztos érdekeinek, szentséges lélekkel épített jövőjének a megóvása szempontjából nemcsak az egyház s annak szervei, hanem mindenki szemében feltétlenül megnyugvást keltők, alaposságuk és megbízhatóságuk már csak azon okból is, mert ez az ítélobizottság s annak határozatát tudomásul vevő igazgató-tanács tagjai maguk is a nagy történelmi drama Sárospatakon lezajlott jeleneteinek közvetlen szemlélői és részesei voltak, vitán felül álló kell hogy legyenek.

Ez az igazoló bizottság pedig Elekes Imrét az iratoknál elfekvő jelentése szerint a forradalmak alatti magatartása tekintetében igazolta s ezt az igazoló jelentést a főiskola igazgató-tanácsa tudomásul vette.

Az igazoló-bizottság és Igazgató-tanács ezen ítélezésének a helyességét megerősíteni alkalmas Elekes Imrének a főiskola keretében a németzetnevelés nagy munkája terén a válságos idők alatt és óta a bíróság hivatalos tudomása szerint tanusított, — a megelőző hosszú, érdemes tanári működése folytatásakéül jelentkező, egyébkénti kifogástalan magatartása, — úgy a kommunizmus alatti, jelenben főiskolát végző tanítványainak, az Elekes Imrével most felújított vádak alaposságát cáfoló, egyház- és nemzethűségét a kommunon alatt is közvetlen tények sorozatával bizonyító, az iratoknál elfekvő hírlapi közleményben az esküre hivatkozás mellett közzétett nyilatkozata.

Ez alapján az eljárás megszüntetése mellett is a bíróság indokoltnak találta annak kimondását, hogy az Elekes Imre vonatkozó elbíralt magatartásának egyes ötletszerűen kiszakított részei kiemelésével ellene újabban közhírré tett vádak, — amelyek csak az egyház belbékéjének lezárt tények indokolatlan megbolgatása útján, elítélendő veszélyeztetését eredményezhetik, — tárgyi alappal nem bírnak.

Dr. Révész Kálmán sk.

püspök, egyházi elnök.

Dókus Ernő sk.

egyh.-ker. főgondnok,
világi elnök.

A kiadmány hitelűl:

Dr. Horváth Zoltán

egyh.-ker. vil. aljegyző.

Ahogy Isten akarja.

Egy gondolatot gondol fent az Isten
A magasságos ég magaslatán
Es a gondolat testet öltve itt lenn
Emberre lesz s él évre év után.

Mert mincegyik egy nyen gondolat,
Hogy lelke itt egy égi célt betöltőn
Egy napig bár, vagy nyolcvan év alatt.

Es te hiába sírsz, vagy harcolsz, küzdesz
S tennagadon bármily erőt veszel,
A te életed olyanná lesz, az lesz,
Amilyennek Isten gondolta el!

Szigelhy Ferenc.

IRODALOM.

* **V. Siposs Ida:** *Az örök nap* (69 lap). *A bobrói vér* (119 l.). Mindkét elbeszélés a reformáció korából, első századából meríti tárgyát s mindkettőnél az érdeklődésű mű mellett a vallásos és erkölcsi eszmék is fölemelő hirtást gyakorolnak az olvasóra. A könyvnyebb olvasmányok kedvelői érdeklődéssel olvashatják mindakét elbeszélést.

* **I. Apróságok Nagymeseországából.** Irta *Tóth János* ref. lelkész. (99 lap). II. **Csevegő virágok,** mesekönyv 7—12 éves gyermekek számára, írta *dr. Halmi János* ref. lelkész (96 lap). Mindakét mesés könyvet ref. lelkész írta s mindakettőt a Méliusz debreceni könyvkereskedés adta ki s átolvastatva őket, mind a kettőt jó lélekkel merjük t. olvasóinknak ajánlani. Az előbbi 22 eleven nyelven írt és elbeszélést mesét, gyermekhistoriát, az utóbbi 15 gyermekmesét és regényes elbeszélést foglal magába; az előbbit fametszetű, az utóbbit színes képek díszítik.

* **Miskolci Szemle.** A Lévy József Közművelődési Egyesület Lapja. Főszerkesztő Bank Sándor, fel. szerkesztő: Sassy Csaba, az egyesület főtitkára. III. szám. — Örömmel vettük ezt az új irodalmi, művészeti és kritikai havi folyóiratot, mely, mint a Lévy-Egyesület organuma, Borsodvármegye és Miskolc városa irodalmi, művészeti és tudományos erőinek szervezését, erősítését és fejlesztését van hivatva szolgálni s mint ilyen jelentékeny lépcsőfokot jelent Miskolc kulturális életének történetében. E 3 szám, a Lévy József költő emlékezetének szentelt magvas tanulmányokat, kedves emlékezőket és lendületes költeményeket nyújt az olvasóknak. Szívesen üdvözöljük az új folyóiratot s áldást kívánunk fejlődésére!

VEGYES KÖZLEMÉNYEK.

— **A sajoszentszéki gyülekezetben** december 11-én lesz a lelkészválasztás. A pályázók közt Felméry Albert aszalói, Hubay Mihály szilvásváradai, Lenkey Gyula bánhorvátai, Svinger Jenő radostyáni, Szigethy Ferenc balajti és Tóth János veledzi lelkészek szerepelnek. Közülök fogják a s. sz.-péteri hívek a legérdemesebbet néhai Vadász Pal örökébe ültetni.

— **A genfi ref. egyház konzisztóriumának** nov. 19-én tartott ülésében *Martin* Jakab genfi lelkész, aki szeptemberben résztvett a Presbyteri Világszövetség keleti ágának budapesti konferenciáján és onnan Debrecenbe is elrándult, meleg szavakkal emlékezett meg magyarországi benyomásairól és ajánlotta a genfi egyház figyelmébe a magyar ref. egyházzal való bensőbb, szorosabb kapcsolat létesítését. — *Choisy* Jenő egyetemi theol. tanár, aki a genfi egyetem theol. fakultását a párisi prot. theol. fakultás 50 éves jubileumán ünnepélyen képviselte, az ünnepélyen a magyar ref. egyház iránti szeretetét, a magyarországi keresztények kicsoda útát és haladást tett Franciaország a türelem és vallásszabadság terén, ha a régi Sorbonne reakcionárius fanatizmusára és azokra a protestáns-üldözésekre gondolunk, melyeknek a Sorbonne volt szenvedélyes mozgatója. „Hajdan valamennyiünket, mint eretneket megégettek volna — mondá joggal a lau-

sannei egyetem küldöttje nekem — ma pedig a Sorbonne meleg vendégzeretettel fogadja a prot. egyetemek és theol. fakultások képviselőit!”

— **A sárospataki ref. templomban** nov. 27-én d. u. 5 órakor rendezett *orgona-hangverseny* magas művészi élvezetet nyújtott az egybegyűlt nagyszámú közönségnek, mely odaadó figyelemmel és áhítattal hallgatta Kovács D. káp. igazgató művészi orgonajátékát, Erdőssy Vilmosné remek csengő hangon előadott vallásos énekeit, Hauptmann „Esti éneket” Kovács D. orgona, Geyer B. káp. tanár hegedű- és Kolozs Richárd viola előadásában, a főiskolai énekkar és a ref. vegyeskar szép darabjait, általában a műsor minden pontja teljes elismeréssel érlelt. A bevétel feül van 500 pengőn.

— **Rövid hírek.** Az egyetemes *tanügyi bizottság* február 22—23-án, az egyetemes *Konvent* április 17—18-án fogja jövő évi tavaszi gyűléseit megtartani. — A pápa, mint a napilapok írják, *Serédi* Jusztin benedekrendi szerzetes apátot nevezte ki esztergomi érsekké. Hajdan a püspöki és érseki kinevezés a magyar államfő joga volt s a pápa csak hozzájárulását adta a kinevezéshez; ma a helyzet, úgy látszik, ellenkezőre fordult. — A közoktatásügyi miniszter *dr. Szónyi* Sándor tanárt, az Ev. Ker. Diákszövetség egyik munkás tagját, a ceglédi ref. egyház belmisszió mozgalmainak vezetőjét nevezte ki a ceglédi áll. főgimnázium igazgatójává. — Özv. Matolcsy Miklósné úrnő farnosi birtokán nyomdát rendezett be s ott nyomtatja a *vatok bibliáját*; Mózes I. könyve s néhai evangélium már készen is van.

— **A Habsburgok joga.** A képviselőház nov. 30-iki ülésén *Hegymegi Kiss Pál* debreceni képviselő (néhai Kiss Áron püspök fia) meginterpellálta a miniszterelnököt az Otto főherceg érdekében kifejtett propaganda felől. Beszédében tiltakozott az ellen, hogy a főherceg születésnapján rendezett banketten egy ünnepi felszólaló azt a fennálló törvényes renddel ellenkező vakmerő állítást kockáztatta, hogy Magyarország ma van királya, holott sem a pragmatika szankciójáról szól, sem az 1790: X. sem az 1867: XII. t. c. nem ad jogot arra, hogy ma Magyarország királyáról beszéljünk. Magyarország nem egy telegkönyvi birtoktest, mely a Habsburgok javára volt bekebelezve; mi már megszenvetünk a 400 éves ország-lásért és a mi szenvedéseink tovább nem mehetnek; én úgy érzem: a hazáért van a király s nem a királyért van a haza! *Gr. Bethlen* István miniszterelnök válaszában kijelentette, hogy a mai államrend erőszakos felforgatását az állam teljes fegyveres erejével meg fogja akadályozni.

— **Statisztikai adatok.** Az 1927-ik év II. negyedében Csonkalmagyarország területén 2284 olyan vegyes házasság kötött, melyben az egyik fél református volt; ezek közül megegyezés történt 485 esetben a ref. egyház javára, 423 esetben a ref. egyház jólyamán házasságok kötött 3841 pár. ebből reverzálist adott javunkra 965, kárunkra 409 pár; hozzáért ártért 889, tőlünk kitért 509 lélek.

Szerkesztői üzenetek.

Perkupa. A hirdetés díjjal 6 (hat) pengőzt kérünk.

SÁROSPATAKI REFORMÁTUS LAPOK

A TISZÁNINENI REF. EGYHÁZKERÜLET ÉS A SÁROSPATAKI FŐISKOLA KÖZLÖNYE.

66384 MEGJELÉN MINDEN VASÁRNAP.

ELŐFIZETÉSI DIJ:

Egész évre 14 Pengő.
Fél évre 7 Pengő.

Főszerkesztő:

Dr. RÉVÉSZ KÁLMÁN

Felíró szerkesztő és kiadó

Dr. RÁCZ LAJOS

Főmunkatársak:

MARTON JÁNOS, ENYEDY ANDOR, FORGÁCS GYULA

HIRDETÉSEK DIJA:

Meg egyezés szerint.

TARTALOM: *Igaz József*: O. R. K. P. — *Nádhdzy Bertalan*: Jelek. — A sárospataki ref. főiskola tantervei 1790—1820-ig. (Folyt. és vége). — Vegyes közlemények. — Szerk. üzenet.

O. R. K. P.

Egyházunk megújulásának problémája szerény nézetem szerint azon fordul meg, hogy milyen sürögősen tudja az egyetemes egyház törvényhozó testülete magát egy korszakos reformra rászánni a belmisszió, a hitélet érdekében, amely korszakos reform nem más, mint visszaadni a papságot papi hivatásának az anyagi gondoktól való mentesítés útján. E korszakot kezdő reform eszköze pedig az „Országos Református Központi Pénztár” haladéktalan felállítása, megszervezése. Nehéz feladat, de nem megvalósíthatatlan, s az áldásai megérnek a megvalósítás nehézségeinek egyesült akarattal való leküzdését. Csak egész röviden óhajtok ezuttal rámutatni a pénztár megszervezésének szükségességére és módjára.

Ma a lelkészek 90% -át a gazdálkodás gondjai és feladatai kötik le s vonják el igazi hivatásától. Anyagi gondokkal terhelt lelék csak vergődő szárnnyakkal tud a papi hivatás magasztos régiói felé szárnyalni. Mentésíteni kell tehát a lelkészkedő papságot a gazdálkodással járó tömérdek anyagi és kicsinyes gondok tömege alól s akkor a belmissziói munka soha nem remélt eredményeket fog felmutatni a sok-sok egyház hitéletének s végeredményben nemzetünk újjászüléséték kies mezején. Vegyük tehát az egyházak presbitériumai egy megalkotandó zsinati törvény értelmében az összes papi, esetleg tanítói javadalmi földeket 1—2 hold kertiletményen kívül házi vagy feles kezelésbe, szolgáltatással be a Központi Pénztárba azoknak tiszta jövedelmét s fizesse a Kp. Pénztár az összes lelkészeket és tanítókat fizetési osztályokba sorozás mellett úgy, hogy meglegyen a korrall járó megérdemelt fokozatos és igazságos előhaladás lehetősége s ne mondhasa azt jogosan senki emberfia, hogy vannak „kálvinista kanonokok” és nyomorban tengődő, egész életükön át szűkölködő okleveles lelkészi páriák. Így minden lelkész megtalálná a neki való helyet, mert bármely kulturálan falusi egyházközségbe sodorná is az isteni gondviselés által részére kimért végzete, mindenütt neki való helyen volna, mert megélhetését és kulturális szükségleteit biztosítaná a minden egyházat megközelítőleg egyenlő Kp. Pénztár.

Megszűnött ekkor a lelkészeknek a felelőtlen elemektől való lealázó, megbénító függő helyzete is, mert a párbér járandóság értéke is az egész országból a Kp. Pénztárba volna mindenünnen egyházan-

ként, esetleg egyházmegyénként befizetendő. A „hívek”-kel való viszálykodások 99% -a anyagi ügyekből folyó nézeteltérésekre vezethető vissza; de a belhivatalnokok anyagi függetlensége a Kp. Pénztárral vissza lévőn állítja, a belső béke is öröndetesen megszilárdulna. Az állami hozzájárulások természetesen mind a Kp. Pénztárt illetnék, ahonnan havi részletekben utálnák ki minden egyes lelkésznek, esperesnek, püspöknek a fizetési fokozatának megfelelő dotációt. Nem volna többé túlekedés, stréberkedés, könyökkel való törtetés egy-egy zsiros ekleziáért s vesztegetés, korhelykedés, itatás a választásoknál, mert a legkisebb helyen is biztosítva volna a lelkészcsalád tekintélyének megfelelő megélhetés. A lelkész minden energiáját nem a földek intenzív megművelésének, hanem a lelék szántóföldjének szentelhetné. Megfelelő gyermekneveltetési segélyek kiutalása mellett nem lenne kénytelen a lelkész gyermekei inséges ruházata miatt a társadalmi élel legprimitívebb megnyilvánulásai elől is elzárkózni. Erősödne az összetartás, a baráti érzés lelék és lelék között, mert nem tátongana ott közöttük a dúskálás és az inségeskedés elválasztó szakadéka. A nagyobb egyházak esetleges munkatöbbletéért bőséges kárpótlás volna a bőséges stólatöbblet.

A kisebb egyházak, melyek többségben vannak, örömmel üdvözölnék az új, igazságosabb rendet, a nagyobb egyházak pedig testvéri szeretetükről, fejlett szociális érzékükről és nemes érzésükről tehetnének tanuságot az eszme meleg felkarolásával és az új zsinati törvény készsége végrehajásával. A részletek kidolgozása a zsinati atyák feladata! Csak nemes érzés és jóakarát a nagyok részéről, s az eszme terjesztőit! Szóljatok hozzá minél számosabban lelék és tanítótársaim, világi testvéreim, „sine ira et studio”!

Bodroghalász.

Igaz József
ref. lelék.

A t. cikkíróra, úgyhiszem, külföldi példák (pld. a francia reformátusok példája) hatottak indítványa megtételénél. De nálunk a lelékfizetési rendszer sok százéves fejlődés eredménye s azon nagyon bajos dolog volna olyan gyökeres változtatást tenni, mint ő javasolja. De a kérdés azért megérdemli, hogy felette gondolkozzunk!

Szerk.

Jelek.

Az esztergomi hercegprímás tehát Serédi Jusztinián lett. Az apja Szapucsek Mihály cserepes. Vezetéknévét „Serédire” a belügyminiszterium 1194—1900. okt. 19 én kelt rendeletével változtatta át, 25 esztendőn keresztül nem élt Magyarországon. Azt írják róla kihangsúlyozottan: „... a primások örökébe egy olyan pap lép, aki nem volt püspök vagy főpap, nem volt arannyal himizett süvege, pompázatos faragású pásztorbotja, tekintélyt parancsoló kora, kitűnő családi összeköttetései sem voltak... És, mégis esztergomi érsek lett. Máról-holnapra. „Az is olvashatjuk így: Szülőfalujának „csak a cigánysor közelében találnak nádfedeles viskókat, ezek között azt, melyben Jusztinián érsek negyvenhárom évvel ezelőtt született.”

Engem az esztergomi érsek kinevezése, ma, nagyon érdekel. Jeleket látok feltűnni, amelyeket jó lesz megfigyelnie a magyar református egyháznak.

Közjogi vonatkozásban is nagyon érdekes. de egyszerűsége bántó képet mutatnak a jelek. A magyarországi katolikus egyház hierarchiájának csúcsára a legfőbb személyt, a magyar kormány bejegyzése nélkül, idegen államban élő egyén nevezte ki s a magyar földből tömértelen javakat juttat a számára akkor, mikor a magyarok százezrei hiába kunyorálnak kormánypontoktól hivatalosoktól, munkát. A kinevezett állampolgársága sincs egészen rendben, mert hiszen „nem optált.” Mi történhetik még itt? ...

A jelek azonban más irányból nézve, még jobban lekötik a figyelmet s az önkéntelen összehasonlítás következtében: egészen elbűsítanak.

Kinevezik püspökké Svoyt. Hercegprímással Serédi Jusztiniánt. Az előbbi egyszerű plebánusból lesz püspök, az utóbbi egyszerű áldozár. Ezt a körülményt Róma nem igyekszik szépitgeni. Sőt. Napról-napra hangosabban s szélesebb körben hirdeti. Jusztinián érsek szegény cserepes fia. Jusztinián érsek a cigánysor közelében nádfedeles kunyhóban született. Jusztinián érsek nem volt főpap, püspök. Nem voltak kitűnő családi összeköttetései.

Ha Róma érdeke, politikája mást kívánna, bizony, hogy módjában volna másként informálni a közvéleményt. De neki most ez kell. Miért? Talán így akar a főrangúak előtt érkezőnek nagyobb tekintélyt biztosítani? No bizony, azt ezen az úton nem érné el. De tekintélyt akar szerezni és fog szerezni mások előtt. Szimpátiát és szeretetet a sokadalom lelkében. A nyomorgókban. Kenyérharcot vívókban. A megálázottakban. A lenézettekben ...

Jusztinián érsek — látjátok — a tettek. Közülük jött. Nádfedeles kunyhóból. Az élet letiporjai közül. A cigánysor mellől ...

Róma, megcsontosodott hierarchikus rendszerét így tudja időszerűvé tenni. Kíméletlenül törí meg a nepotizmust, a byzantinizmust, ha a jelek azt kívánják.

Olyan nehezen fogok hozzá, hogy magyar református egyházunk életére nézve ebből következtetést vonjak le. Pedig ez a célom. Kiáltani szeretnék igen nagyot. Ha a tudóim megpattannának is Egy éveses sikolyt akarnék dobni a mi egyházi életünkbe. Nézzétek a jeleket! ... Csel kedjétek! ... Hamar! ... Friss levegőt a tanácskozó termekbe! ... Áramolják a cigánysor mellől, ha ott tisztább, mint a paloták környékén! ... De gyorsan! ... Törjétek ki az ablakokat, ha már nincs idő kinyitni! ... Véres ke-

reszketek hordozó református egyházam, megfojt a kereszt terhe, ha nincs levegő! ... Keresztre ránehezedik a nepotizmus, az en blok választás! ... A „ki következik” sorrend! ... Es, ha sikolyomra megmozdulnának s cselekednének is a mindent rendben látók, szívesen nemúlok meg ...

Addig azonban az utolsóig sikoltok. ordítok, mint az édesanyját haladni látó, gyógyulását remegve aggódó, apátlan, játszótársaitól megpüfölt gyermek. *Nádhézy Bertalan.*

*

Cikkirő kitejéseit itt-ott túlerősenek tartjuk, de mivel alagondolatát — hogy mindenkor a tehetőséget, az érdemet méltányoljuk egyházi választásainknál — helyeseljük, nem akartuk e kissé radikális színvetű cikk előtt sem lezárni a sorompót. Szerk.

A sárospataki ref. főiskola tantervei

1790—1820-ig.

— Mutatvány *Kornis Gyula* „A magyar művelődés eszményei” c. művéből. —

(Folyt. és vége.)

A humanisták mozgolódására, akiket az álmosdi Ratió sikere is erősen buzdít, 1810-ben újra revízió alá veszik a tanulmányi rendet. Az új tanterv a XIX. század első felében a magyar középiskolákban legszikerelebb s legmodernebb tanulmányi rendje, melyben a nemzeti érdek, a tárgyak humanisztikus és realiztikus művelődési értéke a legszebb összhangban egyesül.¹

Több tekintetben már az Entwurf és a századvégi új magyar gimnázium tantervének körvonalaát pillanthatjuk meg benne. A gimn. nyolc évfolyamu. A magyar nyelv itt szerepel először mind a nyolc osztályban, mint külön tárgy, saját tantervvel: alaktan, szókötés, retorika, poétika; fogalmazás prózában és versben. A magyar történelem alapvonalaai az I. és II. osztályban szerepelnek, tüzetesebben az V. osztályban. A magyar alkotmánytán a III. osztály tárgya. Magyarország földrajza több évfolyamban foglal helyet. A latin alaktan az I. és II., a latin mondattan a III. és IV. osztály anyaga; az V. osztály a latin retorikával, a VI. a latin poetikával foglalkozik, míg a felső két osztály a római irodalomtörténet területe. Nepost, Phaedrúst, Caesart, Liviuszt, Cicerot, Ovidiuszt, Vergiliust, Horatiust, Terentiuszt olvassák: emellett római régiségtant tanulnak és a latin stílust és fogalmazást gyakorolják. A görög nyelv elemeinek keskeny tér jut: csak a VIII. osztályban tanulják.

Ellenben a német nyelv tanulása a III—VIII. osztályban kötelező, ami szintén újság tanterveink történetében, mert az állami Ratió szerint a német csak rendkívül tárgy. A természetudományok az I. osztály kivételével minden osztályban éri nyerne: a II. osztályban egy kis mechanikán kívül az állattan, a III. osztályban a növénytan, a IV-ikben az ásványtan foglal helyet. A felső osztályok ugyanezt tüzetesen ismétlik: az V. osztály az állattan. A VI. a növény- és ásványtant, amihez a VII. és VIII. osztályban a fizika járul. A matematika tanterve,

¹ A tanterv részleteit közli Szilágyi István i. m. 37—8. l. V. ö. Ellend József: A sárospataki főiskola egy évszázaddal ezelőtt. Századok. 1914. 699—701. l.

egybevetve akár az állami, akár az álmódi Ratióval, mely utóbbi majdnem valamennyi osztályban csak a regula aureát kívánja tanítani, egész modern; majdnem azt az anyagot öleli fel, melyet a XIX. század utolsó évtizedeinek magyar gimnáziuma. Az I. és II. osztály anyaga számvetés egészszel és törtékkel, az egyszerű hármasszabály; a III. és IV. osztály már a beütészámvetés négy művelete és a geometria elemei; az V. osztályé az algebrai műveletek törtekre alkalmazva, síkmértan; a VI. osztályé hatványozás, gyökvonás és stereometria; a VII. osztályé a végések analízise, a VIII-é a logaritmus és a trigonometria. A földrajz mind a nyolc osztály tárgya, a felső osztályokban különös hangsúllyal a kereskedelmi szempont. A filozófiát a VII-ben a tapasztalati pszichologia, a VIII-ban a logika képviseli.

Ebből a kitünően átgondolt pataki tantervből, mely nemcsak az egykoru hazai, de a külföldi tantervekkel is összehasonlítva, a későbbi modern középiskola művelődési anyagát s ennek helyes elrendezését jórészt anticipálja, különösen két szempont emelkedik ki: az egyik, a klasszikus és modern kultúra műveltségi elemeinek okos egyensúlyban tartása, a másik pedig az a tudatosan alkalmazott didaktikai elv, hogy lehetőleg az alsó osztályban már főbb elemeiben tanult anyag a felső osztályokban töztes formában ismétlődjék. Közoktatástigünknek nagy kára, hogy ez a mélyebb elvi alapokon nyugvó tanterv élenkebb figyelmet nem keltett, Patakon élszigetelie maradt, a református tanügyre sem tett mélyebb hatást, az országgyűléstől 1827-ben kiküldött tanügyi bizottság pedig figyelmére sem méltatta.

A humanisták 1815-ben újra megkezdik a támadást és kivívják, hogy a retorikán túl mégint valamennyi tárgy előadási nyelve a latin legyen, az anyanyelv csak segédeszközül szolgáljon a bővebb magyarázatra. De már 3 év múlva a tapasztalt nehézségek alapján ismét visszaállítják a nemzeti nyelvet előbbi jogaiba: a gimnázium minden tárgyát, még a deák nyelv szabályait is, magyarul kell tanítani. A békeség azonban ismét csak 10 évig tart. Már 1828-ban újra a humanisztikus irány tör magának utat. A latin tanítási nyelv ismét nagyobb hangsúlyt nyer. Nagy akadályja azonban, hogy a pataki tankönyvek jórésze már magyarnyelvű.²

Az V—VII. osztály természetudományi anyagát a tantervből kihagyják, csak a VIII-ban marad meg az általános fizika. A matematikából az algebra és a geometria a felső osztályokba kerül, a trigonometria egyáltalában kimarad. A német terét az V—VIII. osztályra szorítják, a pszichológiát a VII. osztályból kihagyják, csak a logika marad meg a VIII. osztályban. Így a humanisták nagy túlsúlya jutnak. Elvetik az ismétlés ciklikus elvét is: a gimnázium nyolc osztályú egységes, egyenes irányú tanfolyammá válik.

² Mivel Patakon 1796 óta a gimnázium tanítási nyelve túlnyomóan magyar, természetes, hogy főképp a pataki tanárok buzgólkodnak nálunk először magyar nyelvű iskolakönyvek szerkesztésében. A csokónyos dákos műveltség közepette ez megbeszélhetetlen érdemök. Fontosabb tankönyvek: *Szentgyörgyi István* (Kazinczy kedves tanára): Kisdud magyar grammatika, 1797. Dák grammatika magyarul, 1797. *Szombathy János*: Orbis Pietus magyarul, 1796. *Szöke Ferenc*: A mehanikának rövid summiája, 1798. *Kövy Sándor*: A magyar törvény rövid summiája, 1798. *Emödy István*: Az állatok országa, 1809. *Vadnay József*: A plánták országa, 1811. *Geley József*: Az ásványok országa, 1811.

VEGYES KÖZLEMÉNYEK.

— **Hátrálékos előfizetőinkhez.** Köszönettel nyugtázzuk, hogy felszólításunkra sokan beküldték az előfizetési díjakat. A még hátrálékosok címére dec. hó 15-től kezdve postai megbízást fogunk küldeni a hátrálékosok beszédese végett. Ez ugyan 40 fillérrel megdrágítja az előfizetést, de lapunk tervbe vett fejlesztése előtt itt is biztos helyzetet kell teremtenünk. *A Szerkesztőség.*

— **A Kormányzó nevenapját,** december 6-át, az összeomlásból a hazát fölemelő és fölépítő magyar államfő iránti mélységes hódolattal ünnepelte meg a sárospataki főiskola. A Miklós-nap előestéjén a Bocskay Bajtársi Egyesület díszbe öltözött százada vonult végig lampionos menetben Sárospatak utcáiban, élteve Magyarország Kormányzóját; 6-án reggel 1/9 órákor az egész főiskola — tanári kar és ifjúság — ünnepi istentiszteletre gyűlt össze az imateremben, hol Szabó Zoltán theol. tanár olvasott bibliát és kérte forró imában az Úr áldását a Kormányzóra és a Hazára. Az előadások egész nap szüneteltek; az istentiszteletr menettel előtt az egyes gimn. osztályokban az osztálytanárok, az akadémián a theol. igazgató méltatták az ifjúság előtt a Kormányzó érdemeit.

— **Főiskolánk köréből.** A karácsonyi szünidő főiskolánkban dec. 17 en déli 1 órákor kezdődik (az elektió 2 órákor lesz) s január 2-án estig fog tartani. — A javító, pótló- és kiegészítő érettségi vizsgálat december 16-án lesz a sárospataki főgimnáziumban; a közoktatási minisztert Zehery Lajos min. titkár fogja rajta képviselni. — *Ady Lajos* tankerületi főigazgató dec. 9—10-én végezte főgimnáziumunkban szokásos évi látogatását.

— **Vendégek főiskolánkban.** Dec. 3-án a középiskolai Missziótanács kiküldöttei: *Karácsony Sándor* tanár és *Pap Géza* titkár keresték fel főiskolánk ifjúságát, mely meleg szeretettel fogadta a korábbi látogatásairól már ismert vendégeket. Itt időzések alatt látogatásokat tek és megbeszéléseket folytattak a theológus gimnazista és tanítóképzős növendékekkel. Különösen figyelemreméltó volt *Karácsony Sándornak* a theol. ifjúsággal folytatott megbeszérése. Az ő látogatásukkal kapcsolatban történt meg főiskolánk két cserkészcsapatának fogadalmateli ünnepe is. A theol. ifjúság 24 tagjából „Timotheus” névvel működik második éve egy öregcserkészcsapat, alkalmat nyújtva arra, hogy theol. ifjaink ezzel a nagyjelentőségű, rendkívül elterjedt és intenzív munkával jövő feladataik érdekében megismerkedjenek. 12 ifjú „Timotheus” tett fogadalmat a cserkészeknek az evangélium alapján értelmezett tizparancsolatára, 8 theol. cserkész újította meg fogadalmát. Velök egyidejűleg vette ki a fogadalmát a főgimn. cserkészcsapatának, a „134. sz. Hegyaljai Erő” nek 17 cserkészétől *Karácsony Sándor* is, ki az Országos Cserkész-Szövetségnek is egyik tartselője. A cserkésztest mindinkább jelentős tényezővé válik diákságunk életében. A theol. öregcserkészcsapat városi kisbbs, különféle társadalmi osztályból kikerülő fiúkból „Sztáry Mihály” néven szervezett kis-cserkészcsapatot, melynek 20 tagja dec. 4-én meghatottan nézte a „tisztelletes bacskis” cserkészé avatását. A vendégek által a középiskolai diákság számára tartott előadáson és

a cserkészvázaton igazi cserkészösszetartással megjelent a „64. sz. Lorántfy Zuzsánna” leánycserkész-csapat is.

— **A sárospataki ref. egyház 1927. évi története** a rendszeres izgalmasabb volt. A vezetőség kénytelen volt látni, hogy megszorodott adósságát ki kell fizetnie, hogy templomát s többi épületeit feltelendő javíttatni kell, ha a nagybőv kárt ki akarja kerülni. Mivel óriási összegről volt szó, lehetetlennek látta az egyházi adó többszörös emelésével a mostani nemzedéket terhelni meg, hanem förlétszemes kölcsönre gondolt. Mint közudomási, a kölcsön létre is jött, de az egyház békéjét megzavarta egy pár félrevezető s egy pár félrevezetett egyháztag eljárása s felebbezése, kik képtelen rágalmakkal illetve a vezetőket, az egyházi adó felemelésének rémével jártak és sutogtak s nem akarták megérteni, hogy a szükségessé vált javításokat épen azért akarják kölcsönből fedezni, mert nem akarják a mostani nehéz gazdasági világban a mai nemzedéket elviselhetetlen terhekkel megterhelni. A vád és rágalom visszaesik azokra, kik könnyelműen dobták világba azokat. A tervbe vett építkezések és renoválások most már — mondhatjuk csaknem teljesen — megtörténtek. Az alábbiakban adunk tájékoztatást a kölcsön hovatartásáról. Kézhöz vett az egyház 32.680/16 pengőt. Ezzel szemben kiadott: adósság kifizetésére 6993/35, a kölcsön előzetes kiadásaképpen 904/99, múlt évbeli adókra 2045/29, illetékegyenértékre 1064/38, múlt évi tanítói nyugdíjilletékre 141/44, szőlőművelés kártalanítására 600 pengőt, tőkésítésre fordított 559/04 pengőt. A többi költség mind az épületekre ment, melyek közül a templom maga megemészett 11.676/80 pengőt, az orgona 2971/31, a többi épületek (parochia, iskola, hitoktatói, tanítói lakás, harangozó lakás, Vayutcai kert kerítése, Dr. Katona Mihály-féle örökség 3 épülete. tanya stb.) 8827/04 pengőbe kerültek. Az összköltség: 35 783/64 pengő.

— **Rövid hírek.** A sárospataki főiskola régi növendékei dec. 3-án este Budapesten az Országház alsó éttermében társas vacsorát rendeztek, amelyen *dr. Finkegy Ferenc* koronagyógyhelyettes tartott előadást „Kossuth Lajos sárospataki diákságának száza-dos fordulóján” címmel. — *Janka Károly* országgyűlési képviselő, a képviselőház dec. 7-én tartott ülésén mélyszéles felháborodással tiltakozott az oláhok részéről Nagyváradon elkövetett kegyetlen magyar-üldözések ellen s a kormány útján felhívni kívánta a Genfben ülésező Népszövetség figyelmét a trianoni szerződés megsértésére és a kisebbségek jogainak elkobzására. — A békeszerződés revíziójának időpontja elérkezett! — kiáltotta oda az egész képviselőház óriási éljenzése mellett. — *Sőregi Jánost*, főiskolánk volt hallgatóját (a néhai cigándi tanító fiát), a debreceni múzeum régiségosztályának segédőrt dec. 3-án avatták a debreceni egyetemen a bölcsészeti tudományok (egyet. történelem, archeologia és földrajz) doktorává; doktori értekezésének címe: „A szkitha-magyar kontinuitás elméletének jogosultsága a turáni szellem keretében.”

— **A sátoraljnyhelyi ref. Leányegylet f. hó 5-én** nagyzeréken sikerült műsoros estélyt rendeztet, melynek kiemelkedő része a „Vadrózsa” c. 2 felvonásos daljáték volt. A daljátékot zenekísérettel mellett adták elő. Ez az előadás is fényes bizonyítéka a

Leányegylet munkásságának, melynek figyelmé arra is kiterjed, hogy a református közönséget pompás előadással szórakoztassa azon a nagy és felelősségteljes munkán kívül, melyet a gyűlekezet gyermekeiért végez.

— **A lelkes úrak figyelmébe.** Az egyházkerületi rendelkezések a legáció kérdésében elvileg kizárják, hogy a tiszáninneni egyházkerület gyűlekezeit ne fogadjanak legatust, vagy magok jelöljék meg az elfogadandó legatust. Ha rendkívüli helyzet, vis major, mégis arra kényseríteti a lelkes urakat, akkor a presbitérium határozatát, *esperesi* megerősítéssel oly időben méltóztassanak beküldeni, hogy az elekciónál figyelembe vehető legyen. Tisztelettel a Főisk. Közigazgató, mint az elekciónális bizottság elnöke.

— **Új adat Kálmáncehi Sánta Mártonról.** Kálmáncehirol, a helvét irányú reformáció egyik legkiválóbb magyar apostoláról följegyezték forrásaink, hogy működött Beregszászon, Munkácson, Sátoraljnyhelyen, Mezőtúron és Debrecenben (S. Szabó József megállapítása szerint 1551—1555-ig és 1557-ben működött itt. L. Debreceni és spataki papok. 1916. 21—22. 36. l.) Hogy az említett városok közül Beregszászon, Munkácson, Sátoraljnyhelyen, Mezőtúron mely években működött e jeies reformátor, azt adatok hiányában mindeddig nem tudtuk megállapítani. Fejes István a sátoraljnyhelyi ref. egyház történetében (19. l.) Kálmáncehi újhelyi működését Perényi Gábor kiskörösága idejére teszi. Szinyei nagy írói lexikona szerint „1543 körül Sátoraljnyhelyen volt pap, 1548-ban pedig Mezőtúron, 1550-ben ismét Sátoraljnyhelyen.” B. e. Kemény Lajos, Kassa város levéltárnoka, igen becses följegyzést talált Szabó Benedek kassai polgár 1548-iki vallomásában, amely szerint *tidós Kálmáncehi Márton újhelyi lelkész* (magister Martinus Kalmancsehy parochus de Ujhely) eladott borainak árát kéri Ujkaki Albert kassai városi jegyzőtől, aki azonban azt nem hajlandó addig megadni, míg Kálmáncehi Márton az (ármálisa számára vásárolt) czobolybőrök árát teljesen ki nem fizeti. E jegyzőkönyvi följegyzés szerint tehát *Kálmáncehi 1548-ban Sátoraljnyhelyen működött* (és nem Mezőtúron). Ez a becses jegyzőkönyvi följegyzés az *Adalékok Zemplénvármegye Történeléhez* c. folyóirat 1927. évi 3. számának 90. lapján jelent meg. H. I.

Szerkesztői üzenetek.

Megkaptuk az alszóempleni egyházmegyétől az oda fizetett előfizetési díjakat. Néhány egyházközségnél az 1928-ik évre írjuk az előfizetést.

114—1927. szám.

Pályázat.

Az eltávozás folytán megüresedett *egerlővi* református III. számú tanítói állásra pályázatot hirdetnek. Fizetés: államsegéi és az egyház által fizetendő fizetéskiegészítés. I szóbas lakás, tehát csak nőtlen tanerők pályázhatnak. Köteleesség: az iskolaszék által rábizott osztályok tanítása. Lelkész és kántortartó esetleges helyettesítése. Csak a meghívottak jelenjenek meg bemutatkozásra. Pályázati határidő: december 24. Pályázati kérvények református lelkesi hivatalhoz Egerlővő küldendők.